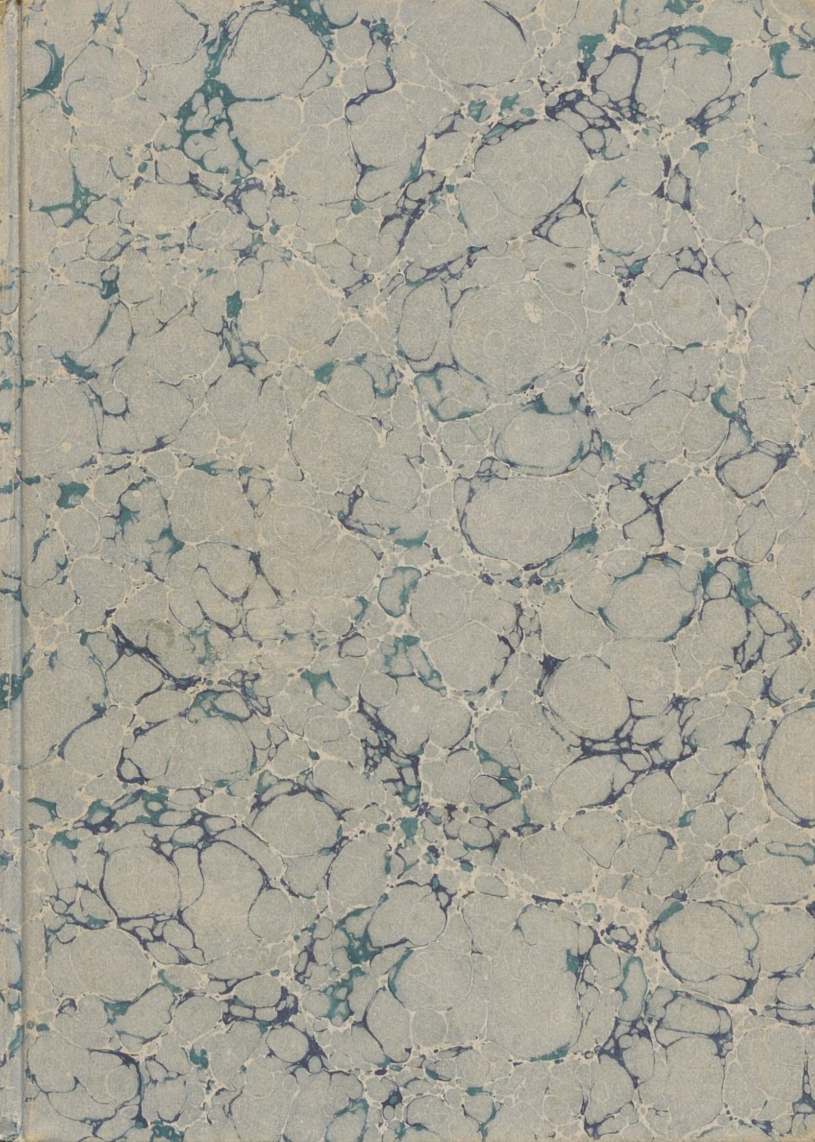

FREJA,

POËTISK KALENDER

FÖR

1853.

REDIGERAD OCH UTGIFVEN

AF

B. CRONHOLM.

LUND,
TRYCKT UTI BERLINGSKA BOKTRYCKERIET,
1852.

MORMORS SPINNROCK,

EN BERÄTTELSE

AF

ONKEL ADAM.

I.

Mormor.

Vi ha nästan längs hela vår kust en kedja skär, som skyddar den Svenska vallen från hafvets raseri. Dessa tusental af klippor, lemningarne af en sönderbruten verld, sträcka sig i flera rader utanför hvarandra i oregelbundna hopar och lemna vanligen mellan sig och landet en smalare eller bredare kanal eller sund, som begagnas af fartyg, som gå "inomskärs;" men denna segling är farlig, och således är hela vår kust beströdd med små stugor, der lotsarne bo.

Vid Lindöskäret ligger en dylik liten rödmålad stuga inklämd mellan de nästan lodrätta klipporna, på en bergpall, som blott några famnar från stu-

gan kastar sig i hafvet tvärbrant och kal. Midt emot i sjön ligger en holme bevext med tallskog, men omkring stugan ses nejdens enda löfträd, bland hvilka ett urgammalt, jättestort fogelbärsträd reser sig högst och med sin krona tyckes skydda taket. Man kan ej se något vänligare eller mera inbjudande än denna stuga med sina få trän omkring knutarne, särdeles då man kommer från det stormiga hafvet och en sommarmorgon, just i soluppgången löper in mellan de skyddande skären. Solen glindrar då så röd och varm på de små vexterna; allt der uppe på bergpallen är så grönt och sammetslent, och denna friskhet bryter tvärt af mot de nakna grå klipporna och den tallbevexta holmen midtemot, der jättarne tyckas fordom hållit en kamp med klippor, som ligga kastade öfver hvarandra i den oordning som striden lemnat dem.

Jag passerade detta ställe för några år sedan. Natten hade varit ruskig, kall och stormen hade klädt sjön i hvitt, då vi mot morgonen sköto efter lots, som snart i sin lilla båt kom fram mellan skären och med djerf fart kom till oss. En ung

man med vaxdukshatt på det ljuslockiga hufvudet och en sjömansrock ledig hängande kring den kraftfulla figuren, äntrade på däck och fattade drillhjulet; ty det var på ett ångfartyg jag den gången helt komfortabelt gjorde en resa på Östersjön. Snart nalkades vi dessa strödda klippor, mot hvilka hafvet skummade, de tycktes stänga vägen; men lotsen visste bättre. Vi inlupo snart i ett lugnvatten, och foro nu på en spegelblank sjö fram genom denna labyrint af klippor och skär. Snart lopp fartyget in i en smal kanal mellan tvenne lodrätta berg, på hvilkas toppar här och der en vresig tall stod som en glömd förpost på den svenska vallen; men detta sund böjde sig och se — der borta låg stugan i morgonsolens glans — ett svenskt timmerhus, en rödmålad liten stuga, gråa klippor och tallskog, allt svenskt. Veten J väl huru det käns att plötsligen få se en svensk stuga, när man på ett år icke sett någon sådan, utan endast lerhus med murkna halmtak, ekonomisk välmåga och andligt slafveri."

En hvar älskar sitt land, men Svensken gör det

mera än andra. Orsaken härtill är densamma som hos alla skogs- och bergsboar; men hvarföre älska då dessa så högt sitt ofta fattiga fosterland? Ack jo, det har en karakter, en fysionomi, som skiljer det från alla andra, hvaremot slättländerna, de rika bördiga, äro hvarandra lika. Vi älska således fosterjorden, ej af fåfänga, ej för minnenas skull, ty dem tänka vi ej på, eller veta vi att lika stora finnas öfverallt, der menniskor bott och verkat, icke ser allt detta som man tänker sig till — det känner man bäst när man återser kusten af sin fosterjord. Man igenkänner dessa drag och älskar dem, beundrar dem framför alla andra, af samma orsak som man mera beundrar, älskar, sluter sig till ett gubbhufvud huru barskt det än ser ut, än till ett sminkadt och lackeradt dockhufvud, hvars anletsdrag vi se dussintals och som alla äro lika blommiga, lika blåögda, lika vackra och karakterslösa.

Med ett ord, jag önskar hvarje Svensk, som efter en lång resa återvänder hem, att som jag, en sommarmorgon löpa in ibland skären vid Lindö

och bland svenska kojor först få syn på lotskojan vid Lindöskär.

Det är någonting märkvärdigt med den der kojan. Så vacker och solbeglänst den än synes, så spökar der ibland.

Spökar?

Ja visst, hvarföre kan det ej få spöka i en lotskoja, eller äro spökerier endast inskränkta inom det trånga rummet af en eller annan menniskohjerna?

Låtom oss således ta för afgjordt att der spökar; de lärde må sedan gerna upptäcka den "naturliga" orsaken; kanske vi begripa *den* lika litet, som ett verkligt spökeri; men det gör ingenting till saken, blott vi tro oss begripa den och kunna afklippa hela undersökningen med ordet: det är naturligt.

Det kan emellertid vara åtskilligt hos vår egen varelse, många egenskaper, många förnimmelser som i sig sjelfva äro ganska naturliga, det vill säga verkligen tillhörande vår natur; men som vi icke

begripa och derföre kalla öfvernaturliga och, om vi äro rätt förnumstiga, neka såsom rent af dikter.

Vi veta verkligen ingenting om huru ögat egentligen verkar då det ser — ty det är alldeles ingenting att fundera ut att det är en sats binocles; och när vi känna det, fatta vi jemt och nätt så mycket att vi borde veta oss veta ingenting.

Men likgodt, det beror endast på konstruktionen af hufvudet, om man skall begripa någonting enkelt — och vi rå lika litet för om vi fått ett fyrkantigt, der visheten slagit upp sin skolmästarestol i hvarje hörn, eller om vi fått ett ovalt, der sundt förnuft bor midtuti och icke ett obegränsadt sjelfförtroende intagit öfversta våningen.

Emedlertid sprakar det i lotsstugan på Lindöskär och det kan vara nog. Den som tviflar kan flytta dit, ty lotsen tviflar alldeles icke — och den saken måtte väl han bäst veta.

Der voro många barn i lotsålderman Thorssons stuga. Det var för många herrans år sedan; men blott en dotter var då vuxen opp och sjutton år gammal.

"Herre Gud, att mor också varit sjutton år!" säger en flicka, som sjelf är femton och en vacker sommarqväll sitter framför det öppna fönstret och talar med en gosse blott två år äldre.

"Vet du, Johannes, det var många barn i morfars stuga och fattigt sen; ty det skall du tro, här vexer ingenting här ute och icke just många skepp löpa in denna vägen, utan gå utomskärs, och då hade morfar långa resor och knapp förtjenst."

"Men allt gick ändå bra; ty morfar var sparsam, flitig och ordentlig han, och mormor sen, den beskedliga rara mormor var god, huslig, arbetsam som en myra och du — hvar dag bad hon till Gud om frid och lugn i kojan — vet du, sådana böner hör Han nog."

Allt gick således bra nog med Guds hjelp; men arbete behöfdes det, oafbrutet arbete och derföre var mormor så flitig och spann lin, som de sedan sålde till fartygen eller då de foro till staden.

"Det var tråd, som var mycket starkare än sådan man får på rullar och som de kalla jerntråd, — vackert jern af bara bomullsgarnet, fastän det

är spunnet på machin och tvinnadt också. Sjelfva Engelsmännerna ville ha af mormors linntråd, som var så slät, så stark och så fin att många kaptener, som ofta foro denna vägen, köpte opp allt hvad mormor hann att spinna och sade, så berättade mormor ofta, att sådan tråd hade inte sjelfva Dronningen i England då hon sydde nattkappor åt Kungen sin man.

Nå, och så blef det här på Lindöskär i många år. Allt gick sin gilla gång och mormor var uppe med solen och bad Gud — och så satte hon sig att spinna. Du skall se den rocken, en gammalmodig en, med så bred hjulring att det ser ut som om han vore skuren ur en bräda, men han hade fart och mormor spann och spann, dag ut och dag in året om, för att ha tillreds då kaptenerna kommo i Lindösund här nedanför.

Men ser du, en gång hade morfar varit ute och hjelpt ett skepp, som höll på att stöta på vid utklipporna och kommit in i skären, innan det visste ordet af — det var om våren och skeppet skulle

gå till Ryssland med Appelsiner. Det måste vara fasligt hvad de äta Appelsiner i Ryssland.

Flere dagar förgingo, men morfar hördes inte af. Ändtligen kommer en springande och sade: nu kommer fars båt i sundet.

Gud ske lof för det, sade mormor, säg mig till när han lägger till.

Och båten lade till, (det var i qvällningen) men ingen morfar sågs till — nej du, han låg under tofterna — han var död, hade drunknat långt borta vid Skälhästarne, så heta några skär tre mil härifrån.

Mor, som då var bara flickan, dånade så att hon ej kom af stället, och så buro karlarna morfar oppför den branta stigen och kommo fram, just som mormor skulle ut för att möta.

Då bleknade mormor och höll på att falla; men hon grep fast i stammen på trädet härute och stod der som en bild, medan de buro morfar in i boden och lade honom på ett par bräder.

Det dröjde länge innan mormor fick sin sans igen, men då tog hon alla barnen med sig, och

gick in i boden och der kysste mormor sin mans lik; då smugo tårarne fram ur ögonen och lättade hjertat och mor och de andre lågo rundt omkring och greto och snyftade — ack, du! det var en olycka.

Så satt mormor hela qvällen, men då det blef mörkt tog hon barnen med sig och gick åter in i stugan och sade: Barn, sörjen icke: "Herren gaf och Herren tog, välsignadt vare Herrans namn!" Och så läste mormor som hon var vand aftonbönen, och då det vardt natt, gingo alla till hvila. Men alla greto och jemrade sig, ty alla höllo af morfar, som varit deras tröst och hjelp; men mormor talade tröstens ord och sade barnen att deras rätte fader är Gud, hvars makt är lika stor som hans kärlek är evig och hans vishet outgrundlig.

Men man blir trött då man språkar och så somnade slutligen barnen allihop och mor med och glömde bort att det var ett sår slagit i hjertat.

Men då morgonen kom och den första dagstrålen stack in i stugan, då vaknade mor som var äldst — och se, der satt mormor vid sin spin-

rock och spann som vanligt. Hjulet gick, vingen surrade, de smala snörena lupo i sitt gamla kors, men mormor var blek, allvarlig och liksom hon varit borta med själen. Linet lopp mellan fingrarne och stora, stora klara tårar föllo, utan att hon tycktes veta det, ned i skötet. Hon behöfde ej väta tråden, hon vätte den med gråt, stackars mormor.

Då steg mor opp tigande och tog också sin spinnrock och började spinna, ty hon förstod hvad mormor menade — endast ett oupphörligt arbete kunde hjelpa de små som sofvo.

Plötsligen stadnade mormor sin rock, räckte ut armarne åt sin äldsta flicka och sade sakta: — barn, låtom oss bedja — det är genom bön och arbete vi nalkas Honom som allting vet och allting hjelpa kan.

Och då föllo de ned i tyst bön — och solen gick opp och sken på det vackra linet och glindrade på den blanka blybanan, liksom hon velat säga: se der är eder räddning — bedjen och arbeten.

Och det hjelpte. Ej långt efter morfars be-

grafning kom min far och friade och så blef det bröllop i gården och fröjd och ro och glädje igen.

Alla barnen kommo ut — då var mormor gamla gumman redan och sade ofta: nu behöfs inte jag mera, nu kan jag få komma till Thorsson när som helst; men då sade far och mor alltid: Kors huru ni talar, mor; inte får ni gå ifrån oss.

Jag behöfs inte här, sade hon då; jag ser så dåligt att spinna och det är det enda jag kan, utom att sköta barnet der — det var jag. Men det gjorde också mormor, ack! jag mins ännu hur jag lekte med hennes gråa hår, hur jag fick sätta hennes glasögon på mig och hur hon visade mig sina taflor i psalmboken, under det att hon lärde mig psalmerna utantill.

Men när hon kunde, spann hon, och tråden gick åt fastän den nu var litet knutig och ej så bra som fordom, ty mormor såg ej så noga.

Ändtligen en vinter, då sjön låg som en sönderslagen spegel med isstycken liggande öfver isstycken hela sundet igenom, blef mormor sjuk och dog. Du må tro att det blef sorg. Det tog mor

nästan hårdare än fars död, ty nu var hon äldre och allt längre mormor lefde, desto kärare blef hon för oss alla.

Men sedan mormor var död, sattes hennes spinnrock opp på vindskammarn."

Och sedan? frågade Johannes, som hittills suttit tyst, fästande sina ögon endast på flickans fylliga friska läppar och på hennes ögon, som skiftade af fröjd och smärta, allt som talet vexlade.

Och sedan?

Jo sedan, Johannes, så väckas vi ofta, just som dagen bräcker af mormors spinnrock, som surrar deroppe. Ser du, då menar mormor att vi skola opp och arbeta — och så snart vi hört rocken och väl hunnit säga: "nu är mormor här," så tystnar det och så börja vi vårt arbete.

Det tycker mormor om, den goda mormor.

Nåh du! låter mormor eljest aldrig höra sig?

Nej, inte på annat sätt än att rocken surrar och det betyder alltid godt — ja fastän Gud vet om det är så alltid; ty den surrade just då Göran tog afsked och for ut. "Hör på, far och mor, hör

på, mormor vill mig väl," sade Göran; men inte ha vi hört af honom sedan, Gud vet om han lefver — men ändå vet du, när jag i fjol skulle gå till skrift, så satt jag här ensam Pingstafton och läste i biblen. Dagen derpå skulle jag gå till Guds bord. Vet du, då tänkte jag på mycket jag, och bad till Gud att jag skulle bli en bra flicka och en god hustru, om Gud så ville att jag skulle råka någon, som jag höll af lika mycket som mor håller af far och vet du — då började rocken surra deroppe och jag blef så glad, så glad; ty jag trodde att mormor såg mina tankar och gillade dem.

Kors du, började ynglingen — det måste ändå vara roligt att så der ha en vän i alla öden, som icke kan dö ifrån oss — likagodt om det är inbillning; men det är ändå lugnt att tro det.

Ja, Johannes, det är visst icke någon inbillning utan rena sanningen att mormors spinnrock deroppe säger surr, surr, surrur, då hon vill påminna oss om att arbeta eller rätt innerligt bedja, ty det sade alltid mormor: "bedjen och arbeten, så går allt väl, ehvad som händer."

"Ho-oj!" hördes ett rop bland klipporna.

Johannes reste sig opp. — Nej, nu skall jag fara, kamraten ropar. Farväl Johanna, tack för denna stunden, yttrade den raska lotspojken från Holländarskär eller Hollskär, som det eljest kallades, en lotsplats sex mil från Lindöskäret — således i grannskapet. Adjö med dig, Johanna, helsa far och mor då de komma hem och gamla mormor då hon kommer; jag håller af gumman, jag så väl som du.

Ynglingen fattade i dörrklinkan för att gå, då det från vinden hördes surr, surr, surr — mormor spann deroppe. De begge unga stodo några ögonblick tysta, ända till dess surrandet tog slut.

Gud välsigne dig Johanna! sade Johannes och räckte ut handen, Gud välsigne dig och far och mor och gamla mormor.

"Ho-oj!" ropade kamraten, "nu skjuter jag ut."

Håll en smula, jag kommer som en blixt; och inom en minut hade den raske gossen sprungit utför den branta gångstigen och hoppat i båten, som nu med skarpa årtag skjöt ut genom sundet och snart försvann mellan öarne och skären.

Men hvarför spann mormor nu? frågade flickan sig sjelf och kastade en tankfull blick utåt sjön, som nu glödde lik smält silfver för den nedgående solen.

II.

Geologi.

De som forska i naturen eller som visst folk säger, "vilja i syndigt öfvermod utforska Guds under," påstå, somliga att hafvet sänker sin yta, andra åter att jorden höjer sig. Den sednare meningen har segrat tills vidare; tills man framdeles finner en tredje möjlighet. Emellertid få vi nu antaga att åtminstone en del af Sverige är på vägen att höja sig öfver hvad det fordom varit och då så är, återstår det ej mer att önska än att denna höjning icke endast skulle referera sig till den Svenska vallen och att höjningen skulle ske litet fortare; ty några tum på seklet kan ej en gång kallas skrida.

Nära Lindöskäret finnes ett märke inhugget i en klippa, som heter "Stenörn." Detta märke gjordes af den namnkunnige Jemtländningen Wargentin,

som hela verlden känner utom Jemtländningarne. Här stod då vattnet i hans tid, nu står det verkligen ett godt stycke nedanför — och således har Östersjön sjunkit eller också Stenörn stigit. Det sednare antaga Geologerna för att väl komma ifrån vattuminskningen, som ej vill synas till i stora hafvet och som också är svår att hålla reda på när man icke har något medel att få veta huru mycket detta bör innehålla; men kunde det ej hända att hela fenomenet beror derpå att Östersjöländerna nalkas hvarandra, hafvet blir djupare, smalare och med lägre yta. Det finnes mången, som påstår, att vi med hvarje år alltmer närmas till Ryssland. Tänk om det gamla Sverige så der helt naturligt slutade med att slukas af det mäktiga Ryska riket. Men det blir väl icke af vill jag tro. Man kämpar ändå beständigt med Gud, så syndiga äro menniskor, som vilja veta något, och derföre ville man också veta huru det hängde ihop med vattenminskningen och märket vid Stenörn; men detta göres ej på en dag. Man måste se det vid lugnväder, vid en viss tid på året, vid en viss må-

nens ställning till vår jord och till solen; ty det finnes ingen i hvilkens affärer så många andra blanda sig som i vår jords. Mot henne stackare har det öfriga himmelska herrskapet aldrig iakttagit noninterventionsprincipen, hon får ej ha sitt haf i fred för månen, och alla grönsaker hon har är en nådegåfva af solen. Det enda hon på egen hand får göra är då och då en jordbäfning, en liten omvältning för ro skull, men detta är rent af en ekonomisk fråga, som ej rör det stora hela.

Det är emedlertid ej en dags göra att ta reda på huru mycket hafvet sjunkit under Wargentins streck och således måste man ha godt om tid.

Påföljande sommar kom der helt oförmodadt en gäst till lotskojan vid Lindöskäret. Det var en herre med grå hatt, gentil rutig sammetsväst med silkesränder och för öfrigt nätt och prydlig. Han kom hem med far, som lotsat ett fartyg åt W. till och hade med sig en kappsäck och dessutom en hel hop underliga ting, som han genast hängde opp och satte i ordning.

Det var Magister Nordeling, Docent i Lund och

utsänd af Kongl. Vetenskaps-Akademien för att forska efter huru länge det kunde dröja innan Sverige blef qvitt allt sitt vatten. Magister Nordeling var för öfrigt en ung hygglig man med bildning och ett lika vänligt som öppet sätt att vara, så att han redan vid framkomsten var ganska bekant med den hederlige lotsen, som då han kom in i stugan presenterade sin gäst och sade: Se mor sådan Måse jag fångat i W. Han skall bo oppe på vindskammaren.

Vindskammaren? Lars Olof.

Ja visst. Hå, det var sant, hör på, lilla Magister, (sätt fram en stol åt Magistern, Johanna!) hör på, lilla Magister, nu är saken den att det inte finns mer än ett rum der ni kan bo, och det är vindskammaren och nu är det så.

Åh inte skall du dra fram med det, Lars Olof, det låter så barnsligt, sade hustrun.

Ah prat, gumma, detta här är en klok herre vet jag och ingen dålmåns, han begriper nog.

A fortfar, ålderman! bad främlingen.

Jo, si nu är det som så (hör på mor, du kunde allt ge oss en grogg efter vi ha främmande)

Jo det är som så, att vi hade en gammal mormor här i huset, Herre Gud hvad det var för en rar gumma; men hon dog härom året.

Jag förstår der oppe, det gör ingenting till saken inföll Magistern.

Åh nej, hon dog der borta i vrån midt under klockan. Åh nej; men ser Magistern, det är som så att det inte är så utan att hon går igen — hur bara skråck hur, fast det förbanna mig är lifslefvande sanning som att jag sitter här.

Jag är ej skråckfull, kära lotsålderman.

Skråckfull, jag vill låta skära af mig näsan om inte mormor går igen och spinner deroppe så att det är lust och glädje åt; men si herrn är nog ingen kruka, det ser jag och dessutom så är gamla mormor intet farlig hon och god som en engel, så död hon är och begrafven.

Den unga mannen log, ty han visste nog att han var mera upplyst än kojans invånare.

Jag bor gerna deroppe.

Jaha, så är den saken klar; men si, så mycket vet jag att hustru min inte för allt i verlden

vill ta ut gummans rock; ty det skulle hon ej ha samvete till — och inte heller ta hit ner honom, för si hon är ett qvinfolk och en gnista rädd af sig — fastän hon höll så fasligt af mor sin. Men si det vore, tycker mor, litet "huskigt" om hjulet började gå och surra omkring midt för näsan på henne.

Bevars, rocken kan ju stå inne hos mig.

Ja, det var just det jag ville allerödmjukast bedja om; ty inte skulle det göra något, men mor der och flickan der skulle ta illa vid sig och rigtigt tycka att gumman skulle oroas i sin graf — och ser herrn, här i huset ha vi ingenting mer än förnöjsamheten.

Den lilla kammaren städades opp, mormors spinnrock fick behålla sin plats och öfvertäcktes blott med en hvit duk, så att den fick ett ännu mera spöklikt utseende af en varelse i svepning stående på tre smala knotiga ben. Här inlogerades nu Magistern.

Trakten omkring har ej mycket att erbjuda. Kala klippor och magra, glesa och liksom sjukliga

skogslundar afvexla långa sträckor inåt landet. Magisterns promenader kunde således icke blifva hvarken många eller långa, och derföre blef den lilla stugan i ordets trängre bemärkelse hans enda tillflykt, hans hem. Det blåste smått alla dagar, vinden låg otjenligt, så att det vräkte starkast vid Stenörn, och således hade han ej annat att göra än att vänta.

Allt var der ute i denna för honom så nya verld så främmande, men tillika så intagande. Den der stugan, som låg så undangömd och säker mellan klipporna, föreföll honom som urbilden af ett stilla hem. Han blef småningom allt mera hemmastadd — Johanna vågade se honom rakt in i ögonen — och vackrare, klarare, ärligare och mera trohjertade ögon än hennes hade han icke sett.

Johanna var ej allenast vacker, utan en af dessa sällsynta varelser, som var mer än vacker, fastän dock icke skön efter estetikens lagar. Hon var ej något fulländadt mästerstycke, men en af dessa utkast, som skaparen någongång tecknar, der hvarje drag röjer den kärleksrike mästaren, en teckning

som ingen konst någonsin kan härma, just derföre att det blott är en teckning. Johanna hade visst ingen aning derom, och ingen annan tycktes ha reflekterat på att hon ens var vackrare än andra; men Magistern fann det och tyckte ofta att det var något besvärligt då lotsen en eller annan gång stack in hufvudet och sade: Vill lille Magistern titta på Stenörn, så ro vi dit på en stund. Det har liksom lugnat på och det kunde hända det märket syntes.

Magister Nordeling tyckte då att geologien ändå var ett besvärligt studium och hade, om han med heder kunnat det, gerna låtit vattnet i Östersjön sjunka en eller annan fot, blott han fått sitta stilla och tala med Johanna, hvars goda förstånd, men framför allt goda hjerta blef honom kärare än hela verlden. Men det hjelpte inte. Lotsålderman Lars Olof var ej en af dem som låta tala vid sig, utan det bar af till hafs. Den lilla båten hoppade ofta som en spån, så att de vände om sedan de rott ett stycke; men detta tröttade på intet sätt lotsen, som glad, som om han suttit mellan skål och vägg, med kraftiga armar skötte sina åror, eller halflig-

gande i aktern skötte skaten och rodret med en viss vårdslöshet, som kom passageraren att darra.

Emedlertid huru det var, så kom Magistern med hvarje dag högre i gunsten hos modren och dottren, och sjelfva far tyckte att lille Magistern var en bra karl fast han inte var rigtigt sjövand, utan liksom litet rädd, då båten girade till och en sqvätt slog öfver relingen.

Magister Nordeling var ung, nyligen utsluppen ur studerkammaren, således med en erfarenhet som han ensamt hemtat ur böcker, men utan denna verkliga som man får endast under ett långt studium af det yttre lifvet, ett studium som lika ofta leder till egoism som till andlig klarhet och som ofta kyler hjertat i stället för att göra det lyckligare. Det ligger ett slags omedveten lycka i att veta litet och denna lycka återfinner man aldrig under hela den vandring eller forskningsresa man har att göra, innan man får veta mycket — och när vet man mycket? När man slutar der man börjat med att tro och hoppas och af allt hjerta erkänna: jag vet intet, men jag anar mycket; jag äl-

skar menskligheten och menniskorna derföre att jag känner dem, lika varmt som då jag icke kände någondera.

Magistern kände verkligen ingendera. Han kände ej ens sig sjelf; denna underliga varelse, som beständigt slinter undan vår uppmärksamhet, denna skugg-gestalt, som öfverallt smyger sig med oss och som försvinner då vi vända oss om för att betrakta honom. Han kunde således ej rigtigt redogöra hvad det var, som rörde sig i hans själ när han någongång satt ensam, förtroligt samspråkande med Johanna.

En vacker sommarafton satt han så och hörde som ett lärgirigt barn på flickans berättelse om mormor; men då hon också talade om mormors spinnrock, kunde den lärde mannen ej låta bli att draga på munnen, visserligen mer af pligt än af känsla eller verklig öfvertygelse om sin egen öfverlägsenhet.

Tror herrn då inte, frågade Johanna, att gamla mormor, der hon nu är, kan eller vill tänka på oss; tror herrn verkligen att alla band så der sli-

tas i ett ögonblick, eller att den salige anden är så salig att den glömmer alla dem hon älskat här på jorden.

Magistern ville gerna fram med något om öfvertro, om naturliga företeelser och hela denna apparat, som man drar fram för att upplysa enfalden, men Johannas ögon talade ett annat språk. Det var något så förtröstansfullt, så hjertegladt i denna blick och i hvarje drag, att han ej hade mod att dra fram med förmodan om en råtta som sprang på hjulet eller luftdrag — ej en gång en föreläsning om kroppars roterande rörelser och elektricitetslärares attraction och repulsion, som möjligen kunde verka rörelse i den gamla spinnrocken, hvars blybana och gamla messingsnubbar ovillkorligen och helt naturligt sig emellan hade en ännu outredd spänning, som — hvem vet? kunde bringa hjulet i gång.

Åh nej, Johanna lilla, men det är ändå bäst att ej tro sådant; man blir endast förskräckt.

Rädd? nej gode Magister, tvärtom det är så roligt och stilla när det surrar der oppe, att det

rigtigt gör godt i själen; då ser herrn tycka vi alla oss så säkra i död som lif, ty vi kunna tänka oss hur det är — huru vi en gång också skola fria och lyckliga, med mera ljus i hjertat än nu se om dem vi hålla af — osynliga deltaga i deras fröjder eller åskåda deras sorger, utan att kunna tänka annat än vi tänka då ett barn gråter — det der är endast lappri; men ser herrn, äro barnen glada, det roar också den äldre, och så kan mormor glädja sig då glädja oss — och vara med oss och välsigna oss — tror herrn inte det? — är det ledsamt kanske?

Magistern kunde ej neka att en dylik till hälften materialistisk åsigt innebar någonting som var mera värmande än hans egen föreställning eller rättare hans theori, (ty någon klar föreställning kunde det ej vara) om en ren, obemängd andlighet. Han måste erkänna, att om också historien om mormors spinnrock tycktes något trivial, så hade dock hela föreställningssättet något högst poetiskt och tillockande, någonting, som gaf mera trygghet och lugn åt själen, än den supernaturalistiska åsigten eller

detta koketterande med det naturliga, som man i alla tider trott sig kunna begränsa inom förståndets och den materiela undersökningens råmärken, men som beständigt åter brutit dem och visat att der ligger en natur bortom alla dessa gränsor, en som vi ej kunna förklara.

Låt vara, efter du så vill; men — afbröt han sig sjelf, — säg mig en sak, Johanna (han fattade hennes hand) säg mig: tror du mig?

Ja.

Tror du att jag håller af dig, Johanna?

Ja visst tror jag det.

Håller du af mig?

Ja det gör jag, rätt mycket, herrn är en hederlig herre och far håller af herrn och mor också.

Den goda ynglingen hade säkert friat — om han fått tid; men i detsamma öppnades dörren och Johannes från Hollskär steg in.

Si så nu är jag här igen, Johanna — tack för sist.

Den raske ynglingen steg fram och ruskade flickans hand.

Hå, se är herrn här än; jag hörde just för åtta dar sedan ålderman tala om (vi råkades på en Rysk skuta, som gick på Bremen) att här låg en herre, som skulle se på hur sjön höll vatten — åh ja, visst ha vi nog af den sorten.

Magistern kom rent af ur koncepterna och tyckte på intet sätt om att Johannes kallade flickan för du, en frihet som Magistern sjelf tillät sig, men som han tyckte vara bra opassande för andra.

Johannes pratade glad och munter om sina seglatser och drog opp bland annat ett tjockt silfverur, som han fått på köpet af en Amerikanare, som hade törnat på om inte Johannes kommit i "rätt och läglig tid" för att vända.

Och du kan det der, hur gammal är du? frågade Magistern.

Nitton år och en vinter, herre.

Det är raskt.

Ja är det inte? skrattade Johannes, som alldeles icke tycktes ha någon aning om att bättre folk bruka att vara blygsamma och aldrig erkänna sin egen förtjenst och icke andras heller. Han

visste icke att man ej fick en enda gång säga: till det eller det duger *jag,* men deremot hade full rättighet att förklara alla andra för oduglingar. Sådant är icke sjelfberöm, fastän man vid dylika tillfällen upphäfver sig till domare öfver lefvande och döda.

Den der "pojken" kunde Magistern icke egentligen tåla; ty det var en rigtig frifräsare, som tycktes vara i sitt element, sprittande glad som fisken i sitt. Ändtligen gick han och Johanna såg efter honom då han rodde bort.

Hör på, Johanna, sade Nordeling, om det blef fråga, hvilken af oss ville du helst ha — Johannes der eller mig? Det var en rask fråga och framkastades liksom på skämt.

Johanna rodnade — ty det visste hon ej så noga.

Nåh Johanna.

Det finge bero på mormor.

På mormor? Hon är ju död.

Men se, hon spinner hon.

Nå, hvad har det med den saken att göra?

Jo se, tycker hon om en sak, så spinner hon.

Åh Herre Gud! Hvad — Magistern höll på att utbryta i en lång föreläsning om skråck; men afbröt tvärt, emedan han visste att det var en öm sträng — men du, det der är ju omöjligt.

Åh nej, det skall herrn inte säga.

Nå om mormor spinner då?

Ja det vore en annan sak, ty då ginge det allt bra.

Hon tycktes icke tänka på skillnaden i stånd eller huru hon egentligen skulle slå sig ut som "Magisterska," lika litet som Nordeling gjorde sig reda för huru han skulle bära sig åt att föda familj — kärleken är ingen räknemästare.

Men när plär då mormor spinna? Jag har nu legat deroppe i nära tre veckor och under hela tiden har spinnrocken varit stilla.

Ja inte vet jag; men se det händer ibland då vi rätt innerligt tänka på någon, så spinner det, — och häromdagen så sutto vi här nere, far och mor och jag och talade om min bror Göran, som för fyra år sen for ut på Amerika och som vi ej

hört ett ord af sedan. Och då sade far, liksom han sett våra tankar: det kunde nog mormor säga oss om hon ville, och — hör herre! genast så lät det "surr, surr, surr" der oppe — genast ser herrn. Ja, Göran lefver, det är säkert.

Nå Johanna lilla, tänk på den saken, den är ej så narri som du kanske tror.

Åh nej, inte narras herrn med en beskedlig flicka vet jag — herrn är icke elak och falsk som det står i visan:

"Och gossen var falsker
Och tog sig en ann
Och flickan gråter i lunden."

Nej nej, sade Magistern.

Ja, jag skall bedja för er begge i afton, sade Johanna, för er begge, både för herrn och för Johannes.

Om aftonen kunde ej Magistern sofva. Också låg månskenet klart som dager in i det lilla hvitlimmade rummet. Det var omöjligt att sofva. "Nu tänker hon på mig och beder för mig, det englabarnet," tänkte han, "men mormor vill ej röra

på rocken der borta." Han står stilla som ett benrangel.

"Det der är dock ett odrägligt skrock," tänkte han vidare. "Men — hvarför inte, hvarför kunde jag ej?"

Tänkt och gjordt — Nordeling steg opp kastade på sig nattrocken och smög sakta till spinnrocken, som han befriade från omhöljet.

Han smålog, fastän han liksom hörde samvetet varna sig, men — nu skulle mormor spinna.

Han började trampa; men den gamla rocken ville ej lyda hans fot, utan uppgaf rigtiga jemmerrop, så illa gnisslade den då hjulet med mycken möda gick omkring.

Magistern hade ej spunnit länge förr än han hörde att man rörde sig dernere, och som ålderman någongång, utan krus och komplimenter kommit opp äfven sent, så skyndade han sig tillbaka i sängen, sedan han väl inhöljt spinorocken i sitt dok.

Ganska rigtigt! några ögonblick derefter hörde han åldermannens steg i trappan; det var klart att det var den hjertslitande låten i mors spinnrock,

som hade gjort oro. Nu blef det att vara oskyldig och derför vände sig Magistern mot väggen och låtsade sofva.

Med förlof: sade åldermannen och steg in; herre, sofver Magistern?

Hva-hva sa', blef magisterns svar, under det att han helt naturligt sträckte sig och gnuggade sig i ögonen. Kors se åldermannen.

Jo — jaså Magistern sofver; men du himmelske fader — ett sådant spektakel.

Hvad för något?

Kors, Herre Jemine, har herrn inte hört något?

Hvad då?

Jo, mormors spinnrock.

Det var ledsamt att jag inte var vaken, sade Magistern och satte sig opp; det hade varit roligt att en gång få höra.

Vet Magistern, jag trodde precist att det var herrn som ville göra spektakel, men Gud vare lof att det inte var så, ty goda vänner äro vi, men det vet allena Herren, om inte jag hade gastkramat herrn, om herrn kommit vid mormors spinnrock —

för si, det hade varit gement att drifva spektakel med goda menniskor och göra gumman förtret der hon nu är.

Hå bevars! hur kunde ålderman tro sådant? sade Magistern, kännande någonting liknande missdådar-aktig fruktan löpa genom kroppen. Jag har ju bott här så länge.

Ja ja, det är ingen, som tror det heller, tröstade åldermannen, men det låt så fasligt och så klageligen, att både mor och Johanna i förskräckelse flögo opp. De mena på att det bådar för något ledsamt, ty så har det aldrig låtit.

Hur låt det då?

Åh jo, det skulle väl fara med att surra, men det gick dåligt, men deremot lät det som "aj, aj, aj" i stället för det vänliga "surr, surr, surr."

Det var underligt.

Ja, är det inte? Men se der, duken hänger som förr, allt är sig likt, vi måtte ha hört miste; fast spinnrocken står midt öfver mitt hufvud och der är enkelt brädgolf emellan. Det skrek midt

öfver min näsa; men godnatt nu Magister, sof godt! Och med dessa ord gick åldermannen.

Man skall ha godt samvete om man skall sofva godt, och Magisterns var för tillfället temligen skralt. Visst var han upplyst nog, att finna att det ej var så synnerligen farligt att gripa mormor i embetet; men plötsligen kom han ihåg, hur denna qvinna efter en genomgråten natt stått opp och börjat arbeta — huru bittra tårar vätt linet, som hon spann, och att hon, med den hon älskade mer än sig sjelf, liggande död i boden midt emot, hade sinnesnärvaro och kraft nog att spinna, att arbeta och sörja för de sina, i stället att vrida sig i en fruktlös förtviflan. Det ville qvinlig kraft och kristligt mod till sådant — ett mod, som är större, herrligare och mera segerbringande än krigarens, då han under kanonernas dån och trummornas hvirflar störtar fram i striden — han glömmer sig sjelf, sin fara och allt; men en sörjande moder får ej glömma något der hon sitter i tystnad och ensamhet.

Den gamla spinnrocken föreföll honom som en relik, det syntes honom nu som en kränkning af

det heliga, att han vidrört den. Men dessutom, och det tog hårdast, hade han väckt fruktan inom den fredliga familjen — en skråckaktig fruktan, som dock skulle göra många mörka stunder i den lilla kojan.

Ack! tänkte han, så är det att vara högvis i otid.

Då han andra dagen träffade Johanna, smålog hon godt och sade: Käre herre: det blir ingenting af med edra tankar.

Hurdå?

Jo se mormor — ser ni, jag bad just för er, då hon började klaga der oppe — och då förstod jag, att det var henne emot — ja det är det.

Med detta fick Magistern nöja sig — han var sjelf sin lyckas smed och kunde ej upptäcka förhållandet, utan att bli ansedd för en helgedomsrånare.

Några dagar derefter voro hans mätningar slut, han visste nu på tummet, huru högt Svenska vallen stigit sedan Wargentin lefde och kunde således veta med en precision, som var alldeles förunderlig, att Sverige vid Odens tid var ett slags arki-

pelag och Småland en hel hop holmar, som småningom höjt sig ur hafvet och torkat.

Farväl käre Magister, sade åldermannen och skakade ynglingens hand så denne trodde att lifvet skulle ruskas ur honom; farväl med herrn! Visst har herrn pratat en hop persilja för Johanna (flickan talar om allting för far och mor, förstår herrn, ty det brukas här i huset) och hon hade kunnat gått och förgapat sig i herrn, om inte gamla mormor, Gud signe själen! kommit så precist emellan.

III.

Främlingen.

Jag är väl fattig, Johanna, yttrade Johannes ett par år derefter; men i Guds namn, vi äro fattiga begge.

Johanna teg.

Hör på, Johanna, vill du ha mig? sade ynglingen, det kan du väl säga huru du *sjelf* vill, hvad far och mor tycka, få vi nog veta sedan.

Ja du Johannes, men en sak måste jag säga dig förut.

Och det är?

Jo ser du, jag höll allt bra mycket af den der herrn här var; men Gud ske lof, det kom mormor emellan — men det vill jag rent ut säga dig att jag höll bra mycket af honom.

Nåh nåh! det var väl inte så farligt, bara du håller mer af mig.

Ja det gör jag.

Hej, kära Johanna! yttrade Johannes och tog henne om lifvet — ge mig en kyss till bevis.

Nej först ska mor veta om'et — nej låt bli, eljest blir jag ond.

Nå så får jag väl hålla dig i handen eller huru?

Åh jo, det kan väl gå an.

Vet du! jag talade vid Kapten i staden och han sade, att jag nog kunde bli extra Kronolots, bara ålderman vill antaga mig — och ser du, då förtjenar man pengar just rätt bra.

Men vi ha ingenting, Johannes.

Ja då äro vi precist lika rika; men det går med Guds nåd.

Ja, med bön och arbete, som gamla mormor sade.

Och det tror du?

Ja det tror jag — du och jag kunna arbeta och bedja kunna alla; vet du Johannes, bön och arbete är en rikedom som alla kunna ega.

Åh så sött! hördes en röst i dörren och en lång solbränd karl steg in. Åh så sött, jaså det är då så, att här är friare i huset.

Herre Jemine, hvem är det? sade Johanna springande opp från stolen och närmade sig främlingen, som tog flickan i famn.

Det der tål jag inte, ropade Johannes, som, han visste ej rigtigt hvarför, ej kunde tåla att en ung karl tog flickan i famn.

Jaså, du tål inte det, din kyckling, att en bror tar sin syster i famn. Goddag Johanna, känner du inte...

Herre Gud fader i himmelen, det är Göran! Kom fram Göran, så att jag får se dig. Johannes, ropa på mor — skynda på! Och flickan klappade och smekte sin långe bror, som om han varit ett barn.

Snart kom modren in. Hon, mera vand vid

lifvets skiften, gladde sig med mindre buller, och då far om qvällen kom hem, ropade han innan han kom in: Mor och du Johanna, Göran är kommen, det fick jag veta i W. Vi ha honom väl snart här.

Här är han, far, sade Göran, här är han.

Gud välsigne dig pojke! Mor, nu skola vi ha en god grogg, ty detta är stor främmande. Men hör du, långa slyngel, hvad har du gjort i fyra år? Har du ej kunnat skrifva, jag vet ändå att jag kostade på dig bra nog, för att låta lära dig rita några kråkfötter till far och mor på gamla dagar.

Jo, se jag har alltjemt farit på Mexico och Kina, fram och tillbaka, och har skickat många bref — har intet framkommit?

Nej serra tri, ej en lapp så stor som min nagel, men likagodt. Men hvad är du nu egentligen för en karl? Hur mor! se sådant kläde, hvad kostar det aln — fint som sammet.

Åh, tre dollars.

Tre dollars och du skäms inte komma med kläder som kostar tre dollars alnen. Nåh hvad är du för en karl?

Förste Styrman på fartyget Webster från Nordt-America.

Norra Amerika säga vi här i landet, vi "spika" ingen "englisch," förstår patron, sade ålderman skrattande.

Hur, är du här, Johannes, sade han vändande sig till den stackars lotsgossen, som i så förnämt sällskap kröp undan i en vrå.

Jo ålderman, med förlof.

Har du ingenting att göra hemma? sade den obeveklige åldermannen; du håller ju till vid Hollskär, vet jag, hos Rasmusgubben.

Ja ålderman, men så tog jag ett skutt hit med båten.

Åh ja, det gör ingenting Johannes — men sätt fram tre glas — vi äro tre, Johannes får dricka med oss, om herr Styrman tillåter.

Johanna hade ryckt sin bror i tröjan, hon ville tala vid honom.

Hör på, lille nybakade Göran, jag håller allt bra mycket af Johannes.

Jaså. Vet far af det?

Nej bevars, men ser du, nu i glädjen, eljest så har far sagt att jag måste gifta mig med något förmöget, ty eljest blir det ett tiggarfölje hela raden.

Och Johannes är en bra gosse?

Ja var säker, du mins väl honom? det var han, som när du var hemma kröp opp i fogelträdet för min skull och slog sig så illa.

Är det den? — Ja så.

Men låt oss gå ut när du talar vid far.

Åh ja; men Johannes kan sitta qvar.

Stackars Johannes, han hviskade till mig att hjertat rigtigt bultade i honom och det kändes utanpå tröjan, det var alldeles fasligt.

Hvad tasslar ni derute? ropade fadren; kom in Göran — och du Johannes, sätt dig här framme, i dag är det inte frågan om rangen.

Ja så tycker jag med, yttrade Göran, och derför tycker jag att Johannes här (denne sprang opp i förskräckelsen att höra sitt namn) gerna kunde få Johanna, ty de hålla af hvarandra.

Nej pass, Styrman, det blir intet.

Men far — och mor, hvad säger mor?

Åh jo, på Görans bön käre Lars Olof, på Görans bön.

Men de bli ett tiggareföljе — han är ju inte lots ännu.

Har far något emot honom? frågade Göran.

Åh nej, pojken kan vara rätt bra; men hör, huru vill du tänka på att gifta dig, slyngel, och sticka näsan efter sjelfva Lotsåldermans flicka?

Söte ålderman!

Åh, söta inte, pojke — hvad skall du föda henne med?

Med arbete, med arbete och bön, så hoppas vi att Gud skall hjelpa.

Med arbete och bön, så sade gamla mormor, mumlade åldermannen; — men ser du, Johanna är väl inte så bra som gamla mormor.

Åh jo, det har ingen fara.

Hut pojke! är flickungen så bra som gamla mormor? der ljög du som en klockgjutare.

Dessutom återtog Lotsålderman strykande sig om hakan — dessutom — inte är jag högmodig

— nej Gud bevara mig för högmod; men si — inte behöfver ändå Lotsålderman just låta sin dotter gifta sig med en Lotspojke, som knappt kan bli extra kronolots.

Men far sade Göran, det der är ändå litet högmod — och far! — säg mig huru tänkte och talade alltid salig mormor?

Hur, mumlade åldermannen.

Jo, sade han — fortfor Göran — det vi äro i det goda äro vi icke af oss sjelfve utan af Guds nåd — vi kunna ej göra annat och bättre än det, hvartill han oss styrker och manar — och derföre äro vi ingenting af oss sjelfve utan allt af Gud.

Jaha — åhja, det sade mormor.

Men nu är far Lotsålderman och jag Styrman på "Daniel Webster" och Johannes der bara en lotspojke — men far! vi äro derföre den ene ej bättre än den andre, ty duger ni far till er tjenst eller jag i min eller Johannes der, till sin, så är det icke vår skuld utan, som mormor sade, Herrans nåd att så är.

Men han är så fattig och Johanna är också fattig anmärkte ålderman — hur skall det gå?

Jo ser ni far: för några och tjugu år sedan gifte sig just i denna stugan en fattig karl och en fattig flicka — och hur har det gått?

Åh käre Göran, det har gått bra; ty Gud har hulpit oss — och nu — nu, tillade han och räckte sonen sin grofva hand, nu ha vi glädje af barnen — vet du, det är ändå Guds bästa välsignelse.

Tror ni då far, att Gud icke också kan skänka Johannes och Johanna sin nåd och kärlek — eller tror ni att källan derför är uttömd?

Åh nej — men.

Med ett ord far — de få af mig i hemgift Femtio Dollars — för dessa pengar får Johannes egen båt och eget bo —

Åh inte skall du —

Jo det skall jag — det får jag — hvad skall jag med dem, jag som far verlden omkring.

Åh jo, inföll modren, som hittills tegat — låt Göran gifva dem om han vill — Göran är myndig sjelf.

Ja det är jag mor, inföll sonen småskrattande.

Hur, men hvar är då Johanna, började fadren — och du väppling hur — passar det sig att darra som ett asplöf? Du skiftar ju i synen som månen när det stormar — är du rädd?

Nej Lotsålderman, men nu så —

På ett sådant här villande haf har du aldrig varit förut käre Johannes, sade Göran. — Far skall veta att det inte är så roligt, när hela ens framtid lastad med alla hoppets rikedomar, håller på att törna emot nära hamnen.

Men hvar är flickan? ropa in henne — jag kan slå mig i backen på att hon sprungit ut i bara förskräckelsen.

Modren fick ropa länge innan Johanna kom. Hennes ögon voro röda, men ansigtet blekt, då hon med darrande steg kom in i stugan.

Åh Herre Gud, hvad det der ser ömkligt ut min pulla, sade fadren — hör på du — håller du bra mycket af den der slyngeln?

Ett knappt hörbart ja blef svaret.

Mannen skrattade: Hvaba? sa' du nej?

Nej far! hon sade ja, det hörde både jag och Göran, inföll modren.

Åh ja — när säger en flicka nej när en rask och hygglig pojke friar till henne — det är inte så godt att ge korgen. Se så, kommen hit begge två, se så — ja Görans och mors förbön och för gamla saliga mormors skull — Gud välsigne er — hör på Johanna, sök att likna gamla mormor!

Ja om jag kan.

Det var rätt sagt min pulla — och du Johannes, bli en bra karl och skäm inte ut en hederlig slägt — Gud välsigne er!

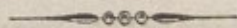
Se så mor — välsigna dem du också.

Gud välsigne er bägge två — bedjen och arbeten så går allt väl.

Surr! surr! surr! hördes deroppe från spinnrocken.

Mormor! — det är mormor — hon är med oss, sade åldermannen och knäppte hop händerna. — Bed och arbeta — det menar mormor — bed och arbeta och lita till Guds kärlek.

Om nu allt detta är skråck eller icke vet ej jag; Akademi-Adjunkten Nordeling vill påstå att detta ljud frambringas antingen af en fogel, som kallas nattskärra eller på latin något Gud vet hvad eller också genom en söndrig fönsterruta eller genom råttor; det säkra är att Johannes och Johanna blefvo ett ungt, vackert par och hvad som är mera, ett lyckligt. Den enda gång man ***bevisligen*** vet någon ***naturlig*** orsak till det underliga spinnandet, eller då den kära Magistern ville agera mormor, aflopp försöket högst olyckligt för experimentatorn. Men det unga paret är lyckligt och allt går väl i hand; ty de ha af mormor lärt sig den korta regeln: "Bed och Arbeta." Surr! surr! surr! Bed och arbeta! så går allt väl.

Vid Föreningsbyggnadens invigning i Lund den 14 Maj 1851.

Förening! så skallade ropet,
När Oscar, med hjertat och handen,
Ju båda så faderligt rika,
I vaggan omhuldade den.
Så, buren af honom till dopet,
Den späda blef kraftig i anden;
Ty se, i dess byggnad tillika,
Känns nu majestätet igen.

Kongligt lyftad öfver staden,
Står hon grundfast i sin lund,
Och med ögon, tolf i raden,
Ser utöfver land och sund.

Helsande kring vida runden
Sina Mæcenaters hem,
Är hon tacksamt dem förbunden,
Men ock stolt, att nu från grunden
Jemnhög kunna se på dem.

Dock att dämpa öfvermodet,
Ställde han, hvars finger bär
Upp det stora murarlodet,
Tvenne tempel dig så när.
Men de grannar mer förläna
Än de skymma från dig ljus.
Släpp det solvarmt in allena,
Vetenskapens är det ena,
Och det andra Herrans hus.

Ledda så af dubbla vakter,
Villigt fångne under dem,
Samlas vi från spridda trakter
Bröder! här i eget hem.
Enen det till fridens! Skapen
Ej ett babel som försvann!

Nej: ett nytt Athén, hvars vapen,
Sången, konsten, vetenskapen,
Ädelt mana ut hvarann!

Hell dig, du fridsbild, på klippfasta grunden,
Helgjuten stöpt under nutidens strid!
Hell dig, Förening, bland ungträd i lunden
Knuten till krona i splittringens tid!
Lyft dina kransade tinnar, att kalla
Carlvagnens Stjerndropp välsignande ned!
Sträck dina flyglar, att famna oss alla,
Slutne kring fanan i bildningens led.
Förlig drar vinden i fandukens siden,
Framåt är lösen och fram genom tiden
Går vår förening evinnerligt ung
Värdig sig sjelf och sitt land och sin Kung.

T—N.

Caros toilett.

(Med planch).

Lekkamratens toilett
är den icke alltför nätt!
Undermössan, lilla Nanna,
klär så väl hans hår och panna.

Och din hatt derofvanpå
sitter ju så täckt också,
och med koftan och shawletten
Caro är ju rent på sprätten.

Tänk hvad också han är snäll
riktigt som en fin mamsell,
och han morrar ej, men sitter
rent förtjust af band och glitter.

Derför spegla honom du,
som en flicka eller fru,
och klä honom ut, betagen
af de kända anletsdragen.

Ty det kommer nog en dag,
då du finner mer behag
att dig sjelf i speglen skåda,
medan andra känslor råda.

Då är Caro redan glömd,
medan fjäsad och berömd
du i speglen och salongen
utaf dagens flärd är fången.

Men den dagen går sin kos,
och när du med nöjets ros
äfven taggar fått af hymen,
ändrar tiden sjelf kostymen.

Och den vackra flickan sen
trifs nu bäst i negligén,

då för mödan och bestyren
speglen glömmer bort paryren.

Dock på egen barndom tänk,
när de små i lekens länk
under floret, shawl och hatten
spegla hunden eller katten!

L—A.

Prosten.

(Till en sceptiker).

Du är förvillad, min sötaste Bror!
ej är så lätt vara prost som du tror;
han bär nog dagarnas tunga och heta,
helst om han har pastorat af de feta.

Knapt han fått prestrocken på, och i ro
stoppat sin pipa, förr'n han måste gno
kring i sin prestgård på hundrade ställen,
här och än der ifrån morgon till qvällen.

Först skall han se huru hästarna må,
titta i krubban om rigtigt de få,
derpå till fähuset flux sig begifva
att med sin åsyn sin boskap upplifva.

Svinen ej heller förglömma han kan;
eljest han vore ju styffar, min sann.
Sedan vid "gullhögen" månde han dröja,
att sig en stund af dess anblick förnöja.

Är det på tiden, att plöja och så,
får han ju öfver arbetarne stå,
hvilka i prostfar, när tid är att skörda,
äfven sin trogne påfösare vörda.

Tages nu tionde är han ock med:
annars blef imätt med lagom besked,
ficks då af gubbarne blott hvad de unna,
hvilket blef knappast fem skeppor på tunna.

Nu komma dansande kalfvar och smör,
sjungande grisar, får, gäss, ägg och hör.
Hvem skall väl syna och väga allt detta
om ej vår prost, som det tillhör med rätta.

Räkna inkomsterna tid äfven tar,
få dem utlånta bekymmer ock har,

och någon gång bör han äfven predika
varning, att ej efter verldene fika.

Visas så nit emot allt "läseri"
eller han får sig ibland ett parti,
gör han ju sammanlagdt allt, på min ära,
man kan med skäl af en pastor begära?

Låt dig då säga, min käraste Bror!
Tro nu, att prosten gör mer än du tror,
och ej beklaga adjunkten, den besten,
att han får sköta den öfriga resten.

ANDERS.

Min Vinterträdgård.

Fast sommarn flytt och sjelfva Amaranten
står torr och vissnad med en blekgul kind,
och frosten utsått sina diamanter
på gula stubben efter förra gräset,
och vintergatan uppspänt sin markis
på blåa fästet, — och fast gamla Nordan,
utur det grofva hornet låter höra
sin hesa stämma, — har jag dock en trägård
— En vinterträgård, full af sommarnjutning.
— Se här! står en parterr, som visar Våren.
Med liljor friska, doftande och sköna,
Der huslig trefnad är den första blomman,
och arbetet, så småtäckt, likt Aurikeln
framskjuter mellan skämt och glada infall,
som likt Narcissen sprida doft och vällukt.

Se här! — en ann' rabatt med friska blomster,
der dofta sköna rosor af Mozart,
pikanta Nejlikor utaf Auber,
och mellan dem penséer utaf Weber;
utaf Spontini och af Spohr gå rankor
i konstig slingring emot höjden upp,
men kunna dock, som Jacobs folk på stegen
ej hinna upp till himlen; men se der
ännu en blomsterkulle, — der man finner
en grupp af Göthes sköna Eterneller
af Wielands Pelargonier, — och der
af Scotts Levkojor — ägta klassiska;
Gigantpenséer utaf Oehlenschläger.
Och af Tegnér de friska Heliotroper,
Fredrika Brehmers små förgätmigej,
och Onkel Adams solbelysta Blåklint.
Men mellan alla dessa blomrabatter
man också kullar ser med mogna drufvor,
hvars safter ge i vintern sommarvärma.
Visst synes här, som uti sommarns trägård
ett ogräs sticka fram med många färger
af grönt och rödt och blått och svart och höggult

det kallas kort; men det skall rensas bort.
Nu är min vackra vinterträdgård färdig,
af den jag njuta vill. — Förrän jag hinner
af den bli trött, står åter nya våren
Och vinkar med Galanthus och Violer.

S.

Cigarren.

En cigarr jag sett
i kadettens mun,
låga farligt hett
för mustaschen tunn.
Med hvad blick, hvad mod
han dock ryckte fram!
som Kung Carl han stod
uti rök och dam.

En cigarr ock låg
på novitiens läpp;
o, hur då jag såg,
af hans granna käpp
och hans lärda min,
att han "liber" var

nu vid Akad'min —
ifrån söta far.

Men en bättre syn
har jag sett ändock:
O, med dag på hyn
och med natt i lock,
nyss jag såg Sofi,
hur hon "burschikos"
höll cigarren i
ljufva munnens ros.

Ack, jag tänkte då:
om cigarr jag var,
och fick sitta så
mellan rosens par,
och vid kyssens brand,
som ett eldigt hopp
mot ett högre land,
finge brinna opp!

ANDERS.

Trasten.

Sjungande trast i den grönskande linden
Svara, o svara, hvem helgas din sång?
Än hörs den tona, än flyr den som vinden,
Tröttnar du inte att sjunga en gång?

Sjunger du skapelsens evige fader
Uti de smekande, lifvande ljud?
Sjunger du vaggsång för de myriader
Blommor, som nicka i glödande skrud?

Sjunger du kärlekens ljudande drapa?
Sjunger du helsning åt jollrande vår?
Sjunger du blott för att lindring oss skapa
Då vi förblöda af smärtande sår?

"Allt hvad jag ser, hvarje blomma i lunden
Gifver mig ämnen till glädje och sång,
Sången mig skapar en himmel af stunden
Derför jag lefver och dör uti sång.

"Sången är bönen till himlen jag sänder
Då jag om morgonen ögat slår opp;
Sången mitt afsked, då hemlandets stränder
Blekna och sjunka lik slocknande hopp!

"Sången för makan min kärlek förklarar,
Sjungande bygger jag skyddande bo.
Sjungande, eldigt jag henne besvarar
Då hon hörs qvittra om sällhet och ro!

"Sången är engeln som fridsam syns sväfva
Framför den lurande jägarens rör,
Hinner dess kula mig ock, icke bäfva
Själen förstår, — ty i *sången* jag dör!"

Nordiska näktergal! sjung då för stunden
Sjung under smärtornas timmar ännu!
O! att vid stoftet min ande är bunden,
Kunde jag flyga, och sjunga som du!

—ED—

Konstnärerna.

A.

Ser du min Aphrodite? Hvad vällust strålar i blicken,
Hvilket Olympiskt behag sitter på läpparnas glöd!
Kärleksrusande, varm är hvar form, så yppig, så rundad.
O hur stormar min själ, skakad af skönhetens makt!

B.

Ser du Maria? Den heligas blick är en himmels förklaring;
Andakt och salighet bo samman på läpparna der.
Tankarna skimra fram så rena, som tvagna i solen.
O hur lugnas min själ vid denna himmelska syn!

—D.

Dårskapen.

Frågar någon hvad jag bäst
Tycker om, och minst befarar;
Visheten till trots, jag svarar:
Dårskapen jag älskar mäst.

Dårskap jordens spira bär;
Allt är dårskap här i verlden,
Girigheten, lyxen, flärden
Hvar för sig en dårskap är.

Statsmans ärelystna mod
Är en dårskap att regera,
Blott af dårskap att brillera
Vågar hjelten lif och blod.

Kärlek står bland dårskap först;
Med en suck jag det bekänner,
Men den är ändå, govänner
Roligast fast den är störst.

Dårskap finns i land och stad,
Dårskap mången gång ger nöje,
Dårskap väcker skämt och löje,
Dårskapen är alltid glad.

Alla någon dårskap gjort,
Dårskap man i böcker skickar
Kring vår jord; hvarhelst man blickar
Synes dårskap uti stort.

CH*******

Höstens Blad.

Ljuft sommarens vind susar smekande glad,
Och lyfter så sakta de blommor och blad
Som pryda den skuggrika linden;
Men snart kommer hösten — det stormar allt mer,
På bladen man ymniga regndroppar ser
Som darra i kyliga vinden.

Snart gulnade löfvet från grenen är ryckt,
Och ligger på jorden förtrampadt och tryckt
Af vandrarens fot alla dagar;
"Jag arma, förbleknade, ack! innan kort
Af stormarne härjad, skall jag vissna bort!"
Så sorgligt i stoftet det klagar.

Men mildare vind öfver dalarne far,
Det gulnade bladet så medlidsamt tar,
Mot ljusare höjder det svingar
Der hvilan och stillheten vinka till sig.
O! fridfulla vind! Snart du komme till mig!
Tag bort mig på skyddande vingar!

Ch*******

Med Heines Porträtt.

Utgifvaren af "Nord och Syd" beskrifver sitt besök hos Heine 1850 således:

Då jag i Julii 1850 kom in till Heine i Paris låg han tillsängs. Han kunde icke öppna ögonen, utan att taga i ögonlocken och draga dem upp; men då han började tala, blefvo dessa ögon lifliga och glansfulla. Sjukdomen (ryggmärgslidande) från hvilken han aldrig kan blifva frisk, hade gjort honom mager och gifvit honom en gul ansigtsfärg, och hans skägg var mycket långt; men det förekom mig att jag aldrig sett ett skönare skalde-ansigte än detta lidande, gula ansigte med sina mörka ögon och skägg. Han syntes mig ligga

der som sin tids och sin poësis symbol, skön, men med tvifvel och spe på läpparna, icke istånd att lefva och icke att dö, som den första halfdelen af 19:de århundradet, som ligger förlamadt i revolutionen och väntar på dödens allvar och återuppståndelsens allvar. Men sjelf gjorde han ett sorgmodigt upplyftande intryck på mig, han, den lidande, som luttras genom stora smärtor och midt i lidelserna frågade och talade med ungdomsfriskhet om poësi och judendom."

I början af detta år har Heine utgifvit en ny upplaga af andra delen af "Der Salon." Han har dertill skrifvit ett företal. Det utgör hans innersta tankars sjelfbekännelse. Men der finnes icke mer "tvifvel och spe." Det innehåller något helt annat och enhvar som känner Heines författarskap skall icke utan deltagande läsa dessa hans sjelfbekännelser, så lydande:

Då första upplagan af detta arbete lemnade pressen och jag fick ett exemplar deraf i mina händer, blef jag icke litet häpen öfver den stympning, af hvilken öfverallt röjde sig spår. Här felades ett biord, der en mellansats, hela långa stycken voro

uteslutna, utan minsta afseende på öfvergången, så att icke blott meningen, utan ofta tillochmed sjelfva tendensen, var borta. Snarare fruktan för menniskor än fruktan för Gud hade ledt handen vid dessa stympningar, och på samma gång den ängstligt utplockat allt i politiskt hänseende förgripligt, hade den skonat äfven det betänkligaste med hänseende till religionen. Sålunda gick arbetets egentliga tendens, som är af patriotiskt-demokratisk natur, förlorad, och ur det hela stirrade hemskt mina blickar till mötes en alldeles fremmande anda, som erinrar om det skolastiskt-theologiska spegelfäkteriet och är väsentligt stridande mot min humanistiskt toleranta natur.

Jag tröstade mig då med hoppet att framdeles, i en ny upplaga kunna åter fylla dessa luckor; men en dylik restauration är numera omöjlig, alldenstund original-manuskriptet vid den stora branden i Hamburg brann upp med min förläggares hus. Mitt minne är alltför svagt för att låta mig hoppas ersättning på denna väg, och utomdess torde mina ögons tillstånd icke medgifva att jag så noga

som erfordras genomgår boken. Jag har derföre inskränkt mig till att efter den Franska öfversättningen, som trycktes tidigare än det Tyska originalet, åter från Franskan öfversätta och inflicka några af de större uteslutna styckena. Ett af dessa, som blifvit aftryckt i otaliga Franska tidningar, ofta varit föremål för diskussion och sednast förlidet år i Franska lagstiftande församlingen vidrörda af en af Frankrikes utmärktaste statsmän, grefve Molé, är infördt i slutet af denna nya upplaga och är särdeles egnadt att visa, huru det hafver sig med den lust att förringa och nedsätta Tyskland vis à vis utlandet, hvartill jag, enligt hvad åtskilligt hederligt folk försäkra, gjort mig skyldig. Om jag gaf luft åt min harm öfver det gamla officiela Tyskland, det förlegade Philister-landet — men som icke frambragt någon Goliath, icke en enda stor man — så förstod man att framställa hvad jag sade, så som skulle det varit fråga om det verkliga Tyskland, det stora, mysteriösa, så att säga anonyma, det Tyska folkets fäderneslând, den sofvande suveränen, med hvars scepter och krona aporna leka. Det var

så mycket lättare för det hederliga folket att framkomma med dylika insinuationer, som det under en lång följd af år var mig omöjligt att lägga i dagen min innersta tanka, särdeles den tiden då förbundsdagsdekreter utgingo mot "det unga Tyskland," hvilka dekreter egentligast voro riktade emot mig och bragte mig i en exceptionel bunden ställning, oerhörd tillockmed i presstvångets annaler. Då sednare kafveln togs bort och jag kunde andas friare, förblefvo tankarne fjettrade.

Detta arbete är ett fragment och skall också förblifva ett fragment. Uppriktigt taladt skulle det vara mig kärt, om jag kunde göra att boken blef otryckt. Sedan den utgafs hafva nemligen mina åsigter på ett betänkligt sätt förändrats i många stycken, isynnerhet med hänseende till gudomliga ting, och mycket, som jag då påstod, strider nu mot min bättre öfvertygelse. Men pilen är icke mera i skyttens våld, sedan den engång flugit bort från bågsträngen, och ordet är icke mera författarens, sedan det sprungit från hans läppar, helst sedan det blifvit mångfaldiggjordt af pressen. Utom-

dess skulle andra rättigheter träda emot mig med bindande veto, om jag ville låta denna bok vara otryckt och uteslöte den från mina samlade arbeten. Jag kunde visserligen, som många skriftställare göra det i dylika fall, taga min tillflykt till en mildring af uttryck, till omklädnad i fras; men jag hatar, af min själs innersta grund, de tvetydiga orden, de hycklande blommorna, de fega fikonalöfven. En ärlig man besitter emellertid under alla omständigheter den oförytterliga rättigheten, att öppet erkänna att han irrat sig, och af denna rättighet vill jag här utan tvekan göra bruk. Jag bekänner derföre öppet, att allt hvad jag i detta arbete yttrat med hänseende till den stora gudomsfrågan är lika falskt som det är obetänksamt. Lika obetänksamt som falskt är det påstående som jag pratade efter skolan, att deismen i theorien är tillintetgjord och ännu endast skenbart framsläpar en bedröflig tillvaro. Nej, det är icke sannt att förnuftskritiken, som tillintetgjort bevisen för Guds existens, sådana vi känna dem från Anselms af Canterbury tid, dermed också tillintetgjort Guds

existens. Deismen lefver, lefver ett lefvande lif, den är icke död, och allraminst har den nyaste Tyska filosofien dödat den. Denna spindelväf af berliner-dialektik kan icke döda en katt, mycket mindre en Gud. Jag har på mig sjelf försökt huru föga farlig den är; den dräper utan återvändo, men subjekterna dö icke deraf. Hegelska skolans portvaktare, den barske Ruge, påstod engång för visst och sannt att han med sin portierstaf slagit mig ihjel i Hallische Jahrbücher, och på den tiden promenerade jag dock omkring på Boulevarderna i Paris, frisk och sund och odödligare än någonsin. Den stackars hederlige Ruge! han sjelf kunde en gång längre fram i tiden icke hålla tillbaka det hjertligaste skratt, då jag här i Paris tillstod för honom, att de dråpliga dräpande bladen, Hallische Jahrbücher, aldrig kommit för mina ögon, och mina fylliga rödblommiga kinder, såväl som den goda aptit hvarmed jag satte ned mina ostron, öfvertygade honom att jag svårligen kunde räknas bland de döda. I sanning, den tiden var jag frisk och stark, jag stod i ze-

nith af mitt hull och var så öfvermodig som konung Nebukadnezar före sitt fall.

Ack! några år sednare, och jag har undergått förändring till kropp och själ. Huru ofta har jag icke sedermera fått tänka på den Babyloniske konungens historia, han som ansåg sig sjelf för den gode Guden, men jemmerligen störtade ned från sitt högmods höjd, gick med kreaturen på marken och åt gräs (det måtte visst varit salat). I den praktfullt grandiosa profeten Daniels bok står denna legend att läsa, hvilken jag rekommenderar till uppbyggligt studerande, icke blott åt den goda Ruge, utan äfven åt min ännu mycket mera förstockade vän Marx, ja sjelfva herrar Feuerbach, Daumer, Bruno Bauer, Hengstenberg och hvad alla heta, dessa gudlösa sjelfförgudare. Der står också många andra vackra och märkliga berättelser att läsa i Bibeln, som vore värda mer uppmärksamhet, såsom t. ex. straxt i början historien om den förbjudna frukten i paradiset, och om ormen, den lilla emancipationsaposteln, som redan sextusen år före Hegels födelse föreläste hela Hegelska filosofien. Denna

blåstrumpa utan fötter bevisade högst skarpsinnigt, att det absoluta bestode i identiteten mellan varat och vetat, samt menniskan blir till Gud genom kunskap, eller, hvad som är detsamma, att Gud i menniskan kommer till medvetande af sig sjelf. Denna formel är icke så klar som de ursprungliga orden: "Om J äten af kunskapens träd skolen J vara såsom Gud!" Fru Eva förstod af hela föreläsningen endast det ena, att det var förbudet att äta af den frukten, och derföre att det var förbudet åt hon deraf, den goda själen. Men knappt hade hon ätit af det lockande äpplet, förrän hon förlorade sin oskuld, sin naiva omedelbarhet, hon fann att hon var mycket för naken för att vara en person af stånd, stammodren till så många blifvande kejsare och konungar, och hon yttrade åstundan efter en klädning. Visserligen var det endast en klädning af fikonalöf, ty den tiden existerade inga Lyoneser-sidenfabrikanter, och i paradiset funnos heller icke några symamseller och modehandlerskor — o paradis! — Besynnerligt, så snart en qvinna kommer till reflekterande sjelfmedvetande, är hennes

första tanke en ny klädning! Äfven denna bibliska historia, och synnerligast ormens tal kan jag icke få ur mina tankar, och jag skulle gerna velat satt det sednare till motto framför denna bok, liksom man ofta utanför en furstlig trädgård ser en tafla med den varnande inskriften: "Här äro fotanglar och räfsaxar utlagda."

Jag har redan förut i mitt sista arbete, i "Romanzero," uttalat mig om den förvandling, som med hänseende till min tro om det gudomliga försiggått med min själ. Man har sedan dess med christlig närgångenhet ställt på mig en hel hop förfrågningar, på hvad sätt en bättre insigt kommit öfver mig. Fromma själar tyckas riktigt längta, att jag skall narra i dem ett underverk, och de önskade gerna veta, om jag icke, som Saulus, fått se ett sken af himmelen på vägen till Damascus, eller om jag icke som Bileam, Beors son, ridit en istadig åsninna, som plötsligt öppnat sin mun och börjat tala som en menniska. Nej, J troende själar, jag har aldrig rest till Damascus, jag vet ingenting om Damascus, mer än att man för icke

längesedan beskyllade Judarne der för att äta gamla Capuziner-munkar, och kanske skulle stadens namn vara mig fullkomligt obekant, om icke konung Salomo liknat sin älskades näsa vid ett torn, som vänder emot Damascus. Icke heller har jag någonsin sett en åsna, notabene en fyrfotad, som talade som en menniska, hvaremot jag träffat tillräckligt med menniskor, som, så ofta de öppnade munnen, talade som åsnor. I sjelfva verket har hvarken en vision, eller en seraphisk hänryckning, eller en röst från himmelen, icke heller en märkvärdig dröm eller något slags under bragt mig på salighetens väg, och jag har att tacka för min väckelse endast och allenast läsningen af en bok. — En bok? Ja, och ändå en gammal bok, blygsam som naturen och naturlig som den; en bok, som ser så hvardaglig och anspråkslös ut som solen, som värmer oss, som brödet, hvilket ger oss näring; en bok, som så trohjertadt, så välsignande god möter våra blickar, alldeles som en gammal mormor, som också dagligen läser i den boken, med sina darrande läppar och med glasögon på

näsan; och denna bok heter också rätt och slätt — boken — Biblen. Med skäl kallar man den den Heliga Skrift; den som har förlorat sin Gud, han kan återfinna honom i denna bok, och den som aldrig känt honom, han känner här sväfva emot sig anden af det gudomliga ordet. Judarne, som ändå förstå sig på dyrbarheter, visste rätt väl hvad de gjorde, när de, vid det andra templets brand, läto fara offerkärlen af silfver och guld, lamporna och ljusastakarna, ja ända till öfversteprestens sköld med de tolf ädla stenarna, läto allt fara och endast räddade Bibeln. Den var den rätta tempelskatten, och den blef, Gudi lof, icke ett rof för lågorna eller för Titus Vespasianus, den skälmen, som fick ett så bedröfligt slut, efter hvad rabbinerna förtälja. En Judisk prest, som tvåhundra år före det andra templets brand under Ptolomæus Philadelphus' lysande regering lefde i Jerusalem och hette Josua ben Siras ben Eliezer, har i en samling af tänkespråk, Meschalim kallad, uttalat sin tids tankar, och jag vill här upprepa hans sköna ord. De äro sacerdotalt högtidliga, och dock så vederqvickande fri-

ska, som hade de först i går strömmat ifrån ett lefvande menniskobröst, och de lyda som följer:

"Detta allt är förbundsens bok, det förbund som blifvit gjordt med den Högste Guden, nemligen lagen, som Moses befallt huset Jacob att den skall vara dess skatt. Derutaf hafver visheten flödat, såsom vattnet Pison, när det fullt är, och såsom vattnet Tigris, när det går öfver om våren. Derutaf hafver förståndet flödat, såsom Euphrates, när han stor är, och som Jordan i skördetiden. Utaf densamma hafver ock utgått tuktan, såsom ljuset, och såsom vattnet Nilus om hösten. Den har aldrig funnits som det utlärt hafver, och aldrig skall den komma, som det förmår utgrunda. Ty dens tanke är rikare än något haf och dens ord djupare än någon afgrund."

Skrifvet i Paris 1852.

HEINRICH HEINE.

Till Mademoiselle M. L.

(Till tack för några sända frukter).

Hur ofta skall man ej den satsen finna
på vers och prosa repad blindvis opp,
att det är endast *Höstens* fru gudinna
i regnkarpusen och i grå salopp,
som ur sitt fyllda horn åt våra munnar
de läckra frukters salighet förunnar!

Den gamla regeln ej jag mer vill prisa,
en annan lära nu bekänner jag,
ty Ni i er person täckts mig bevisa
att äfven *Sommarn* med de fagra drag
har nyckeln till Hesperiens fruktträdgårdar
och der med mjella händer skatten vårdar.

Så Skönheten är öfver all ting mägtig
och intet liknar *hennes* trolleri!
Också kan ej vår hyllning nog andäktig,
ej sången till dess lof nog artig bli.
Först lifvets bästa rosor oss beskär hon,
(se Schillers: "Ehr't die Frau'n!") och se'n — hvad
päron!

O.—O.

I Danska skalden Andersens album.

Der står en ek på stranden,
en högvext, stödd mot ett klippeblock;
vid foten böljan leker
och vinden spelar uti dess lock.

Der står hinsidan vågen
en vänlig bok, lik en vårfrisk mö;
till eken mången god hälsning
hon sänder öfver den blåa sjö.

Och ek och bok de sjunga
de vackraste visor för hvarann,
och många sagor förtälja
om kärlek och mod, nu hon, nu han.

Så lyssna de till hvarandra
och hviska huldt medan timman flyr,
han riddarn, hon skön jungfru....
Det är ett helt litet "äfventyr."

O.—O.

Den försvunna glädjen.

Lilla stjerna, som deruppe brinner
Ack, så mild, så leende och klar,
Månn' hos dig min glädje jag väl finner?
Är det du som tog den i förvar?

Jag har ägt den; dess förlust jag klagar,
Finner den ej mer på jordens rund.
I min barndoms blom-omslutna dagar
Log han för mitt öga hvarje stund.

Redan då likväl jag ofta tänkte:
Skall han *bli* mig trogen som han *är?*
Och med tvifvel jag mitt hufvud sänkte:
Tvifvel äfven barnets hjerta tär.

"Om han flyger bort på snabba vingar,
Om hans sång jag ej förnimmer mer,
Säg mig hvar den ljufva stämman klingar
Säg mig hvar den milda blicken ler!"

"Och jag vill i verlden allt försaka,
Nöjen, ära, rikedom och glans,
Blott han vänder i min själ tillbaka!
Blott han blifver min och jag blir hans."

Och en skymning kom i barnets sinne:
O jag mins hur smärtande den var!
Men på en gång blef det ljust derinne,
Och den hvita bönen fick ett svar.

Emot vester soln sin bana ledde,
Strålomgifvet klot i vågen samm,
Tills det släcktes ut och himlen bredde
Blåa, guldbeprydda manteln fram.

Och bland stjernorna deruppe brunno,
Lyste en framför de andra skön.

Mina tjusta blickar henne funno,
Och jag tänkte: der hör Gud min bön.

Och så gick jag fram på lifvets bana:
Men mitt tvifvel snart besannadt blef.
Förrn mitt ödes dom jag kunde ana
Verldens oro engelen fördref.

Nu emot det höga hvalf i qvällen
Sände jag en skum, en dyster blick:
O hvad såg jag! . . På den blåa pellen
Lika skön min barndoms stjerna gick.

Och det ljufva minnet knöt tillhopa
Hvarje länk ifrån de sälla år.
Och de glada röster tycktes ropa
Till mig ur min lefnads blomstervår.

Och en tår af rörelse, ej smärta,
På den bleka, tärda kinden brann.
Och det milda hoppet till mitt hjerta
Undangömda vägen återfann.

Och jag tänkte: O vi råkas åter!
Dit han flugit: väntar uppå mig.
Gud är god, som den försvunne låter
Re'n här nere uppenbara sig.

Och kring himmel och kring land och vatten
Månan sina silfverfloder gjöt.
I den doftuppfyllda, klara natten
Tystnaden min rörda stämma bröt:

"Lilla stjerna, som deruppe brinner
Ack, så mild, så leende och klar,
Månn' hos dig min fröjd jag återfinner?
Är det du som tog den i förvar?"

A. G. V—n.

Afton och Morgon
eller
Mina tankar.

Då skymningen kring nejden rår,
Då aftonsol till hvila går,
Och sveper hvita bädden sin
I rosenhängen in.

Jag tänker: Himmel! Hade jag
I dag, i dag min bröllopsdag!
Min brudbädd blefve som den der,
Så lätt, så fin och skär.

Då morgonen ur östern drar
På hvalfvet upp i gyllne char,
Vid fågelsång och vestansus,
Och skänker verlden ljus:

Jag tänker: I mitt hjerta satt,
En dämon lik, den mörka natt.
Då steg en engel af behag
Ditin — och det blef dag.

Der bodde strid och oro förr,
Men se'n hon öppnade dess dörr
Som vinden flydde båda ut,
Och deras magt var slut.

Nu bygger friden der sitt bo
Som fordom. Kärlek, hopp och tro
Hon med sitt öga ledt ditin:
Snart blir hon min, ack min!

Mitt hem blir ett Elysium,
Der sorgsen tanke ej får rum.
Min lycka blir min bästa vän,
Jag tänker blott på den.

Men allt förgängligt är. En gång
Det rings till lifvets aftonsång.

En qväll har ju den skönsta dag:
Då . . . då hvad tänker jag?

Jag tänker: mild och god är Gud.
Vi slumra här: vid harpoljud
Vi vakna, sälla utan namn,
I morgonrodna'ns famn.

Så Henne, som min tjusning är,
Jag uti troget hjerta bär
Ännu då Tidens afton flyr
Och Evig morgon gryr.

A. G. V—N.

Julafton.

Det var en afton, solen längesedan
Till hvila gått långt bort i vesterväg,
Och nattens dunkla timmar börjat redan
Utöfver jordens rund sitt tysta tåg.
Ur hafvets sköte tunga dimmor stiga
Och svepa in i mörker stad och land,
Och luftens lätta sångare förtiga
Sin längtan efter morgonrodnans rand.

En enslig vandrare på mörka leden
Går fram med säck på rygg och staf i hand,
Han ser ett ljus vid slutet utaf heden,
Och hoppas finna der af hjelp ett grand,

I långa år så gubben hafver vandrat,
Se'n han båd' barn och älskad maka mist,
Men ej sin lefnads tunga lott han klandrat,
Sin ära han har vårdat först och sist.

Omsider hinner han dit ljuset leder,
Ett herresäte ser han för sig stå,
Han bultar på, och om en skärf han beder
Och om en vrå, der han kan hvila få;
Men då den gamle inom dörren stiger
En barnaskara samlar sig i ring,
Hvar liten en står undrande och tiger,
Ty gubben syns dem som ett sällsamt ting.

Med klara ögon de på honom blicka
Och handen sjunker med sin leksak ned,
Men älsta dottren, mammas bästa flicka,
Af bordets rikdom bjuder gubben med,
Och snart en pilt ber honom om en saga,
Att qvällens fröjd må blifva riktigt stor,
Och modren vinkar honom plats att taga,
Och fadren glädes åt den frid här bor.

Sin egen lefnads saga gubben täljer:
Att han blef född bland Finlands kala skär
Och i sin ungdom sjömansyrket väljer,
Så rik på faror, glädje och besvär,
Hur under Sverges blå och gula flagga
Han vid Svensksund för Konung Gustaf stred,
Såg Ryska skeppen utan master vagga
På hafvets böljor drifvas upp och ned.

Hur sedan, när den tredje Gustaf delar
Så många andra Svenska kungars lott,
Det blinda hatet ej sitt rof förfelar,
Men snillet stupar, fälldt af mördarns skott,
Han längre ej i statens tjenst förblifvit,
Men seglat bort att andra länder se,
Kring oceanens vida rymder drifvit
Och många under sett, som der sig te.

Och mycket talar han om Söderns stränder,
Dess rika frukter och dess blommors prakt,
Om kalla snöbetäckta Polarländer
Och hvita björnar, som der hålla vakt

På isberg glimmande i norrskensflamman,
Om menskans öde öfver allt sig likt,
Af fröjder och af sorger väfdt tillsamman,
Af ljus och dunkel skiftande och rikt.

Och slutligt talar han om hemmets lycka,
Om barn och maka, som från honom gått,
Om hur han hoppas att en gång få trycka
I himmelen dens hand, som ej försmått
Hans hjertas bästa gåfvor, då på jorden
Hon ännu vandrade stödd af hans hand,
Om hur han nu vid lifvet trött är vorden
Och längtar hädan till ett bättre land.

När på sin saga gubben hafver slutat
Så djup en tystnad uti salen rår,
Ned emot golfvet hufvudet han lutat,
I skumma ögat tindrar klar en tår,
Och hela barnaskaran sig nu vänder,
Af älsta dottern anförd, till sin far
Och beder honom med uppräckta händer
Om hem åt gubben på hans sista dar.

På afstånd modren står och tyst beskådar
Med himmelskt hjertelag en grupp så skön,
Och leendet på fadrens kind bebådar
Ett bifallsord till älsklingarnas bön.
Ja, det är barnens fest i dag, han säger,
Må deras vilja ske, du gamle hör:
Ej mycket jag af jordens håfvor äger
Ett tjäll jag ger dig dock till dess du dör.

Och gubben tacksamt bugar sig och tiger,
Ty orden honom fattas, barnens fröjd
Med hjertligt jubel upp mot rymden stiger,
Guds englar le deråt i himmels höjd.
Ej länge gubben sedan hos dem dväljes,
Men frid och lycka hos dem städse bo.
Den gamles öden mången gång förtäljes
Se'n han från lifvets stormar gått till ro.

— — — U — —

Suck mot Våren.

Hvarför suckar jag när vår känns komma?
Hvarför slår mitt hjerta ängsligt då?
Är ej skönt, att se den första blomma,
höra sångens förstling i det blå?
Ack, jag vet ej hvi jag suckar så.

Hvarför suckar jag när bort jag drager,
att min första kärlek njuta få?
Är jag ej, när Vesta vårljuft tager
mig till trogna bröstet, lycklig då?
Ack, jag vet ej hvi jag suckar så.

Jo, jag vet det. Vårens dar försvinna,
ungdomsdrömmarna allt mer förgå;

hjertats kärlek vill den våren hinna,
der han skall i evig blomning stå.
O, jag vet hvarför jag suckar så.

ANDERS.

Till Adam Oehlenschläger.

(1829).

Af den höga diktens under
Nordens himmelsduk är full,
och hvarhelst vi gå derunder,
trampa vi blott hjeltars mull.
Kraft och segerära hvila
djupt i ättehögars famn,
och hvart fjellens stormar ila,
sjunga de ett frejdadt namn.
Hell Dig, kämpeskald från Leires lunder,
stor och älskad ibland oss jemväl!
Som en runosång från forntids stunder,
Klingar dikten ur Din själ.

Bragder, som en verld förvånat,
väckte Du i sången opp,
och pånytt ett Valhall blånat,
när Din hand på harpan lopp.
Men när Nordens kärlek ljudar

öm och trogen derifrån,
Freja fremst bland gode gudar
gläds åt Dig, du Brages son!
Af Din sång och saga tjusas alla,
ty hvar ton är djerf, som Nordans gång.
Skyar gå ej, inga böljor svalla
mellan Svea och Din sång.

Var välkommen, Danas ära!
Här går ock Din segerban.
Sällan Sundets vågor bära
till vår strand en sådan svan.
Knapt med dagens sol Du döljer
hos oss på vår blomsterstig:
Ack! der Fredriksberg sig höjer,
mången kärlek väntar Dig.
Bjud oss ej farväl! Midsommarsolen
längtar se Dig här i Saxos stad.
Glädje väcks af Norrskenet vid polen,
Du gör ynglingsfesten glad.

A. L—D.

Till Biskopen m. m. Herr Doctor Esaias Tegnér efter dess invigning och återkomst till Lund.

Du kommer än en gång till Lundas salar,
till minnets hem i välkändt blomsterland,
der Hellas låg med sina fält och dalar
så länge Du de sköna kransar band;
Du höge Sångarkung från ljusets säten
som dagade en verld af yngre Nord förgäten.

Men ej som förr Du kommer för att samla
en lysten ungdom kring Din lärostol,
ej för att tyda mer de Sagor gamla
från Söderns Gudaverld, från Nordens pol.
Ack! denna tid är borta; ren förgången
är Clios högtidsdag, och natten söfver sången.

Och fattig står vår stad, och landet öde;
Du flyttar lif och glädje härifrån:
Castalias tärnor sofva hos de döde
och stum, som grafven, är Olori son,
kall hvilar kärleken i blommans knoppar
och sången far ej mer från Lundagårdens toppar.

En nyvigd Aron med sitt stjernesmycke,
med tro och helighet i högsint barm,
tag mot Ditt nya kall; men intet rycke
den lagerkrönta lyran från Din arm!
Sjung än, Du anderöst från goda Gudar!
till Thors och Freijas lof, om hjeltar och om brudar.

Lyckönskad vare Du af stad och bygder
Du Nordens Siare och Greklands tolk,
med Amphions behag med Brages dygder
en Sagas Gudson, kär för kung och folk!
Lyckönskad till hvart hvärf på Sions murar
långt bort der Wexiö står bland evigt gröna furar.

Ty derifrån skall mången hälsning komma
i glada genljud ner till Saxos graf
och än en gång skall minnets stamträd blomma
som Diktens rosor på din herdestaf.
Hvar skalden flyttar är ett jordiskt läger,
sin himmel tar han med, tar hvad han skönast äger.

Som daggen tryckt i vårens blomsterskålar
Din ära ligger uti Skånes famn,
och Nordens gamla stjernekrona strålar
evärdligt kring Ditt snille och Ditt namn.
När tiden spökat ut med nattligt dunder
då flammar än din sol på sångens glada lunder.

A. L—D.

Hvad är Kärlek?

Hvad är kärlek? Lilla blomma svara!
När du breder ut din rosenbarm
För hvar Fjäril, som vill lycklig vara;
När du kysser Solens stråle, varm,
Hvarför står din purpurkind i låga?
Lyser sällhet blott i daggens tår?
Eller känner du en inre plåga,
Som till hjertats späda fibrer når?

Hvad är kärlek? Svara lilla dufva,
Som i luftens regioner far!
Hvilka känslor sväfva milda, ljufva
På de snabba vingars tvillingpar?

Väntar dig i bo't en älskad maka,
Färdig med den trogna kärleks kyss?
Längtar du då redan hem tillbaka
Till den kära du har lemnat nyss?

Hvad är kärlek? Svara lätta bölja!
När på hafvets skum du dansar yr,
Månn' på djupet dina tankar följa
Någon hafsmö för ditt hjerta dyr?
När du sakta gungar öfver sanden,
Värmd af middagssolens heta brand,
För att kyssa blomsterströdda stranden,
Är det kärlek, som dig för till land?

Hvad är kärlek? Lätta vindar svaren!
När J stormen vildt kring sjö och land,
Är det så Er kärlek J förklaren
För den sköna klippbekrönta strand?
Säg! Hvad hvisken J i midnattsstunden
I den dystra skogens djupa snår?
Bor en nymf uti den dunkla lunden,
Som Ert dofva kärlekssus förstår?

Ni ej svaren på min enkla fråga;
Ack! J veten ej hvad kärlek är.
Ni ej kännen denna grymma låga,
Som ett stackars menskobröst förtär.
Blinda lyden J naturens maning,
Lyckliga i Eder njutning blott.
Ack! J ägen ej den minsta aning
Om det bittra i en menskas lott.

Hvad är kärlek? Svara arma hjerta!
Äfven du blir vid min fråga stum.
Ack! Din kalk är öfverfylld med smärta,
Der få icke flera smärtor rum.
Derför svarar du mig blott med tårar,
Enda blomman kärleken dig gaf
Var en törnros, som dig ännu sårar,
Ty hon vexer på din lyckas graf.

Ack! Så länge lifvets ådra strömmar,
Arma hjerta, i ditt dystra bo,
Du berusar dig af ljufva drömmar
Om din fordna kärlek och dess tro.

Det förgångna det är ej förgånget;
Minnet lefver ju beständigt qvar.
Arma hjerta! Du är evigt fånget
Vid det enda, som du älskat har.

Alethes.

Blomsterflickan.

En majdag, solen sken så varm
Och rosorna de myste,
Med blomsterkorg uppå sin arm
Och ögonpar som lyste
En liten flicka, tra, la, la,
Hon ropte: vill ni blommor ha?

På Place de la Concorde hon satt,
Lik Flora sjelf om våren
I rosensky, en schäfer hatt,
En enkel prydde håren;
Blott åtta år tra la, la, la,
Hon gladdes när man köpte bra.

Jag köpte också en bouquette
När jag sprang hem ur skolen,
Ack, för en sous hur skön och nätt,
Se blott den här violen!
En kyss också jag tog, tra la,
Blott tretton år jag kysste bra!

Sist hur det var jag hellre gick
Och jemt om blommor drömde,
Än uti skol'n, der stryk jag fick
När lexorna jag glömde.
Ack, om Denise jag drömde — ja!
Och hennes rosor tra, la, la! —

C—D.

Blommornas suck.

(Vår-fantasi, 1848).

Åter i norden,
i södern blicka vi opp,
liksom från jorden,
menska, till himlen ditt hopp,

Soliga våren,
buren af vindarnes fläkt
följa i spåren
vi, uti skimrande drägt.

Trefnad dock icke
jorden oss mera vill ge!
hvart än vi blicke
blodiga tårar vi se.

Tårar, som rinna
öfver vårt doftande gull,
men ej försvinna;
Jorden af tårar är full.

Stå vi i dalen
invid det fredliga tjäll
nöden och qvalen
blåsa oss ner innan qväll.

Blomstra vi blyga
invid det högresta slott
sorgerna smyga
öfver oss med sina brott.

Pryda vi fälten
med våra blomstrande nät,
strax kommer hjelten
trampar oss med sina fjät.

Blodig är jorden,
blommorna trifvas ej mer

skogar i norden
dem någon svalka ej ger,

Lundar i söder,
dalar vid Alpernas fot,
rosen förblöder,
tagen dess suckan emot:

Se huru engeln
bär emot himlen vårt doft,
härjade stängeln
flyttar från jordenes stoft.

Så skall ditt hjerta,
ditt hopp ock läggas på bår,
menska, om smärta
och sorg på jorden du sår!

C—D.

Tårens vandring.

Emilia stod smyckad till bal framför speglen. Det var redan sent och ingen vagn hördes rulla utanför.

Hvarför dröjer han? hviskade hon sakta vid sig sjelf. Hon tänkte härvid på Carl, som skulle ledsaga henne, men som ännu alltjemt låt vänta på sig. Tankfull fäste hon ögat på de dyrbara armband, som han skänkt henne och som hon bar för första gången i dag.

Hon gick fram till ett af de höga fönstren och såg ned på gatan. Hon kände sig beklämd, en sällsam eld genomströmmade henne och hon öppnade fönstret. Men den skarpa kalla luftströmmen ville icke upplifva henne.

Utmattad satte hon sig på en stol vid det

öppna fönstret och tillslöt ögonen. Hon kände sig så sällsamt stämd. Hon slumrade egentligen icke och likväl omsväfvades hon af luftiga drömbilder. Så småningom ordnade sig detta chaos och hon såg klart med tillslutna ögon.

En vidsträckt utsigt öppnade sig för henne, så att hon utan hinder såg långt ut genom berg och skogar, som voro de genomskinliga, tills ett bestämdt föremål fängslade ögat. Det var en henne okänd, långt aflägsen stad. Der såg hon en ung flicka sittande vid ett öppet fönster, icke i ett präktigt palats, utan i ett fattigt hus; icke i dyrbara kläder, hon bar blott en enkel klädning och djup smärta fördunklade hennes ansigte. ”Carl!” suckade hon och i sitt drömmande tillstånd hörde Emilia tydligt hennes ord. ”Carl, du har brutit ditt ord då du krossade mitt hjerta. Du svärmar nu i kretsar, som fängsla dig, så att du glömmer den du gaf ditt hjerta och ditt löfte. Jag vill dig intet ondt, men jag önskade, att den tår jag fäller för din skull, måtte falla på ditt hjerta och beveka ditt hårda sinne.”

Bäfvande hörde och förnam den nästan vanmäktiga Emilia allt detta och såg, huru stora tårar rullade öfver Mathildas kinder. Men vinteraftonens kyliga ande bortkysste dessa perlor, bar dem genom luften och som en lätt sky sväfvade de öfver sjö och land närmare och närmare till hufvudstaden, der Emilia drömde vid fenstret.

Med en rysning for hon upp; den rena stjernklara aftonhimlen hade inhöljt sig i täta, mörka skyar och några snöflingor blåste in genom fönstret och föllo på Emilias högra armband.

Hon reste sig och tillslöt fönstret. Snön lade sig på den ädla stenen och fästade sig vid den liksom en tår, hvilken Emilia borttorkade med sin näsduk; men en matt fläck qvarblef på juvelen och den liknade en nerfallen tår.

Emilia lade armbanden på bordet, aftog sin lysande baldrägt och iklädde sig en annan. Tankfull satte hon sig derefter framför kaminen och såg på lågorne. Hon märkte icke att hennes ögon voro fulla af tårar.

Nu rullade en vagn på gatan och stannade vid

huset. Steg hördes i trapporne, de närmade sig och klädd med all den elegans, som dagens mode föreskref, inträdde Carl.

Han studsade då han såg Emilia klädd i sin enkla husliga drägt och alldeles icke prydd till festen.

Det är sent, kära Emilia, jag ville hemta dig.

I dag blir jag hemma, Carl!

Huru — mår du icke väl!

Nej, jag är något matt och, såvida du älskar mig, söker du icke att öfvertala mig.

Men . . . .

Sätt dig här ned hos mig Carl, jag har en historia att berätta för dig.

Carl visste icke hvad han skulle tänka om allt detta, tog plats bredvid henne och bad henne berätta.

Som barn, sade Emilia, stodo min syster och jag en gång vid fenstret då det snöade ute. Vi gladde oss barnsligt åt de hvirflande snöflockarne och isynnerhet roade det oss att gripa efter en och annan af de större i deras ringlande fart. Målet för deras färd sågo vi väl alltid, men icke

begynnelsen deraf, ty uppe i luften hvirflade allt grått och förvirradt om hvartannat. — Hvarifrån kommo väl nu dessa snöflockar? frågade vi vår gamla uppasserska. Den vidskepliga gumman förebrådde oss vår lek och sade: Den som forskar efter fördolda ting, upptäcker sällan något godt, när han ser det sökta; låt snöflockarna falla! de betäcka marken och skydda säden för frost; det är den nytta de göra. Låt er nöja med det! Hvarifrån de komma — bry er icke derom; kanske är det frusna tårar."

Vi förstodo icke den gamlas tal och glömde leken, när vi ledsnat vid den. — Men i dag blef jag på ett sällsamt sätt erinrad om hennes ord. Jag satt derborta vid fenstret och hade fallit i en slags slummer. Då förekom det mig som om jag kunde se långt bort i fjerran. Och jag såg en stad; i bakgrunden höga berg, en forssande ström, i staden två göthiska torn, som smyckade en kyrka och i en smal gata icke långt från kyrkan ett hus och i dess öfversta våning en gråtande flicka.

Carl ryste och höll handen för ögonen.

Emilia fortfor: Jag erinrar mig icke att någonsin hafva sett den trakten, vet icke hvad staden heter och känner icke heller flickan, men jag såg allt detta i drömmen och utan att någon sade mig det, visste jag, att flickan hette Mathilda.

Carl blef ännu mera blek.

Emilia fortsatte: Flickan uttalade namnet Carl, gret och den stumma tåren blef ett talande vittne, den upplyftes af den skarpa vinterluften, sväfvade bort till mig — då vaknade jag och såg märket efter tåren på det smycke du gaf mig till pant på din trohet.

Med dessa ord räckte hon Carl armbandet, den matta fläcken var icke försvunnen och hon förklarade för den förkrossade orsaken dertill.

Och hvad säger du om min saga min Carl? Tror du kanske att den är en dikt af mig sjelf, grundad på någon erhållen underrättelse? Du tiger?

Jag vet med visshet att ingen *kan* hafva berättat dig det, sade Carl sakta; din historia är sannfärdig.

Alltså en *sann* dröm, sade Emilia, med en

smärtsam känsla. Carl, tag det andra armbandet till minne af denna stund. Detta, som är fläckadt af tårar behåller jag, äfven till ett minne — kanske utplånar ditt blifvande handlingssätt dess fläck. Ett lära vi häraf, att der menniskor handla hårdt och känslolöst, der förbarmar sig den annars känslolösa naturen öfver de olycklige och skänker dem beskydd. Lef väl!

Emilia försvann i ett närgränsande rum. Som bedöfvad störtade Carl ut och kom icke mer tillbaka.

Några veckor förflöto; Emilia hade bekämpat sin smärta och vunnit en ädel seger öfver sig sjelf. Vemodigt leende stod hon nu vid fenstret med ett öppnadt bref i den ena handen och armbandet i den andra. Tåren på detta sednare var försvunnen, klart glimmade ädelstenen och lika rent och ljust var innehållet af Carls bref äfvensom det postscriptum den lyckliga Mathilda tillagt.

Emilia blickade in i den klara ljusblå vinterhimmelen och firade en ädlare triumf, än hon, som balens drottning, vid Carls sida skulle haft på festen den förflutna aftonen.

Tegnérs död *).

Var tyst, du tidens sorl med dina funder!
Du dagens lumpna glädje, sänk din röst.
Det går en suck igenom diktens lunder,
Det hörs en klagan utur sångens bröst.
Ack, han är död, den höge sångarkungen,
Hans svanesång är sjungen,
Och från hans lyra, fallen ur hans hand,
Förklingar blott en ton från dödens strand.

---

*) Då Lindeblads "Vittra Skrifter," som utgifvits efter hans död, blifvit vida mindre bemärkte af den läsande allmänheten än de förtjenat, har förläggaren till dessa hans arbeten velat på detta sätt åter publicera ofvanstående den afdöde skaldens sista sköna minnessång, och derigenom måhända väcka ett minne af den förtidigt hädangångne skalden och ett intresse för hans samlade skrifter, hvilka utgjorde det enda arf han lemnade efter sig och af hvilkas försäljning allt blifvande öfverskott tillfaller hans omyndiga barn.

Väl på hans graf må sakna'ns tårar falla
Och minnet rista sina runeord.
Hvem sjöng som han bland nordens skalder alla?
Hvem frejdade som han vår fosterjord?
Den blonda sången klang så Svenskt, så herrligt;
Och varmt och bottenärligt
Det rika hjertat glödde och — förbrann:
Hvem älskade, hvem kände så som han?

Det skönaste uti ett sångarhjerta
Är gömdt för verldens blick och dagens sken,
Och snillet har sin egen fröjd och smärta,
Den ingen känner utan Gud allen.
Hvad ypperst fram i Skaldens toner träder,
Hvad djupast rör och gläder,
Det är ett skuggspel blott utaf den verld,
Som blommar i hans bröst uppå hans himmelsfärd.

Den färden har han slutat: han är gången
In i sin himmel från den kalla jord.
Hans ande jublar nu i stjernesången
Och blickar mellanåt till älskad nord.

Re'n många minnesrunor äro skurna,
Men på den Stores urna
En ringa krans jag äfven fästa vill:
Den kransen hör förgängligheten till.

Det var en tid, då andra strider fördes
På Sverges jord med ädel kämpalust,
Och nya lyror vidt kring landet hördes
Och sången täflade från kust till kust.
Emellan nytt och gammalt gällde striden
Väl då som nu förtiden;
Men det var vetenskap och konst, som tog
Sin Oriflamma och i härnad drog.

Och segerposter flögo öfver hafven,
Verldsskakarn diktade sin Iliad;
Och folkens frihetskänsla, förr begrafven,
Steg upp och flammade så stolt och glad.
Sjelfständighetens mod sin vakteld tände,
Thorsbältet kring sig spände,
Och formade den vigge, som en dag
Blef sänd till jättars skräck och nederlag.

Då trädde fram ur Lundagårdens sköte
En yngling glad med lyran i sin famn.
Den nya tiden gick han djerft till möte
Och skänkte den sin hyllning och sitt namn.
Ett okändt namn! Men snart det fyllde norden,
Och flyger nu kring jorden
Och sjunger Sverges ära, Sverges lof
I herdehyddor och i kungahof.

Med väldig hand han grep i lyrans strängar.
Gif akt! det klingar öfver dal och fjell,
Och kumlen öppna sina hjeltesängar
Och kämpaskuggor gå ur bergens häll.
Hur svärden gnistra, huru sköldar braka!
Framåt, men ej tillbaka!
Det var hans härrop, hördt med lust en gång,
Och framåt gick han sjelf i ljus och sång.

Och Svea lyssnar till hans sång, betagen:
Hvad kraft och allvar blixtra deruti!
Den sången är ur hennes hjerta tagen,
Den är som nordanvinden frisk och fri.

Med örnens flygt den klyfver luftens vågor,
Flyr in i solens lågor,
Och hvilar stundom, leende och huld,
Uppå en morgonsky i purpur och i guld.

Hans sångmö ammades på mythens grunder,
En Nordens dotter, med Valkyrian slägt,
Men fostrad i Olympias lagerlunder
Och klädd i Orientens rika drägt.
Hvad segersällhet henne genomströmmar!
Hon drömmer gudadrömmar,
Och fäster, flygande, men sansad dock,
Ett diadem af stjernor kring sin lock.

Hans fantasi ej jagade i tomma,
I kalla rymder, der blott natt sig lagt.
Hvarhelst han såg, der stod en verld i blomma,
Befolkad af hans snilles skaparmakt.
Hur känslan klappar under blomhöljd yta!
Hur rikt dess ådror flyta!
Och tanken dansar fram i bild, så skär,
Så skön och rundad, som en Bajadère.

Han älskade ej dunklets gråa dimma
Med spökgestalter utan själ och kropp.
Uti en flod af ljus han ville simma
Och fiska perlor från dess botten opp.
Ej bildståt blott, men lif och sanning ville
Han's underbara snille,
Och genomskinlig var hans sång och klar,
Men derför icke mindre djup den var.

Der låg en trollmakt i hans lyra inne.
Sjöng han om kärlek, om dess sorg och tröst,
Då log ett hopp, då rodnade ett minne
Med himmelskt ljufva lågor i hvart bröst.
Hvad ömma hviskningar i månskensstunder!
Från Paradisets lunder
En blomsterånga öfver hjertat flöt,
Och själ till själ i sympati sig slöt.

Men sjöng han forntids hjeltebragd och ära,
(Den sången var som åskans dån i skyn)
Och manade den gamla vikingslära
I sköna former inför tidens syn,

Då vaknade i strålande Valhalla
De Asagudar alla,
Och Brage undrade, hvars sång det var,
Som så hans toners färg och lynne bar.

Och vida kring hans sångarrykte fördes,
Från Thules fjellar än ett segerbud.
Hans lyras klang i fjerran dalar hördes,
Och Svea högre steg vid hvarje ljud.
Förvånad står du vid hans sång, o söder!
Att sol i norden glöder,
Att diktens tempel öppnar här en dörr
Till rosengårdar, knappt du visste förr.

Bland hänryckt ungdom och bland sina Greker
Hur glad han lefver ett olympiskt lif!
Hvarhelst han kommer, se, hur snillet leker,
Se, hur han adlar hvarje tidsfördrif.
Sitt koger har han fullt af skämtets pilar:
En efter annan ilar
Mot säkert mål förutan agg och harm:
Ve den, som blottar för dess udd sin barm!

Men öfver Lundagårdens kronor skina
De sorgsna stjernor på en afskedsfest,
Och Skalden öfverger sin Carolina,
Han som var ljusets förste offerprest.
Ett Pindus reser han väl allestädes,
Der fädrens jord beträdes;
Men för hans lefnadsglädje är det qväll,
Och Värends björkar susa kring hans tjell.

Väl är der minnesrikt och skönt; vi tacke
För sång och saga der i torpets vård;
Men Småland har dock ingen Helgonbacke,
Och Östrabo är ingen Lundagård.
Kring honom lifvet drog sin prosas ringar,
Och på de hvita vingar
Bestyren sållade sitt tunga stoft
Och blåste undan diktens blomsterdoft.

Ännu likväl förnims den höge anden,
Hans Suada vittnar om sin gudabörd,
Men hemsjuk längtan gick till stjernelanden,
De gula lockar hvitnade till skörd.

Ett suckande farväl! hans tankar voro,
Och Svea gret af oro:
Hon mindes väl, att på dess hjessa gladt
Han hade sångens lagerkrona satt.

Det skönas lif är kort i jordens dalar.
Ack, somrar dikta på hans språk och — gå;
Och lundens Tegnerider, näktergalar,
Blott för en rosenfest melodiskt slå.
Den kalla tiden i sin natt begrafver
Hvad stort, hvad kärt den hafver,
Och solen i sin snabba vandring ser
På en förgänglighetens valplats ner.

Det midnatt var, och Carlavagnen vänder,
Och himlen sträcker ut en stjernsådd famn.
Sin sista suck den trötte Skalden sänder
Och bleknar hän i glansen af sitt namn.
Då — hvilka vemodsfulla toner klinga!
Den lyrans strängar springa,
Hvars like norden icke höra får,
Hvars stämma genom tidehvarfven går.

Han är ej mer. Dock må vi icke klaga
I vinterqvällen, trånande och lång.
Vi ha hans Axel och hans Frithiofs Saga,
Vi ha en evig sommar i hans sång.
Hans minne som ett präktigt norrsken brinner:
När det en gång försvinner,
Då hvilar natt utöfver Sverges jord,
Då är det död och träldom i vår nord.

Men Du, som hemgått till de sköna landen,
Till ljusets Mimersbrunn, för menskor dold!
Hur glad Wallin Dig leder der vid handen
Hän till din Kellgren och din Leopold!
I deras armar fången,
Säg dem en hälsning från den Svenska sången,
Men dölj vår fattigdom, förgät vår tid,
Och sjung med dem blott salighet och frid.

A. L—D.

Corsaren och hans brud *).

(Med planch).

(Fragment efter Byron).

— — Nu öppnas dörr'n, ansigtet välkändt är,
men endast formen af den han haft kär,

---

*) På det att detta fragment skall förstås af dem som ej känna dikten i dess helhet, vill man nämna, att Conrad, en menniskofiendtlig, häftig natur, är sjöröfvarhöfding på en Grekisk Ö. I sitt vilda lif bevarar han dock en ädel känsla, kärleken till Medora. Han öfvergifver henne, för att öfverrumpla en Turkisk Pascha i Koron. Först är lyckan på sjöröfvarens sida, men då Conrad ädelmodigt räddar qvinnan ur det brinnande Harem, och bland dem Paschans favorit-Odaliske, Gulnare, komma Turkarne till besinning, nedsabla och fånga sjöröfvarne. Conrad är dömd till döden. Men Gulnare har förälskat sig i Conrad och hon räddar honom och flyr med honom. Då de komma till sjöröfvar-ön, ilar Conrad i förväg till sin älskade, men Medora har erfarit

dess läppar äro stumma; sjelf han vill
väl ställa frågor fram, men tiger still
och tager lampan — allt hon tyda skall —
men släpper den, hon slocknar i sitt fall.
Ej vill han bida fram dess ljus på nytt,
det är att vänta der tills dagen grytt,
men glimmande i korridorens natt
en annan nalkas med ett ljus, fast matt,
och stegen hinna kammarn, nu han ser
hvad hjertat icke tror: hon är ej mer.

Han stod förstenad, fästade sin blick,
fast bäfvande, på den han skåda fick
och stirrade — ack fåfängt stirre vi
och trotse plågan, den går ej förbi.
I lifvet sjelf hon var så skön, så blid,
nu ännu skönare i dödens frid.
Den kalla handen några blommor slöt
och omkring dessa den så lent sig knöt.

---

grunden till hans bortovaro, hon tror att han lidit den gräsligaste död; sorgen har dödat henne, och Conrad finner henne på sin dödsbädd.

Sin lätta sömn, en sömn så underbar,
hon sof så ljuft, liksom en dröm det var;
den hvälfda pannans grund, med liljehyn,
bekransa täckt dess mörka ögonbryn,
men öfver ögat döden satt så stum,
som bortblåst ljuset från sitt himlarum
och sänkt dess blåa klot i nattens grund,
men ej han stört behagen kring dess mund,
de synas ännu le som förr så täckt
och önska ro i dödens aftonväckt.
Den hvita skruden är så skön ändå
och hårets flätor hvila deruppå,
en leksak förr för hvarje sommarvind,
nu ha de somnat med, och hennes kind
sjelf dödens kalla bleka fägring bär.
Hon är ej mer, hvi dröjer han då här?

Han frågar ej, han allt besvaradt såg,
på kalla marmorpannan svaret låg.
Nog af, hon dött, hvad gör väl hur! Det bröst
som var hans ungdomskärleks dröm, hans tröst,
hans skönsta lugn i lifvets raseri,

det enda han ej hatat, var förbi,
förbi med ens, väl han förtjent det så,
men likadjupt han kände det ändå.
De goda somna hän i frid, ej den
som stolt och trotsigt left, som valt till vän
hvar njutning här, som nog på jorden fann,
ack allt med jordens lif förlorar han.
Hvem kan väl glad och liknöjd möta allt,
och månget stoiskt ögonkast så kallt,
förvisso från ett djup af sorger går,
ifrån ett hjerta, tärdt af lifvets sår,
och mången tanke, leende och glad,
sin tagg dock gömmer under rosens blad.

Hos dem som djupast känna säges väl
ej ut hvar mening ur en upprörd själ,
från hvilken tusen tankar ila ut
och söka tröst hos allt och dö till slut.
Till andens hemlighet ej ord förslår
och på vältalig ton ej sorgens går.
Så Conrads själ af detta hårda slag
blef som ett barns, så blödig och så svag,

hans moders vekhet gjorde kinden våt
och ögats vildhet smälte ned i gråt,
en dagg från hjertats fordna blomsterland,
men som ej svalkade hans smärtas brand.
Dock ingen såg hans tårar, sorgens flod
flöt obemärkt ur okändt sorgset mod.
Med hopplöst, hjelplöst bröst dock innan kort
han torkar tåren hän och irrar bort.
Och solen framgår ur sitt gyllne rum,
men ej för Conrad, ty hans dag är skum
och endast natten skuggor honom bär,
ty intet mörker så som själens är
för sorgens öga, denna blinda blick,
som ej vill se det ljus, som dagen fick,
men söker med sitt dystra ögonmått
den svartaste af svarta skuggor blott.

Hans själ, för vekhet väckt, blef hård på nytt.
Försnart bedragen af den tid som flytt,
och hvarje känsla, lifvande allt re'n,
som stalaktitens droppar blifvit sten,
ty jordens mödor gå väl snart förbi,

men hjertat dock förstenas deruti.
Som bergen skakas utaf åskans röst,
så skakas äfven klippan i hans bröst.
En blomma växte vid dess fot så blid,
och fast i skuggan, gladdes han dervid.
Nu krossades af viggens vilda makt
granitens hårda barm och liljans prakt
att plantan eger ej åt minnet mer
ett enda blad, de alla vissnat ner
och uppå naken grund nu klippan har
blott svarta splittrade fragmenter qvar.

L—A.

Svårmod.

Öde, hvarför då ej krossa
sorgens och bekymrens makt
och från smärtan mig förlossa,
som har mig i bojor lagt,
hvarför icke lösa fången,
som är bunden i mitt bröst,
och som lidande i sången
söker blott en ringa tröst?

Kan du icke lågan släcka
uppå diktens offerhärd,
huru länge vill du gäcka
mig med fantasiens verld,

har du icke sålt och styckat
hvad som ännu funnits qvar
af ett land så blomstersmyckadt
och som endast drömmar har?

Vet du ingen kraft att pröfva,
grym, men läkande likväl,
ingen ether som kan döfva
smärtan i min sjuka själ,
ingen saft som hon kan dricka
och som stillar febrens brand,
kan du ej till hemmet skicka
fremlingen från solens land?

Öppna rutan, låt mig andas
utaf luftens friska drag,
låt mig se om lifvet randas
om det än engång blir dag:
skänk från morgonrodnans vinge
mig af ljus en enda tår,
lycklig ändå den som finge
vara med der solen går.

Hu! derute töcknen hvälfva
mörker öfver jordens rund
och de bleka stjernor skälfva
gråtande på dunkel grund,
kan jag då ej dem få följa
och få sjunka ner med dem
hän utöfver glömskans bölja
till de tysta skuggors hem?

Skall jag lida jemt i natten,
låt mig svalka sinnet först,
gif mig då en droppe vatten
till att släcka ut min törst;
dock den ej af hafvet stillas,
törsten efter ljus och frid;
tårar har jag nog, de spillas,
men de svalka ej dervid.

Solen kan ej se min smärta,
längesen har hon gått ner
och till mitt beklämda hjerta
kommer väl ej trösten mer.

Dock skall sorgens natt försvinna,
anden blir väl engång fri,
derför låt mitt hjerta brinna,
aska äfven det skall bli.

L—A.

Till Henne.

Mins du den stund, då solens flamma log
och löfvens skugga i sin famn oss tog,
då hjerta stilla invid hjerta slog
och ordet bort i tysta kyssar dog?
Jag mins den än:
o, Älskade! när kommer den igen?

Mins du den stund, då månens milda sken
belyste ömt den himmelskt ljufva scen,
då våra själar smälte hop till en
i samma kärlek lågande och ren?
Jag mins den än:
o, Älskade! när kommer den igen?

Mins du den stund, när afskedståren flöt,
och hösten kyligt öfver näset göt
sin andas dödsfläkt, och hvar blomma bröt,
och sista gång din barm till min jag slöt?
Jag mins den än:
o, Älskade! när träffas vi igen?

Anders.

Blommor under Snön.

(I Okt. 1852).

Upp en morgon Ida vaknar
Jorden redan insvept är,
I sitt lakan — men hon saknar
Sin parterr; den är ej der;
"Mina blommor äro borta
Dem Oktober redan har
Undanstulit — huru korta
Äro vårens blomningsdar!"

Nu hon springer ut i parken,
Under snön hon skåda får
Blommor ännu qvar på marken
Friska, vackra som i går;
Med förtjusning hon dem tager,

Genom tårarna hon ler,
Tänker: ytan lätt bedrager,
När man ej på djupet ser..

Ack, hur' månget hjerta gömdes
Af ett skal som skrofligt var,
Iskallt det af verlden dömdes,
Fast det i sitt sköte bar
Ljufva rosor, hvilka vara
Ännu uti höstens qväll,
Som Tropikens vexter rara
Trifvas ock bland nordens fjäll!

—A.

Drömmen.

En enda dröm mig följer
hvart det i lifvet bär
och jag det ej fördöljer
att den om dig blott är.

När morgonstjernan släckes
och östern står i brand,
nog jag ur slumren väckes,
men blir i drömmens land.

Och under dagens stunder
jag än i drömmen går,
der uti minnets lunder
hos dig jag vara får.

När solens låga strömmar
i guld på qvällens sky,
till dig mitt hjertas drömmar
och mina tankar fly.

Och blicka från det höga
de tysta stjernor ner,
jag sluter väl mitt öga,
men dig i drömmen ser.

Du blott mig glädje gifver
på hela jordens rund,
derför min själ förblifver
hos dig hvarenda stund.

Och när bland qval och smärta
jag lefver sorgens dar,
är du uti mitt hjerta
den enda tröst jag var.

Jag älskar dig och brinner
af längtan natt och dag

och du en vän ej finner
så öm och varm som jag.

Och jag dig aldrig glömmer,
om än du glömmer mig.
Snart jag i grafven drömmer
en evig dröm om dig.

Snart hem till Gud vi vandra.
Ack, låt oss följas då
och älska der hvarandra
bortom det fjerran blå!

L—a.

Elegi öfver Skalden Carl Fredrik Dahlgren *).

Så har nu Dahlgren laggt ner sitt vapen,
sitt instrument och sin vandringskäpp!
Han var en mäster i vetenskapen
att ta på lyran en lustig knäpp.
Nu har han gått ur de vittras gille
från sorgefester och penningbrist.
Till himlalanden med sång och snille
i Charons ångbåt han for till sist.

Hvad ha vi mer, se'n de alla traska
en efter annan ur sångens led?
En tår vi fälla på deras aska,
sen altarflamman har brunnit ned.

---

*) Se Elegi öfver Fader Bergström i "Aftonstjernan."

Sitt gamla garde snart dikten mister,
och blott rimtussarna få vi qvar,
och ryska rockar och rabulister,
och nya Sverige och sorgens dar.

Farväl, bror Dahlgren, och tack för sången,
för allt hvad roligt och skönt du gjort,
för hvarje visstump, hvarmed så mången
har lyktat dagen, sen han sig smort,
och för kalendrarna, hela sviten,
som alla lästes med jubelrop,
för "Morgonstjernan" och "Tummeliten"
och "Nahum Bergström" och allihop!

Nu är du säll på de dödas slätter,
bland skämt och vänner i elysén,
studerar åter på "Markalls nätter"
med bror Lorenzo och med Sondén.
Der hör Vitalis på näktergalen
och ser till månen med munter håg,
Nicander gnolar på "Vesperdalen,"
Stagnelius sjunger sin "Dialog."

Men stiger dagen ur etherhafven
på himlens strand med cigarr i mund,
tänk på studenten och skandinaven
och hela luntan af dess förbund!
"Och ser du qvällen smått lyfta kjolen
med stjerngarnering och purpurglans,"
töm då pokalen för oss vid polen
och tänk på sångmön och hennes krans!

Och finns det ungdom i evigheten,
vårt "unga Sverige" då ej förglöm,
som vexer stolt och är på tapeten
att bli odödligt och få beröm,
och innan kort skall kring alla knutar
vår treudd, norden, bli full med sång.
Men det är tid att nu jag slutar,
farväl, bror Dahlgren, ännu engång.

L—A.

Stjernfallet.

Det var en afton, himlen var så blå
Med broderi af stjernediamanter,
Och från den hjerta drifvan, då och då
Framblixtrade mångfärgade brillanter.

Det var en hoffest, herrlig att se på,
Allt var så skönt, så lysande på balen,
Och på de blåa rockar, stjernor, små
Och stora, sprida kring sin glans i salen.

Det var en sommar, Lydia! jag fick gå
Bredvid din sida, i den friska lunden,
Jag såg en stjerna i ditt öga blå,
Så herrligt lysande i aftonstunden.

En vinterqväll jag ensam ute gick
Och fästade en tankfull blick mot norden;
En stjerna jag på himlen skåda fick,
Som ifrån höjden föll, rakt ned mot jorden.

Jag sett från stjernprydt bröst uppå en man,
— ja uppå flera, — dömde utaf landet,
En stjerna falla, — då ej himlen kan
Dem bära säkert, huru kan väl bandet?

Men Du! som stjernan i ditt öga bär,
En hjertats spegel, — vill Du blott bevara
Dess rena oskuld, intet stjernfall är,
För dig, förrän i grafven att befara.

S.

Skogstorpet.

Det var en afton och den skarpa vinden
flög tjutande kring skogens nakna toppar
och klappade med sina kalla fingrar
uppå det lilla torpets frusna ruta,
inom hvars glasbit ljuset af en lampa
så sorgligt glimmade i låga stugan.

Derinne satt en gosse bredvid spiseln
och lekte hjertligt med de röda lågor,
som likt sylphider hoppade kring kitteln,
och, som ett norrsken uppå ljusblå himmel,
stod glädjen målad i de klara ögon,
hvargång han trodde sig en guldlock fånga.

Den lilla gossen, icke är han ensam
nej, der vid muren, på de hårda stenar
med strida halmstrån såsom hufvudkudde
en qvinna ligger, bedjande så stilla
med tvenne läppar, bleka såsom vintren,
med tvenne ögon, der två himlar gråta.

Min lilla gosse, sade qvinnan sakta,
och skjöt två matta, men så milda blickar
igenom rummet, på det vackra barnet,
min lilla gosse, snart är natten inne,
den stilla natten med de klara stjernljus,
den sista natten för din ömma moder.

Det gick en häpnad genom gossens sinne,
och hjertat slog uti den späda barmen
så täta slag vid dessa sista orden,
men snart han log och lade handen sagta,
den späda handen på sin moders skuldra
och tryckte kyssar på dess heta panna.

Det snögar, tror jag, se hvad hvita flingor,
som häfta sig uppå den kalla rutan,
min lilla gosse, se hur skönt de tindra
slutligt bilda de ett snöhvitt lakan,
det lakan hänger för din hulda moder,
som går ifrån dig och den låga stugan.

Hvart går du moder, svårt det blir till natten,
att färdas ute i den svarta, svarta skogen,
jag såg ett vingpar nyss bland träden jaga
och straxt jag hörde från de höga björkar,
som knarrade vid vindens skarpa vingslag,
den kända sången från en ask-grå uggla.

Ja det är döden, hör hur hemskt hon låter
den skygga ugglan med sitt olycks-läte,
jag hör du suckar, gosse, vid de ljuden,
men jag, jag älskar dessa vilda toner,
jag ser du ryser för den kalla natten,
men jag är varm, känn hur ett hjerta klappar.

Din panna bränner, hvad det häftigt forsar,
det förr så lugna och så goda hjertat,
hvad är dess mening med de täta slagen,
jag lägger örat till din barm, min moder,
och lyssnar stilla, hör hur skönt det talar,
der måste bo en engel i dess kamrar.

Rätt så min gosse, i hvart menskohjerta
en engel sitter med två dolda vingar,
den längtar opp till sina systrar, bröder
i högre stjernor, som kring polen svänga,
och derför engång, när Guds ande vill så,
det svaga hjertat spränges hastigt sönder.

Hvart går du moder, dit jag ej får följa,
till himlen kanske, men har han ej öppnat
en famn af stjernor i den stilla qvällen,
och se på daggen, som hvar morgon blänker,
är det ej glädje-tårar från Guds englar
när dina syskon de deroppe kyssa?

God natt, min gosse, men den fromma bönen
din moder lärt dig, må du stilla bedja,
god natt min gosse, och i morgon kanske
vi träffa åter dina goda systrar,
kring hvilkas grafvar blomster-kransen ligger
och sagta hviskar om de dödas hvila.

Det sorgsna barnet lade sina händer
så lätt på modrens feberheta skuldra,
han låg och hörde än en stund på slagen
som hennes hjerta slog i långa takter,
snart blef det stilla i den kyska barmen,
då tänkte gossen: *nu min moder sofver.*

Och natten kom och tände sina lampor
högt öfver trädens toppar uti skogen,
det var så stilla i den låga stugan,
och gossen drömde om de goda systrar,
hur snällt de plockade i himlen liljor
och bundo dem i kransar kring hans tinning.

Och glad han lekte med de syskon-englar,
som sagta stiga ned till oss i drömmen
och gjuta kärlek uti barnets sinne,
och hänga blommor kring dess morgonhimmel
och skydda vaksamt ikring hjertats lustgård,
som fordom engeln ikring Paradiset.

Och glad han hörde hvad ej menskligt öra
förnummit här och hvad ej öga skådat,
en verld i ljuset och för ljuset skapad,
den hoppet eger i det trogna hjertat:
han kände modrens läppar trycka sina,
var det en dröm, nej han var död med henne!

Nemo.

Vid ett barns död.

"Hvart gick du hän med sommar'ns blommor små,
Bland hvilka nyss så glad och kär du lekte?
Var du som de — och ville från oss gå,
När solens brand ej mera kinden smekte?
Dig smekte dock en låga mera öm,
Föräldrars kärlek nyss i sorgen renad;
Hvi slöts så hastigt då din morgondröm
Och deras fröjd, med dig så fast förenad?"

Så klagar sorgen vid din öppna graf;
Men när den blifver lyckt, sig hoppet sätter
Vid minnets urna, tar sin runostaf
Och skär ditt namn bland himlens frälsta ätter,
Gläds åt ditt öde att som blomma stå
En liten tid i vårens ljusa stunder,

Se'n stilla domna, förr'n med dimmor grå
Sig hösten breder öfver fält och lunder.

Väl skall det hoppet mildra sorgens tår,
Som vid din blombädd nu så ymnig faller,
Skall stilla saknaden, som slagen står
Och ser sin glädje genom grafvens galler:
Ack hvarje gång sig gömmer för vår syn
En älskling här och ömt vårt hjerta sårar;
Hur mörkt, om evigheten ej ur skyn
Sitt skimmer bröt igenom våra tårar!

O! när oss vinka stjernor i det blå
Och månans flammor genom natten sväfva,
Se till oss ned med dina syskon små
Och låt en flägt vårt hjerta genombäfva,
En flägt af eder salighet och frid,
Som hjertat helgar, tills en gång omsider
Den bleka lifvets fackla slocknar ut
Och säll vår ande till ditt möte skrider!

B. S. B.

Barndomsminnen.

Kärminnen, som hvisken bland blommor små
Om barndomens sorglösa stunder,
Hvi kommen J hjertat att klappa så,
Som förr i de fridsälla lunder,
Der aningen tydde med rosenmund,
Hvad känslan drömde i vårens stund?

O! följen oss hän genom lifvets färd
Som Englar med skyddande vingar:
Ty hjertat sig vaktar från svek och flärd,
När rösten från eder blott klingar:
Den gjuter er oskuld och sälla frid
Igenom vårt hjerta i lifvets strid.

B. S. B.

I mitt lusthus den 8 November.

(Skrifvet den sista vintern förf. lefde).

Der ute lyser månan klar,
Guds kärlek står der uppenbar,
fast träden re'n fällt sina blad,
Naturen dock står frisk och glad.

Och "*Christi-Ögat*" änn' uppslår
Sin blick mot himlen, fast en tår
af stelnad dagg man der får se,
likväl så ljus och leende.

Ty hoppet hviskar: nästa vår
du åter herrligt blomstra får
och sedan stormen rasat ut
du vet att vintren tagit slut.

Uti mitt lusthus sitter jag
så glad och tänker: Än en dag
då vår med sina liljor står
ännu en gång jag till dig går.

Men kommer jag ej hit, — nå väl
ej skall bekymra det min själ,
ty då i mera herrlig vår
ett bättre lusthus för mig står.

S.

Önskningarne.

Vore jag en vårens friska lilja,
kunde sprida till de späda sippor,
som mig omge, himmelskt doft och vällukt,
blifva älskad af de högre väsen
som omsväfva mig, — af papilloner
bli omfamnad och af näktergalar
bli besjungen, o! hvad vore öfrigt
då för mig att önska och att hoppas.

O! om jag vore en Örn, mot solen ville jag flyga,
dricka mig rusig af ljus och fara tillbaka till jorden,
sjelf der såsom en sol mitt ljus jag delte åt andra,
kunde ock sjelf, när det tröt, hemta ur æthern förråd.

Kunde jag byta med det stolta hafvet,
sträcka kring jorden kärleksrika armar,
låta mitt hjerta klappa mot allt skönt med
vårfriska vågen,
låta de älskande på mina böljor
gunga upp till lycksalighetens öar,
stå som en spegel åt de höga stjernor,
vore jag lycklig.

Kunde som bergfast klippa jag stå
uti nordiskt haf,
låta de väldiga krigsskepp gå
mot mitt bröst i qvaf,
stolt skulle jag emot högmodet le
och mitt slut blott med verlden få se.

Så sväfvade i drömmen den vilda tanken fram,
men drömmen är som strömmen, den kommer snart
på skam
snart viste sig en engel, som på en harpa slog,
och stjernorna de dansade och månan glättigt log.

Engelns sång:

O! du dåre! Säg hvad önskar du?
Vet du hvad du är? hvad du kan blifva?
— Du är menska, — och du tror ännu
att dig himlen något mer kan gifva.

Skilj hvar jordisk åtrå från ditt bröst,
låt blott himlens blommor der få knoppas
och som liljan du i lifvets höst
än kan blomstra, njuta, glädjas, hoppas.

Ser du Örnen, tror du väl att han
kan sig lyfta lika högt som tankan?
Vet! på himmelsstegen, själen kan
klättra upp, som uppå eken, rankan.

Visst kan hafvet omkring stranden slå
stundom våldsamt, stundom mildt och roligt;
menskosjälen, när den vill, kan få
famna englar, broderligt, förtroligt.

Visst står klippan fast; men då en gång
verldar ramla, skall ock klippan ramla;
menskan skall dock vid cherubers sång
sig till sina gamla vänner samla.

S.

Påskäggen.

Vår tid ånyo visligt börjat har
de gamla goda seder att upplifva,
och ibland dem visst ej dem sämsta var,
att denna qväll åt sina vänner gifva
små påskägg utaf skiljd betydelse —
försmån ej, vänner! dem jag har att ge.

Dig unga flicka! jag *de hvita* ger,
den hvita färgs betydelse du känner,
än oskuld i ditt hulda öga ler.
O! låt dess engel främst bland dina vänner
uti det friska hjertat ständigt stå
och genom lifvet trofast med dig gå.

De röda kärlekens symbol åt dig,
dig gosse! ger jag, vet att den värdera —
ej kärlek blott till flickan, tro du mig
en kärlek finns som gäller ännu mera,
i vetenskap och konst man ock blir kär
och lagren likså skön som myrten är.

Er äkta Makar! skänker jag *de blå*,
en färg som högt sig öfver jorden sträcker,
ty stjernorna på blåa hvalfvet stå
och minnet långt utöfver tiden räcker.
Se minnets blomma denna färg ju har
och uppå grafven än hon frisk står qvar.

Men ännu ej förrådet blifvit slut
de bästa äro qvar, de äro *gröna;*
då intet mer på jorden hviskar: njut!
skall hoppets sköna krans vår ålder kröna,
åt eder gamla! denna färg jag ger
ty edens palmer grönska emot er.

Med dessa ägg begynnen nu ert spel,
och jag slår vad, J skolen alla vinna.
J flickor! tagen oskuld på er del,
J gossar! visheten till älskarinna,
J makar! trohet och beständighet,
J gamle! hoppet på en evighet.

S.

För tjugo år sedan!

För tjugo år sen. Ack hvad björk var grön
och himmelen herrlig och blå,
och insjöns spegel så klar och så skön
med blommor båd' stora och små.

Mig blåklinten tycktes den skönaste säd
som man på en åker kan få;
och granen, med kottar så röda, det träd
som allas beundran bör nå.

Harmonisk var foglarnes stämma och gäll
och syrsornas sång melodi,
och klockorna ringde på ängen hvar qväll,
då fjär'larne flögo förbi.

I skogsbrynet nickade flickor så mildt,
så sköna som någonsin fanns —
och lyddes hur forssen han larmade vildt
och logo åt elfvernas dans.

Och Stömkarlen slog der sin harpa i elf,
med krona af Näckliljor på.
J viljen ej tro mig! — och ändå jag sjelf,
jag såg det så mången gång då.

Nu tjugo år flytt — hvad det ändrat sig snart;
hvad färgen är dunkel och matt,
och dalen är öde, och berget är bart,
jag vet icke hur det är fatt.

Visst ligga nu Elfvorna gömda i mull
och klockorna re'n pinglat ut,
och flickorna tänka på glitter och gull
och vårlifvets glädje är slut.

Om tjugo år än — hur skall det då väl bli,
fins något af detta då qvar,

kanhända det allt synes blott féeri
och verklighet naken jag har. —

Nej menska! naturen är herrlig och rik
är sådan som fordom den var;
men bilden ej mera förblifver sig lik,
ty spegeln är icke så klar.

Tag imman blott bort hvilken stoftverlden lagt,
blif fri som du varit och ren!
Naturen då återtar genast sin pragt,
och blommornas färger sitt sken.

Och foglarna sjunga då ännu i chör;
och Elfvorna dansa i qväll'n;
och Strömkarlens toner ur djupet du hör
och Dvergarnas echo ur häll'n.

Oo.

Balen.

Nå, flickor! nu skolen J få höra,
nej, aldrig jag sett så besatt,
mig skänken ett uppmärksamt öra:
der var bal uti skogen i natt.
Den göken han gol och han skällde,
än var det i dur, än i moll,
och syrsorna pepo och gnällde
som qvinten på ** s viol.
Talltrasten höll tonen och takten
han blåste ock flöjt à travers,
men utposten slumrat på vakten
och jag smög så sakta dem när.
Linnæa var drottning af festen
i klädning af rôse-färgad skir;

jag såg ej så noga på resten,
hon fördes utaf Herr Zephir.
Skön Pyrola märkte jag sedan
den långa med ljuslockigt hår;
hon lär vara uppbuden redan
för hela saisongen i år;
i ljusgröna drägten af siden
hon stod der med snöhvita schal'n,
ty balen var icke långt liden
och kyligt det var uti sal'n.
Och bredvid stod systern den rara
hon ser lite enfaldig ut,
men småtreflig plägar hon vara,
och dansar från början till slut.
Och sen Trientalis den lilla.
Men om jag beskrifva nu vill
Fragraria, Uva, Myrtilla,
Ack! kära Ni! det står ej till,
beskedliga äro de alla
men innerligt sjåpiga sen;
de aldrig ha lärt att befalla
Och ha ingen fägringens sken.

Nej! låt oss i stället betrakta
välfägnad, uppassning, med mer,
men tyst bara, sakta! så sakta!
jag fruktar att någon mig ser.
Bäst är ekläreringen lyckad
med gas uti månad beredd;
och salen med mossa är smyckad,
på golfvet helt sirligt utbredd;
pilastrar af obarkad furu
med tak utaf tallris och al;
lampetter af grankottar; — huru
väl tycken J? — En sådan sal!
Nå! Spelmännen tystna då ändtligt;
nu konversation kan bli fri.
Nattfjär'lar frambära patentligt
pokaler med honungsdagg i;
i skålar från berget hitsända
de kringbjuda dagg-glace så snällt.
Men nu var mitt tålamod ända,
jag skrattade högljudt och gällt.
Daggdropparna föllo på gräsen;
hvar fjäril han svor på sitt vis.

Och flickorna höllo ett väsen
som flickor det pläga precis.
Nog borde jag hållit mig stilla;
detsamma dock hade händt Er.
Nå! tagen det ej då så illa;
härnäst kanske får jag se mer.

Oo.

Småsaker,

hopsamlade af B. C.

I.

Två sidor.

(Efter Danskan).

I det praktfulla gemaket herrskade djup stillhet, ty den unge arfvingen i den grefliga R**ska familjen låg skakad af febren och kände icke mer igen de personer som stodo i hans närhet. Den förfärliga domen var uttalad, arfvingen till ett rikt grefskap, stora titlar, egendomar och rikedom — det sköna, förkjelade lyckans barn skulle röfvas från sina föräldrar, öfvergifvas till den kalla jorden.

Grefve R** gick långsamt fram och tillbaka i rummet, från de höga fönstren med röda, tunga sidengardiner, till ekdörren, med det förgylda el-

fenbenshandtaget och det brokiga bildhuggeriarbetet. Han saktade sina steg, han stirrade på de tre läkarne, som förgäfves uttömt sin konst på den sjuke och en kall rysning genombäfvade hans hjerta. Han tänkte på det jubel, de högtidligheter, de lyckönskningar, som ägt rum, då hans ende son blef född, hans äregirighets hopp; han tänkte på sin ovilja, sitt hat emot sin kusin, som nu skulle blifva hans arfvinge och han kastade sig med känsla af förtviflan i sin praktfulla emma. Läkarne talade sakta med hvarandra och berättade dagens nyheter, i en ton som de öfrige trodde vara ett rådslag om den sjuke.

I något afstånd från denna grupp satt den unge arfvingens vakterska och undersökte med pröfvande blick den lilles fina linne, som nu tillika med hans öfriga garderob, efter skick och bruk, skulle tillfalla henne.

Vid sidan af sjuksängen stod den unges guvernant, en fransk dame, som af motgångar i familjen blifvit nödsakad att antaga denna plats som "Bonne" hos det unga grefve-barnet i dess första

år. Många pröfvoårs bekymmer stodo att läsa i hennes ansigte; hennes slägt hade blifvit nedsablade i fejderna på bataljplatsarne eller i gatstrider och andra hade fallit under guillotinens jern.

Bekymret har något gemensamt med rikedomen; den gör oss sjelfkära och mindre mottagliga för andras lidanden. Då hon nu sålunda stod vid den, till hennes omsorg anförtroddes bädd, tänkte hon på sina egna barns tidiga död och tårar runno utför hennes kinder. Men den känsla, som framför alla beherrskade henne, var tanken på att hon allaredan nu, efter få timmars förlopp, skulle förlora sin fördelaktiga ställning och åter kastas ut i vida verlden.

Fanns då i denna praktfulla, gyllne dödssal icke någon varelse, som led för den sjukes egen skuld, som kände smärtor för det älskliga barnet, hvars tunga andedrag blefvo allt kortare och kortare? Var fadrens äregirighet, läkarnes köld, sjukvakterskans giriga beräkningar, guvernantens eget interesse — var detta allt som stod emellan hans själ och himlen?

Dock nej — det var icke allt. Från ett bröst uppstego böner till himlen, att skona det unga lifvet. De gingo från en moders varma, brinnande hjerta.

Blek och matt, med förgråtna ögon satt den unga modren vid det döende barnets bädd. Storhet, makt, titel, rikdom, rang — hvad var det för henne? Hvad är det för en moder? Lif — lif — det önskade hon; blott hans lif, som intet guld kunde köpa. Hon höll hans brännande hand i sin, vågade ej att röra sig eller tala; den lilles tunga hufvud hvilade vid hennes bröst.

Dagens ljus försvann. Den nedgående solens strålar lyste icke mera i gemaket och vagnarnas rullande på gatorna blef mera sparsamt.

Grefve R. närmade sig sjukbädden; — af hans något stränga, men vackra drag talade en bitter sorg. Med korslagda armar såg han till sin ende son, på hvars ansigte döden tecknade allt mörkare skuggor. "Emelie" sade han — "du må icke sitta der, du kan icke hålla ut; kom och gå till hvila."

Grefvinnan sprang häftigt upp; hon kastade sig

i sin mans armar och gret; men barnets rosslingar kallade henne åter till sjukbädden. Ändtligen började dagen att gry och då dess första stråle trängde in, reste sig den sjuke gossen upp och sade: "Moder — det är nu så ljust i himlen — jag vill gå dit" — och sjönk ned mot sin moders bröst. — Den lille var redan gången till ljuset i himlen.

I armodets vrå genljöd glädjen, ty en liten verldsborgare hade nyligen skrikande helsat dagens ljus — eller rättare ljuset af en lampas matta sken. Han kände ännu icke dem, som smilande stodo kring honom, men hans mindre harmoniska toner voro ändå glädjetoner i det fattiga folkets öron, de tryckte den lilla varelsen ömt i sina armar, såg på den, lade den ned, tog den åter upp och lade den slutligen i den gungande vaggan.

Mäster Hans sprang så tyst omkring i rummet, än vid den otätta dörren, för att stoppa till alla springor för drag, än var han vid fönstret, det enda som fans i stugan, för att se upp till de

glänsande stjernorna som tycktes taga del i hans fröjd. Han tänkte allaredan på hvad pojken engång skulle blifva, mönstrade sitt verktygsförråd, som hängde öfver hyfvelbänken, för att se om icke gossen när han blef stor, skulle kunna få något deraf.

Men fanns icke i den fattiga stugan någon som såg denna glädje med skumma blickar? Jo der fanns en person, som icke syntes passa här. En högrest, förnäm man, insvept i en vid kappa, stod vid dörren; man hade icke märkt hans ankomst; hans allvarliga ansigtsdrag syntes smäkta i vemod och hans ädla, manliga figur var tryckt af bekymrens tyngd.

Mäster Hans — sade den främmande — har ni några droppar vatten att gifva mig.

Herre Gud, sade Hans, och for upp — är det Grefve R. som sjelf kommer hit. Förlåt mig H:r Grefve, jag såg Er icke då Ni kom in. — Vill Ni ha vatten? Får jag icke bjuda Er ett glas franskt vin, jag vet icke om det är af det finaste, men starkt och godt är det; jag har fått det tillskänks

af vintapparen, som var så spendabel och gaf mig en flaska till den högtid jag skall fira.

Hvad är det för en högtid, frågade den främmande.

Jo — vi ska snart ha barnsöl här i stugan.

Ah! — utropade ofrivilligt den höge mannen, och hans ansigte blef ännu blekare. — Vin vill jag icke ha — annars tack kära Mäster Hans — men gif mig en drick friskt vatten.

Som H:r Grefven vill, sade Hans, annars kunde det nog gå an att smaka på mitt vin — det är både fint och starkt.

Ja det tviflar jag inte på, svarade Grefven den pratsamme snickaren, men nu vill jag endast ha vatten.

Han fick hvad han begärde och fattade sig och sade: Hör på kära Mäster Hans — jag kommer till Eder för att beställa en likkista.

Gud bevars H:r Grefve — hvad betyder det?

Då Ni arbetade hos mig ute på min egendom, frågade min Grefvinna Er engång halft skämtande om Ni kunde göra likkistor och Ni svarade då med

en slags kränkt stolthet, att Ni kunde göra sådana så fina som hvilken Grefvinna som helst kunde hvila lugnt uti. — Dessa ord påminde sig min hustru i sin dödsstund. 'Hon ville hvila lugnt och hon önskade att Ni ville göra hennes likkista.

Herre Gud, är hon död — ropade den öfverraskade mannen.

Jo — dessvärr — en häftig nerffeber — sorgen öfver vårt barns död — det bröt den svaga blomman. Vill Ni göra mig en vacker likkista, Mäster Hans?

Med deltagande i Grefvens sorg yttrade Mäster Herman ett tyst ja till dennes önskan. Grefve R. kastade en blick på det slumrande barnet, lade en fylld börs på vaggan, krossade en tår i sina ögon och aflägsnade sig hastigt.

Likkistor — sade Mäster Herrman då Grefven var borta — är ett godt arbete — der är att förtjena på, men sannt att säga, vill hyfvel och såg gå något tungt denna gång. Men det är så ställdt nu — det kan icke hjelpas.

Och Mäster Herrman satte sig tyst och stilla

på sin stol och böjde hufvudet i sin hand — hans tankar gingo så underligt och han tänkte på rikdomens fattigdom och fattigdomens rikdom. Och han ville icke byta, utan tackade sin Gud och böjde ned sina knän för lifvets och dödens Herre. Emellan hustruns bädd och barnets vagga knäföll han och bad en innerlig bön. Prosaiska menniskor vilja påstå att vinden nu började susa igenom dörrspringorna och blåsten ref kalken lös från väggen, men Mäster Herrman tror, att det var Englarnes vingslag han hörde i den mörka natten, ty han tror att dessa goda väsen gerna söka upp fattigt folks små kamrar och bära hvarje from bön upp till Allfaders thron.

II.

Bror och Syster.

De lekte vid samma moders knä; der delade de vänliga ord och smekningar och när det blef qväll och de små ögonen ville lägga sig i hopa, lade de sina lockiga hufvuden ned i hennes sköte och slumrade in. Hur ofta sutto de icke, då de blefvo äldre, vid samma lilla bord och lekte och pratade; hur ofta fann man dem icke öfverraskade af sömnen, hvilande med armarna om hvarandras hals på golfvet i solskenet, hur ofta följdes de icke trofast tillhopa i skolan, sutto vid samma bok, deri de små fingrar pekande möttes och när de gingo nedåt den lifliga gatan, hur ängsligt och moderligt höll icke den lilla systern sin yngre broders hand, när en vagn kom rullande alltför hastigt. Och då han låg sjuk och doctorn hade sagt att systern icke

fick komma till hans säng, för att icke sjelf blifva sjuk, hur nätt förstod hon icke att komma in om den icke tillstängda dörren, för att smyga sig till brodrens säng och visa honom den roliga bilderboken, med de många stycken uti. Och då han slutligen kom upp och in i dagliga rummet, hur försigtigt bar hon icke då bordet fram till honom och uppställde leksakerna, som hon icke hade rört under hans frånvaro.

Och barnen vexte till; leken tog af och arbetet till. Gossen kom i en annan skola och han visade med en viss stolthet för systern den första latinska bok, som han hade köpt. Hon såg i den med nyfikna ögon, men var dock icke rätt glad öfver den; hon var så rädd, att han skulle hålla mer af sin bok än sin syster och då han nu blifvit så lärd, så skulle han visst alldeles glömma henne. Då hon uttalade sina bekymmer, så smålog han och tröstade henne med, att då han blef en lärd professor, skulle de lefva tillhopa; hon skulle bestyra huset, han skulle läsa i böckerna och så skulle de lefva lyckliga med hvarandra.

Och han läste flitigt, både dag och natt, och han blef en snäll gosse, och då han hade ledigt om Söndagen så uppsökte han icke sina vilda kamrater, utan han var ute och sprang på äng och mark med sin syster och såg med stolthet till henne. Deras glada, barnsliga ansigten afspeglade hvarandras skönhet och då de om aftonen vände hem igen med händerna fulla af blommor, och trötta men jublande sprungo in om dörren, då önskade de begge, att det snart var Söndag igen.

Gossen blef yngling; han lemnade hemmet, för att utvidga sina kunskaper och blifva klok och skicklig; flickan blef i hemmet och hennes ungdomliga skönhet slog ut sin blomknopp. Månget hjertligt bref bar tankar och helsningar fram och åter mellan bror och syster och ofta, när studenten satt om natten och läste vid sin ensliga lampa, föll boken af hans hand och den drömmande tankan lekte åter med systern i hemmets lugn. Ofta blef drömmen till verklighet; när sommarn löste hafvets böljor, bragte blommor på mark och ängar, och då de glada solstrålarne lekte på golfvet i det gamla

hvardagsrummet, då förde de också brodren hem i många fröjdfulla festdagar.

När kunskapens dolda skatter, som ynglingen så länge hade sökt med vettgirrighetens slagruta, omsider öppnade sig för honom, då hände det honom som sagan förtäljer om den lycklige skattgräfvaren, för hvilken bergets herre öppnade sin skattkammare; han samlar mera än han kan bära och utmattad sjunker han ned under tyngden. Han vill icke gifva sig tid: Anden som finner all vetenskapens rikdom för sig, finner lifvet för kort att tillegna sig allt och förkortar det ännu mer med sin idkeliga sträfvan. Dagen blir honom för kort, han tager nattens timmar till hjelp, då kroppen skulle hämta hvila och den outtröttliga själen låter denna sin trofaste medhjelpare utmattad duka under på vägen. Då bror och syster möttes, var ynglingens kind bleknad; en öfverjordisk glans lyste från hans ögon och hans tal var mera fritt och bevingadt. Menniskorna kallade hans ord poësi, men systern anade, att det var en bättre verlds fullhet, som genklang i dem. — Han ville helst stå

vid hennes sida, omslingrad af hennes arm och stirra ut åt skyarnas flyktiga hopar, följa fågelns flygt och bada sina tankar i den klara ethern. Ofta talade han om grafven och önskade då, när han engång skulle läggas deri, att få hvila under skuggiga trän, der solen kunde skina mellan bladen ned på hans graf, fåglarna sjunga öfver honom och den kyliga skuggan hålla blommorna friska — "o, hvad der skulle vara trefligt och godt" sade han då. När han talade sålunda, då flödade systerns tårar, så ogerna hon än ville låta honom se dem och hon förebrådde honom, att han skulle skiljas från henne. "Jag tycker," sade han då med ett drömmande leende, "att först då kommer himlen oss närmre, när den icke längre är tom och obebodd för oss; när vi der hafva dem vi älska, hur ofta må då icke vår längtande tanke sträfva upp till den?" Men stundom lade han sitt hufvud till hennes skuldror och gret öfver sitt unga lif. Slutligen bestämde man, att han skulle resa till ett varmare, blidare luftstreck, till Italien, för att om möjligt, återvinna sin förlorade helsa. Han ville icke gerna;

han önskade få ”dö hemma, få dö i ro;” men det gagnade icke, han måste resa. Hade hon dock kunnat följa honom och sköta honom, men det kunde icke ske.

Om aftonen före hans afresa gingo de en tur ensamma tillsammans. De vandrade tysta, ty tankan på skilsmessan, hvars varaktighet icke kunde beräknas, men som det bekymrade hjertat lätt frestades att tänka sig först tilländа i evigheten, band deras läppar. Då de kommo i husets dörr, stadnade de och sågo ännu en gång upp till den klara himmelen, öfver hvilken nu for ett glänsande stjernfall. Brodren tog systerns hand och sade: ”Ser du de klara stjernorna deruppe? De fyra bilda ett helt och hålla sig samman på himlen, medan de tre ila förut och styra de öfriga i stjernehafvet. När dessa stjernor stå klara på hösthimlen och de gulklädda träden se upp till dem, då är jag antingen död eller vänd åter till dig. Till dess var tålig och hoppas.”

Han reste bort till de orter, hvarest der är mildt och varmt, och der vinterns snö kan betrak-

tas som ett skämt af naturen. Men hjertan gifvas, som midt bland all glädje och njutning beständigt ropa: "Hem, hem." Han kände sig öfvergifven; han tyckte om att gå vid stranden för att se fartygen segla hem och han missunnade dem deras lycka; när böljorna rullade från land, tänkte han på om icke en af dem skulle nå till den fjerran kust, der han hade hemma. Han trodde icke på lifvet, men han hoppades att nå hemmet, att dö der; under de praktfulla Orange-träden älskade han att fördjupa sig i tankar om den stilla studerkammarn eller om den gnistrande vintersnön i fäderneslandet. För det trofasta hjertat finnas tusende band, der lättsinnet icke ser ett enda.

Och systern såg hvar qväll på sjustjernan och hon tyckte att den blickade så hoppfullt henne till möte. Då kom en dag ett bref långväga ifrån. Det tycktes blifva så tungt i systerns hand — det var tungt som saknaden sjelf — och det stora svarta inseglet tycktes se på henne med medlidsamma blickar och säga till henne: Betänk dig väl, innan du rör vid mig. Och då hon öppnade brefvet, då

var det som om alla de små bokstäfverne ogerna ville komma fram, för att i det främmande språkets tonart berätta att brodren var död, att en främmande himmels aftonskymning mottagit hans sista suck, att en främmande hand tillslutit de kära ögonen och en främmad jord öppnat sig för att herbergera den unge vandraren i dess tidiga graf. Ännu en sak innehöll brefvet — en hårlock, en smärtans och dödens relik.

Systern är nu en gammal Enka och silfverhår ligga om hennes bleka kind; hon har lefvat många, många år sedan den tiden; hon har hvilat vid en annans bröst, med trofasthet och kärlek blickat in i en annans öga och vaggat barnbarn på sitt knä. Men minnet om hennes barndoms lekkamrat, om den unge brodren, som dog i ett främmande land, har aldrig öfvergifvit henne; ofta har ett älskadt barnbarn från hennes sköte blickat upp till Carlvagnens himmelstecken, och frågat henne: "Säg mig Mormor, hvarför får du en tår i ditt öga, när du ser upp till de vackra stjernorna?" — eller med barnslig fromhet betraktat den svarta hårlock, som

nu är torr och blek, men som i hennes ögon har all den glans, hvarmed den föll på ynglingens lifsfriska kind. Hon, den lefvande, har blifvit gammal; han den döde har lemnat efter sig ett evigt ungdomligt minne, och hon kan icke låta bli att tro, att när den timman kommer, då vi lemna efter oss allt, äfven det käraste och bästa, och dödens himmelstecken styrer oss in i evighetens oändliga rum, då skola tvenne, vänliga trofasta ögon blicka henne i möte och en kär hand fatta hennes, för att leda henne mildt in i återföreningens land.

III.

Lifstidsfången.

I sin lilla cell satt lifstidsfången vid sitt arbete. Rundt omkring honom voro de fyra trånga murarna, målade med stora svarta bokstäfver, ditsatta med ett stycke kol i lediga stunder; men det var icke vidare något nöje att läsa dessa ensamhetens och melankoliens hieroglyfer, ty det var grubbleriets tunga suckar, som uttalade sig i dem. Högt uppe satt det lilla fönstret, den enda förbindelsen med lifvet derute, med naturen och himlen; men arm i arm höllo de svarta jernstängerna vakt och skymde för det klara dagsljuset; jernkedjan om hand och fot höll honom fången i buren, men fängslade icke själens varma längtan efter frihet.

År och dagar voro bortrunna i detta lilla rum. Det var en skön, frisk sommardag då dörren öpp-

nade sig för honom till fängelset, då han trädde derin och det blef honom sagdt, att döden först ville gifva honom frihet. Så satt han då här, utestängd från menniskornas hvimmel, gjord oskadlig som ett vildt djur. Det var underligt att tänka på allt detta och derföre jagade han bort denna tanka. Han arbetade flitigt, hvisslade och sjöng och ritade besynnerliga figurer på väggen. Beständigt såg han upp till fönstret, hvarigenom han endast hade utsigt till en mur, och öfver denna den blå himlen. Snart kände han hvarje sten i muren, han kände de streck, som solen tecknade på den och de små floder regnet bildade; himlen var mindre enformig; skyarne hade medlidande med honom, än läto de vinden sträcka sig ut i långa fantastiska figurer, än hängde de tjocka, svarta och tunga öfver muren; ibland bildade de luftiga snöhvita berg, med broar öfver de djupa dalar, der solen sken, och ibland utbredde de sig öfver solen som en furstlig purpurkappa med gyllne bräm. Men lefvande varelser såg han inga och då engång en dristig svala uppehöll sig några ögonblick på kanten af jernstänger-

na, torde han knappast andas, för att kunna få se på den så länge som möjligt. Om vintern blef allt så öde. Snön samlade sig upp till rutan och höll sin hand för åsynen af himlen; det blef så tidigt mörkt och så sent dag. Han sjöng icke mera, arbetet gick icke heller, ty han hade en plågoande i sin egen rastlösa tanka. Om dagen gick det nog an; men när det blef mörkt — o — hvad hade den då icke att tala om. Och det värsta var, att han måste höra på den. Ofta försökte han att sjunga en glad visa; men innan han visste deraf, blef han tyst och han satt med hufvudet mot händerna och lyssnade.

Så berättade honom hans tanka, att han var en liten gosse med röda kinder, och hade aldrig gjort en lefvande själ något emot; han satt och lekte på trappan i solskenet och småtrallade den sång hans mor hade lärt honom. Och denna mor, som älskade honom så högt, som arbetade för honom om dagen och lekte med honom om aftonen, hon var död — och det var väl. — Kanske om hon lefvat — sade han sakta till sig sjelf, men det

obarmhertiga minnet afbröt honom: nej — du minnes det godt; det var en dag då den lille gossen med de röda kinderna gick från skolan och han kom förbi en gammal blind man, som tiggde med utsträckt mössa; då grep gossen hastigt ned i mössan och snattade bort de få skillingar, som medlidande händer hade lagt deri. Ingen såg det; ingen fick det att veta — och ändå, hvarföre skulle han nu så bittert minnas det?

Hans moder dog. Grannens folk togo honom vänligen till sig, tröstade och smekte honom och han lekte med deras hund. Men de voro sjelfve fattiga och kunde icke behålla honom och då blef han skickad till några andra, der han blef inackorderad och der han, den stackars gossen, icke fick det så godt. Han fick intet att äta och så stal han; man körde honom bort och han sprang omkring med vilda kamrater; man talade till honom om dygdens väg, men man följde sjelf lastens och han skrattade åt deras förmaningar.

Han stod sedan som konfirmant i Guds hus. Presten lade välsignande sin hand på hans hufvud,

han gaf Gud sitt hjerta i pant att han ville fly allt ondt, han drack af frelsningens bägare och åt af nådens bröd. Hur kom det sig, att han nu så tydligt kom ihåg orgelns toner, den gång då han gick ut från kyrkan och kom ihåg den stora Christus-bilden framför altaret. Han hade aldrig sedan varit i kyrkan för att bedja, hu — nej, han hade varit der i andra, fula ärender; och då han var ung, då kände han icke allt detta, då som nu. Nej, ty då tänkte han blott på den unga, sköna flicka, som stod midt framför honom på kyrkogolfvet och som han sedan ville spatsera med. Lustigt och vildt följdes de åt med bullrande kamrater och ströfvade omkring i lättsinne och skämt.

Han kom sedan i handtverkslära, men han var slarfvig och lat; att sitta vid arbetet, dertill stod icke hans håg. Och dock var det goda dagar när han nu tänkte på dem. Han blef "utlärd" som det heter och förlofvade sig med den unga flicka, som han tyckte såg så bra ut vid konfirmationen. Hon var i tjenst, var nu en flitig och sedig piga, men han hade ingen lust till arbete. Då hon bad honom så

innerligt att vara flitig och rask, och söka arbete, och icke ströfva omkring att svira och gräla, så rättade han sig ofta derefter, men till slut dolde han för henne hur han lefde. Då han satt hos henne och hennes blick bedröfvad hvilade på hans slöa öga och vissnade kinder, då tyckte han ännu, att det var tid att vända om och blifva en stadig och duglig arbetare, men dessa goda föresatser voro borta, såsnart han icke såg henne längre.

Slutligen kunde han icke motstå sina onda lustar, honom fattades penningar och han stal ett ur från en kamrat. Då grep honom lagens arm, för att aldrig mera släppa honom.

Efter öfverståndet straff kom han skamfull, med nedslagna ögon till henne. Hon gret bittra tårar och talade till honom allvarliga ord, men detta förargade honom och han ville hämnas, han ville bringa henne i samma vanära som han sjelf var. Men då mötte han henne en dag på gatan; hennes bleka, förgråtna, lidande ansigte slog honom och tillintetgjorde hans hämndplaner. — Och nu, hvad är det som gör, att då lifstidsfången i tan-

karna sitter och ritar med den afbrutna spiken i väggen, fyllas hans ögon med några varma tårar, månne icke minnet om dessa ärliga, ungdomliga drag, dessa trofasta ögon, denna sanna kärlek? Måhända ser han sig som en ärlig, sträfsam borgersman, som en lycklig far och husbonde vid hennes sida, på ett helt annat ställe än bakom dessa mörka murar, i ett vänligt hem, i åtnjutande af allt som han så illa förspillt — lycka, aktning, kärlek. Men hans tankar gå vidare; han kastar spiken ifrån sig och lutar sig tillbaka med korslagda armar.

Han flydde staden, och drog ut på landet. Ännu var i hans själ en icke döfvad röst, som enträget bad: vänd om — ännu är det tid. Men en annan dæmon följde bredvid; den var obenägenhet för arbete. Då mötte han en förderfvad niding, som var väl bevandrad på lastens väg, en rymd förbrytare. De följdes åt bland allmogen på landet och tiggde, men man stängde dörrarna för dem begge, af fruktan och misstroende.

En sommarnatt hade de smugit sig in i en

stall och han hade fallit i sömn. Då väckte honom hans följeslagare och sade: Stig upp, då menniskorna vilja icke gifva oss något — så må vår herre sörja för oss.

Han trodde frågan var om en stöld och följde med utan motsägelse. De smögo sig längs åt trädgårdar och diken in på kyrkogården. Här höll han sin ledsagare tillbaka.

Hvad skola vi här, sade han ängstligt. — Du vill väl icke — —

Hvad då? frågade den andre.

O — låt de döda vara i fred, svarade han.

Dumt prat, ropade förbrytarn, tror du jag vill oroa de döda — följ blott med mig. Och han smög sig bort till kyrkodörren och började bryta sig in i vapenhuset. Nu förstod han honom, men hans hjerta slog, som om det ville spränga sönder bröstet. Då de gingo upp åt kyrkogången, var det som om han haft bly i fötterna, som om golfvet höll honom hvart steg tillbaka, som om det varit en hel mil upp till altaret. Han hade icke varit i Guds hus sedan den dag, då han stod der för att

lofva Gud sin tro och nu var han der för att plundra. Hans händer darrade våldsamt, då han höll säcken för sin ledsagare, som deri kastade silfverbägare, ljusstakar och allt som kunde vara af värde och hade det icke varit af fruktan för denne, hade han visst kastat allt och flyktat bort, ty det förekom honom att Christusbilden öfver altaret såg så underligt på honom. Då de omsider kommo ut igen, då andades han lättare och då de satte sig på en liksten för att undersöka bytet, tog han det som kamraten lemnade honom. De gräfde ned det i jorden och skiljdes åt. Men de stora silfverkärlen kunde han icke sälja, utan han led nöd; han gick från hus till hus och tiggde. Då stal han åter. Sedan den natten tyckte han sig hafva brutit med hela verlden; ja med Gud sjelf, han kände att tidigt eller sent var han åt lagens straff hemfallen. Nu blef hans kamrat gripen och tillstod allt. Begge följdes de åt i fängelset.

Han hade icke ännu alldeles förlorat hoppet. Han straffades för sitt stora brott; han kom så vild och rå från lagens brännmärkande fängelse,

men han hade föresats, att vilja arbeta. Han gick långt in i landet och sökte arbete.

Det var vid hösten. Gud hade välsignat jorden och man hade icke armar nog till att bära välsignelsen i hus; man frågade icke hvarifrån han kom; man tog honom i arbete. Det var något i denna verksamhet, i detta glada mottagande af Guds godhet, i detta arbete under den fria himmelen som förnöjde honom; för första gången i sitt lif arbetade han med lust. Men folket tyckte icke rätt om honom; hans blick var mörk och vild; hans sinnelag häftigt och gräligt, hans ord råa; han talade icke gerna och då gårdens folk en dag uppmanade honom att gå i kyrkan och han med uttryck af fasa afslog detta, då betraktade de honom med misstro. Blott en enda varelse fruktade icke, det var det minsta lilla barnet i huset. Det var en liten gosse och dennes hjerta hade han vunnit med att skära små båtar till honom och låta dem segla på vattnet och derföre visade gossen honom alltid så mycken barnslig ömhet och klättrade sig gerna upp till honom. Det var så nytt

och ovanligt att vara älskad, så att han började fatta välvilja för barnet. Han rättade sig efter alla dess infall, bar det på sina armar, förfärdigade leksaker och syntes belönad af det oskyldiga barnets smekningar.

Så gick vintern; en honom nästan omedveten tillfredsställelse smög sig in i hans hjerta och då han stod i våren på marken vid den uppspirande säden och hörde lärkorna sjunga, då började åter ett nytt lif att gro i hans förut så förtorkade bröst. Då han kom tillbaka till gården, kom hans lille vän honom i möte, springande och jublande; han räckte armen emot honom, men han blef på en gång blek och modfäld. Ty hans gamle kamrat stod för honom med ett underligt smil på sitt skumma ansigte och räckte honom handen och yttrade: "Se bara på här gifver du dig ut för hederlig karl, kan jag finna — nå det var ju skönt — jag riktigt längtade efter dig."

"Gå bort du olyckliga menniska," hviskade han; "gå och låt mig vara i fred."

"Ha, ha, icke så häftigt," svarade den andre, "jag har berättat gårdens folk hvad du är för en

karl — tror du att jag vill mista en så rask kamrat."

I det samma kom husbonden och då denne såg gossen på hans arm, ryckte han barnet hastigt bort, oaktadt dess tårar och skrik och befallte honom med hårda ord att packa sig bort. Hans lyckas förgörare drog honom med sig med ett vildt skratt.

Se hur fångens bröst häfver sig krampaktigt vid detta minne, hör hvilka djupa suckar, som skaka hans innersta, medan hans ögon fördunklas af några smärtans tårar. Hvad tänker han nu?

Han tänker sig sjelf den der grå morgonstunden, smygande försigtigt längs åt gårdens trädgårdsgärde, för att få ögonen på sin lille älskling; han ser barnets våta kinder, han känner dess späda arm i varmt famntag om sin hals; de många vänliga afskedsorden ljuda i hans öron, han lyssnar till dess små steg, då han går och ser den lilla vinkande handen ännu i dörren upplyftad till en helsning. Liksom han då kastade sig ned bakom gärdesgården i det fuktiga gräset och smälte i tårar,

således döljer han nu ansigtet i den hårda sängen och skakas af en smärtsam snyftning.

Men han reser sig upp i sitt fängelse, han vrider sina händer — hvad fasa uppfyller honom? Hvilket förfärligt minne har gripit honom och skakar både själ och kropp som stormvinden skakar de darrande bladen. Tanken drager detta minne fram ur dess gömsle. Förgäfves utsträcker du händerna deremot, förgäfves döljer du ögonen för att icke se det, förgäfves håller du för öronen för att icke höra det, eller tror att fängelsets mörker kan dölja det för dig — det är allt förgäfves — ty det är ur själens dunkla djup som detta minne reser sig.

Hör hur den elake kamraten lockar och frestar honom. ”Den gamle der nere i gården, säger han, har pengar fullt upp, reda pengar sedan! Han är fader till hustrun och hennes man skulle ärfva honom och det behöfva de icke; vi behöfva det mera än de. Den gamle ligger afsides för sig sjelf; ett steg inom fönstret är lätt gjordt och så äro vi rika för lång tid.”

"Men om han vaknar och känner oss," inföll han. Den andre gjorde då en åtbörd som när man sticker en knif i ett bröst.

"Nej — nej" — ropade han, "intet blod."

Kamraten log. "Hvad gör det väl," sade han, "om den gamle dör några dagar förr eller sednare. Och har du glömt hur han tilltalade dig, hånade dig, och jagade dig bort; den gången tror jag nog du haft lust till hämnd. Dessutom hvad vill du lefva af. Du tror kanske att här skola finnas flera medlidsamma narrar, som taga sig af dig, men du glömmer att jag håller för mycket af dig för att skiljas från dig."

Nöd, fruktan, hämndbegär reste sig i hans inre. De äro tre starka makter. Men då de båda kamraterna om aftonen smögo åt väggen, tyckte han dock att der fanns någon som såg dem. Ja visst fanns det någon som såg dem, men det var intet menskligt öga.

Brottet blef begånget — allt gick efter planen och till tyngden af en stöld lades det ändå förfärligare af ett mord. — Men den som sett dem i

nattens mörker, han ville också att brottet skulle uppdagas och en tid derefter dömdes kamraten till döden och han hvars lif vi följt, insattes i fängelse för lifstid.

Här satt han nu, ensam med sina förfärliga minnen. Sommarn gick bort, utan annan glädje för honom, än att solens strålar föllo bredare och mer gyllene på muren utanför fönstret; någon gång kunde det hända att en liten fågel satte sig deruppe, qvittrade några toner, slog med vingarna och flög bort. Då ropade det "frihet — frihet" i hans bröst. Vid andra tider längtade han efter att få se ett grönt blad, blott ett enda eller en kornblomma från marken eller ett strå med sina vaggande ax. Ack — han önskade allt förgäfves.

Men då vintern kom och dagen blef så kort, solen gick så hastigt och praktlöst ner, då blef det så trångt i fängelset. Luften blef så tung att den böjde honom ner till jorden. I de långa, svarta vinternätterna satt han vaken och sysselsatte sig med de förfärliga skuggorna från sitt lif i verlden. Hvad hjelpte det att han sprang upp och ned i det

lilla rummet och tryckte sig till väggen som om han ville trycka den ut.

Slutligen voro år och dagar gångna sedan fången hade inandat luftens lefvande ström ute i den fria naturen, eller sett solen vandra öfver den utsträckta himmelsbågen, och slutligen hade själen förtärt kroppen. Han låg nu sjuk och kraftlös och nära döden. Då öppnade sig fängelsets trånga dörr, man bar honom ut och bort på ett vänligare ställe, der sken dagens ljus klart genom rutorna, vårens luft, full af friskhet och hopp, strömmade så herrlig in igenom de öppna fönstren och menniskornas röster ljödo åter kring honom. Men deras barmhertighet kom för sent. Han bad nu blott om en själens läkare, ty det behöfde han och der hoppades han finna bot. Han fick det också och hans önskan var ingen högre än att lifvets lampa icke skulle släckas förr än den var begjuten med det eviga lifvets olja.

Slutligen inträffade den önskade timman; den var så varmt väntad, och då han märkte den nalkas och försoningens kalk varit räckt hans läppar,

då lyftade sig hans hjerta i stilla glädje. Milda vemodstårar flödade nu för första gången som en vederqvickande flod ned på de brännande kinderna. "O, sade han och kastade en blick i Guds sköna natur — nu är det vår, jag känner det och det är förhoppningarnes lyckliga tid."

"Ja," svarade hans vaktare, "nu är det vår, till och med det gamla trädet här vid muren börjar att grönska; se här, då jag gick förbi, bröt jag en liten qvist, på hvilken bladen nyss äro utsprungne." Och han lade den bladfulla grenen i den döendes hand.

"Det gamla förtorkade trädet grönskar också," sade han, "det skjuter nya blad, herrliga, gröna, friska, doftande, som dessa, o — då törs äfven jag tro, att vårens och skapelsens Herre kan skapa ett nytt lif äfven af mig, uttorkade, vissnade stam."

Och med den grönskande grenen, panten på Allmagt och Godhet, i sin hand och med försoningens lösen på sina läppar gick han bort, in för den evige domarn i det hopp att det som här va-

rit en förtorkad stam, skulle der bli en frisk gren och att han, den i sitt jordelif så olycklige, skulle i ett annat lif få lefva om på nytt och skulle få höra lifvets ord: "Min son, dina synder varda dig förlåtna."

IV.

Historien om en Dotter.

Det var en vinterqväll. Snön föll i stora, täta flockar och mörkret var så ogenomträngligt, att man icke kunde se en hand för sig. Från ett fattigt torp på landet smög sig en liten flicka och kände för sig med foten, liksom för att känna efter vägen. På hufvudet hade hon ett kläde, i handen en flaska, som var bestämd för hennes mor. Inne i huset låg modren sjuk och läkarn hade sagt, att om hon kunde blott få fyratio droppar tre gånger om dagen af det han föreskrifvit, så skulle hon kunna komma sig. Tre gånger fyrti droppar var ju icke så mycket; det var synd, om en menniska skulle lida en hel lång natt för dessa droppars skull. Och då nu ingen fanns, som kunde gå, så smög barnet sig bort under det modren sof. Hon

kunde godt vara tillbaka igen, tills modren vaknade, ty till staden var blott en liten half mil, och den vägen hade hon gått så ofta med modren, då hon var frisk och rask.

Vinden blåste öfver marken och dref den lilla flickan framåt; hon märkte icke, att hon allaredan hade kommit ur rätta spåret och att den väg hon gick aldrig skulle föra henne till staden. Kölden slipade sina pilar allt skarpare och skjöt dem efter henne och snön lade sig på panna och kind, som den hvita mask, som döden lägger på lifvet.

Ute på marken tätt vid henne sprang en hare; hon blef rädd för den och den blef rädd för henne; men det hade icke behöfts, ty ingen af dem ville hafva gjort den andra något ondt. Haren hade nog att tänka på, för att komma hem till sina ungar och den lilla flickan var sjelf en unge, som ilade ut i natten ensam och öfvergifven.

Vägen var lång, mycket längre än hon trott. Hon gick oafbrutet och otröttligt alltjemt framåt och ändå såg hon icke målet. Då kom hon till ett ställe, der vinden sopat bort snön och då

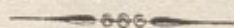
skyarna skiljdes åt, och månan kastade sitt ljus öfver trakten, då såg hon att hon var ända ute på en tillfrusen sjö. Förskräckelsen förlamade hennes mod, hon visste icke om hon skulle fram eller tillbaka. Då såg hon på flaskan, tänkte på de tre gånger fyrtio dropparna och ilade jemt framåt. Men hon hann blott få steg framåt, då hon utmattad sjönk ned på den glatta isen.

Skyarna hade emellertid allt mera delat sig, snön föll icke mer, kölden blef skarpare, vinden hade sopat sjöns yta så blank som en slipad spegel, hvars glans förhöjdes af månskenet. Den lilla såg i isen, der seglade en och annan sky förbi, alla gingo samma väg. Hvar månne de drogo hän? Månne bort öfver det hus, der hennes mor låg så sjuk och ensam? Det gjorde de visst. Ack om hon kunnat följa med dem. Och då hon så tänkte, då började hennes hufvud att blifva så tungt och flaskan föll ur hennes hand och rullade klingande bort öfver isen.

I samma ögonblick gick genom stugan, der modren låg, en sakta susning, som en sommar-

vind. Ljuset släcktes vid sängen och in trädde en skön engel med ett aflidet barn på armen. Modren drömde ju så, hon reste sig upp, visste icke om hon var vaken eller ej — hon kände igen sitt barn. "Låt mig följa med mitt barn" sade hon och föll tillbaka på sin torftiga bädd. Mor och dotter följdes åt, de följdes in i det obekanta land, der, vi tro och hoppas det, hvarken finnes sjukdom eller köld eller armod.

Dagen efter kom en bonde från byen körande öfver isen. Han såg det stelnade lilla liket, kände igen flickan, tog det i sin vagn och förde det till den döda hustruns koja. Der lade han barnet i sin moders armar. Ingen kunde förstå, hur barnet hade kommit ut på isen och hur de båda, mor och dotter, den sjuka och den friska, hade dött i samma natt. Men Gud i himlen förstod det. Han visste att moder och barn höra hvarandra till, i lifvet som i döden.

Rättelser:

Sid. 105, rad. 12 står: *döljer,* läs: *dröjer.*

— 189 och 190 står på flera ställen: *Herrman,* läs: *Hans.*

Innehåll:

—a.

A. G. V—n.

Alethes.

Anders.

A. L—d.

B. C.

B. S. B.

C—d.

FREJA,

POËTISK KALENDER

FÖR

1854.

REDIGERAD OCH UTGIFVEN

AF

B. CRONHOLM.

LUND,
TRYCKT UTI BERLINGSKA BOKTRYCKERIET,
1853.

Innehåll:

GRUNDPLÅTEN.

SKIZZ

AF

ONKEL ADAM.

För några år sedan satt en vacker sommarmorgon ett fruntimmer tillsammans med tvenne barn och arbetade vid sybordet.

Men Mamma har så ofta lofvat oss, sade den ena flickan, att tala om något för oss.

Ack ja, inföll den andra, goda, snälla Mamma tala.

Om hvad barn? frågade modren småleende, edra böcker innehålla mycket vackrare berättelser än dem jag kan.

Ja Mamma! tyst, vänta, började den älsta flickan, tyst! Gamla Anna har så ofta talat om en grundplåt — hvad är en grundplåt, Mamma — Mammas farfar hade ju en sådan?

Nej barn, han gaf bort en grundplåt.

Ack söta Mamma tala om — tala om — bad den yngsta och de vackra ögonen glänste af fröjd.

Ja bara du är tyst, så talar nog Mamma, rättade den äldre, eller har jag inte rätt Mamma, endast Elin är tyst så —

Modren klappade sina barn på hufvudet och sade: ja om ni begge äro tysta, så skolen J få höra berättelsen om grundplåten; och hon började.

Det var en vacker vårafton; Solen höll på att gå ned, men kastade ännu några strålar in i det stora rummet i min fars våning i Stockholm, der jag på knä framför mitt dockskåp sysselsatte mig med min dockfamilj. Jag var då tio eller elfva år gammal, ett friskt och tidigt utveckladt barn. Min gamla Anna, min sköterska, satt på en pall vid fönstret och sydde.

På en gång föllo mina blickar på min mors portrait, som hängde på väggen — den vackra aftonskymningen var väl orsaken, hvarför jag tyckte att hon smålog. Anna, ropade jag, Mamma ler åt mig, nu tänker Mamma på sin flicka.

Mamma tänker visst ofta på lilla Elin om hon är snäll, sade den kloka Anna — Gud och de som äro hos honom hålla snälla barn kära. Men Anna, frågade jag, mera allvarligt än jag plägade — det är då säkert att Mamma, när hon vill, kan se mig.

Ja visserligen.

Och hon vet när jag är snäll? frågade jag med en hemlig rysning, ty mitt samvete var ej så alldeles rent i den delen.

Ja visserligen, blef Annas svar, derför —

Ja derför, — ropade jag och blickade fruktande på min Mors bild, som nu mörknade, derför skall jag alltid vara snäll, så är Mamma glad.

Lilla Elin skall hålla ord med det löftet.

Ja — ack! så snyftade jag och kastade mig i Elins knä — jag skall vara mycket snäll — ja mycket snäll — stackars Mamma skulle eljest sitta der oppe hos Gud i himlen och vara ledsen — — nej det skall hon inte. I detta ögonblick hörde vi någon slå i de yttre dörrarne. Tyst, Patron kommer, hviskade Anna — nu skall Elin se glad

ut, se så torka ögonen och håll sig rask — se så.

Min far steg in. Han var en lång mörk figur — jag minnes honom ännu. Aldrig såg jag honom le — aldrig lekte han med mig — aldrig, aldrig fick jag hvila vid hans bröst.

Hur är det med dig Elin, yttrade han långsamt och enträget, i det han lade sin magra hand på mitt hufvud.

Jag darrade.

Elin, svara Pappa, blef Annas påminnelse.

Bra, söta far — suckade jag.

Bra — jaså — det felas er ingenting — jag hoppas att ingenting felas. Spelar du?

Ja Pappa.

Låt mig höra — och nu satte sig min far i hörnet af soffan och väntade tigande på hvad som skulle komma. Jag smög mig fram till Pianot — jag mins ännu, huru jag alltid, då min far och min gouvernant voro närvarande, tyckte mig vara ett gammalt fruntimmer, så genomförståndig, så allvarlig, så högtidlig — och det var endast

om aftnarne med min gamla Anna och mina dockor jag kände mig vara barn.

Jag började att spela; de små fingrarne ville knappt räcka till; men jag spelade ändå ett stycke till slut — Themat.

Kan du variationerna?

Ja något.

Något. Det är icke för att du skall lära dig något, utan mycket jag betalar Mamsell Bylow en rätt ansenlig lön utan julklappar och andra presenter. Spela mera, får jag höra; jag spelade, men det gick icke bra.

Se så nu är det nog, afbröt mig min far midt i stycket. Tänd ljus — här är mörkt, befallde han Anna och några ögonblick derefter stodo ljusen på bordet.

Jag vill se Elins ritningar.

De framtogos.

Åh ja — åh ja — går an — om jag hade tid, tillade han, skulle jag se Mamsell Bylow litet bättre på fingrarne — hvar är hon nu?

Hos sin far, sade Anna.

Min fars ansigte mörknade — jaså — är hon hos sin far — med dessa ord gick han, utan att taga afsked.

Jag stod som fastvuxen framför mina små ritningar i svartkrita — der stod en Pelikan som för sina ungar sönderslet sitt bröst — det stycket, det bäst ritade af alla, kastade min far åt sidan — och detta fastän jag just ville att han skulle se derpå.

Vi voro länge stumma; men sedan Anna väl igenstängt dörrarne och kastat liksom en misstrogen blick kring rummet, kom hon till mig och kysste mig på pannan.

Ack! ack! Anna, hvad jag är olycklig, ropade jag och kastade mig gråtande i hennes famn — min far är inte nöjd med mig. Min gamla vän sökte trösta mig — men kunde det icke — jag ville gråta ut. Just när hon sade: om Elin gråter blir Mamma ledsen, upphörde jag, torkade ögonen och ställde mig framför porträttet. Ack hon såg så god ut, min bleka mor — hon med de ljusa lockarne, böljande kring halsen — det var modet

i hennes tid, — och med de blå ögonen följande mig hvart jag gick. Hon smålog ändå — det gladde mig.

Anna märkte att jag var orolig — hon ville gifva mina tankar någon bestämd sysselsättning — hon började tala om min mor.

Tala mera; men Anna, tillade jag och fästade mina ögon på hennes, säg mig Anna — var inte min stackars mor bra olycklig? Den gamla tjenarinnan slog ner ögonen; men sade — nej, hon var lycklig, Elin lilla.

Min ensamma ställning, att jag, från min första barndom ej allenast vetat utan känt, i djupet af min själ känt, att jag var moderlös, hade brådmognat mitt förstånd. Det var liksom en olycka drifvit mig framåt, någonting fruktansvärdt och detta var personifieradt hos min far. Hans köld, hans snart sagdt spökagtiga framträdande, blott en och annan qväll, oförmodadt, plötsligt, som en osalig ande, som blott då och då får tillstånd att besöka skådeplatsen för sina brott — så visade sig min far, kall, sluten, tankspridd, tyst och missnöjd.

Jag hade väl märkt, att jag ej var den ende som fruktade honom; Mamsell Bylow dånade, då hon talade vid honom och vågade knappt slå opp ögonen, och Anna var tyst och liksom förstämd då han kom. Alla dessa omständigheter hade gjort att jag alltförtidigt för min barnafrid börjat genomtänka min ställning — ty jag fann den så osäker.

Tala öppet, Anna, återtog jag och pekade på min Mors bild — kan du väl ljuga, om du tror att hon kan höra dig — kan du ljuga för den stackars Elin.

Nej! nej! det kan jag inte, lilla Elin, nej — nej — det må gå huru det vill; men er stackars mor var icke lycklig — nej.

Jag knäppte tillsamman mina små händer och kastade en from barnslig blick på bilden; men hon småler der, sade jag.

Ja det är måladt då hon var fästmö.

Tala om allt — allt Anna, jag stackars barn är både moder- och — och — faderlös.

Den gamla vännen tog mig häftigt i sina armar, jag kände att hon gret, stackars Anna.

Nej, sade hon, Elins mor var olycklig — hon och Patron passade ej ihop — hon var ett gladt barn, han en beräknande man, full af planer, med tusen bekymmer — ack! dem kunde ej Frun dela — han sade henne aldrig något.

Och hon dog — när?

Jo då var Elin fyra år gammal.

Hade hon ingen som hon höll af? hade hon ingen Anna hon?

Jo — lilla Elin — hon hade en barndomsvän.

Hvem? frågade jag lifligt; ty om hon lefde så tviflade jag ej på att äfven ha en vän.

Hon är död.

Död? men hvem var det?

Det gör ingen nytta att berätta.

Min nyfikenhet stegrades; söta Anna! säg allt, jag skall ändå engång veta det och jag är tio år, Anna? om sex år härefter är jag gamla flickan och då kan du ej mera följa mig — du har tusen gånger sagt att Mamma på sin dödssäng bad dig att aldrig öfvergifva mig — och Anna — det kommer ändå en tid då vi ryckas ifrån hvarandra och

jag kastas ur de trefliga rummen der jag nu bor — Gud vet hvart.

Anna betragtade mig tvekande; ack Elin jag kan icke — ni blir mycket ledsnare om jag säger er allt än om jag tiger — det är en lycka att veta litet.

Nej! nej! allt — jag är rädd för allt nu — — tala du min enda vän på jorden. Den gamla kunde ej motstå mina böner.

Jo började hon — Patron var på den tiden kompagnon med — med —

Med hvem?

Med herr Bylow.

Emelis far?

Ja.

Nåh vidare..

De gifte sig på en dag — och Bylow med en flicka som var Mammas bästa vän. I början gick allt bra och husets rikedom tilltog med hvarje år. De begge fruarne voro oskiljagtiga och jag mins väl huru Elins Mamma många gånger lekte med lilla Emeli och sade: Ack! om äfven jag hade

en dotter; men ni lät vänta på er, först efter åtta års äktenskap skänkte Gud lilla Elin till Mamma. Emedlertid, fortsatte Anna, emedlertid vet jag icke hur det var fatt, men Herr Bylow gick ur kompagniskapet och sedan gick det alldeles olyckligt, Patron tålte ej att se Herr Bylow och Herr Bylow processade med Patron — slutet var att Patron svor på sina fordringar hos Bylow och sedan —

Och sedan?

Nej Elin, det är ju nog?

Nej Anna — sedan så förföljde min far Bylow, tog ifrån honom allt det han egde, tog bort sängkläderna från hans hustru — hon dog i förtviflan, men min mor fick ej gå till henne — och ser du Anna sedan — sedan så var det snart slut med min mor också. — Anna hade med stirrande blickar betragtat mig. — Hur vet Elin allt det der? frågade hon äntligen darrande af fasa.

Det vet jag af Mamma — ja, ja Mamma — ingen har sagt mig det och är det sannt, så var det Mamma som nu lärde mig hvad jag skulle säga.

Ja så var det Elin.

Ser du Anna, sade jag triumpherande, min Mamma talar om det du vill förtiga — du vet bäst att ingen annan kan hafva sagt det. Detta var också verkligen förhållandet och jag kan i detta ögonblick, tjugufem år sedan det hände, ej begripa den siareförmåga som i detta ögonblick spårades i mina ord. De voro sanna, olyckligtvis alltför sanna. Min far hade på Bylows fall byggt sin lycka — allt hvad kompagnonen vunnit på handeln behöll min far — alla förlusterna fingo drabba Bylow. Se der den enkla historien.

Men återtog jag — eger jag ingen slägtinge utom min far?

Elin är allvetande — jo en person lefver.

Och han?

Är en fattig Snickare på landet.

Fattig och min far är rik?

Ja — jag vet inte.

Jo du vet Anna att min far ej hjelper honom, ej vill kännas vid honom.

Jag tror att så är.

Men jag vill kännas vid honom, yttrade jag, hvar bor han?

Icke långt från Bjursholm.

Bjursholm — ack! det är min fars gård — vi skola dit i sommar — Emili är så glad åt den resan — då skall jag träffa honom.

Men huru Elin?

Du skall hjelpa mig Anna. Du..

Riktigt nog kom min far mot slutet af Maj en afton upp till oss. Han var som vanligt dyster. Mamsell Bylow — Elin och Anna skola i morgon klockan half sex vara färdiga att resa till Bjursholm — Läkarn säger att det är nyttigt för Elins hälsa.

Farväl Pappa, yttrade jag och nalkades honom.

Ja farväl med dig — låt se att du lär dig den der Sonaten bättre, jag tål inte fusk.

Kommer Pappa ner till Bjursholm i sommar?

Kanske — kanske inte — blef hans tank-

spridda svar då han gick — allt i ordning klockan precist half sex i morgon — och dörren slogs i lås.

Vi tre betragtade hvarandra — alla tego; men nästan i ett ögonblick ropade vi alla Gudskelof! Gudskelof! nu skall här packas och det med en hast.

Andra dagen rullade vår landau genom en prydlig grind som ledde in till Bjursholms vidlyftiga egor. Der och hvar lågo de små torparkojorna dem jag sett förut; men de hade aldrig förefallit mig ömkligare än nu, med sina halmsuddar i fönsterna och sina gulbleka trasiga barn utanför dörrarne, osnygga och eländiga. Oagtadt både Emili, min glada Ma bonne och Anna min gamla vän voro glada och skrattade, kunde jag det icke. Jag vet ej hvad; men en blytyngd hvilade på mitt bröst så barn jag var.

Herre Gud nu få vi åter träffa gamla Baptis, och den beskedlige Barten sen sade Emili — endast vi sluppo att se Inspectoren. Denna fromma önskan hördes dock icke; ty så snart vi foro in på gården kom Inspectoren Herr Selinissen och

hjelpte oss ur vagnen, med en artighet, som illa stack af med hans magra ansigte och små lurande ögon. Jag hoppas att vår älskade Patron mår väl — sade han smågrinande, lilla Mamsell Elin har hans drag.

Detta var dock ett alldeles misslyckadt smicker; ty min far var långt ifrån vacker och dessutom var jag, påstod Anna, en afbild af min mor — och i sanning, min lilla spegel sade alldeles detsamma. Sålunda blefvo vi installerade på Bjursholmen.

Ihärdighet segrar och således på en promenad förde mig Anna, oagtadt alla de faror, som voro dermed förknippade, bort till Ingeborgsskäret, der min farfar skulle bo. Mina steg voro bevingade och jag öfverläste rigtigt nog en lexa att läsa opp för min farfar — den ende slägtinge jag egde utom min stränge far.

Jag väntade väl att få se en barsk gubbe, men jag visste också att ett barnbarn är ett rart ting.

Då vi nalkades stugan sågo vi på afstånd en gubbe, som stod utanför i solskenet och sågade på en bräda.

Han arbetade således ännu, så gammal han var. Hvem der, frågade gubben när vi trädde in genom den lilla grinden och vände sig mot oss. Ack! det var ej min fars mörka blick — ty i gubbens ansigte låg någonting gladt, då han strök det hvita håret från ögonen och satte handen till skydd mot solen.

Hm! hvem är det?

God dag fader Sven, yttrade Anna — vi gingo åt detta håll och behöfde litet vatten.

Jaså — åh, det ha vi Guds gåfvor af — hm hvarifrån äro de?

Från Bjursholmen.

Gubbens ansigte mulnade något, men ej mycket — jaså sade han, är Patron nere.

Nej.

Jaså — kom med så skolen J få vatten. Nu gick han för oss till en liten källa, som stod spegelklar i gräsvallen och gaf oss det klaraste

vatten ur en träskopa. Var det inte godt vatten kanske. Jo, tack, tack, farfar sade jag.

Farfar — hm — hon är väl inte —

Jo farfar, det är jag.

Anna ville lemna en förklaring men Gubben afbröt henne. Nåh så välkommen barn, kom in med mig — kom hon lilla Mamsell — se så stig på — här är ingen hemma, ty Gubben sköter sig sjelf. Vi inträdde i en snygg stuga, fastän det var min farfars atelier. En höfvelbänk stod vid ena fönstret, en svarfstol vid det andra, golfvet fullt af spåner och påbegynta stolar, spinnrockar och dylikt.

Kan hon spinna?

Nej.

Kors, låter hennes far inte lära henne spinna.

Nej.

Herre Gud! — nåh hur mår han?

Bra.

Hm, jaså — nåh han är rik har jag hört.

Ja — man säger det.

Hör på hon, lilla Pulla, började gubben, sedan

han med handen strukit bort spånorna från en trä-soffa, hör på — det skulle falla mig underligt före om Patron vore rätt hjertans glad — han skulle då inte ha en sådan blodsugare till Inspektor på Bjursholm och inte — men lika godt. Det är rätt bra om han *kan* vara glad.

Men farfar, huru länge sedan var det ni såg Pappa.

Åh — åh det är, lät si — lät si — trettio tre eller fyra år sedan — då gick han hemifrån.

Och sedan?

Har jag inte sett honom.

Och farfar har inte?

Åh hvad nyttade det till — bara jag hörde att han hjelpte sig fram — nej inte har jag sökt honom och inte han mig.

Men hvarför då?

Jo rent ut sagdt — det är en dålig far som tigger något af sina barn, hvar och en skall sörja för sig, och Gud ske lof för krafterna och ögonen — visst föder jag mig till döddagar alltid och kan, tillade han småleende, göra kistan sjelf.

Men har Pappa inte?

Han? jo — nu rodnade Gubben, jo han skickade, sedan han köpt Bjursholm, den der förbannade läderlappen hit och ville gifva mig penningar — men jag sade: ingenting att betala för — Patron är ingenting skyldig sin far, och hans far behöfver inte hans penningar.

Men hvarför göra så farfar, det var inte beskedligt.

Pjåk! pjåk! åh så sött, skrattade Gubben, han blef kantänka ledsen — Patron — hm åh nej, har ingen fara, men se då den der förbannade läderlappen frågade: "Hvad skall jag svara Patron" så sa' jag — Helsa Er patron, att jag inte behöfver någonting af honom; men att jag är glad att grundplåten haft välsignelse med sig — om der är någon, sa jag.

Grundplåten, farfar?

Ja, grundplåten. Pojken var tolf, tretton år och gick här hemma och slog dank, utom det att han bevars lärde sig läsa och skrifva. Så der går det inte an, sa' jag till mor, salig gumman min —

han måste ut i lära, här går han bara och slår dank; men si, vi hade just ingenting; men si mor hon spann och väfde och klädde en smula på honom och jag arbetade, som en lifslefvande hund, för att skrapa ihop en liten utstyrsel — och så, när han gått till skrift och läst fram sig, så att han var en rigtigt Christen menniska förstås, så sa' jag — se så, Göran, nu kan du inte gå här längre; ty till snickare duger du inte, utan du skall ut i verlden. Ni må tro det, men han gret och jag också en smula, ty Göran var vårt endaste barn, men si det fick inte hjelpa — en odåga fick han inte blifva.

Och?

Jo si då, så var han som sagdt är oppklädd, rätt snygg efter råd och lägenhet och förde matsäck med sig på vägen — och så följde vi honom en half mil härifrån der stora vägen tar vid. Då tog jag fram sex stycken Specie Riksdalrar, som vi hopsparat; det var hela vår årsförtjenst, och gaf honom och sade: Se här, Göran, är Grundplåten, med flit, bön och Guds välsignelse kunna

de göra dig till din egen herre. — Ser hon det var Grundplåten det der.

Ja det lyckades, yttrade Anna.

Ja — jaha, det lyckades på ett förbannadt vis — åh ja, inte angår det mig; men visst inte menade jag på det viset — hm — men hvem kunde veta att han skulle bli upptagelsebarn hos den der rike knösen i Stockholm, han Grosshandlaren Bylow — far till kompagnonen till Patron Göran — Segerquist har han kallat sig — fy — f—n han kunde gerna kallat sig Svensson efter far sin eller Furuberg efter Furuberga socken — men lika godt.

Ack farfar, ni är således lycklig och glad.

Ja visst — hm — jag skall väl visa mig hederlig — hm. Nu letade han på en hylla och fick tag i en nystpinne — inte är det stort värdt; men hon lilla kan väl ta nystpinnen och komma ihåg gamle farfar på den; för si han är litet vresig och det är Gubben också ibland. — Om hon kunde spinna.

Det skall jag lära mig farfar.

Gubben småskrattade och klappade mig på

kinden — hä hon är en liten rask flicka — hon skämmer inte ut slägten — hvad heter hon?

Elin.

Då strök gubben af sig nattmössan och knäppte henne andäktigt mellan sina händer, rigtade de ärliga ögonen mot taket och sade med ett högtidligt allvar: Herre Gud i himlen: — när du engång skall dömma Göran, så kom ihåg i nåd — han kallade ändå flickan för Elin.

Ja, så heter jag farfar, tillade jag.

Elin — jaså du heter Elin, barn — det kan du säga far din — att det gladde gamle farfar.

Hvarför Farfar?

Jo si, Gumman hette Elin hon också — det var hyggligt af Göran — det skall nog Gud komma ihåg på den yttersta dagen.

Jag lemnade djupt rörd den gamle, som följde oss ett långt stycke på vägen. Anna måste nu lära mig spinna och sedan jag väl kommit så långt att tråden ville hänga ihop, skyndade jag till Gubben och berättade min skicklighet. Jo se, Elin — du skall också få dig en spinnrock, så fin att maken

ej finnes i hela Furuberga socken. En månad derefter kom spinnrocken från Farfar.

Hösten kom, ett och annat löf hade redan gulnat då ett bref från min far anbefallde vår återresa till Stockholm. Det var ett sorgligt budskap; men det hade blifvit bättre, sedan jag fått veta i huru nära förhållande jag stod till min goda Gouvernant Emili Bylow. Ack jag höll dubbelt mera af henne nu än förr, jag tyckte att jag hade en skuld att betala henne — och hvarmed kunde jag betala annat än med flit — ty hon berodde af min flit och mina kunskaper. Jag hade derföre arbetat ganska flitigt hela sommarn — och var således ej bekymrad för min förestående examen.

Vi ha soupé i afton yttrade min far enstafvigt — klockan åtta samlas gästerna och vid den tiden skall Mamsell Bylow vara i stora våningen med sin discipel. Vi undrade mycket hvad som kunde stå på, då vi, husets enda damer skulle vara närvarande; ty på de vanliga soupeerna voro

endast herrar, då min far var enkeman och således ej gerna kunde bjuda fruntimmer. Emedlertid inställde vi oss. En liten stund sedan vi kommit anlände ett par gäster. Det är, presenterade min far, min dotter och hennes lärarinna. Vidare yttrade han icke, men en äldre herre, som tycktes inspänd i sina kläder och för öfrigt var prydd med ljusröda mustacher och en orden på bröstet, nalkades mig rätt zirligt och sade: Då er herr far icke sagt mitt namn så får jag nämna att man kallar mig Major Ridderkors — och detta är min son Claes, kadett vid Carlberg. Detta kunde jag se på uniformen. Nu blir det din tur kära Claes att entretenera damerna. Unga Claes, en lång yngling med rödagtigt hår och mycket fräknor öfver näsan började genast att tala om Operan, den sista Carlbergsbalen och mycket annat, hvarpå Emili efter råd och lägenhet svarade. Jag bara barnet, förstod naturligtvis ej så höga ting; men gäspade ändå rätt bra i min näsduk.

Klockan var visst nära nio då battangerna slogos opp och ett par fruntimmer inträdde. Min far

skyndade emot dem och tycktes liksom småle. Åtminstone var det ett försök — jag hade aldrig förut sett den sista rörelsen i hans ansigte. Den ena damen fästade genast min uppmärksamhet för sin stolta hållning och sina skarpa, hastigt kringirrande ögon, som tycktes genomtränga allt. Ack! se min svåger redan här — ropade hon och nickade — men hvar bäste Segerquist är den lilla älsklingen? Jo här — här, kom fram Elin — det der är min dotter Elin.

Oh Charmant — och, tillade hon, som jag förmodar hennes Gouvernant?

Mamsell Bylow presenterade min far.

Oh, Charmant återtog frun och tog mig i famn — omfamna mig lilla engel — det är så rörande att se ett godt barn..

Jag var i högsta grad förlägen — bästa Tant, fortfor hon till sitt sällskap, en liten tjock Gumma — är det ej en charm att se ett så friskt barn — badar hon? — ja det stärker nerverna att bada — jag hade ämnat om, (med en blick på Pappa) ej vigtigare kommit emellan, rest till Ramlösa i år,

de kunglige voro der nere — det är herrligt med de hafsbaden. Ack! men de förmådde ej rädda min stackars Ridderkors — han hemtade ingen kraft ur den salta böljan.

Det är en charmant våning, yttrade Majorn — får jag lof att visa min nådiga svägerska — se här, hvilken följd af rum, verkligen förtjusande.

Oh — Charmant — en skön våning, bästa Segerquist; men låt oss nu genast taga hela lokalen i ögonsigte.

Ämnar hon hyra? frågade jag Emeli, som var alldeles lika okunnig som jag.

Emedlertid hoppade sällskapet åstad och min far i spetsen. Först genom alla rummen i denna våningen.

I den nedra är endast Contoret och några rum för betjeningen, yttrade min far då de kommo ut i tamburen.

Godt! det är edra embetsrum, men hvar äro hvardagsrummen?

Här en trappa opp; men trappan skall anläggas till sommaren. Vi inträdde nu på tredje

bottnen i hvardagsrummen. Då vi anländt till mitt och Emelis rum stod Anna der och neg, stackars gumma, i förskräckelsen öfver ett så oförmodadt främmande. Den stolta frun nickade förnämt i förbifarten, men sade genast halfhögt, så att hennes ord ganska väl hördes af föremålet: Hvem är den der menniskan?

En gammal Domestik.

Godt — hvems är det här porträttet?

Min salig hustru.

Jaså, hon ser ganska ung ut — en högst besynnerlig drägt det der — eller hvad säger tant — bart hår och hängande lockar, eljest ett rätt godt ansigte.

Soupén kom temligen sent; ty husvisitationen medtog tid. Jag placerades bredvid den brillanta frun, som öfverhöljde mig med rusiner och pröfvade huru pass säker jag var i Franskan. Min far tycktes vara mera upprymd än vanligt och sade slutligen vändande sig till mig: Elin — du har hittills varit moderlös, (en rysning genomilade mig) men Öfverstinnan Ridderkors har lofvat att för dig

blifva en god mor. Hon blir om Gud så vill inom en månad din Mamma. Detta sade han med samma köld, som om frågan varit om en bal bomull eller några säckar kaffe. Jag for tillsamman som träffad af åskan; men Öfverstinnan tog mig i famnen och sade: Jag skall bli din mor, lilla Elin och min lilla stackars Alexandrin din syster.

Ja de äro nästan jemnåriga, tillade den lilla tjocka tanten och stack en bakelse i munnen — jag tror att barnet bleknar.

Hur är det med dig lilla Elin, frågade min tillkommande mor — hon behöfver droppar, hon blef rigtigt altererad det stackars barnet — hur är det?

Bra! alldeles bra — och jag uppreste mig med våld och tvingade mig att se lugn ut. En sådan stund har jag aldrig upplefvat mer än en gång till.

Nåh det blef bröllopp och julen kom. Visst fanns der Julgran och julbröd och Mamma sade väl tusen gånger till mig och Alexandrin: Nu skolen J ha roligt barn — roa er nu, det är jul. Men

hvarken jag eller Alexandrin hade roligt. Jag lefde i mina tysta tankar och hon var ett sjukligt, ett pjunkigt och bortskämdt barn.

Julklapparne kommo. Min mor hade verkligen med smak gjort sina val, men tygerna, banden, allt hvad jag fick föreföllo mig färglösa och utan värde. Äntligen framkom ett litet pakett ställt till mig. Det var tungt och då jag bröt det rullade Sex blanka specier kring golfvet. Ack! ack! nu blef jag först glad — Hvad var det? specier! hvem ger väl Elin några lumpna specier, yttrade Mamma med en skarp blick på de närvarande — Gudi lof, våra barn — hon ville fortsätta då min far afbröt henne: Jo ser du bästa Therese, jag är fattig mans barn och då jag gick från hemmet gaf man mig Sex specier att börja min bana med — det var min grundplåt. Mamma smålog — verkligen någonting ganska romantiskt. Jag skall hjelpa Elin att köpa sig någonting grannt för den lilla summan; man kan väl hitta på något. Jag grep om mina specier och tryckte dem till bröstet. Nej låt mig hehålla dem bad jag.

Gerna för mig — du vill vara en liten kapitalist — ha ha ha — barn ha sina egna idéer. Jag behöll således min fars grundplåt — samma summa, som den föragtade glömde farfar med ett helt års arbete, med ett helt års försakelser hade sammansparat åt sin son. Den blef mig en helig skatt der den väl invìrad låg i min byrålåda. — Gud ske lof, jag har också en grundplåt, hviskade jàg vid mig sjelf, när jag såg den och det gjorde jag hvarje gång jag gick i min byrå. Jag vet ej hur det kom sig, men jag tyckte att dessa sex specier en gång skulle hjelpa mig ur en svår nöd.

Vårt hus var ett af de brillantaste i Stockholm — hvarje dag höllo ekipager utanför våra dörrar; min far blef riddare, han blef Commendör af Vasa orden, han fick Comerce-Råds namn — han var en af börsens Magnater; men han var lika mörk och sluten som fordom. Ingenting tycktes glädja honom — han föreföll mig som ett ängsligt knäppande ur, som i sitt granna fordral evigt går samma ängsliga gång, slår sina timmar, till och med spelar en glad vals; men utan att veta det

sjelf, utan att ett drag af fröjd eller lif ilar öfver den stela numrerade taflan.

Jag var aderton år och omsvärmades af allt hvad hufvudstaden hade brillant. Den stackars Alexandrin, sjukligheten och missbelåtenheten sjelf, släpades dock med i alla sällskaper. Det skulle vara min lyckligaste period; men den gladde icke mig — tvärtom, då jag från någon fest åter kom hem, skyndade jag till min lönnlåda och betragtade min grundplåt, vägde hvarje mynt i handen och hviskade: det är penningar ändå, som Gud välsignat — det är farfars grundplåt.

Det var en mörk Octoberdag — det regnade och blåste och det var ledsamt. Min stjufmor var sysselsatt med ordnandet af en ny fest; ty vi umgingos med den stora verlden, då hastigt gamle Bokhållaren Björk kom opp.

Bästa Patronessa, yttrade han blek som ett lik — Patron.

Nåh hvad vill Björk så här.

Patron.

Nåh väl, hvar är Patron.

På Kontoret.

Ja, gå till honom kära Björk.

Men jag fruktar — fruktar.

Min mor fixerade den gamle Bokhållaren skarpt, — hvad fruktar ni för Björk — en ärlig tjenare fruktar ingenting — jag åtar mig inga kommissioner till Patron, ni får sjelf uppgöra med honom, om det är något.

Gamle Björk böjde ner hufvudet och mumlade: Jag fruktar att det ej står rätt till med Patron.

Är han sjuk — bevara mig, han måtte väl ej bli sjuk precist nu — det faller sig också bra löjligt. Kom Elin, vi skola gå ned.

Då vi kommo ned på Kontoret, satt min far lutad öfver pulpeten med armarne i kors under hufvudet. Min mor ville väcka honom; men han låg i en snarkande sömn — ett glas med något brunt i stod framför honom. Som en blixt i natten for den tanken genom min själ — han har tagit gift — det är slut — slut med den så kal-

lade lyckan, rikedomen, med allt — och ovillkorligt var det, som om någon hviskat i mitt öra — kom ihåg grundplåten.

Jag ryste genom hela min själ; men sörja honom kunde jag icke — han dog inom få ögonblick i min Mors armar. Det hette, att han dödt af slag.

En månad efter begrafningen stadnade inga ekipager mera utanför våra dörrar, vi sutto öfvergifna, som om vi bodt på en menniskotom ö i Söderhafvet. Den enda, som blef qvar var gamla Anna — hon tjenade ej för gods och gull.

Jag blef lärarinna för några flickor, på samma ställe var Pappa informator för gossarne — vi lofvade hvarandra tro. Ser ni barn, han blef prest och fick sig en liten Kapelprest-beställning och nu gifte vi oss. Det var ej stor lön må ni tro; men jag hade farfars spinnrock, jag spann och jag väfde och vi lefde sparsamt. Pappa tog pastoralexamen, det kostade mycket, den resan; men vi arbetade och allt gick väl. Ännu hade jag utan att han visste af min helgedom, grundplåten qvar;

men den var för helig att tillgripa. Gud skänkte oss en son; det kostade väl ej så mycket; men det hindrade mig att arbeta så mycket som förr. Vi blefvo allt fattigare och fattigare; men grundplåten låg qvar i min låda och då jag betragtade mina specier, hände det ofta att jag ville tillgripa dem; men då var det, som om någon sagt mig — nej — nu behöfver du dem ej — en annan gång — och de fingo ligga.

I detta ögonblick inträdde Pastor Edlund och afbröt hela berättelsen. Han var en man af femtio års ålder, ännu rask och med ett utseende af lugn glädje. Han var ej vacker, men egde ändå något, som man måste hålla af. Han klappade sina flickor på hufvudet och sade: Hm ni ser så allvarliga ut — det är rigtigt andagt hos er alla — hvad håller ni på med?

Jo jag talar nu för flickorna om grundplåten.

Om grundplåten — ja fortfar.

Nej fortfar du.

Jo ser ni barn började Pastorn — ser ni — alla våra förhoppningar voro uttömda, jag hade sökt

det ena pastoratet efter det andra; men fick intet. Här var jag för ung, der åter ville man ha Comministern i församlingen derför att han var Socknens barn, på ett annat ställe fruktade man att bygga om prestgården, på det fjerde — men nog — allt var mot oss.

Då rågades olyckan af allt, jag sjuknade och ej nog dermed, ni också — det var en svår feber. Stackars min lilla hustru vakade dag och natt, jag mins det än, fastän jag knappt hade någon sans — jag såg beständigt bredvid mig en stackars blek qvinna, som torkade svetten ur min panna och gaf mig dricka.

Jag såg också ett par barn, som veka och nästan liflösa upplyftades af den bleka qvinnan, som lefde för alla, vakade för alla. Ser ni barn — det var Mamma, det var vår lilla Mamma, som nu ser så frisk och glad ut, tillade han och tog sin hustru om halsen. Ingen läkare hade vi, ingen hade vi råd att hemta, intet till medikamenter. Mamma hade glömt sin grundplåt. En dag gick Mamma opp i sin byrå, som stod på vinden

och skulle söka rätt på några lappar att doppa i ättika och lägga på våra brännande hufvuden. Hon hade bråttom och fick tag i ett passande stycke tyg — och ryckte det i hast ur lådan — och se grundplåten rullade klingande kring golfvet. Der är Läkarn, der är medikamenterna, der är räddningen, ropade hon utom sig af glädje och föll på knä — tack gamle farfar för din grundplåt, evig tack! du ärlige gubbe — Gud välsignar den ärliga mödan. Mamma skickade efter Läkare, han kom — han gaf ej mycket hopp. Men ändå, så hoppades Mamma — grundplåten skulle rädda oss ur vår stora nöd — det visste hon så säkert den goda Mamma, det hade en Guds engel så ofta hviskat i hennes själ — och barnsjälens engel ljuger icke; ty han är af Gudi, tillade Pastorn, allvarlig. Mot läkarns fruktan blefvo vi alla bättre. Jag började få sans, jag kunde tydligt se min hustru, ack! hon var så blek, så mager, så uttärd; men hennes insjunkna ögon glänste af en onämnbar fröjd. Barnen bli också bättre — bättre — Gud ske pris och ära. Veten J barn, det käns i hjertat

det der, tillade pastorn med tårade ögon — jag glömmer aldrig hur Elins ögon glänste af fröjd när jag kunde äta en liten brödbit och dricka äggbuljong. Jag reflecterade på buljongen. Hur har du fått buljong? Ja det skall du få veta sedan — allt går väl Edlund — allt går väl, Gud är med oss — du skall se, han har ej glömt oss.

Äntligen en skön solig sommarmorgon sutto vi alla tillfrisknade kring det lilla kaffebordet. Ni barn hade en alldeles outgrundlig aptit och så äfven jag. Då kom Läkarn, den hederlige gubben Westman, han menniskovännen, som med enkla medel förstod att göra så mycket.

Nåh — när jag var på trakten så ville jag titta in, sade han fryntligt — och se om Pastorn och småpullorna ha aptit.

Ja derför tacka vi Assessorn, sade Mamma rörd och satte fram en stol.

När blef han Assessor bästa Fru Edlund? frågade han småskrattande.

Hvilken *han?* Assessor Westman!

Gud, vet jag; ty ser ni, det lär ni väl veta

som prestfolk att det inte är Doctorn utan Gud som låter en Doctor lyckas att bota en sjuk. — Således godt folk — Gud har gjort ett litet underverk genom mig och fruns specier — rasande prägtig fru som har specier i dessa svåra tider.

Mamma smålog; men det var ändå något som låg henne på hjertat.

Specier, sade jag — myntar du Elin — Specier. Då omtalade Mamma hela historien om grundplåten. Den gode läkarn satt och blundade liksom han funnit berättelsen ledsam — men när den var slut slog han opp ögonen — betragtade oss alla och började skratta — det der är en rigtig rolig historia, ha ha ha — jaså, det var då grundplåten. Vi förstodo honom icke; men min mor tog fram två specier och ville sticka i Gubbens hand — se här äro de sista sade hon bedjande; men tag dem goda Assessor som ett minne. Jaså yttrade han och betragtade de begge mynten, jaså — och detta är då slutet på grundplåten, det här. Ja hviskade Mamma. Nåh återtog han, det gör ingenting, jag tar dem och med dessa ord stoppade han dem i

sin västficka. Vet ni, jag har också barn, de skola få hvar sin — de der penningarne hänger der välsignelse vid. Tack gode Assessor för det att ni ej försköt vår gåfva sade Mamma; men drog ändå en djup suck, ty de voro de sista mynt vi egde.

Hör på nu, lilla fru — det är alldeles fasligt hvad frun är mager och blek — det passar inte en Pastorska.

Det blir väl bättre.

Åh ja det blir det nog; man blir inte mager af att ta emot yste och smör — nej minsann man det blir — då blir frun fet och trinn och rödblommig och arbetar som nu och samlar en grundplåt åt barnungarne der.

Det är långt dit, yttrade jag.

Åh det är ej så farligt långt till nästa Maj.

Till nästa Maj.

Gubben betragtade oss med förundran — hm — jaså — jaså — nåh, då har jag en grundplåt på fickan och han drog opp ett Tidningsblad. Sådant här skadar ej under reconvalescensen och han

läste: Vid det i går i Björklunda hållna kyrkoherdeval utföllo rösterna sålunda: vice Pastor Edlund 180 hela och så ett mycket långt bråk — Comminister Törnsten 56 och ett bråk och Comminister Terpander 45 och ett bråk. Det ser således ut som — — —

Gud välsigne er ropade Mamma och föll den gode gubben om halsen; det blef glädje i huset.

Ser ni, det var resonen hvarför jag så trankilt stoppade er grundplåt i min västficka.

Ser ni barn, tillade Pastorn, den lilla penning, som en ärlig flit sammansparat, den består och bringar välsignelse åt barn och barnbarn; men den stora rikedomen, som samlas af girigheten med svek och våld, den hör ej Gud till, det är ett förbannadt guld.

Den lilla familjen satt länge tyst; men äntligen ropade den älsta flickan: en vagn rullar.

Pastorn smålog gladt — låt du honom rulla — hon kommer hit i dag, ty vet ni, det är nu

den 25 Augusti — för åtta år sedan — så var just den dagen då Mamma använde farfars lilla gåfva — åtta år sedan.

Men min Gud hörde vi en röst utanför dörren, det var gamla Anna, som Pastor Edlund tagit till sig, så snart de tillträdde Pastoratet. — Herre min Gud hvad frun är lik sig sådan hon var då hon var Mamsell.

Hvem är det? hvem är det? ropade Pastorskan och barnen på en gång. Dörren slogs opp och der stod Kaptenskan Silfverpil — känner ni henne icke — ack jo det är Emeli Bylow, som nu flyttar in i socknen. — Silfverpil hade fått just Söderdala boställe, som ligger tusen alnar från Prestgården. De gamla vännerna, Gouvernanten och Eleven från fordna tiden omfamnade hvarandra och greto af glädje, men Pastorn sade: är det ej nu allting bra. — Nu äro vi en liten krets som kunna glädjas tillsamman öfver vår lycka och samla åt våra barn — en grundplåt, som ej försvinner — Guds välsignelse.

Kalmar Slott.

Vänd, främling, dina blickar hit och se
den grâa borg, som skyldrar der vid hafvet,
mâng slägte sâg den i all fägring le,
mâng slägte har den kring sin fot begrafvet;
den trotsat tidens hvälfningar och makt
och stâr ännu som förr vid sjön pâ vakt.

Se denna mur af jättestenar, se
hur trygg den stâr mot hafvets vilda bölja,
dess grundval kungahänder lagt kanske,
fast sagodimmor hjeltens namn omhölja;
med foten sträckt djupt under vattnets bryn,
den lyfter tinnarna med makt i skyn.

Och tornets spira blickar stolt mot soln,
hvars sista stråle nu som fordom faller
från vester vänligt öfver jernkupoln
med sina gluggar, sina täta galler,
och halkar derifrån, en gyllne ked,
i grafvens brådjup öfver vallen ned.

Hur mången gång i längst förflutna dar,
dem häfden än i tacksamt sköte gömmer,
ett vittne Du till lyckans vexling var,
hur hatet söndrar och hur friden glömmer;
din moder Svea nämde stolt ditt namn,
ty hennes nycklar bar du i din famn.

Med vördnad träder jag till porten fram
och klappar på, att dina minnen väcka,
de slumrat länge nog, på bergens kam
ren morgonrodnans första rosor bräcka
och dagen gryr på Nordens glömda strand,
der Du en utpost står med svärd i hand.

Hur mången konung har ej vandrat här
med sina män uti den hvälfda salen,
der står drabanten med sitt korsgevär,
der pagen, sirligt bjudande pokalen,
och hofvets tärnor, glädjens yra barn,
hur skälmskt de kasta sina blomstergarn!

Och stolta riddare i präktig skrud
gå af och an i spridda grupper samman,
hvarhelst du lyssnar, hör du festens ljud,
hvarhelst du blickar, ser du glädjens gamman,
och borggål'n vimlar af en brokig hop,
och ifrån tornet ljuder vaktens rop.

Och när då stundom någon farkost gick
förbi din strand uti den stilla natten,
hur hög du skimrade för seglarns blick
med tornen speglade i sundets vatten,
och glädjens sorl, som genom borgen drog,
klang öfver hafvet sakta hän och dog.

I denna sal, som nu är mörk och tom,
der muren svartnat under tidens händer,
der stod en gång en thron, en helgedom
för nyss förenta, sedan sprängda länder,
men Margaretas ande bor der än
och håller råd med sina riddersmän.

Och gläds, att tanken, som hon fordom tänkt,
nu vuxit ut och hennes storhet hämnat,
att Seveberget sina fjällar sänkt
och Sundet sina hvassa vågor jemnat
till en ponton, som mellan brödraland
går fram obristlig ifrån strand till strand.

Här Gustaf Wasa hvilade en gång
som segerherre under frihetsstriden;
här sjöng kung Erik mången kärlekssång,
men fann dock ej hvad hjertat sökte — friden,
förrn döden sänkte sig i himmelskt ljus
ned öfver enslingen på Örbyhus.

Och konung Johan, äfven han drog hit,
att vara fjerran från broders smärta,
och högg sitt namn i vestibulns granit,
ej fullt så iskall som hans eget hjerta;
och Carl den nionde med blodig hand
stred här för krona och för fosterland.

Här Gustaf Adolf ofta ensam satt
i tornets kungliga gemak och glömde
all verldens ära, blott en enda natt
han om sin trogna Ebba Brahe drömde,
och hennes namn, som står på murens kant,
i mörkret glimmar klart som en demant.

Han var den siste, som du vänligt bjöd
en fristad här i dina kungasalar,
ty snart från Lützen dödens budskap ljöd —
det suckade så tungt i Nordens dalar,
och då, då skälfde dina gamla knän,
din port blef stängd, din glädje flydde hän.

Men äfven brottet någon gång du såg
med skygga blickar genom hvalfven smyga —
dock, nidingsmolnet, som omkring dig låg,
förflög, som dimmorna för soln förflyga,
och mången perla Sveas krona bär,
som med sitt trogna hjertblod inlöst är.

Väl har din ringmur brustit — gräset gror
i ostörd ro på hjeltars segerbana,
och dödens tystnad omkring vallen bor,
der fordom svajade kung Göstas fana,
men höga minnen ifrån flydda dar
stå friska än och tälja hvad du var.

Stå, gamle kämpe, i din forntidsskrud
och dröm om bragder än, fast lutad vorden,
du glömmes ej, förrn något sagoljud
om gullren tro ej finnes qvar i Norden —
men gläd dig, sagan har sin sanning än,
och derför glöms du ej af Svenske män.

N—N.

Vid minnesfesten öfver J. J. af Berzelius på Akademiska Föreningen i Lund den 27 Maj 1852.

Hur flärdlös står hans bild, hur allvarsam!
Dock stiger sångmön till hans sida fram
Som till en väns, den hon från fordom kände:
Så står hon drömmande en aftonstund,
I minnets gudinvigda offerlund,
Hos forskaren, sin anförvandt, sin frände.

Men skygge ibland lundens skuggor stå
Månskenets lätta barn, de elfvor små,
Hur varsamt smyga de omkring, hur rädde!
De tänka på, hur mången gullgul lock
Blef svedd, då fordom deras ystra flock
Nyfiken fram intill hans degel trädde.

Och, spejande, de svarta dvärgars tropp
Ur klyftan sträcker sina halsar opp,
De minnas, hur de gömde sig förskräckte,
Då han dem jagade från schakt till schakt
Och huru knappast diktens hela makt
Förmådde rädda deras arma slägte.

Men sångmön log och talte till dem så:
"Sen dessa blommor, som J dansen på!
De äro alla barn af solens strålar;
Den friska dagg, de vänligt bjuda er
På gröna brickan, då J sitten ner,
Har solen tömt i deras öppna skålar.

Men forskaren är andeverldens sol,
Så böjen knä inför hans kungastol
Och dansen fritt omkring hans bild i lunden;
Den rikedom, J föga visssten af,
Tog han ur djupet fram och eder gaf,
J leken nu med den i aftonstunden."

Gladt skynda dvärgarne till lemnad härd
Och smida raskt en ring till offergärd,
Hårdt klämmes släggan mellan vana fingrar;
Och elfvorna med snöhvit liljehand
Af bleka nattvioler sno ett band,
Som doftande sig kring metallen slingar.

Så närma de sig skyggt, en brokig tropp,
Och klättra varligt till hans fötter opp,
Men snart de lustigt uppåt bilden klänga;
Den tycks i månans skimmer mot dem le,
De blifva djerfvare och djerfvare,
Till slut sin krans de på hans hjessa hänga.

A—N.

Sophie.

Pingsten smyckar med liljor strålande pannan;
Tjusande flicka, vackraste lilja är du,
Ädel och älskvärd, blygsam och mild och öppen,
Flätad i kransen.

Tusen' drömmar har våren; ack, men den drömde,
Fattad af kärlek, hänförd af helig inre
Skaparelust, dock skönaste drömmen, då den
Drömde dig, flicka!

Kindens leende ros, hur yppig! Din känslas
Svärmiska soluppgång eller blyga tankars
Rodnande morgon öfver ej ännu kända
Djup utaf skönhet.

Ögat simmar i glans: en himmel, som badar
Sig uti ljus: en spegel, på blåa botten
Strålar tillbaka aningars ljufva syner,
Glädje och längtan.

Kring dig blickar du tyst och undrande: icke
Forskande tanke vågat sig ut, blott unga
Känslor, som rädda spana omkring sig efter
Kommande framtid.

Drömmar väfva ett flor af skimmer kring verlden.
Englar dig vinka, flyktande, då du nalkas.
Stjernorna darra öfver ditt unga hjertas
Bäfvande bölja.

Omätt ligger din känslas våg. Säg, hvem mäter
Djupet af tysta suckarna väl? Hvem tyder
Gåtan, som blomstrar namnlös ännu i själens
Eden af oskuld?

Glad, som rosiga skyn, som ligger deruppe,
Vårfrisk, som solig lund, i hvars lätta kronor

Flora en krans af doftande blommor binder,
Ligger din framtid.

Lifvad hastar du fram! Ack, hvarje mysterium
Vinkar så sällsamt. Hjertat en himmel söker.
Hoppas, men tro ej hoppet. Ned bortom grafven
Himmelen sjunker.

Stjernor falla ur skyn och blommor i lunden
Säg mig hvad stjernan blef? Blott en suck i rymden.
Blomman, hvad blef den väl? Blott ett vissnadt blad i
Ungdomens krona.

Kärlek kommer med lustträdgårdar, som hoppet
Öppnar med lätta trollspöt för jungfruns blickar;
Oskuld står vakt vid porten, och turturdufvor
Kuttra derinom.

Kärlek kommer med strängad lyra och sången
Tonar så skönt: din känsla slås an af nya
Mägtiga tankar, genom ditt hjerta bäfva
Flammande hymner.

Kärlek kommer så rik på löften: den hviskar
Ord om en framtid, leende, glad och yppig. —
Sjunker dess sol, den sjunker blott ned bland drömmens
Öar och under.

Hopp och oro till slut dock knäppa tillhopa
Brinnande händer öfver din kärleks altar.
Lågan och bönen stiga, ditt väsens bästa,
Offer, till himlen.

Sucka hjerta! En suck är lösen till lifvets
Ljufvaste önskan. Allt, hvad som ädel kärlek
Herrligast drömde, vaggas in i en enda
Känsla af sällhet.

Stunden fäster en helgonkrans i den lösta,
Fladdrande lock, men stunden förgår, och lifvet
Sköflar sitt eget verk, och den ljusa glorian
Bleknar omsider.

Unga, tjusande flicka, följ du din längtans
Vinkande féer! Dröm att din framtids tempel

Bygges på purpurskyar och lemna drömmens
Sanning åt tiden.

Länge ligger ej doftet qvar af din ungdoms
Vänliga morgon, älska derför och njut af
Verldens och lifvets perlande dagg och täcka,
Susande lunder.

Våren kedjar sig länk i länk: ack en enda
Kedja af friska tankar den är, som slår en
Pingstdag af fridfull glädje omkring hvart ädelt
Klappande hjerta.

Njut dess rika behag! Hänryckningens lärksång
Klingar och dör. O, hör du dess lätta toner!
Lycklig du är, så länge naturens milda
Genius dig tjusar.

Lugnt du blicke i stundens strålande öga!
Blickar den mot dig öppet och klart och redligt,
Frukta då ej; förtro dig åt yra lekars
Glada förtrollning.

Möt den glädje, som kommer; sörj ej den, som
Flyktar sin kos: den flyktande är allenast
Puppan, hvarur den kommande glädjens alfer
Vingarne lyfta.

Än har tiden ej grundat friden inom dig.
Njut då af glädjen: barnet med fjärilsvingar,
Engeln i stundens öga, det öppna sinnets
Hägrande intryck.

Le och älska att le! I fridfulla löjen
Sväfvar ännu den skönaste drömmen, goda
Hjertan ha' drömt, som gryende solsken öfver
Oskuldens rike.

Graçer trifvas så väl bland vingade fröjder.
Renaste känsla vecklar sig skönast ut i
Strålande himlars glans, och naturen blomstrar
Endast i solen.

Frukta icke för morgondagen, dess krona
Lånar sin frugt af den, som förgår. Den samma

Stråle, som vecklat blommorna ut, skall äfven
Frugterna knyta.

Hvarje löfte, som våren lofvade, håller
Kanske ej sommar'n. Löftena sjelfva äro
Herrliga dock: som blommor, de äro *våra*,
Andras, som frugter.

Ljufva flicka, du unga dotter af våren!
Öppna i snöhvit oskuld ditt inre, veckla
Skönhetens milda doft ur din varma känslas
Lefvande andakt!

Sköflar tiden också de yttre behagens —
Ögats och barmens blommor — hvad mer? — o bed! och
Alltid du skall dem räddade finna i ditt
Bedjande hjerta.

Lär af liljan ett lif af skönhet. Med törnen
Väpnar sig stolta, glödande rosen; ljufva
Liljan är mägtig blott med sitt ögas milda,
Tjusande oskuld.

Släcker dagen en gång sin fackla i molnen,
Dofte ännu din känsla så rik, och höje
Själen sig upp till himmelen, sjelf en lilja,
Ljus och förklarad!

Knyt tillhopa, så skön, som du den har börjat,
Flicka, din lefnads älskliga krans, och lifvets
Skönaste blommor kärleken skall dig skänka:
Trohet och sällhet.

Glada, lekande barn! O tag uppå vägen,
Genom din lefnads leende park, föräldrars,
Syskons och vänners varma och hjertligt ömma
Önskningar med dig!

Tag af skalden också en helsning tillika!
Skönhetens pris är skaldernas fröjd; och sången
Är blott en bön, en ton eller suck, för din skull
Sprungen ur lyran.

RDD.

Höst och Vår.

Vemods-fantasi.

Re'n drillar lärkan mot snöhvit sky,
Och skönt azurhvalfvet glöder,
Och alla tecken till vintern fly;
På nytt naturen sig föder.
Och frigjord bölja mot stranden slår:
Men sagta framåt jag ensam går.

Ack! Skogens ånga och vestans flägt
Och böljans leende krusning
Och ängens praktfulla blomsterdrägt,
De fylla sinnet med tjusning.
Och bergets herrskande, stolta höjd,
Och dalens blygsamma, milda fröjd.

Men allt det sköna mig går förbi,
Jag kan ej tjusas af våren.
Ty hvarje under, jag ser deri,
Är skymdt, fördunkladt af tåren.
I dagens skimmer, i nattens stund
Han hvilar troget på ögats grund.

Hur ljuft, hur herrligt det var mig förr
Se in i Skaparens under,
Då *hon* mig öppnade himlens dörr,
Gjöt glans kring jordlifvets stunder.
Men snart farväl ifrån dem hon tog
Och genom dörren, hon öppnat, drog.

Se'n dess jag älskar blott kulen höst,
Som skakar hemskt sina vingar.
Och sluts jag tätt till det kalla bröst,
I hjertat lindring det bringar.
Derinne kännes en flägt af Vår
När stormens ande sin harpa slår.

Ty mägtigt griper den höga sång,
Och bäst han klingar om hösten,
Jag längtar njuta den än en gång,
Och lyda manande rösten:
"Följ med, följ med, uppå luftig färd,
Dit upp till strålande stjerneverld!"

Då Solen famnar ur österskyn
På nytt den slumrande norden,
Då vill jag glädjas åt fager syn,
Den fagraste uppå jorden.
Och lofsång sjunga till dig, o Vår!
Med ögat fugtadt af *glädjens tår.*

A. G. V—n.

Vid ett bröllop.

Naturens bilderbok är full af under
dem ingen vis på jorden fattar rätt:
Orakler sjunga i de gröna lunder,
Mysterier blomma på den gröna slätt.

Och uti konstens verld, den evigt klara,
mångfärgade, — hvad bilder för din syn!
Der ser du genier jemt mot himlen fara,
der hör du englar hviska jemt ur skyn.

Men konsten trifs ej uti jordens smärta,
naturen suckar efter himlens fröjd:
"det bästa undret är ett troget hjerta,"
en ädel själ, som älskar glad och nöjd.

Ty troheten i lust och nöd sig gläder,
dess rosendrömmar taga aldrig slut,
och öfverallt hvar den på jorden träder,
slå husligbetens blyga blommor ut.

Den trogne ynglingen, om ock han smyger
en vänlig blick till mången fager mö,
med hjertats lågor blott till *en* han flyger,
för *en* blott vill han lefva, vill han dö.

Hans trogna flicka honom hjertligt tjusar —
en blomsterdrottning i sin friska vår:
dess smek är mera ljuft än bäck, som susar,
dess tal mer ömt än näktergal, som slår.

Hon trycker faders-, trycker moders-handen
och ilar fjerran öfver mörkblå våg;
men derför slitas ej de hulda banden,
ty hemmets lunder grönska i dess håg.

Så lärden J oss, unge två, hvars sinnen
förenats längesen i lyckligt hopp.

I edra barndoms- edra ungdoms-minnen
Er kärlek glöder som en rosenknopp.

Nu har den knoppen vecklats ut: en blomma
fullmogen skimrar uti dagens glans;
välsignelsens och fridens dufvor komma
och sätta sig på brudens bröllopskrans.

O det är skönt att i sin vårdags stunder
få äga henne, som man älskat så:
ett troget hjerta är det bästa under,
som himlens sol och stjernor skina på.

A. L—D.

Den gamle Finnen.

(Romans.)

Vill du höra gamle Finnens död,
Hur han talade och hur han tänkte?
Aktning han i sista stunden bjöd,
Aktning honom också alla skänkte.

Gamle gubben låg uti sin bädd.
Var hans anlet blekt — det var af nöden,
Aldrig modfälld var han, aldrig rädd,
Aldrig gubben bleknat än för döden.

Sista stunden redan inne var,
Döden närmade sig hufvudgården,
Intet hopp fanns mer i urnan qvar,
Allt var färdigt re'n till sista färden.

Ende sonen hos den gamle stod,
Kärlek bodde i den unges smärta.
Icke svigtade den gamles mod,
Mera svigtade den unges hjerta.

Fader, talte ynglingen, jag går
Dig vår bäste läkare att kalla;
Styrka har du än i gamla år,
Än skall du för dödens hand ej falla.

Stanna yngling, svarte gubben, se
Lifvet vill jag mer af ingen tigga,
Ack de tiggde ej om lifvet, de,
Som vid Oravais och Lappo ligga.

Sveaborg är borta, Auras strand —
Bland dess kämpar är jag snart den sista.
Jag har intet — intet fosterland,
Skaffa mig en svepning och en kista.

O, jag rodnar än vid tanken på
Att jag öfverlefvat fosterlandet

Hvarför föll jag ej med det också,
Då det slets, det gamla Svenska bandet?

Mins du Romar'n, som sin toga drog
— Romarhandling kan man väl det kalla —
Drog kring pannan — gick framåt och dog —
Hvarför handlade ej så, vi alla?

RDD.

Från Pariser-boulevarden.

(Fragment.)

Strid var slutad: frihetsfanan stod på barrikaden
qvar
Och från blodiga arenan vände hjeltar, en och hvar,
Blomsterprydda vapnen skimra än i solens matta
glans,
Som i aftonrådnans purpur släcker ut sin stråle-
krans,
Sen hon rodnat öfver stridens vilda lek på Sei-
nens strand,
Sen hon lyst en kung på flykten från sin krona,
från sitt land,
Och ren qväll'n på fästet tändes, der i evig fac-
keldans
Verldar gunga, stjernekloten, uppå silfverskyars frans,

Öfver Notre-Dame i Seinens spegel blygsamt månan ler
Vesterns sista purpurstrimma bleknar för dess glans allt mer. —
Tvenne dar ren striden böljat öfver torg och gator fram,
Svärden blixtrat, kulor smattrat dödar kring i rök och dam,
Kring trefärgade banéren der från barrikaders höjd
Fäkta sågos barn och gubbe, sjelfva qvinnan fann sin fröjd
Just hvar striden hetast glödde, men den segerkrans hon knöt
Åt de tappre efter kampen utaf landsmäns blod dock flöt,
Fransmäns, — som i döden gingo mot hvarann med trotsigt mod
Och åt frihetens fantomer offrat tårar, lif och blod. —
Men försonta nu i döden, — grafven allt förlika kan, —
Slumra vän och ovän stilla liggande bredvid hvarann:

Der en ärrig kämpe qvider, der en tapper yngling dör,
Som i qvällens tysta timmar älskarinnans gråt ej hör,
Der ett barn sin fader ropar, — modern der vid månans sken
Söker i förtviflan sonen, finner blott — hans kalla ben.
Rysande jag blicken sänkte, grep muskötten för att gå
Siste man från barrikaden, jemmerrop då örat nå,
I en blink nu halt jag gjorde, skyndar bort att bistånd ge
Och får så bredvid kanonen der en gubbe sårad se:
"Yngling, — hörs han mattad klaga — gif mig vatten om du har
Något ännu i tornistern för den gamle krigarn qvar?
Skynda, snart jag dör, ty såret djupt vid hjertat sitter här,
Rys dock ej fast blodet strömmar, yngling, det för frihet är!"

Och på knä bredvid hans sida hvad som än i fla-
skan var
Utaf vin jag honom räcker, vårdar honom som en far.
Lättare han åter andas, dödens blekhet dröjer än
Och han blickar opp mot himlen, talande som till
en vän:
"Ensam är jag qvar på jorden, ensam ifrån ärans
dar
Blott sitt kors och gamla svärdet har den gamle
ännu qvar
Sedan kejsarns tid, den sköna, då för Frankrike
jag stred
Och vid Austerlitz och Vagram uti regn af kulor
red;
Detta kors, tag det o yngling, du förtjente det
i dag,
Jag har skådat hur du stridde, ack, det som ett
minne tag!
En gång fick jag det vid Jena, jag det ej behöf-
ver mer. —
Men mitt svärd du vill ju lägga bredvid mig i
grafven ner?" —

Fåfängt att min smärta hämma, suckar blef mitt
enda svar
Och, jag tror, en tår ur ögat föll på hjeltens hand
så klar;
"Glöm det ej!" — han slöt och hviskar sakta fram
ett älskadt namn,
Som min hela undran väckte, varsamt lyftad i min
famn
Uti första hus jag finner hastigt jag den sjuke bar,
Ty det lyste än derinne och på rue Lazare det var.
Men min Gud hvart för mig ödet? — här uti en
blombutik
Der jag med min börda hamnar står Denise ju än
sig lik
Som när jag för tio år sen henne såg på place
Concorde,
Nu blott skönare om möjligt: engeln lik i rosen-
gård, —
Med ett utrop af förvåning hon mig redan känt,
hur skön
Rodnande hon blicken sänker, neka vill dock ej
min bön,

Att den döende få lägga ner i hennes blombutik
Och hvar hjelp åt honom skaffa förr'n den tappre
blef ett lik.
Sjelf på knä Denise förbinder ömt hans sår, mång
bön hon ber
Medan krigarns matta öga mildt på barnslig om-
sorg ser
Tills han plötsligt sina händer på oss lägger, mot
sitt bröst
Trycker ömt Denise och hviskar med en graflik
stämmas röst:
"Barn, jag er välsignar båda; — min Denise, —
jag dör — farväl!" —
Och mot stjernorna ur stoftet höjde sig den tapp-
res själ. —

C—D.

Dikt och Sanning.

Sommarqväll kring Mälarstränder
Låg så skön, liksom en engel
Ifrån skyn naturen helsat,
Helsat frid kring haf och land;
I den strålblick sol'n än sänder
Bada ros- och liljestängel,
Gungande för fjär'lars kyssar
Lätt i aftonrådnans brand.

Men de purpurstrimmor blekna
Snart alltmer bak skogens toppar,
Medan nattens första stjerna
Står på molnets silfverfrans;

Bergens skuggor högre teckna
Sig i insjöns våg, som hoppar,
Sqvalpande så brådt mot viken,
Uti månans milda glans.

Bära icke qvällens stunder
Så kring Sveas lugna dalar,
Liksom dagens gyllne fackla,
Sång och poësi! — Ack är
Det i månskenstänkta lunder
Ej liksom elfkungen talar,
Klinga icke skogens forssar
Mången forntids saga kär?

Månget barndomsminne strålar
Åter opp på själens spegel
Så af helgonfrid begjutet,
Minnen från ett bättre land; —
Och dit bort der stjernan prålar
Sträcker anden sina segel,
Der lycksalighetens öar
Målades af skaldens hand.

Tyst, det höres fjät i sanden,
Der bland rosor stigen kröker
Sig ur lundens natt, en yngling
Skrider fram så hög och skön:
Blickande mot himlaranden,
Säg hvad han så ensam söker,
Älskar kanske ostörd lyssna
Till naturens tysta bön?

Till dess röster, underbara,
Af ett stilla vemod fulla,
Som likt eldsharpor hviska
Oss en "suckarnes mystér;"
När i stjernenatten klara
Hafvets vågor sakta rulla,
När mot solen fågeln jublar,
Språk förutan ord det är.

Ack, ett språk, som här ej väntar
Sin förklarings rätta stämpel,
Hur Guds skuggas spår kring jorden
Sanningar som blommor sått;

Siarblick, du först den hämtar,
Anden i naturens tempel
Ohöljd först du skådar sedan
Tidens dimmor hädan gått.

Men det sköna, men det sanna,
Här dock redan uppenbaras
För den blick, som fattar tingen
I Guds kärleks spegelram,
Forska blott och icke stanna,
Låt ditt väsen mer förklaras;
Ljus, mer ljus skall du ock finna
Öfver lifvets ocean.

Der små kors en kulle kröna,
Som mot insjön stupar neder,
Kransad ock af smärta alar,
Och mång daggstänkt blomma, der
Ensamt på den dystert sköna
Kyrkgård ynglingen nu breder
Manteln ut och stilla hvilar,
Lutad mot det svärd han bär.

Blickar månan i det samma
Fram ur sky, o se de höga
Dragen då, de ädelt sköna,
Som ej glömmas, se den blick,
Som än mild, än ljungeldsflamma,
Strålar ur hans djupblå öga,
Höga pannan gullgullockad,
Och det borna hjelteskick.

Blixtrar det kring himlaranden
Utaf stjernor, säkert låga
Stora tankar, snillets stjernskott,
I hans sinne lika klart;
Ty den längtansfulla anden
Forskar ren hvar lifvets fråga,
Och de orden: "han skall göra't," *)
Fyllas hastigt, underbart.

Flyktigt sköna drömverlds hägring,
Ungdomsbilder, som ni sakna,
Fast en verklighet J gycklat,
Och sen bort likt irrbloss gå,

*) "Ille faciet," Carl IX:s ord om Gustaf II Adolf.

Stör ej honom, — ej er fägring
Fängslar anden, som bör väcka
Opp en genius, hvars drömmar
Är hur han skall vingar få;

Att den seklets heros blifva,
Som det redan förutsade
Tycho Brahes profetia,
Blifva en utaf de få,
Som historiens öden skrifva,
I hvars händer himlen lade
Sanningens och ljusets vågbalk,
Med sin stämpel ofvanpå.

Ty allt stort i menskligheten
Låg som genius och drömde,
Tills bevingadt det i dagen
Trädde för vår tjusta blick,
Häpnande då timligheten
Öfver krafterna den gömde
Djerfs knappt känna gudasonen,
Som utur dess sköte gick.

Kanske unga hjelten tänkte
Här på sköna Mälarstranden,
Såg i stilla sommarnatten
Någon herrlig framtids syn,
Kanske att en engel sänkte
Ner sig ifrån himlaranden
Och med korsets fana vinkat
Honom uppå aftonskyn.

Hvad han tänkte, hvad han drömde
Har han sen i marmor skurit
Med det ljusets Angurvadel,
Som han blott för ljuset bar;
Och när grafven hjelten gömde
Stå de fanor dem han burit
Derbredvid och säga verlden,
Att hans dröm en segrens var.

Ofta än när stjerneqvällen
Strör sitt ljus på Mälarstranden,
Och kring kullen der du hvilat
En gång, Gustaf Adolf, då

Är det som kring dessa ställen
Saga minnets lampa tänder,
Och man ser din hjelteskepnad
Sakta öfver blomstern gå.

Och när österns purpursalar
Dellings son slår opp för jorden,
Och i glansen skogen, lunden,
Och den klara insjö ler,
Då bland kullens gröna alar
Än Gullkonungen i Norden
Uti morgonsolens flamma
Sig liksom en engel ter.

———

Så din drapa, Gustaf, sjöngo Mälarns vågor emot strand
När utmed den nyss en yngling skred med lyran i sin hand,
Gyllne lyran, i hvars strängar kärleken och minnet slog
Toner skära, hvilkas echo vidt kring Nordens dalar drog,

Sjungna ur naturens hjerta, af dess älskling, af
dess vän,
Och hvar blomma slog upp ögat, kände strax sitt
språk igen:
Toner höga, konungsliga som en andestämmas röst,
När en engel stundom rörer djupet uti menskans
bröst;
Ty som dikt och sanning skifta här i lifvet med
hvarann,
Och som enade dem skalden blott uti sitt hjerta fann,
Hvälfde han af dem den Bifrost öfver lifvets skum-
ma våg,
Uppå hvilken sannings stjernan han på diktens him-
mel såg.
När så någon solig morgon, någon stjernljus af-
tonstund
Ynglingen med lyran trädde hän utöfver kullens rund,
Seglaren, som insjön plöjer, landtman, som mot hyd-
dan går,
Och den glada skördeflickan, Nordens Vignerola, står
Af förundran stum och blickar, tänker tjust af min-
net då:

Saga hviskar ju Gullkungen plägar här på stran-
den gå,
Det är *Gustaf*, Sveas älskling, se hans blick, hans
ädla drag,
Ack, det namnet hur det klingar kärt och nordiskt
än i dag! —
Ja, o konung, denne yngling *Gustaf* nämndes lik-
som du,
Och ett minne blef han också, är en älsklig stjerna nu
Uppå Nordens sångarhimmel, der, Gustafver begge
två,
Du kungslilja vänligt doftar bredvid dig du blom-
ma blå.
Men uppå din graf, du siste *Gustaf*, ännu lägges ner
Denna enkla sångens blomma, våren snart i Nor-
den ler,
Nordens kärlek ger då bättre, virar gröna kran-
sar väl,
Friska, Prins, liksom ditt sinne, sköna som din
egen själ!

C—D.

Min Eldbrasa.

Brinn! o brinn lilla brasa!
ute må stormarne rasa
glad på ditt sken vill jag se,
här kan du trefnad mig ge.

Finge fritt blott din flamma
flyga omkring, ej densamma
vore han då, — utan sans
for han med vinden i dans.

Dansade vidt omkring länder,
grep med omåttliga händer,

och till en enda Soupée
städer han uppslukade.

Då han från Solen ses komma,
lif han ger åt hvar blomma;
men i sitt sjelfsvåld hon vred
skapar af ängen en hed.

Eld! du är ju densamma
uti norrskenets flamma
och i digtarens sång,
mild och stark på en gång.

Såsom kärlek du sprider
lif kring rymder och tider;
såsom hat — endast död
och förbittring och nöd.

Ifrån himmelen buren
lifvar du hela naturen,
blir du våldsam och hård
är det brist utaf vård.

Brinn! ja brinn lilla brasa!
ute må stormarna rasa,
glad på ditt sken vill jag se
här du mig trefnad kan ge.

S.

Rätta Kärleken.

Sol! så herrligt du mot oss blickar
dina strålar mot blomman skickar,
Sol! du äfven ser ned mot mig
— jag älskar dig.

Måne! skön du på fästet glimmar
— fast ditt sken räcker några timmar,
genom rutan du ler mot mig
— jag älskar dig.

Ros! som blygsamt på ängen prålar
speglar purpur mot solens strålar,

lånar stundom din färg åt mig
— jag älskar dig.

Gosse! en gång i svala lunden
såg jag dig uti middagsstunden,
o! hur vänligt du såg på mig
— jag älskar dig.

Glada Siska! hur du dig svingar
mellan träden med lätta vingar,
mången gång sjunger du för mig
— jag älskar dig.

Vackra stjerna i blåa norden,
ej på fracken, — men öfver jorden,
ofta blickar du ned på mig
— jag älskar dig.

Skogens fåglar, och alla djuren
Sjunga låfsången åt naturen,
o! natur! — äfven bo hos mig,
— jag älskar dig.

Men en ande rår öfver alla
och naturen han kan befalla
— Lifvets Fader! se ned till mig!
— jag älskar dig.

S.

Förr och Nu.

Jag tänkte då gosse och barnslig jag var,
hur herrligt och muntert då våren står klar
med knoppande björkar och sippklädda vallar
och qvittrande trastar i grönklädda tallar
och bollspel och enklek på grönskande äng
der Zephyr står brudgum i blommornas säng.

Jag tänkte så hoppfull på midsommarns sol
som kommer som gäst till vår nordliga pol
jag tänkte på löfklädda stången den gröna,
i tankan jag dansade om med de sköna,
jag tänkte mig nöjen långt öfver allt namn
och hela naturen jag slöt i min famn.

Jag tänkte om hösten: visst sommarn var skön,
men hösten bär gulddrägt, då sommarns var grön,
den äger båd' äpplen och päron att ge oss,
med nötter och drufvor, den rikt kan förse oss,
och blåser en nordvind ibland i sitt horn,
så fylles dock ladan af gyldene korn.

Jag tänkte då vintren sin duk bredde ut
på stelnade marken, fast sommarn är slut
med rosor och löfkojor och amaranther,
dock drifvan oss tjusar med sina brillanter,
och julklappar, dansar och lekar och skämt
som ljusalfer sväfva omkring oss allt jemnt.

Men nu är jag gammal, — då vårsolen ler
en ny coiffure jag på Hertha blott ser,
och tänker allena på plöja och gräfva
och hustrun min tänker på varpa och väfva,
det enda oss våren kan ge som är skönt
är uppå vårt bord något nyvuxet grönt.

Om Sommaren vandrar jag ut, att se på
när rågen vill blomma, när hö man bör slå,
och på barometern med bäfvan jag skådar
hvad väder för kommande skörd den bebådar,
och ofta på marken jag nyfiken går
att se efter ullen uppå mina får.

Om hösten hvar morgon ur sängen jag far
att titta i fönstret om luften är klar,
att dela ut order till folket, för dagen,
ty ladan skall fyllas, och fyllas skall magen;
ja hösten visst mången välsignelse bär
men också den ger oss rätt många besvär.

Om vintren jag tänker: nu mödan är slut
och nu i Guds namn får jag väl hvila ut;
men hvilan blir kort, och snart tiden bortrymmer
och så komma julklappar, skatter, bekymmer;
så inträder åter ånyo ett år
med gräfva och plöja i nyfödder vår.

Dock mer de bekymmer jag icke vill ha,
jag vill vara yngling, det smakar så bra,
vill glädas åt brådden och sippan om våren,
vill sjunga om sommarn med rosor i håren,
vill smaka på drufvan som hösten oss ger
och glädas då sol'n emot snödrifvan ler.

S.

Fågeln.

(efter Moore.)

Från österns skyar fogeln fri
mot hemmet glädtigt flyr,
ej vingen fälls — förbi! förbi!
han fåfängt sällskap skyr.
Men högt det går i luft och ljus
utöfver väntan låg
hans flygt ej stängs af jordiskt grus
af dimmor ej hans tåg.

Så från begärens sorgen ren
och utan fläck låt mig,
o! Gud i dygdens högre sken
blott styra upp till dig

Ej skymme synd, ej hindre flärd
min själ på hemväg sin!
Ditt solsken gif åt hennes färd,
åt vingen frihet din!

Oo.

Myran.

Se! Menskan fogar block till block
och lägger sten vid sten;
så bygger jag min stack ju ock
hvad kan hon göra sen?

Kan hon väl sluta denna stack,
om jag ifrån den gått?
O! nej — men att förstöra, ack!
den kraften har hon fått.

I dagar mina städer stå;
i sekler hennes slott. —

Men låt sen samma tid förgå
och säg hvar båda stått.

Och hon kan tro att hennes vett
i höjd till Skaparns går; —
då Skaparn åt en myra gett
en konst, som hon ej når.

Oo.

Qvinnan.

Hvad är väl qvinnan? Mån det Byron vet,
mån Moore det tecknat med sin skarpa penna,
är hennes hela lif fåfänglighet;
är hennes hela mål att vinna denna?

Se då hon lutad står mot älskadt bröst
med blicken fäst på mannens stränga öga,
hur isen smälter bort vid denna röst
och molnen skingras på den pannan höga.

Se henne vid den qvalde sjukes bädd
med ångern blott af flydda nöjen åter;
men qvalet flyr för denna stämma rädd,
hon tröstar, läker, och — förlåter.

Se henne stadd mot knäböjd makes arm
med modersblicken på den lilla kära,
som slumrar trygg och tanklös vid dess barm;
och säg en bild, som kommer denna nära.

O! sådan jag så ofta henne sett;
tänk dig blott modren, systern, älskarinnan,
och samma fråga, som du nyss mig gett,
ger jag dig åter. — Säg, hvad är väl qvinnan?

Tröstarinnan.

Oo.

Bryggan.

(A. Grün.)

Vet Du, jag en brygga känner
derpå allting lustigt går
derpå balsamvindar andas
doft af evig ungdomsvår.

Ifrån hjerta och till hjerta
går den bryggans under-ban
och för kärlek är den öppen,
öppen som en ocean.

Kärlek har den bryggan timrat,
byggt den utaf sångens ljud
själar uppå den till själar
gå som brudgum till sin brud.

Kärlek gjorde bryggans båge
hvälfde den så under-full
kärlek är dess trogna väktar
kyssar är dess trogna tull.

Sköna flicka vill du ofta,
se min brygga om igen
kom då, kom då och förtroligt
hjelp mig att uppbygga den.

Bort med molnet från din panna
se mig in i ögat Du!
dina läppar möta mina
nu är Bryggan färdig — nu!

Nemo.

Flickan till sin fångna Fogel.

Lilla fogel, kan din tunga
Ännu sjunga
I din trånga bur?
Kan du genom gallren blicka,
Och ej längtans suckar skicka
Emot fri natur?

Kan din gröna skog du glömma,
Fängslets gömma
Tog det minnet bort?
Då du icke dig förlossar
Och mot gallret icke krossar
Hufvu't innan kort.

Icke för Cæsarers rike,
Jag din like,
Blott en timma var;
Fast som du jag älskar sången,
Ack, dess ljud för arma fången
Blott en dödston har.

Äfven mig gaf himlen vingar
Aldrig tvingar
Ödet deras flykt;
Fritt som hafvets böljor brusa
Fritt som himlens vindar susa
Klappar hjertat tryggt.

Räds ej menniskor, ej öden
Icke döden
I dess vida graf;
Samlas lifvets rosor alla
Hellre än att vissna, falla
Må de brytas af!

Men den fria fjettrar ingen,
Lyft på vingen,
Lilla fogel; — far
Till den gröna skog tillbaka,
Och sök upp förlorad maka,
Älska, lycklig var!

A:†.

Vid tre systrars graf.

Se, ack se, när barnen gå
bort ifrån oss till det höga,
glädje gråter hvarje öga
hvarje engel i det blå.

Och ikring den svarta bår
hvarpå stoftet slumrar sakta
endast deras likar vakta,
syskon ifrån Edens vår.

Der strös många blommor ut,
blommor hvarmed barnen lekte
och hvarmed de gerna smekte,
innan deras lek tog slut.

Moder! gråt ej mera än
gerna gå de till Dig neder,
när din bön du trofast beder
ack omfamna mig igen.

Hörs på deras graf en vind
ibland blomstren sommarfriska,
Fader! tänk dig att de hviska,
kyssa tåren från din kind.

Trenne systrar! nu de bo
ej mer bland oss, men vi minnas
hvad de heta, hvar de finnas
Himlens *Kärlek*, *Hopp* och *Tro*.

Nemo.

Trädgårdsmästaren.

(E. Mörike.)

Prinsessan hon rider
i park så grön
på yster fåle
så hvit som snön.

Hej! lustigt dansar
den häst så huld,
prinsessan hon sitter
i sadel af guld.

Du mun med de rosor
de knoppar små
o! låt mig dem plocka
låt mig dem få!

Och får jag en enda
af Dig, af Dig,
tag tusen, tag tusen
igen af mig!

Nemo.

Storken och Svalan.

När svårast på korset vår Frälsare led,
Långfredagens nionde timma,
Och solen sin sorgblick kring rymderna spred,
Två foglar mot Golgatha sänkte sig ned,
Och sågos kring törnkronan simma.

Den ene var liten, den andre var stor,
Men begge, som kunde de tala,
Uppstämde, den större, der vingad han for,
Ett bedjande styrk! och hans spädare bror
Sitt bönljud: hugsvala! hugsvala!

Och derifrån kommer, som småbarnen tro,
Visst namnet på Storken och Svalan.
De bygga på menniskors boning sitt bo,
Få gerna med dem dela hemfrid och ro,
Till tack för sin bedjande talan.

T—N.

Miniatyrer,

efter olika författare, hopsamlade af B. C.

I.

Förhoppningarna.

Från sin barndom älskade Vilhelm vattnet med de oroliga böljorna, sjön med de raska seglarna, det mörkblåa hafvet besådt med hvita segel; föreställningarna om lifvet på sjön väfde sig in i alla hans drömmar. Om vintren gick det nog för sig att gå i skola och läsa och skrifva, men om sommarn, då vinden smög sig doftande in om skolrummets fönster, då syntes det honom, att den bragte helsningar från sjön derute, att den hitförde lukten af den solheta plankan, af det tjärade tåget, af den afbrutna klappningen af det svällande seglet och då blef skolstugan honom för trång och det unga

bröstet häfde sig af längtan. All sin tid tillbragte han vid sjön; när ett fartyg kom från främmande land betraktade han det med grubblande blickar, och det förundrade honom att det kunde vara så stumt och icke berätta honom om de många vidunderliga månklara nätter, hvari den tropiska himlen och det drömmande hafvet smögo till hvarandras bröst i djup förening eller om den stormfulla, svarta afton, hvari stormen bar fartyget på sina luftiga händer öfver böljans skum. Ack, hvad han missunnade de glada, solbrända matroserna, som sågo ned till honom öfver relingen eller hängde så lediga i de höga rårna. Den som vore så lycklig som de, att flyga öfver hafvet, endast med denna lätta planka under sina fötter, med seglets utspända segel öfver sitt hufvud.

När det då blef qväll gick han till det lilla huset till sin mor, der hon efter det besvärliga arbetet mottog honom med förebråelse, derföre att han svärmat ute sålänge. När han då hade hjulpit henne, att bära de tunga vattenämbaren, att vattna den lilla trädgårdens blommor och stugans

blomsterkrukor med Geranium och andra starkt luktande växter, och den enkla qvällsmaten var förtärd — då satte han sig vid modrens fötter på träpallen, medan hon stickade och lyssna till, när han berättade om far som var rest bort och aldrig mer kommit igen. Olika voro de bilder, som modren drog fram af sitt minnes laterna magica, än af flaggorna som buros af de vackra sjömännen i deras korta tröjor, blanka hattar och röda näsdukar, hvar med sin flicka vid armen — än af den dag, då far kom från sjön och fann pojken i vaggan som välkomstgåfva, än af den förfärliga stund, då hon blef kallad upp till redaren och han med några få, kalla ord berättade henne, att far var död midt ute på den stora sjön, och nedsänkt i djupet. Här slutade alltid berättelsen med modrens tårar, men gossen satt fördjupad i tankar och följde i tanken fadrens sjunkande lik genom de blågrå böljorna, beständigt djupare och djupare, tills det blef yrt i hans hufvud. Ibland var modren icke hemma, då antingen hängde hans blick vid bilden på väggen, som föreställde en

brigg i stark sjögång och han stod i tanken under dess segel och vinkade farväl till landet, eller ock kröp han bort i fönsterkarmen och föreställde sig att han var i fartygets kajuta och att det hvita tyget, som svajade utanför fönstren, var seglets fladdrande i stormen. Det lilla hufvudet lutade då till slut mot fönsterkarmen, medan sömnen tillslöt gossens ögon och lät honom i drömmen fortsätta sin inbillade seglats.

En dag — det var en solklar vårdag — gick han längs bålverket vid hamnen, såg på fartygen och pratade med sjöfolket. Den lilla blanka hatten satt på sned på det lockiga håret, oaktadt den fattige pojken sprang och lekte i skjortärmarne utan tröja. Hur glad var han icke, då matroserna bådo honom springa ett ärende för dem, eller — hvad ändå bättre var — hjelpa dem att lyfta och flytta. Då han gick längre och längre ut, träffade han till slut på ett större fartyg, som låg och tog in last. Gossen stod länge och betraktade det uppmärksamt. Den underliga känslan i menniskosjälen, som vid åsynen af den fläck,

der benen skola hvila, låter honom utbryta: Hvad här är stilla och fridsamt, grep gossen, då hans blick hvilade vid fartygets nyligen tjärade skrof, der böljornas lek speglade sig i glansen och följde de raka masterna till vimpeln på deras spetsar. Det raska folket ilade fram och tillbaka från fartyget, som snart syntes färdigt till afresa och Kaptenen stod på däcket, utdelande befallningar och såg efter allt. Gossen gick närmre och närmre; med allvarsam min såg han på allt ombord och allt syntes honom kommet före en gång i drömmen, alltifrån den vackert målade halföppna kajutdörren ända till skeppshunden, som sprang omkring och också ville ha bråttom. Kaptenen kom bort, lutade sig öfver relingen och hans öga föll på gossen och gossen såg på honom. Slutligen sade den förre:

— Hvad söker du här, pojke, väntar du på någon?

— Nej, men det roar mig att se på fartygen H:r Kapten, sade gossen och tog af sin blanka hatt och vred den omkring i handen.

— Hvems gosse är du, frågade Kaptenen.

— Min Mor lefver af sitt arbete, svarade gossen — och Far, han blef derute — han pekade åt sjön — jag hade nog också lust att probera på det, men Mor säger, att jag är för liten ännu. Tror Kaptenen verkligen att jag är för liten? fortfor han med ett skälmaktigt löje och såg sjömannen i ögat.

— Hör på pojke, känner du också något till ett fartyg?

Nu var gossen lycklig; i ett hopp var han uppe hos Skepparen, nämnde med blixtrande ögon och blossande kinder alla skeppets delar; intet segel eller tåg var honom obekant och Kaptenens öga följde honom med välbehag.

— Jag reser till Brasilien, säger han, har du lust att vara med, men vägen är lång och det är icke alltid godt väder.

Gossens svar var glädje, han fattade skepparens hårda hand och tryckte den till sin mund, men plötsligt stadnade hans glädje. Min Mor! sade han bedröfvad.

— Vi skola gå till henne, sade Kaptenen, lade bort pipan och tog sin hatt.

Nästa dag luftade en frisk vind. Fartyget kalladt "Förhoppningarna" sköt för fulla segel ut om hamnen; resan gick till Brasilien öfver de stora hafven och det skulle gå mången månad, innan ankaret åter föll i det vatten, som rullar mot fädernestaden. Men, ut i verlden! ut! hviskade den muntra vinden; friskt mod! smilade den klara solen och lef väl — förgät mig ej, sade de rullande böljorna och uppe i masten dansade den unge gossen, svängande sin röda mössa och gret af vemod och glädje.

På land gingo många menniskor lugnt och stilla; de tycktes vuxna fast till samma fläck och skulle aldrig se det sköna, herliga och underbara, som den stora, vida verlden bär i sitt sköte, men bland dessa stod också den kära modern, som icke hade annan glädje här i verlden än honom och dolde ansigtet i det af tårar fuktade förklädet. Min Mor, farväl! hviskade han i luften, men det kunde hon ju icke höra, men det var

som om hans hjerta ville rifva sig ut ur bröstet och flyga till henne och det kände hon visst. Kände hon icke, att några ömma, innerliga tankar derute följde henne till det lilla huset, till den tomma stugan, till den ensliga bädden, der hon dolde sin smärta? Här hvilade hon sedan så mången orolig natt, än förskräckt af vilda drömmar, än väckt af stormens buller. En natt var isynnerhet svår. Det var en vårnatt, men himlen var svart och hotande och allt var mörkt. Stormen tumlade sig bland skyarne i all sin vildhet och slungade sina svartgrå massor från den ena kanten af himlen till den andra; månen kom endast fram ett och annat ögonblick. Det lilla huset darrade, takstenarne föllo ned med brak på gården, dörrarna drogos fram och tillbaka och det hvisslade och pep i skorstenen. Modren låg vaken i sin lilla stuga, hon reste sig upp, knäppte ihop sina händer och utbröt i sin ångest: O, min käre, lille son, hvar är du i denna förfärliga natt? Och hon såg bort till hans säng, som stod så tom; hon ville så gerna inbilla sig, att allt var en dröm och

att det var hans lilla hufvud hon såg hvila på kudden, men det var inbillning, allt var tomt. Och ingen fanns der, som kunde säga ett tröstande ord, ingen, — hon vred sina händer och bad högt till Gud för sitt enda barn.

Och hvar fanns väl gossen, då dessa varma böner uppstego till himlen? Se! midt på det stora hafvet, ej långt från hemmet flyger den lätta seglaren öfver böljornas berg. Vindens ädla gångare, som förr med lydigt sinne bar fartyget som dess herre på sin rygg, har nu kastat tyglarne och tumlar sig i vildhet åt alla sidor; skyarne äro dess fladdrande mahn och böljans fradgande skum flyger som fradga om dess sidor. Äfven hafvets afgrund uppröres af dess stampande hof, medan den än vältrar sig i böljornas famn, än tager ett dansande hopp upp mot himlens höjd.

Men på fartygets knakande planka, som är en boll i elementernas händer, är dock en enda som är starkare än de. Se hur alla segel svinna från de bugnande masterna; ser du det käcka, kallblodiga ansigtet på den man, som håller rodret i sina

starka händer, ser du hur säkert och djerft de hänga deruppe i de slingrande rårna. Hållen fast, ni hålla ert lif i edra egna händer. Hör, hvilken vindstöt. Den kommer som från det djupaste fjerran, först tjutande vildt derpå rullar den ihåligt bort öfver böljorna. Fram och åter darrar fartyget som i krampdrag, än till ena sidan, än till andra, det reser sig åter, det lyder åter; i dess lydnad ligger dess räddning, det klyfver åter igen böljorna.

Men hvad är det som störtar från rån ut i hafvet? Skummet sprutar högt och döljer det, men det höjer sig åter. Genom skyarnas springor kastar månan en ljusglimt, ett medlidande smil. Det är Vilhelm, det är gossen, som älskade de blåa böljorna så högt, han har störtat ned i dess upprörda sköte. Och de älska honom för mycket att släppa honom igenom. Förgäfves stirra bedröfvade ansigten ut öfver fartygets reling, förgäfves kastar man linan ut; de små händerna kämpa en afmäktig kamp för lifvet, det krusiga hufvudet höjer sig än en gång i månstrålarna, men snart är

det förbi. Några obestämda tankar sväfva för hans själ — han hör sin moders röst — ja, älskade barn, hon ber för dig i din dödsstund — och han sjunker djupt och mjukt i böljans famn. Ännu ett brusande rop af stormen, ännu ett ögonkast af månan och grafven har lagt sin bölja öfver gossens lik. Följande dagen är det klart och stilla, solen skiner så vänligt och seglarn plöjer så lugnt sin våg emot hamnen.

II.

Gamla Mormor.

Var det väl någon som såg den gamla komma in i rummet, med sakta, försigtiga steg, med glasögon och bibel i handen, med sitt silfverhvita hår och det alltid vänliga, milda ansigtet, utan att känna sig dragen till henne? Det är icke blott de små barnen, som icke känna något så förunderligt ärevördigt i hela verlden som mormor, hon som kännt deras mor, då hon var bara ett litet barn, hon som lefvat i den tid, som man kallar för gamla dagar, då gamla fruar liksom mormor voro unga, då morfar lefde och var en ung och kraftfull man, honom som de aldrig sett men hvars bild satt på väggen, ty han var död mycket ung och derföre

kunde de små ej begripa, huru han som satt der med de mörka, krusiga lockarne och mormor med sitt hvita hår kunde vara lika gamla, men det måste ju vara så, fastän de små hufvuden icke kunde förstå det. Ofta hände det att någon af de minsta kunde fråga: Mormor, mins du verkligen morfar? men när hon då svarade, ack mitt barn, man glömmer aldrig den, som man rätt håller af, då förundrade sig de små och tänkte på, hvad det kunde vara en förunderlig sak, att hålla så mycket af någon, att man icke kunde glömma den. Icke blott de små kände sig dragna till den gamla, också de äldre höllo af att sitta i mormors rum, tala med henne rätt förtroligt och höra på hennes erfarna, allvarliga råd. Då lade hon stickstrumporna och glasögonen i fönsterkarmen och tog till sin gamla snusdosa, som hon haft i sina 30 år. Man fick icke alltid rätt hos mormor; ofta anmärkte hon rätt allvarligt mot hvad man sade, när det icke var så godt och rätt som hon ville, men alltid lyste den goda, bästa välmening igenom orden och ingen blef ond, snarare glad och förnöjd

med hvad mormor hade sagt. Husets små sorger och förtretligheter dolde man helst för mormor, ty man ville hon skulle hafva aftonens ro, men fick hon veta dem, var det ingen som bättre än hon förstod att ställa allt till det bästa och taga sakerna med den klokhet och resignation, som hennes långa pröfvade lif hade skänkt henne.

Julaftonen, då var alltid mormor gerna som ett barn; hur skulle julträdet väl kunna pyntats om ej hon och hennes gåfva var med; var det någon som i det hela, långa året hade rätt önskat sig något, så hängde det i julträdet, och det var alltid mormor ensam, som hade kommit ihåg hvad alla andra hade glömt. Den sista julaftonen var hon rätt innerligt rörd. Då hon kom ut i salen, var der hängd en stor och skön krans af friska blommor kring morfars porträtt och då mormor såg den, rullade tårarna nedför hennes kinder och hon knäppte hop händerna och såg så vänligt till bilden. Det förekommer mig sade hon, som om han log till mig och manade, att han länge nog väntat på mig. Alla kommo omkring henne, som om

de ville hålla henne tillbaka hos sig och gjorde sig allt besvär att vända hennes tankar tillbaka. Mormor blef också glad och liflig, men man kunde dock se, att hon icke pånytt kunde komma i det gamla lynnet igen. Då leken och glädjen upphört, samlade sig alla kring mormor, men hon satt tystare än vanligt och lekte med det minsta barnets lockar.

Mina barn, sade hon, jag har stört er glädje i qväll. Men den krans ni flätat om min mans bild, kallade mina svunna år tillbaka. Det var just en julafton vi hade bröllopp och kommo in i vårt nya hus. Det var präktigt utstyrdt; våra föräldrar voro rika och slägt och vänner hade icke sparat på skänker. Vi voro båda unga och oerfarna och ingen af oss tänkte på att lyckan är icke en gäst, som kommer objuden. Efter några år gick det icke godt med min mans affärer och vårt hus kostade oss hvart år något mer än vi hade råd till. Jag såg väl ofta bekymmer i hans ansigte, men han sade mig intet och jag tänkte så icke vidare derpå. Han sade mig icke heller

hur det rätt stod till och jag gick gerna ut i nöjen och sälskaper. Men så kom olyckan öfver oss och det med ett svårt slag, men den vände våra hjertan tillhopa mer än förr och jag blef nu hemma och arbetade. Det kostade väl på i början, men sen gick det lätt. Ack, hvad ändå sorg och olycka är en god ting, tro mig, det finnes mycket godt hos menniskan som icke kommer rätt fram, förr än i sorgens och bekymrets renade eld. Nu blef det att lefva indraget. Tjenstfolket fick afsked, de vackra möblerna såldes, och jag öfvergaf baler och nöjen för att bli hemma och passa mina pligter. Det var ofta tungt för mig och när jag någon gång öppnade den låda, deri jag gömt min baldrägt och blommor, då blef jag sorgsen i sinnet och ändå skulle svårare tider komma. Både min man och mitt barn blefvo sjuka. I sådana stunder vet man först riktigt, hvad menniskan kan lida och försaka. När jag i de långa nätterna gick upp och ned åt golfvet med mitt sjuka, qvidande barn på mina armar och stadnade endast för att lyssna vid den bädd, der han låg i sjukdom och

plågor, då bad jag rätt innerligt till Gud, att jag måtte hafva krafter nog att försaka och hålla ut. Jag hoppades allt jemt på det bättre, men min man trodde ej på lifvet, ty när jag kom till hans säng, då tog han min hand och tryckte den så varmt och innerligt till sina läppar, så att jag måste göra det starkaste våld på mig, att icke gråta öfverljudt. Men ibland kunde jag icke beherrska mina känslor, utan jag kastade mig ned på mina knän vid hans bädd och grät så varmt och bittert vid hans bröst. Dessa sorgens dagar räckte länge; ack i sådana dagar blir man många år äldre; det är icke dagarna som göra oss äldre, utan det är våra sorger och tankar.

Snart, ack, alltför snart stod jag ensam här i lifvet med mitt barn. Man tog bort allt och jag fick flytta bort från det hem, der jag blifvit brud och enka. Hur skall jag kunna beskrifva Er min sorg för vårt uppehälle; väl funnos rika slägtingar som erbjödo mig att bo i deras hus, men det är mera tungt att lefva vid andras rika bord än äta sin egen förtjenta om ock fattiga spis; jag ville

icke lefva ute i verldens sus, jag ville hafva ett hem för mig och mitt barn allena, der jag kunde få vara ensam med min fattigdom. Jag måste arbeta nu, både bitti och sent och ofta räckte det likväl knappt till ändå. Så gingo många år — min dotter växte upp och blef gift och lycklig och nu kommo också för mig lyckligare dagar. Men alltid tänker jag ändå på min man, som endast fick lefva så kort tid och blott i sorg och bekymmer och hvart år har jag trott att vi skulle ses igen och så har öfver femtio år gått efter hvarandra. Hvar gång vi ha jul tänker jag, att nästa jul kan jag väl vara hos honom i himlen. Det är dåraktigt att så önska, mina barn, jag vet att återseendets timma har vår Herre förbehållit sig att bestämma lika så väl som skiljsmessans, men hjertat längtar ändock, utan att veta det. Icke heller är jag otacksam när jag talar om min längtan, ty jag vet hur snälla och goda J ären alla emot mig och att ingen af eder önskar att min plats skall vara tom.

Den lilla som satt på mormors knän och upp-

märksam hört på mormors historia, bröt tystnaden och frågade: Men mormor, hvar blef ditt lilla barn af? — Mormodren log och räckte den lilla till sin mor. Det är din egen mor, sade hon — af henne kan du få veta mera. Nu godnatt mina barn, jag är tröttare i qväll än annars. Mormor gick alltid litet tidigare till sängs än de öfriga, men i afton tyckte alla att de saknade henne mera än vanligt.

Nästa morgon, då de små och deras mor skulle helsa godmorgon på mormor, sof hon ännu. Det var hon annars icke van till — då de gingo närmare sågo de att hennes händer voro knäppta samman öfver bröstet och att hon låg tyst som om hon bad, men modren såg straxt hur det stod till, hon såg, att det var blott stofthyddan som låg der, men att den odödliga själen redan var fri. Ja, död var hon, den gamla, oaktadt alla de som stodo kring bädden, trodde att hon endast var slumrad in. Men hon hade nu fått sin önskan uppfyld, hon firade sin jul tillhopa med

sin ungdoms kärlek i det land, der ingen ungdom åldras, ingen kärlek slocknar.

Några dagar derefter låg mormor i sin likkista och de små lade friska rosor i de kalla händerna. —

III.

Den svarte Slafven.

Se! hur skönt den raska seglarn glider hän öfver det mörkblå hafvet, som lägger sig mjukt och böjligt kring dess sidor, medan den friska vinden spänner ut seglen. Det är en dyrbar frakt, som vaggas på böljorna; ja, i sanning dyrbar, ty det är menniskolif och lycka, lefvande själar med smärtor och glädje, med mördade förhoppningar och qvalfulla aningar, hjertan slitna från hjertan, ögon som aldrig mer skola se det käraste de egt på jorden, hånade tårar och bespottade suckar — kort sagdt, det är ett slafskepp du ser. Der i det fjerran, der ännu några palmträn höja sina hufvuden, är den kust, der menniskor vågat drifva

handel med odödliga själar; hvad under då, om några svarta hufvuden stirra ut öfver relingen bort åt det håll, derifrån fartyget kommer.

En neger stod på däcket, han är bland dem, som i detta ögonblick kunna föröka sina lidanden med den sista åsynen af fäderneslandets kust. Mörka qval hvila öfver hans panna och i hans blick, men det var också i går som han med sin brud vid handen närmade sig sin hydda, då den fiendtliga stammen bröt in öfver brudskaran och släpade de obeväpnade med sig. Då blef han såld med några få andra, för att complettera lasten på fartyget; han blef såld, det var hans starka kraftiga lemmar, hans hvälfda bröst, hans unga år som man köpte, men icke det blödande hjertat, icke hans själs brinnande sorg — man tänkte icke ens på, att sådant kunde finnas inom den svarta huden. Men bruden blef icke såld, hon blef tillbaka.

Och fartyget glider framåt; det är afton, kusten försvinner och stjernorna dyka upp; hvad tjenar det till, att du stirrar, svarte man, som om du ville se många mil bort genom nattens dunkla

slöja, lyd dina hvita bröders röst, som befaller dig att lemna den friska nattluften och dölja dig i det heta förgiftade rummet under däck — lyd dem, du kan dock icke se din förtviflade brud, hur hon vrider sina händer eller hur hon kallar dig ömt vid ditt namn. — Der är den främmande kusten, slafveriets land, det är förbi med din frihet; nu är du slaf. Men hvaraf kommer det sig, att der finnas gröna träd och frodiga blommor i denna förbannelsens trakt; här borde vara intet, som påminner dig om frihetens dagar.

Väl arbetar han flitigt på åkern och i qvarnen; men hans tankar äro icke vid arbetet; än gnistrar det vilda ögat som ljungeld, än rynkar sig pannan tungsint och grubblande; bröstet häfver sig i tunga andedrag för att krossa suckarna. Med mörkt sinne betraktar han de öfriga slafvarne, som med sin egendomliga lättsinnighet skämta och le, och om aftonen, när de församla sig till dans vid trummor och tamburiner, drager han sig tyst tillbaka i sin hydda. Der på den ensamma bädden hvilar väl kroppen orkeslös ner, men själen, hur

arbetar icke den i sin dolda verkstad. Med bitterhet väger han hvart gran af sin olycka, allt hvad han förlorat i ett nu, blott genom sina medmenniskors grymhet. Han lägger handen på hjertat, för att räkna dess brusande slag, han trycker den emot pannan, för att känna om lifvet och tankan röra sig deri; han betäcker sina ögon med sina händer, för att taga dem bort, fuktade af tårar och han hviskar, med qvafd stämma, i nattens mörker: — — O Gud! har jag då icke också en mensklig själ med känslor, tankar och tårar och ändå är jag såld som man säljer skinnet af det fällda djuret för — ack jag vet ej hvad för ett lumpet pris. Min brud, min frihet, mitt hem! och nu en eländig landsflyktig slaf. — Och han stirrar ut mellan de gröna träden; hans kraftiga lemmar höja sig som till ett språng, men han hejdar sig, betänker sig och sjunker suckande ned på sin bädd. —

Men tiden går; den ena dagen följer på den andra mera solrik, med frukter och blomstersmyckad; dalarne fyllas af grönt, af blommor och bär, trä-

den bugna under mängden af frukter och när det tropiska månskenet skiner på skogen, synes den som en oformlig massa. Då kan slafven ej längre stå emot; som en luftig skugga smyger han i nattens stillhet ut af sin hydda och in under trädens lummiga grenar, den lätta smidiga foten bär honom blixtsnabbt fram öfver obekanta stigar; vid dagens inbrott döljer han sig i det höga gräset. Der ligger han stilla hela dagen, först med ängstligt sinne, sedan mera lugn, då en fullkomlig stillhet omgifver honom, dervid han tydligt kan höra grenarnes sakta böjningar i den nära skogen.

Middagssolen har gått fram öfver hans täta skjul, och han bereder sig att fortsätta flykten, då når ett fjerran buller hans öra. Han lägger sig ner och lyssnar — det är hundskall. — Menniskor här i närheten — var hans första tanke, men snart kommer en ångestsvett öfver honom, han begriper allt, det är honom det gäller. Han springer upp, lätt som en flyktande hind, men hans ilande fot, som bevingad af förtviflan och dödsångest knappt rör vid jorden, kan dock icke mäta

sig med hans förföljares. Hundarnas skall kom honom allt närmare, snart tycker han sig förnimma den heta röken af deras andedrägt, då han ser en håla för sig i klippan, det är hans endaste utväg. Raskt störtar han ditin, men far tillbaka — det är ett tigerbo han råkat in i. Olycklige, hvarföre stadnar du, hvarföre låter du dig viljelös tagas till fånga och bortsläpas — tusen, tusen gånger hellre in i rofdjurets kula, än en värnlös fånge i menniskors händer! —

Men hans själ har icke förlorat sin spänstighet. Han smides nu i bojor, han arbetar åter lydig och undergifven och han vet med list att åter tillvinna sig sin herres gunst, han smickrar hans fåfänga och svagheter och han har öfvervunnit hans misstro. Han blifver då sänd i sin herres ärender en liten färd till ett annat plantage och han begagnar detta tillfälle. Med sin herres bref i handen fruktar han ej för att gripas eller anses som flykting och nu följer han den stora vägen, han vet att den leder till staden, till hafvet; der allena är räddning. Det blir afton och ännu van-

drar han otröttad. Då på den ensamma skogsvägen hör han hästtraf; ryttarn, som närmar sig gnolar en munter visa, flyktingen lägger sig så tyst i gräset. Just som den resande kommer nära honom springer han upp och störtar fram. Hästen steglar sig och ryttarn tror sig öfverfallen; då kastar slafven sig på knä i hans väg och ryttarn lugnar sig och stadnar sin häst.

Med brinnande böner anropar slafven honom om frälsning och skildrar sitt lidande i de varmaste ord; ryttarn finner medlidande med honom, bjuder honom stå upp och följa sig och slafven följer med, springande vid sidan af hästen. Den hvite mannen bedrager honom icke, utan skaffar honom ombord på ett fartyg, som seglar till hans hem och lemnar honom, öfverhöljd af hans tacksamhet och välsignelser.

Vid åsynen af fäderneslandets sandiga kust utstöter Negren glädjerop, han kallar sin älskade vid namn, han ville gerna störta sig i hafvet för att desto hastigare nå landet. Äntligen står han der; han ilar från kusten bort till den by, der de

bodde och hvars palmträn han snart ser vid horisonten. Men ack, hennes hydda är tom, — hon sjelf är såld som slaf i det främmande landet, derifrån han nyligen kommit tillbaka. Han har icke nu mera något hem och han går åstad till kusten och säljer sig sjelf.

Åter är han i det träldomens land, dit han frivilligt begifvit sig, men nu tänker han ej på att flykta. Öfverallt frågar han efter sin brud, men ingen känner henne. Han är lycklig, då han sedan säljes till en annan herre och kommer till ett annat plantage. Äfven här söker han lika ifrigt, men äfven här förgäfves. Han smyger sig då nattetid ut för att undersöka hyddorna på närliggande egendomar, men natten förrinner snart, det gryr till dag och han må vända åter, för icke att saknas. Hans nattliga utflykter blifva städse dristigare, han gifver sig tidigare åstad, går senare hem och kan alltså tillryggalägga en längre väg.

En afton gick han förbi en hydda på grannplantaget der ingen på länge hade bott, men nu hörer han en qvinnoröst sjunga en melankolisk

sång från hans hemland. Nyfiken och rörd närmar han sig det lilla huset, men fönstren äro stängde och hindra att se in — då öppnar han dörren och — hvilken osäglig lycka — han får se just den han söker. Hon sitter tankfull vid bordet, stödjer handen vid sitt hufvud och hennes läppar uttala liksom omedvetet de bedröfvade orden. Vid hans glädjerop ser hon upp, de störta mot hvarandra och hvila vid hvarandras armar och hjertan, och detta kärlekens famntag ersätter alla lidanden och sorger. De äga ju nu hvarandra åter.

Men de komma snart åter till besinning — om hvad? — jo, derom att de äro slafvar. Hon förtäljer honom då om sina öden, de äro sorgligare än hans; hennes lif är olyckligt, hon var skön och hon är såld till en rik man att vara dess slafvinnna. Hvad bitterhet ligger icke deri för dem begge. Ingen tröst, intet hopp; endast bitterhet i själen, det är det enda de erfara, det är den känsla som banar sig väg till de hjertan, der kärlekens låga nyss brann så innerligt och varmt och nu efter ett ögonblick slocknat för alltid.

Då öppnas hyddans dörr och en hvit man träder in. Qvinnan störtar ångestfull upp och griper Negrens arm, som är lyftad till hugg. Vid denna hennes rörelse låter han den kraftiga armen falla neder igen.

Du älskar honom då? sade han med en djup suck.

Då den hvite blir negren varse, stadnar han likblek, medan qvinnan förtäljer honom deras olyckliga öde. Fruktan och medlidande röra hans hjerta, han vänder sig till den svarte och säger till honom: Jag gifver dig din brud tillbaka, du kan älska henne som förr och blifva lycklig som i ditt eget land.

Den svarte får åter lif och med en blixtrande blick vänder han sig mot den talande och ropar med hotande röst: Olycklige, kan du gifva mig den dag tillbaka, då jag blef sliten från hennes sida, eller blott en endaste timma af mitt lifs röfvade förhoppningar, kan du ersätta ett enda af mina qval, mina lidelser, som du och dina eländiga hvita bröder hafva tillfogat mig?

Och han störtar sig öfver den hvite och griper honom om halsen, för att strypa honom, men i det att han ser honom vildt i ögonen, släpper han honom plötsligt med en tung suck — han har igenkänt sin räddare i skogen. Då slår han händerna samman af förtviflan och störtar ut om dörren. Förgäfves ila de efter honom, förgäfves ropar qvinnan hans namn med tårar och böner, förgäfves söker den hvite och ropar åt alla kanter; hvarje spår af honom är försvunnet.

De jaga efter honom i dalarna, i skogarna, på vägar och stigar, öfverallt; de skicka bud åt alla håll efter den flyktade slafven, men ingen ser honom; belöning utlofvas för hans gripande, men ingen förtjenar blodpenningarna. Månskenet i skogen återgifver icke mera hans ilande skugga, intet djur på marken, ingen fogel i trädet uppskrämmes af hans ilande steg och ingen kan säga hvar han sökt sig sin graf. Då de andra slafvarne tala om hans obegripliga försvinnande mena de, att han vågat sig in i tigrens kula, för att beröfvas sitt lif; kanske ha de rätt, kanske också

orätt. Det kan vara likgiltigt hvilket rofdjur som sönderrifvit hans kropp, när menniskorna, de hvita, upplysta, menniskorna hafva sönderrifvit den svarte slafvens ädla, kärleksfulla hjerta. —

IV.

Ett godt samvete.

Sommarmorgonen var frisk och sval; foglarne hade redan sjungit sig trötta; men morgonvinden var icke trött, den gömde sig under trädens blad, för att sedan med ens kasta dem upp och susa fram; den böjde fram och åter de tunga hufvuden på sädesaxen på fältet; och som ett sjelfsvåldigt barn strödde den omkring doften af den nyslagna klöfvern. Högst uppe på den gröna kullen, under de susande ekarne stod en bonddräng, en starkt bygd, kraftig yngling; med handen öfver ögat stirrar han utåt fälten. Dernere går landsvägen, rundtomkring omgifven af frodiga sädesåkrar och unga träd, och af de vid dikeskanten i yppig vildhet vexande blom-

morna. På den leende taflan skulle man svårligen kunna se, att för blott kort tid sedan det vilda, blodiga slaget rasade här, att de frustande hästarne nedtrampade det fält, som grödan nu döljer, att kanonernas dån skrämde de förstummade sångfoglarne långt bort och att det breda diket var en dödsbädd för mången fallen krigare. Men hastigt utplånas alla gerningars spår i naturen, blott hos menniskan fortlefva de och kunna icke borttagas. Derföre är Johans öga mörkt, då han öfverskådar nejden, derföre hvilar en skugga öfver hans panna, då han vänder tillbaka hufvudet och blickar ned i dalen. Der ligger ett litet bondhus, nyligen hvittadt och upputsadt, med blankpolerade fönsterrutor, och den lilla trädgården omgifver det på alla sidor. Der bor hans moder och hans fästmö, snart hans hustru; ty bröllopsdagen är redan utsatt. Dock är det icke förberedelserna härtill, som satt alla husets invånare i rörelse; det är en fest, gemensam för hela byn; ty i dag bereda de sig att mottaga de hemvändande krigarne, som varit ute för att försvara land och rike. De hafva

varit länge borta, hafva lidit nöd och utstått faror, några af dem voro fångna i fiendeland; men de flesta hade qvar här hemma ett älskande hjerta, som väntade dem längtansfullt, och hela den lilla byn bereder sig nu att välkomna dem. Men hvarföre är då Johan så mörk och dyster, som om han icke hörde foglarnes sång, som om det icke var han, den lyckligaste af alla, som skulle fira en dubbel fest? — Hvarföre kastar han sig ned vid foten af trädet och döljer ansigtet i sina händer? Det är derföre att minnet vaknar och för honom tillbaka till den dag, då han och hans bror, två raska och muntra gossar, just på denna fläck stadnade vid anblicken af ett gråtande barn. Hon var så fattigt klädd att det väckte deras förundran, deras nyfikenhet blef till deltagande, och de frågade henne om anledningen till hennes tårar. Det varade länge innan hon kunde förmås att meddela sig; men då de satte sig ned hos henne i gräset, klappade henne på kinden och icke tröttnade att tala godt och vänligt till henne, fingo de henne äntligen till att öppna sitt hjerta för dem. Hon

berättade att hon nyligen kommit dit på orten; der borta på andra sidan kullarna låg det hus, der hennes moder bott; men nu var hon död, fremmande menniskor hade fört den fader- och moderlösa hit, fattigstyrelsen hade satt henne i tjenst hos en bonde; men hon var så ensam, så öfvergifven. Hon ville så gerna återvända till det lilla huset, som låg der så ensligt ute på ljungheden; men hon torde ju ej gå från sin tjenst. Johan fattade hennes hand, såg allvarligt på henne och frågade hvad der då var så rart med det lilla huset.

"Ack det finns intet sådant hus som det, här omkring," svarade den lilla flickan lifligt. "Ser du, det låg så ensamt; der kom aldrig någon menniska dit, och genast utanför dörren vexte så tätt med röda ljungblommor. När jag låg derute om dagen var der så varmt och stilla, och man hörde endast de stora flugorna och bien surra. Om hösten skuro vi, moder och jag, ljungriset af, band det till qvastar och sålde dem här i byn. Straxt utanför dörren stod der en brunn af träd,

och när man såg ner i den, o, så var der så mörkt, så djupt och så kallt, och när man hissade spannen upp så knirkte den och knakade, som om den inte gerna ville upp igen; och släppte man så ned den igen, så väntade man så länge, så fasligt länge, innan den åter föll ner i vattnet. Om vintren satt mor inne i stugan och spann; då låg snön högt uppe på de små fönstren, och man tordes icke titta ut om dörren, för att icke den kalla nordanvinden skulle fara in. Och så var det så långa, mörka nätter, och vi gingo bittida till sängs för att spara ljus; der lågo vi vakna, lyssnade på hvarje ljud och voro glada att vi voro så fattiga, att vi icke behöfde vara rädda för elaka menniskor. Tror du att der någonstädes kan vara så herligt som i det lilla huset?"

Johan pekade ner i dalen och svarade: "Ser du vårt hus der, är det icke vackert?"

Den lilla flickan skakade på hufvudet. "Ja, för dig kanske," menade hon, "för du är väl van dervid."

"Jag kunde allt hafva lust att se ditt hus,"

sade den andra brodren, Jörgen, som hittills sett på henne med stora, uppmärksamma ögon, "kan du icke hitta vägen dit?"

"Jo det tror jag nog jag skulle kunna," svarade den lilla, "när jag går med kreaturen deruppe på backen, så kan jag se det långt, långt österut."

Man kom öfverens att följas dit nästa Söndag för att se alla de nu beskrifna herrligheterna, och det dröjde icke länge innan de tre voro ständiga lekkamrater. Och då den lilla flickan blef större, tog de båda gossarnes moder, på sönernas enträgna böner den lilla flickan hem i huset till hjelp, och Ellen blef allt vackrare och gladare för hvarje dag. Johan slöjdade träskor åt henne, bar vatten för henne och hjelpte henne vid väfven; Jörgen planterade blommor utanför hennes fönster, och aldrig voro de båda bröderna inne i staden utan att de medförde en liten gåfva åt henne.

De gingo till presten tillsammans och blefvo konfirmerade på samma dag, ehuru de voro äldre

än hon; men från den dagen var det förbi med deras lugn; ty från den tiden var det som klockarens Lars började att gå tillsamman med Ellen, förärade henne blommor och en silfverring, och hvad värre var, nästa Söndag då der var dans i byn dansade han med henne nästan hela tiden. Hvaraf kom det, att brödernas blickar voro så mörka och icke mera sökte hvarandra, hvarföre sade de icke hvarandra, att de aldrig drömt om att andra skulle våga att dansa med deras syster, gifva henne föräringar och säga henne vänliga ord? Hade det ändå icke varit de som först mött henne, följt henne till huset på heden, de som så mycket hållit af henne? Men de hade ju förut varit två om att älska henne, huru kom det sig nu att den ene var för mycket? Och då Ellen kom dansande, strålande af glädje, fattade Jörgens hand och bad: "Vill du inte dansa en liten dans med mig, Jörgen?" hvarföre rusade Johan då fram med vreda blickar, ryckte hennes hand till sig och sade: "Nej, nu är jag trött af att stå här, Ellen, nu gå vi hem!" Och när då Jörgen slog sin arm

om hennes lif, stötte Johan bort och sade: "Gå du, Johan! Ellen och jag vilja dansa tillsamman;" då rusade bröderne emot hvarandra som bittra fiender, med upplyftade händer, och de skulle råkat i kamp med hvarandra, om icke Ellen under tårar skiljt dem åt och följt med dem hem. Från den dagen skydde de hvarandras blick och samtal; den ene vågade icke lemna den andre ensam, af fruktan att han skulle njuta en vänlig blick, ett ljuft ord af Ellen, som den andre icke erhöll; voro de tillsamman med henne vaktade de med misstänksamma blickar på hvarje hennes min, och talade hon för länge eller för mildt vid den ene, straxt blef stugan den andre för trång, och han gick ut för att hemta luft, men fann ingen ro. Till och med den vänskapliga täflingsstriden i små uppmärksamheter mot henne upphörde; oaktadt svartsjukans vilda låga, kände dock en hvar af dem i sitt eget hjerta, hvilket gift der låg i dem för den andra. Om blott Ellen ändå bestämt sig för endera! Hennes hjerta ville det gerna, men att vålla den andre lika älskande brodren den sorgen! Hade

de icke båda varit så vänliga och goda mot det fattiga barnet från heden, huru skulle hon kunna afgöra hvilkendera varit mest öm, mest outtröttlig i kärlek mot henne? Och ingen af dem hade frågat henne, ingen af dem vågade det; men deras ansigten blefvo allt mer och mer mörka, deras blick mera orolig, deras kärlek häftigare.

Så sutto de en afton alla tre tillsammans; modren, som nu var sjuklig, hade gått till sängs. De sutto länge tysta; slutligen berättade Johan hvad han hört hos prestens, huruledes kriget hade utbrutit och konungen kallat alla sina barn till vapen. För första gången på lång tid möttes de båda brödernas blickar frimodigt, Jörgen sträckte ut sin hand och sade: "Broder, skola vi gå i krig?"

Ett varmt handslag var Johans slag.

"För Guds skuld! utbrast Ellen," J viljen väl icke gå ifrån mig båda, bröder? Är det icke nog att en . . . ." tillade hon hviskande, men afbröt sig sjelf nästan förfärad; ty deras ansigten förvandlades plötsligt; i den hotande blick de utvexlade låg der mera än ord kunde uttala, och Ellen kände

med ens tydligt och klart att de måste resa båda. Hon fattade deras händer, tryckte dem mot sitt klappande hjerta och sade med af tårar qväfd röst, att de skulle gå i Guds namn, hon ville bedja för dem båda. Då hon sedan låg der ensam i sin tysta kammare, gret hon bittra tårar och bad till Gud, att han ville välja för henne, välja den som var henne kärast, men hennes lönliga suckar bådo för Jörgens lif.

Bröderna drogo till hären. Det muntra, rörliga lifvet tycktes i början tränga deras känslor tillbaka till själens innersta, de närmade sig åter hvarandra; men om hemmet vågade de icke tala. Ofta ville de skrifva hem; men något som de icke förmådde göra klart för sig afhöll dem derifrån, ingendera ville tillåta den andre att göra detsamma. Det var nästan en lättnad för dem när de stodo i kulregnet; der vågade de ju båda lifvet, Gud kunde välja, och de sågo på hvarandra och tryckte hvarandras händer. Men då de möttes efter slaget gåfvo de icke hvarandra handen, de nickade mörkt till hvarandra, och till en kamrat

från samma ort sade de: ”När du skrifver hem, så säg att Vår Herre har bevarat oss.”

Åter stodo de emot fienden, åter skulle der kastas lott om lif och död, och midt i slagets tummel kommo de att stå sida vid sida. Det var i ett litet träskjul, der de stodo omringade af fiender; de sågo bajonetterna blänka utanför dörren och hörde den fientliga officern gifva order att skjuta dit in. Då ryckte Johan upp en lucka, på den sidan som vette utåt skogen, och svängde sig ut derigenom. Jörgen ville följa honom, då fick en ond ande makt med Johans hjerta, han stötte brodren tillbaka, slog luckan igen och störtade in bland träden. I det samma dånade en gevärsalva, röken dolde Johans flykt, han kröp in i skogen, darrade i alla lemmar, och blef afsvimmad liggande i gräset.

Då han åter vaknade till medvetande var allt tyst och stilla omkring honom, men snart stötte han på sina kamrater. Då trupperna åter uppställdes till mönstring och soldaterna uppropades vid namn, klack det i honom när han hörde bro-

drens nämnas, och blott med möda kunde han kasta sina ögon på den plats i ledet, der han var van att stå och der han nästan fruktade att få se hans bleka hotande ansigte. Han hörde kamraterna tala om honom, men hans själ var som förhärdad. Det föll honom nu in, att nu kunde han skrifva till Ellen; mången afton började han på ett bref, men lade det åter till sides; han tyckte att hon måste kunna se på hans stil, att den hand som satt orden på papperet hade stött brodren i döden. Han afstod från att skrifva, med en annan sände han helsning och underrättelse om Jörgens död. Då det blef vapenstillestånd och Johan vände tillbaka hem, skakade han upp sig ur sin dvala, han skulle ju se Ellen; men tanken på henne var icke längre glad. Det var med långsamma, tunga steg som han närmade sig det lilla huset i dalen, och då Ellen kom honom till mötes och dolde sitt gråtande ansigte vid hans bröst, då förundrade det honom icke att hon gret, ty hans eget hjerta var så tungt, att det nästan tryckte honom ned till jorden. Men sedan blef det bättre; han

tänkte på henne och betvingade våldsamt hvarje tanke på brodren; men stundom kom en sådan oförvarandes, när han i skogen kom förbi det stora trädet, der de som barn en gång inskurit sina i hvarandra slingrade namn; men värst var det när modren gret och talade om Jörgen som barn, huru god, from och kärleksfull han alltid varit. När han stod tyst ibland de andra bönderna, och tycktes likgiltig för all glädje, och hörde dem säga: "Hvad Johan blifvit förändrad sedan han varit i krig!" då kunde han icke längre bära det, han måste bort och söka ensamheten. Ellen var god och vänlig emot honom, men när han om aftonen satt utanför hennes fönster, hörde han tydligt huru hon snyftade och gret.

En afton, då han långsamt gick hemåt från fältet, sade han till sig sjelf: "Nej jag vill vara lycklig; ty som det nu är vore det bättre för mig om jag låge der Jörgen ligger!" och han gick bort till kammarfönstret, der Ellen stod och såg efter honom, stödde sig mot fönsterkarmen och sade till henne: "Hör Ellen! vi hafva nu sörjt nog för Jör-

gen. Jag har varit dig huld från att vi voro barn; vill du vara min hustru?"

Ellen såg ned i marken och derpå upp på honom, och svarade: "Ja Johan, jag såg nog hur det var med dig och Jörgen; men jag vill ärligt säga dig, att jag hellre tagit Jörgen och behållit dig som bror; men det var nu Guds vilje att han skulle gå bort, och så är der ingen som jag hellre vill hafva än dig. Är du nöjd med det?"

"Jag får väl," svarade Johan; men hans ansigte blef blekt och han tillade sakta: "Det hade du icke behöft säga, Ellen; du kan tro att jag håller lika mycket af dig som Jörgen någonsin kunde göra."

"Ja, Johan!" sade Ellen, "det är nu en gång något som ingen säger om, hvarföre det blifvit honom så bestämdt och icke annorlunda, och det må du icke blifva vred öfver. Du är mig det kära-ste näst efter honom, och stod än han här i ditt ställe, skulle jag dock icke vara glad om du var död och borta."

"Tyst, Ellen, tyst!" sade Johan och såg sig

om med oro; "låt oss tänka på bröllopsdagen, mor lefver icke länge, och så kunna vi icke blifva tillsammans, om vi icke äro gifta."

Efter ett kort aftal derom stängde Ellen fönstret och gick in, och på hela aftonen talade de icke mera om denna sak. Då Johan gick till sängs tänkte han: "Det var ändå underligt att jag glömde att få en enda kyss till bekräftelse på den saken; Herre Gud! är der då ingen glädje mera till i någonting i verlden? — Om natten kunde han icke sofva; han tänkte på huru det skulle vara, om det var Jörgen som skulle gifta sig med Ellen, och om det var han, Johan, som låg i grafven. "Men då var det ju Jörgen som hade dräpt mig," tänkte han, och då föreföll det honom som om det nästan var bättre som det nu var. Han ville icke tänka mera, han ville sofva, och så föll han i sömn; men så stod han ju genast ute i skogen, utanför trädskjulet; krampaktigt höll han emot luckan, så att svetten lackade nedför pannan, och så vaknade han, och det var dock återigen bättre än att drömma så. "O hvarföre är icke alltsamman en

dröm!" klagade han, vred sina händer och tryckte pannan intill väggen.

Der stod han nu på kullen och dolde sitt ansigte för morgonens friskhet och solens glada ljus, som om han icke ville tillräkna sig de Guds herligheter, som dock icke kunde vara bestämda för honom af den Allgode Skaparen. Blott med jordens uppfriskande dagg ville han svalka sitt ansigte; ty den ersatte han ju med de heta tårar, som runno ned öfver hans kinder. Då berörde en hand blidt hans hufvud, och en vänlig stämma sade: "Men Johan, hvarför ligger du här! hvad fattas dig då?"

Och då han upplyfte hufvudet, och hon såg hans förvirrade uppsyn, satte hon sig vid hans sida och tog honom kärleksfullt i sin famn.

"Tror du väl att vi kunna blifva lyckliga, Ellen?" frågade han i det han dolde sitt ansigte vid hennes bröst; "tror du, säg mig det, tror du det verkligen?"

"Hvarför icke, kära Johan!" svarade Ellen tröstande, "vi äro ju unga, vi hålla så mycket af

hvarandra, vi vilja göra allt för att glädja oss af lifvet, och när man så har ett rent samvete, så blir allting godt."

Hennes ord genomborrade Johans själ med fruktansvärd smärta, han blef blek som döden, och en förkrossande bekännelse sväfvade på hans läppar; men han pressade den tillbaka ned i själens djup och teg. Ellen satt tyst och lyssnade; plötsligt utbröt hon: "Hör, klockorna ringa! Der äro de, jag springer in till moder!"

Då hon var borta förblef Johan sittande, ett rof för tysta qval. "När man har ett rent samvete....," upprepade han, "ja, det är sannt! Men jag, som icke har det, huru skall jag någonsin blifva lycklig och glad? O, om hon älskade mig aldrig så mycket, om hon ville vara allt för mig, hvad kunde det båta mig? Jag vet ju att hvarje ömhetsbevis är en förbrytelse, hvarje kärleksfullt ord ett rån från honom, som ligger i grafven, och om hon visste allt, skulle hon stöta mig ifrån sig, jaga mig från sin dörr och förbanna mig! Men snart kan hon det icke mera; vi blifva ju

man och hustru, förenade inför Guds altare, — men kunna vi någonsin blifva det? När jag går med henne uppför kyrkogången, när klockorna ringa, kyrkan är smyckad med blommor och grönt och orgeln ljuder så högtidligt att hjertat häfver sig i bröstet — kan jag då vara glad och stolt? Kan jag låta bli att se mig tillbaka, om icke hans blodiga skugga följer med bland slägtingar och vänner i brudskaran? O fasa! Och när presten då säger att hvad Gud sammanfogat skall ingen menniska åtskilja, — o, det går genom märg och ben — nej, ingen menniska, men en skugga från grafven, en ande, en mördad broders förfärliga vålnad — o, Jörgen! Jörgen! stig upp från din graf och låt mig byta med dig!"

Ångestsvetten strömmar från hans panna i heta droppar; hvarje led krympes i de sammanpressade fingrarne, hvarje nerv skälfver i den olycklige syndarens kropp; men hvilken Himmelens Engel är det, som knäböjer vid hans sida, stryker håret ur hans panna och aftorkar ångestsvetten? Johan ser upp — är det vålnaden från grafven, eller är det

han, Jörgen, Jörgen! Nej han småler vänligt, det kan icke vara han!

Johan utsträcker de feberaktigt darrande händerna och fattar om brodrens arm. — "Är det du, Jörgen! Barmhertige Gud! är det du?"

"Ja, det är jag, jag sjelf," svarar Jörgen ooh vill sluta brodren i sina armar.

"Du är då icke död?" frågar Johan, men håller honom ifrån sig; "gode Gud i himlen! jag är då icke din mördare?"

"Tyst, tyst!" utropade Jörgen. "Du stötte mig ned från luckan, jag föll på golfvet, och kulorna gingo öfver mig. Men de släpade mig i fångenskapen, och derifrån kommer jag nu. Förlåt mig, Johan, att jag så länge glömde att vi voro bröder, att du till slut också glömde det!"

Johan står som förstenad, slutligen kastar han en enda lång blick mot himlen; men i blicken var en himmel af lycka och tacksamhet; derpå kastade han sig om brodrens hals i ett långt varmt famntag.

"Gå till din brud!" utropar han i det han ryckte sig lös, och sjelf störtar han ned för kul-

len. ”Jag har icke mördat honom!” ropar han, ”jag har icke mördat min broder! Han lefver! Gode Gud i himlen! han lefver, du har frälsat honom!” Och han kysser blommorna, omfamnar träden, rullar sig i gräset i sin glädje; men alltjemt vänder sig hans tårfylda blick mot solen och himlen, medan hans läppar stamma tack och välsignelse.

Dagar hafva gått; bröllopsdagen är kommen; klockorna ringa festligt, kyrkan är smyckad med blommor och grönt, och orgeltonerna ljuda ut på kyrkogården. Se, der går bröllopståget, festligt, blomstersmyckadt! Bruden går mellan tvenne bröder, som hålla henne vid hvar sin hand, — den ene brodren gifver henne åt den andre. Länge hade de stridt i kärlek, om hvem som skulle få lof att göra det stora offret; men den ene har en svår skuld att försona, och han har gått derifrån med segren. Se, huru hans ögon glänsa, huru hans gång är lätt och säker, huru glad och djupt rörd han är, då han utsträcker sin hand för att föra bruden till brodrens sida. Huru varmt

och innerligt han beder — det är som upplöste sig hela hans själ i glädje och tacksägelse.

Det är afton i dalen, vinden har gått till ro, och hvarje blad med den; det är så stilla att till och med den lilla bäcken i skogen kan låta höra sitt brusande. Dörren till bröllopshuset är stängd; det är blott modren som får se in genom de små rutorna; ty icke en gång aftonvinden rör de mjuka rosor, som slingra sig uppåt muren. Men hvem är vandraren med rensel på ryggen och staf i handen, som står uppe på kullen under eken? Han utsträcker sin arm mot det lilla huset till afsked; ty nu går hans väg ut i vida verlden; men hvarföre knäböjer han, hvarföre lyfter han händerna mot himlen som till bön? Är det möjligt att han tackar Gud, derföre att hans älskade hvilar i brodrens armar? Är det möjligt att han med lätt hjerta, med glädjetårar i ögonen kan lemna allt hvad som är honom kärt, för att vandra bort i fremmande land? Ja, det är så; ty ett fredadt samvete lättar bördan och förvandlar hvarje suck till tack och välsignelse.

V.

Furstens svärd.

(Ur Phantasus.)

Icke långt från den verldsberömda fria riksstaden Nürnberg möttes en vacker sommarmorgon tvenne ynglingar, båda födde inom de ädla ringmurar, hvilka på afstånd, belysta af morgonrodnadens skimmer, framtedde sig för deras blickar. Den ene af dessa ynglingar hette Leutvalt, han satt under ett friskt doftande träd, improviserande små sånger enligt gammal vana; den andre, Adelhard kallad, kom just ridande förbi stället på en skön, flåsande springare. Då de båda ynglingarna sågo och igenkände hvarandra, blefvo de hjertligen glada; ryttaren hoppade af, sångaren reste sig upp, och de

omfamnade hvarandra rätt innerligt. De hade mycket att berätta, emedan de en längre tid varit åtskiljda. Leutvalt hade lefvat i den sköna staden och i skola hos de mest aktade sångare. Adelhard deremot hade tillbragt sina dagar hos den berömde markgrefven Albrecht von Bayreuth, hvilken för sin skönhet och utmärkta egenskaper som krigare plägade kallas Albrecht Achilles. Der hade nu den unge, stridslystne ynglingen fått lefva helt och hållet efter sin smak; han var äfven mycket omtyckt af den tyske Achilles, dels för sin skicklighet i fäktning, dels för de många bevis han lemnat på ett ovanligt mod i allvarsammare strider. "Det har då varit svårt för dig att lemna honom?" frågade Leutvalt sin vän. — "Ja i sanning," svarade Adelhard. "Men hvad var att göra? Så snart han samlade sina skaror mot vår kära moder, den herliga, fria riksstaden Nürnberg, gjorde jag i ordning min packning, band min sadlade häst vid porten, och derpå gick jag i Guds namn omgjordad med mitt svärd uppför trappan till den käre herrn och sade: Ni har varit för mig en huld furste, men som

det i år ser ut, lärer jag komma att emot er använda den konst, som ni sjelf lärt mig. — Jag hade trott, att den starke Achilles skulle blifvit vred, hvilket han ganska lätt plägade blifva; men han endast smålog och sade: du är en bra gosse. Derpå teg han en stund stilla, slamrade med det stora guldinlagda riddarsvärdet, som han aldrig spänner från sidan, och sade: det här hade kunnat slå dig till riddare. Nåväl, på hvad sätt det ock må träffa dig, handla blott så, att du med ära kommer under dess slag, då träffar det dig till ditt eget väl; det må nu träffa dig till lifvet eller till döden. — Derpå helsade han mig vänligen på sitt eget vis, och jag var ganska allvarligt stämd, då jag gick ut. Men då jag nu är inom våra gränsor och isynnerhet sedan jag träffat dig, är jag åter glad till mods som fordom. Nu ären J väl färdiga? Det är på tiden." — "Det veta vi alltför väl," sade Leutvalt. "Gå du emellertid i dag upp till den gamle rådsherren Scharf. Der bjudes en munter middag, du får der vidare besked och var så vid godt lynne." — Derpå gingo båda yng-

lingarna mot staden sjungande under vägen genom den vackra nejden krigssånger af fulla hjertan och fulla lungor.

Hos den ärevördige rådsherren Adam Scharf var en samling af aktadt folk, tillhörande den fria riksstaden: dels sådana, som med hvita, lutande hufvuden syntes öfverväga sin sista ärofulla gerning, och straxt derpå tänka på en skön grafvård; andra åter, som i sin lefnads middagsglans högt uttalade sina pro och contra; ganska många andra dessutom med präktiga skägg och ännu präktigare förhoppningar, med rosor på kinden och rosor i hjertat. Der voro äfven de båda ynglingarna Adelhard och Leutvalt mycket välkomna, och ehuru man vanligtvis gerna såg den ene för hans sköna sånger, funno likväl alla gästerna ett icke mindre behag i att se den andre ridderlige ynglingen, en lärjunge af deras tappre fiende, den tyske Achilles. Man satte sig till bords, bägaren gjorde flitigt sin rund, och man talade intet annat ord, än om det förestående kriget. Adelhard deltog lifligt i samtalet, och alla hörde gerna på honom, emedan han

visste så mycket att berätta om den ärevördige motståndaren, och då den store Achilles föreföll Adelhard sjelf nästan alltid såsom ett präktigt, invigdt furstesvärd, gick hans tal också nästan alltid ut på Achilles' guldinlagda svärd, så att han uppväckte, icke blott i sitt eget, utan äfven i alla de närvarandes hjertan, en liflig åtrå efter detta högtberömda, ridderliga vapen. Mången af ynglingarna gjorde i sitt hjerta ett heligt löfte, att antingen vinna det, eller falla för dess hugg, och blott vördnaden för de gamle hindrade, att man icke skred till bindande löften. — Slutligen frågade den gamle Adam Scharf om Leutvalt kunde fansången, och när denne svarade, att han var färdig, bådo alla honom enträget sjunga, då han uppstämde följande:

Väfd af täcka flickans hand,
Sirad skönt med ros och band
Vajar högt vår fana;
Hon är Nürnbergs blå banér,
Hon kallar oss då qvällsol ler,
Att segra eller falla.

De tre sista stroferna blefvo upprepade af hela sällskapet, och nu uppstod en sådan otålighet efter baneret, att de alla nödvändigt ville se det, och derpå i närvaro af det heliga tecknet sjunga de andra versarne af sången. — "Jag tänker, att flickorna hafva snart väfnaden och stickningen färdiga," sade Adam Scharf, och böd sina gäster att följa sig, hvarvid han berättade Adelhard, att hans dotter jemte några andra ungmör arbetade på ett nytt stadsbanér för detta krigståg, och voro just nu i jungfrukammaren sysselsatta med att fullborda arbetet.

Det var en vacker anblick, när man trädde in i det rymliga, något dunkla rummet, der de täcka flickorna voro flitigt sysselsatta sittande omkring den stora duken, och arbetade på de gyllene franserna, ty midten af sjelfva banéret var redan färdig, och man såg riksörnen med två gyllne helgonglorier omkring två hufvuden, med svärd och riksäpple i klon framglänsa svart och jättestor på sidenduken. Öfverst satt Elisabeth Scharf, rådsherrens enda barn, som hade öfverinseendet öfver

arbetet och som derjemte flitigt sydde med sina små, fina händer. Hon var en af de gestalter, hvilka våra gamla målares pensel så gerna framställde på duken.

När männerna, med gamle Adam Scharf i spetsen, trädde in, uppstego flickorna från arbetet, drogo sig ett par steg tillbaka, och lemnade plats åt dem, hvilka med svärdet skulle försvara banéret och kanske en dag färga det med sitt blod.

Allvarsamma stodo männerna rundt omkring, tysta vid tanken på de öden, som den kommande tiden bar i sitt sköte och inom sig sjelfva öfvervägande, om den Achilles, som nu hotade dem, skulle kunna leka samma lek med deras hulda fädernesstad, som den gamle Achilles fordomdags med Troja. Att de icke fått en mindre modig fiende, derom voro alla öfvertygade, och de gamle fattade vid tanken härpå de ungas händer och bildade sålunda en kedja rundt omkring den heliga väfnaden. Ungmörna stodo bakom dem, äfvenledes med de små hvita händerna hand i hand, så att

man nästan öfverallt såg ett täckt flickansigte med långa nedsänkta ögonhår skåda fram mellan två karlansigten. Bakom Adelhard och Leutvalt, som här allraminst kunde vara skiljda från hvarandra, stod Elisabeth Scharf, och de båda ynglingarna vände ofta sina blickar från den sköna duken till den skönhet, som skapat den förra.

Då vinkade den gamle rådsherren på sångaren, och sade: "fortsätt nu sången, käre vän!" det är en just passande tid dertill." Och Leutvalt uppstämde och sjöng:

Örnen här bland blommor står,
Snart han dock till striden går
Ut bland stormarna och döden.
Det är Nürnbergs blå banér,
Det kallar oss då qvällsol lér,
Att segra eller falla.

Äfven nu upprepades samma strofer, som förut, derpå omfamnade och kysste de hvarandra med strålande fast tårdränkta ögon och gingo tigande hem.

Följande dags morgon sågos män och qvinnor af alla stånd förenade i kyrkan för banérets

invigande. Alla hjertan höjde sig till Herren Gud och den sköna duken kom helgad från presternas välsignande händer. Derpå anmodade man nio ynglingar af stadens förnämsta familjer och alla sjelfva af ett allmänt anseende, att träda fram till altaret, på det presten måtte draga lott, åt hvilken af dem man skulle anförtro härens äretecken. Adelhard och Leutvalt voro bland dessas antal. Högt slogo de ungas hjertan af önskan att få föra den invigda af stora faror omsväfvade örnen. Sångaren Leutvalt såg lugnast ut härvid, och det också icke utan skäl, ty den kära sångkonsten plägar, när man vårdar den rätt, framlocka lugnet och den undergifna mildheten. Men otåligast och oroligast deremot slog Adelhards hjerta, som i den tyske Achilles' skola hade lärt helt andra ting, än hans vän vid diktarnes fötter. Dessutom brann han af den häftigaste kärlek till den sköna qvinna som väft banéret, Elisabeth Scharf och trodde, att blott i härens första led kunde man rätt vinna och förtjena stadens första skönhet. Men lotten föll, och banéret sänkte sig från prestens hand

ned i den rodnande sångarens. Hade Adelhard nu känt sig sårad öfver ödets beslut, så hade han bort blygas öfver en sådan tanke, då han såg, huru stilla, menlös och from hans vän ställde sig under den fladdrande örnens vingar, så att man i sanning kunde komma att tänka på lammet med Gudsfanan, sådant man understundom ser det afbildadt på heligt mystiska taflor och på gamla Tyska mynt.

Festens allvar förvandlades mot aftonen i en munter bal på rådhussalen. Dit kommo stadens ungmör alla i sina vackraste och dyrbaraste smycken, ynglingarna likaledes, och man endast samtalade med hvarandra, under det en herrlig musik uppspelades, så länge de vördnadsvärde gamle och matronorna stodo; men sedan dessa hade satt sig ned såsom åskådare rundt omkring i salen, började ungdomen en ringdans. Sålänge man parvis gick omkring i den stora salen, hade Leutvalt hela tiden åtföljt den täcka Elisabeth Scharf; en ära, som i dag tillkom honom såsom utvald fanförare. Adelhard stod sorgsen och dyster stödd mot väg-

gen. Men så snart de muntrare dansarna började, bugade Leutvalt sig för sitt sköna sällskap och sade: "det vore orätt, att förlama Er lätta dans med min ovighet. Får jag föra Er till en ädel vän, som bättre förstår dansen? Jag vill begifva mig, dit jag också hör, till musiken. Der vågar jag hoppas, att kunna försköna, hvad jag här blott skulle förderfva." — Och emedan de just stodo midt emot Adelhard, lade han på ett godmodigt och vänligt sätt den skönas hand i vännens, och begaf sig upp till musikplatsen, der han på det smakfullaste än stämde in med det ena, än det andra instrumentet och log behagligt ned från galleriet, isynnerhet när Adelhard och Elisabeth sväfvade förbi honom.

Adelhard och den sköna hade emedlertid börjat i hviskande ton ett lifligt samtal, eller snarare Adelhard talade, och Elisabeth hörde blott på, men med så täckt nedslagna ögon och en så späd rodnad på kinderna, ja understundom med ett så intagande leende omkring den fina munnen, att Adelhard gerna glömde banéret för långt ljufvare för-

hoppningar. Sålunda gick aftonen, och en blick af Elisabeth skapade en hel krans af blomstrande eterneller omkring ynglingens hjerta.

Men den sköna hade en mycket förståndig och kärleksfull moder, som vetat genom ömhetens och kärlekens band tillvinna sig sitt barns hela förtroende och tillgifvenhet. När nu alla i rådsherrens hus hade gått till sängs, steg gumman åter upp, och smög sakta till den lilla kammaren, hvarest hennes blomstrande dotter sof; men att hon nu icke kunde sofva, det visste hon väl. Hon nickade vänligt mot sitt kära barn, ställde afsides lampan och satte sig sjelf vid fötterna af den lilla bädden. Då uppstod ett förtroligt samtal, och liksom den hulda Elisabeth, nästan mer genom rodnad än med ord, men dock ärligt och utan omsvep erkände, att den unge Adelhard ej var likgiltig för henne, så sade också modren henne utan omsvep, att hon redan var en förlofvad brud, enligt fadrens vilja och löfte, åt hennes förste dansör den föregående aftonen, nemligen den ädle sångaren Leutvalt, den käre och ärade vännen till

deras hus. — "Min fars ord är heligt, som min ära;" sade Elisabeth, och ehuru hon blef nästan likaså blek, som hon förut varit röd, strålade dock ett himmelskt leende ur hennes stora blå ögon. Hon kysste tacksamt modrens smekande hand, och när den vördnadsvärda gamla åter trädt ut ur kammaren, runno ett par varma tårar öfver flickans kinder, men en stilla innerlig bön bistod äfven här. Det oskyldiga bröstet höjde sig åter lugnt, snart och nästan glad insomnade det fromma barnet, och Englarna hviskade i hennes öron endast ljufva drömmar.

Helt annorlunda hade Adelhard tillbragt denna natt. Han sof alldeles intet, eller när sömnen och drömmen kommo, så höjde sig alltid på dess gåtlika vågor Elisabeths himmelska gestalt. Han for då upp för att omfamna den, och drömde i ett dylikt till hälften sofvande och till hälften vakande tillstånd ända till morgonen.

Trumpeterna smattrade genom gatorna, oboerna blåste till afsked, hären församlade sig till mönstring framför murarna, och emedan den da-

gen derpå skulle tåga åstad, hade staden i dag tillställt en afskedsfest, hvarvid de ädlaste jungfrurna skulle kredensa åt de unga krigarna den förfriskande afskedsdrycken. Med så gladt mod som denna gång hade Adelhard ännu aldrig hulpit till med att ordna skarorna, ej heller någonsin så glad skurat vapnen, ty blott den kan öfverhufvud af hjertat förstå och älska vapenlust och krigsmusik, som medför till striden i sitt minne en älskad bild.

Hur klappade icke nu den stolte ynglingens hjerta, då man satt vid bordet och Elisabeth Scharf med synbarlig afsigt först gick till honom, för att fylla hans bägare. Han ansåg i detta ögonblick den tyske Achilles icke mäktig nog, och dennes gyllene riddaresvärd blott alltför svagt, att förtjena en sådan hyllning. Men då böjde sig Elisabeth med en ganska allvarlig mine ned till honom, sägande: "Ni mottager denna dryck af en förlofvad brud, käre herre!" — Och först då blef han varse i hennes ansigtsdrag den ofantliga förändringen sedan föregående afton, och det sätt, hvarpå

hon vände sig från honom och gick bort, dämpade hans mod, att kunna yttra till henne ett enda ord, och förvandlade den glädje, hvaraf han en tid njutit, i en bitter, tillbakahållen smärta.

När nu alla festens fröjder och lustbarheter hade gått till ända (för Adelhard syntes de sorgliga och tröttsamma), och hvar och en begifvit sig till sin plats i hären, ville den stackars ynglingen likväl försöka en bättre lycka. Han gick till den gamle Adam Scharf och tilltalade honom med följande ord:

"Min värde herre, Ni har, enligt hvad jag fått veta, förlofvat Er sköna dotter med en ung man."

"Ja, det har jag," svarade Adam Scharf. "Men hvarföre frågar Ni derefter?"

"Emedan jag gerna skulle vilja ega henne," sade Adelhard. "Jag tänkte, det kunde väl gifvas vilkor, såsom det att med sitt lif fäkta för den sköna?"

"Fäkta, ja," sade Adam Scharf. "Men på en fader, som en gång lofvat sitt barn åt en redlig man, kan till och med den tyske Achilles med all

sin fäktning intet verka. Derföre blifver det vid det gamla."

"Äfven om jag vunne i striden och hemförde den tyske Achilles' riddaresvärd?"

"Då bör staden belöna Er och skulle visserligen göra det. Men fadrens barn blifve den förlofvades tillhörighet. Och dermed, unge herre, godnatt. Jag hoppas, att Ni icke vill ingifva mig något dåligt begrepp om Er genom ett längre samtal angående saker, som icke låta ändra sig. Jag säger Er derföre med stor aktning och vänskap för morgonens aftåg: Farväl!"

Och dermed öppnade den gamle mannen ganska vänligt dörren för sin gäst, och Adelhard gick ut till hälften motvillig, till hälften lydig, men med förtviflan i sitt sinne.

Bättre till mods, än han föregående afton hade trott sig kunna vara, red han följande morgon jemte de öfriga i fält. Han visste också nu icke något bättre för sig, än strid och kamp, dels emedan det alltid varit hans största nöje, och den sårade fisken vill likaså gerna ut i vattnet, som den

friske, men dels också, emedan för första gången under hans korta lefnad, döden log mot honom såsom något önskansvärdt och välkommet.

Då man kommit långt nog från staden att icke längre kunna höra ljuden af lyckönskningar och afsked, red Adelhard fram till sin vän Leutvalt, och ville under det banér, som Elisabeth väft, klaga för honom sin kärlek till Elisabeth och sin önskan att få dö. Men då han såg den unge sångarens glänsande och lyckliga blickar, kunde han icke finna passande ord för sin klagan, och slutligen sade Leutvalt i en barnslig enfald till honom: "En gladare varelse rider väl icke i denna hop, än jag, kära Adelhard; ty den som har väft detta banér, är min brud. Hennes fader har lofvat mig henne och jag tror mig ega krigsmod och sångförmåga nog, för att vinna min kära Elisabeths tillgifvenhet. Strider och sjunger jag icke för ett herrligt mål? När vi komma tillbaka från striden, skall hon få erfara det, och då har jag, om Gud vill, gjort något, som gifver mig mod att säga henne, huru oändligt kär hon är mig." — Nu först

lärde Adelhard rätt känna höjden af sin olycka, ty han fick nu ej längre hoppas. Han sade blott: "så är då Elisabeth *din* brud, och *min* brud skall markgrefven Albrechts svärd blifva." — Och derpå red han mot fienden under en oafbruten tystnad.

Men kriget antog icke en så hastig och afgörande gestalt, som Adelhard önskat. Den store Achilles' riddaresvärd blixtrade icke rakt emot dem till seger eller död, utan visande sig på afstånd beskref det nästan magiska kretsar, mera hotande än slående, så att man på lång tid ej kunde utfundera, hvad den fruktade krigsfursten egentligen ämnade. Endast smärre fäktningar förefölło och alla voro alltför obetydliga för en brud, som söker äran, eller en olycklig älskare, hvars sista hopp är att få dö i striden.

Då hände sig efter ett långt fram- och återtågande, att budskap kom från staden Nürnberg, att Achilles var nära deras portar, i det han med forcerade marscher nalkades allt närmre och närmre, och att trupperna skulle skynda hem, för att skydda sin fädernestad. Utan rast och ro tå-

gade man genast till den dyra moderstadens räddning, och oaktadt man fann det obegripligt, att markgrefven skulle kunna hafva vunnit så stort försprång, var målet ändock alltför dyrbart för hvar och en, att han icke skulle uppbjuda all ansträngning och alla krafter för att tillryggalägga vägen.

En afton, då mörkret redan inträdt, ryckte man inom den fria riksstadens murar. Häst och ryttare voro uttröttade, och emedan de tappra krigarne kände kraft och mod till sin hemorts försvar gingo de lugna till hvila, och njöto i den ljufva känslan af fullkomlig säkerhet en efterlängtad sömn.

Men redan innan morgonen grydde i öster, kommo ryttare i ilande fart från förposterna med truppar flyktande efter sig. — "Fienden!" skreko alla, "fienden!" Och hornen blåste i kyrktornen och trumpeterna på gatorna, och fanorna höjdes fladdrande och röda i den dunkla morgonrodnaden. Achilles var ett stycke från staden, och den som hittills mindre tänkt på Troja och förstöring, kände nu denna förfärliga morgon-

stund, uppväckt från sömnen af skrik och rop, underliga tankar korsa sitt oroade sinne. Allt var också i hela staden i uppror, qvinnor greto, barn skreko, anförare ropade, soldater och ryttare flyktade, och ingen trupp kunde ordna sig, och ingen kom ut genom portarna. Leutvalt stod emedlertid med stadsbanéret på torget, nära Adam Scharfs hus, munter och frimodig såsom alltid, och lät riksörnen glad fladdra i morgonkylan öfver sitt hufvud. Då kom Adam Scharf ilande till honom. — "Ut med fanan, svärson!" ropade han. "Fienden är ännu icke så nära, som man tror, och derute på slätten skall man slåss, eljest kommer fienden för nära murarna. När blott banéret är derute, så skall jag lätt kunna förmå de öfriga att följa det. Följen Leutvalt, alla som hafven mod och ären unga!" — Leutvalt sporrade nu sin häst och red ut genom portarna. Glad ropade han: "Här är banéret! Hit Nürnberg!" — De unga män, som voro honom närmast, följde honom, bland dem Adelhard, och så gick det i susande fart öfver bryggan, ut på åkrar och ängar, tills man kom till den

utsatta slätten, hvarest man stannade och såg emot den antågande fienden med stridslystna blickar.

De unga krigarne måtte hafva ridit alltför fort, ty endast sexton, Adelhard deri inberäknad, hade kunnat följa banérförarens snabba ridt. Och midt emot dem, som väl endast voro sysselsatta med att ställa sig i ordning, men dock talrika och med hvarje ögonblick mer färdiga till striden, visade sig riddaren och hans krigare i hjelmar, hvilka starkt glimmade i den uppgående solens sken; men de som från staden skulle komma till hjelp, hade icke ännu hunnit längre än till portarna. Leutvalt sade till kamraterna, som med oroliga blickar mätte platsen framför och bakom sig: "Vi må väl kunna hålla ut här, tills våra vänner anlända? Hafva vi ridit alltför fort, så kunna också några af oss blöda derför; men vänder sig banéret till flykt, så beröfvar det alla, som komma efter oss, modet, och förstör deras stridslust med ett enda slag." — Det insågo äfven alla och blefvo ståndaktigt qvarstående, under det Adelhard red åt höger mot en kulle, för att se, om man icke

från det hållet sökte afskära dem återtåget. Han stadnade på kullens spets och såg inga hotande skaror, men väl en ensam ryttare, som långsamt kom ridande från denna sidan på en hög, präktig häst, han sjelf var äfven hög och klädd i en fullständig, af guld glimmande riddarerustning och med den väldigt svajande hjelmbusken på hufvudet. Och då han på adelsmannavis vände hufvudet med stolta åthörder än hit, än dit, för att uppfånga slagtfältets läge med sin örnblick, och derefter red längre fram, helt allena, helt obekymrad, blott gifvande akt på trupparnas ställning, då förrådde han så mycket af en Hohenzollersk furste, att Adelhard icke längre betviflade, att han nu hade framför sig den tyske Achilles, sin store, fruktade mästare. — ”Vare du nu helsad sköna morgon, antingen till en hedervärd död, eller den oerhördaste seger!” sade den modige ynglingen vid sig sjelf, band sin barett hårdare, fattade svärdet med krampaktig styrka, och oaktadt ungdomen hos honom beklagade den nära döden och skyggade för den väl beväpnade, jättestore riddaren, jublade lik-

väl äran och den olyckliga kärleken. Han tryckte venstra sporren i sin häst och sprängde med fast beslut och i god ryttareställning mot Hohenzolleren.

Men denne sporrade plötsligen, liksom lifvad af en hastig idée, sin snöhvita häst, och blixtsnabbt ilade denne framåt, icke mot den djerfve ynglingen, såsom denne i början i sin glada förskräckelse trodde, utan rakt mot det svajande banéret, mot de femton, som stodo rundt omkring det. Adelhard stirrade ett ögonblick, liksom man studsar, när man ser någon med oerhörd djerfhet göra ett hastigt språng öfver kanaler eller hoppa ned från klippor. Der satt Hohenzolleren redan midt i hopen, många svärd klingade och rasslade mot hans harnesk och hjelm, men hans ofantliga riddaresvärd nedslog allt. Der föll en ryttare, der hängde en annan bedöfvad i sadlen, der tumlade en omkullriden häst på sidan, der sprängde en annan blödande med sin ryttare tillbaka till staden. De markgrefliga ropade på afstånd på sin herre och började att ila till den ensamme hjelten, Adelhard skyndade till banéret. Han kom just till ho-

pen, då Achilles i ilande fart red emot Leutvalt; den af de femton som icke blödde eller fallit stelnade af fasa. Men Leutvalt höll med förtvifian fast i banérstången, Adelhard red fram från venster, högg i markgrefvens venstra arm, som hade fattat stången, och ropade i vild ifver: "död, eller svärdet!" I samma ögonblick föll furstens svärd på Adelhards hufvud, men barettens rika fjädrar hämmade hugget, och Adelhard blef ej sårad. Just då ropade den nedridne Leutvalt: "Herre Jesus, han rycker banéret från mig! Hjelpe den, som hjelpa kan!" — "Elisabeths banér!" ropade Adelhard, och fattade stången, utan att gifva akt på någon fara. — "Död och förbannelse, J pojkar," dundrade markgrefven, "släppen! Der ha'n J Er del!" Och två gånger blixtrade den vredgade klingan, och båda ynglingarna tumlade blödande till jorden, och segrarens hand svängde den tvehöfdade örnen högt öfver sin hjelm. De markgrefliga hade anländt, och skyndade jublande, med sin Achilles i spetsen, mot de antågande Nürbergarne.

Redan längesedan hade stridens buller slutat, då de båda ynglingarna lyftade upp sina blödande hufvuden. — "Har du banéret?" frågade de hvarandra på samma gång, och derpå sjönko de åter vanmäktiga ned bland de befuktade ängblommorna. Efter en stunds förlopp reste Leutvalt sig ännu en gång, sägande: "Har du redan somnat, Adelhard? Jag tror till den långa sömnen?" — "Nej," sade Adelhard, "men föga fattas att så är. Mitt sår i hufvudet smärtar mig mycket." — "Jag känner ingen smärta" svarade Leutvalt, "men matt är jag, liksom efter en genomdansad natt, förfärligt matt. — Hvad tycker du? Vi dö ju dock en skön död. Mig förefaller det, som vore här nästan just det ställe, hvarest vi träffade hvarandra, då du kom hem från Achilles. Nu deremot skickar Achilles oss båda hem." — Hade vi blott icke förlorat banéret!" suckade Adelhard; "Elisabeths banér!" — "Vi höllo det ju, så länge vi kunde," sade Leutvalt. "Den käre Guden skall gifva oss begge ett bättre i paradiset, väfdt af morgonrodnad och midnattsskuggor och solstrålar och det

matta månskenet, stickadt med många, många stjernblommor, — ja, sköna blommor."

Derpå tystnade ynglingen. Adelhard reste sig upp och såg på munnens krampaktiga leende, som just nu hämtade den oskyldiga barnasjälen ur den rena kroppen. Af smärta öfver den döda vännen, öfver det förlorade banéret och döfvad af sårfeber, sjönk Adelhard medvetslös ned på det blodiga lägret.

Striden hade emedlertid slutat. Då markgrefven Albrecht såg, att staden egde en alltför modig och stark besättning, för att kunna med storm intagas, nöjde han sig med, att drifva sina fiender ända till portarna, och återvände med det eröfrade banéret och den segerrika dagens ära till andra bedrifter. Då trädde borgare och bönder fram, för att söka efter döda och sårade, och buro de båda vännerna, af hvilka den ene redan var död och den andre medvetslös, till staden.

Så ofta Adelhard vaknade från det döfvande febervansinnet, föreföll det honom alltid, som låg han i

ett stort rum, hvarest han fordom sett Elisabeth och banéret, ja ofta, som om Elisabeth satt vid hufvudgärdet af hans säng, ordnade med de sköna händerna hans hufvudkuddar, eller räckte honom läkemedel, eller förband hans värkande hufvud. Han log då alltid ganska vänligt, tackande Gud, att han tillsände honom vänliga anleten, som omgåfvo hans sjukbädd. — "Hvad, är jag bättre än andra sårade," sade han då ganska högt för sig sjelf, "att den ene ser en djefvul vid sin bädd, och jag deremot en engel?"

Men mer och mer försvann svagheten, allt klarare och klarare framtedde sig rådsherrens stora rum för hans ögon, och slutligen ganska säkert och utan tvifvel den efterlängtade flickans himmelskt rodnande gestalt.

Hur lycklig än den tillfrisknande ynglingen kände sig, uttog likväl krigsäran först sin rätt. Han frågade den älskade efter banéret. Hon rodnade synbart, och ett sakta: "förloradt!" trängde sig fram mellan de späda, rosenröda läpparna.

"Jag törs icke fråga efter Leutvalt!" suckade

Adelhard, och den sjuke och hans vårdarinna greto tårar vid minnet af den döde vännen. I sin veka smärta fattade ynglingen flickans hand, gömde sitt glödande ansigte deri, och först då, när hans tårar flöto mildare, kände han med förvåning att Elisabeth utan motsträfvighet tillät honom hålla hennes hand. Förvånad såg han upp på det oändligt sköna englaansigtet; det var honom, som vågade han hoppas allt, och dock dristade han icke något ord. Men frågan stod så tydlig i hans blickar och på hans läppar, att Elisabeth slutligen med sänkta ögonlock, till hälften bortvänd, sade: "kunde då en flicka så sköta en yngling, Adelhard, om hon icke vore hans brud? Min fader har gifvit detta löfte för Ert botande."

Då uppgick i den tillfrisknandes hjerta liksom en uppfylld barndomsdröm. Nu först fattade han riktigt varmt den undersköna venstra handen, som han höljde med kyssar, och med den späda högra smekte Elisabeth, till hälften skyggt, till hälften ömt, hans kinder, hvilka åter öfverdrogos af helsans rodnad. Då hörde man liksom sporrars slam-

rande och tunga steg i trappan. Dörren gick upp och Albrecht Achilles inträdde vid den gamle Adam Scharfs hand. — "O Gud! jag har alltså åter drömt," suckade Adelhard, och ville gömma sitt hufvud i kuddarna. — "Hvarföre just drömt?" frågade markgrefven; "jag har slutit fred med din fädernestad, yngling, och har kommit hit till din förlofningsfest. Jag kommer äfven till bröllop, när du blott först blifvit fullkomligt frisk från det sår, mitt svärd gifvit dig." — I detsamma slamrade det guldinlagda riddaresvärdet vid hjeltens sida, och Elisabeth drog sig rädd tillbaka vid dess klang, men Adelhard reste sig glad upp vid det välbekanta ljudet. Då sade Albrecht Achilles: "Räcken mig Edra händer, unga, sköna par. Jag vill fästa Edra förlofningsringar." — Men Elisabeth trädde ett steg längre tillbaka och hviskade helt tyst till sin ärevördiga moder, som under tiden äfven kommit in: "Skall jag förlofvas af den hand, som tog banéret från vår fria riksstad?" — Achilles hade likväl hört hennes ord och svarade: "att jag tog det, sköna flicka, var en tapper krigares verk;

att jag återlemnar det, är ett verk af furstens godhet. Och då Er brudgum så tappert fäktade för detsamma, återsänder jag det i morgon till Er kyrka." — Adam Scharf kysste hjertligt sin svärson, och några heta tårar föllo på hans sår, men Elisabeth räckte markgrefven sin sköna hand, bugade sitt hufvud ödmjukt och tacksamt, och under det de vexlade förlofningsringarna, sade Achilles:

"Unge krigare, jag vet väl, att du fästat din sista förhoppning vid mitt svärd, och att en annan tänkt detsamma. Denna gång har svärdet vänligt vedergällt båda, som tänkte eröfra det. Den ene förde det till himlen, den andre till vinnande af en brud."

VI.

Gerningarnes spår.

Det var årets sista afton, helgad de stilla hågkomsterna, liksom årets första morgon tillhör de ljusa förhoppningarne. Rundt omkring honom rörde sig verlden i oroligt tummel, för att fira årets sista fest; han satt ännu flitigt vid sitt arbete. Blott då och då såg han upp, som för att samla och förnya sina tankar; men omedelbart derpå gled pennan så mycket hastigare öfver papperet. Småningom förstummades tumlet derutanföre, lampan på skrifbordet brände alltmera matt; då lade han pennan ifrån sig, lutade sig med korslagda armar tillbaka i länstolen och försjönk i grubbel. Han var icke gammal till åren; men han bar en död-

lig sjukdom i sitt inre, som snart skulle sluta hans dagar. Ack, det finnes väl icke något menniskobröst, i hvilket icke den dödliga sjukdom, som en gång skall medföra kroppens upplösning, lefver och verkar ohörd, osedd och obemärkt! Men han visste deraf.

Och då han satt så, försänkt i tankarnes djupa verld, fattade allvar hans själ. Han tänkte tillbaka på sitt lif, han skärskådade sina gerningar och vägde dem på rättfärdighetens vågskål, och icke blott sina gerningar, utan också sina ord och tankar. I allvarliga betraktelser lät han sina fel, sina öfverilningar, sina svagheter passera förbi; allt flera och flera stodo framför hans blick; men han afvisade dem icke, ehuru det lägrade sig en tungsinnig sky på hans panna; men den klarnade, då han såg det rena, oegennyttiga, uppriktiga pröfvande, som följt gerningarne åt. Hade han icke städse arbetat i rättrådighetens tjenst? hade han icke ifrigt, heligt önskat att uppfylla sina dagar af goda gerningar, af förtjenstfulla handlingar, inför Gud och menniskor? Men huru litet

hade icke hans arbete gagnat, och nu närmade sig hans dagars afton!

Och då han satt der, fördjupade han sig alltmera i sin själs helgedom; skrankorna, som tid och rum uppställa, försvunno, och det var som stod han ansigte mot ansigte med sin Skapare. Och omedvetet fingo hans tankar ord, och han talade så till Gud:

"Se, du vet det, att det var min själs brinnande önskan att arbeta på jorden, medan jag lefde, att jag icke skulle dö utan att lemna spår efter mig; men huru fruktlöst har icke allt mitt sträfvande varit? Jag är såsom en man, den der tillsått sin jord, men det kommer intet regn, inga fruktbara tider, och utsädet dör bort, och det blifver hvarken blommor eller frukt. Jag ville hjelpa de förtryckta och gifva de behöfvande, de togo mina gåfvor och lönade mig med otack! Jag ryckte barnet ur förnedringens och vanärans dy, och man anklagade mig för att hafva sönderslitit familjebandet och hädat heliga rättigheter. Jag tog den förtryckte i försvar och ställde mig vid hans si-

da, och man förebrådde mig att jag satte mig upp emot all verlden. Då ville jag tala till menniskorna om Dig, om Dina vägar, om Din rättfärdighet, och jag skref af mitt hjertas innersta; men skall detta icke också vara förspilldt? Är det icke likgiltigt om jag använder mina sista krafter på detta verk eller ej? Jag förmår dock ingen nytta göra i verlden de få dagar jag ännu har qvar!"

Så talade han till Gud, och Gud svarade honom.

Ty då han satt der försjunken i tankar flöto tankarne i hvarandra, det trötta hufvudet sjönk ned på armen, och han drömde.

Han såg fången sitta inom fängelsets murar; han satt i den trånga cellen, stirrande ut i mörkret med sitt askgrå ansigte. Han har uppvuxit i synd och elände till kropp och själ, han, som förfördes af sina föräldrar, fördömdes af lagen och försköts af samhället. I morgon skall han lemna fängelset, i morgon är hans strafftid förbi, då öppna menniskorna fängelsets portar för honom, stöta honom ut i lifvet och lemna honom valet emellan

att stjäla och mörda eller att dö af hunger och elände. Dock kämpar än i denna förhärdade själ ett svagt och döende hopp att kunna vända om från lastens bana, att åter blifva upptagen af menniskor, att genom arbete och botgöring utplåna det sorgliga förflutna. Men det är ett svårt, nästan ogörligt verk att vända åter till dygdens väg; det är långt lättare att synda ånyo och återvända till fängelsets hamn. — Och det blir morgon, och han står fri utanför de tjocka murar, som varit hans sista tillflyktsort, och han går bort i uppsåt att begå en ny förbrytelse. Då aftonen inbryter döljer han sig på ett afsides ställe; när en förbigående närmar sig vill han springa fram och slå honom till marken. Så står han länge väntande, med skallrande tänder och skälfvande lemmar. Då genljuda steg, en man närmar sig, och den drömmande vet att det är han sjelf som vandrar framåt den ensliga stigen; han kommer mycket väl ihåg alltsammans. Då han kommer förbi förbrytaren springer denne fram från sitt gömställe och utsträcker handen; men då möter honom vandringsmannens

allvarliga blick, och hans föresats förintas. Men vandringsmannen utsträcker sin hand och lägger en gåfva i hans, i det han med deltagande säger: "Gud välsigne dig!"; förbrytarens fingrar tillsluta sig omkring guldstycket, han lyssnar som det tyckes till sin välgörares steg, som aflägsna sig; men hans tanke är ej hos gåfvan, den han mekaniskt håller qvar i sin hand; han upprepar för sig sjelf: "Gud välsigne dig!" — Ja, Gud har välsignat honom med förtröstan och mod till att börja ett nytt lif: "Gud välsigne dig!" upprepar han med rörelse; "det måste vara en skön tanke att vara välsignad af Gud, jag vill försöka att förtjena det." Och den drömmandes tanke följer honom öfver det vida hafvet, på skeppet, der han tagit hyra; han arbetar med honom i nya verldens skogar, han ser honom i mödornas och nödens stund, i frestelsens stund; men han hör honom upprepa för sig sjelf: "Gud välsigne dig!" med andakt och hopp, och han går frälsad och välsignad derur.

Drömmen vexlar. Han står i det förderfvade huset. För menniskors ögon bibehåller den väl

ännu skenet af goda seder; men der inne — hvilken förargelse, hvilken dålighet, hvilken massa af laster! Der herskar förderfvets onda ande, det heliga trampas under fötterna, och Gud bespottas af menniskors läppar. Midt uti all denna uselhet sitter der en oskadd blomma i den brinnande elden, ett ungt, oskyldigt barn; men huru länge skall förförelsen gå förbi det utan att smitta dess själ! Förgäfves söker han beveka dem med böner, locka dem med guld, hota dem med straff; de hålla qvar sitt offer. Men detta barns öde lemnar honom ingen ro hvarken natt eller dag, han beslutar att frälsa en själ för Guds rike, och han bortför barnet och döljer det för dess förtappade slägt. Hvad bekymrar det honom att verlden uttalar sin fördömelse öfver hans dåd; skulle han väl kunnat lägga sig lugn till hvila med det medvetandet, att han försummat att frälsa en menniskas själ? Och barnet har vuxit upp och blifvit till man. Välgöraren ligger för längesedan i sin graf, men välgerningen verkar ännu alltjemt. Barnet, som han oskadt ryckt ur lastens håla, har blifvit till en ädel

och rättskaffens man; han sitter i landets råd, och der är visdom och rättfärdighet på hans läppar; men i löndom betalar han sin skuld till sin själs räddare genom att skydda den oskyldige och upprätta den fallne. Och välgerningen lefver alltjemt; den går från själ till själ som ett odödligt arf, och kring den slumrandes läppar svänar ett saligt småleende.

Genom drömmens skuggor tränger en ljusstråle, som kommer från nöjenas och lustbarheternas gemak; den tillvexer och blir till ett ljushaf. Jublande stämmor i förvirrad blandning tränga till hans dröm, lättsinnigt hån, tygellöst skratt och vilda eder. En flock unga män fördrifva tiden med samtal, spel och drickande; den ene söker öfverträffa den andre i lättsinne och dårskap. Afsides i en vrå ligger en af sällskapet utsträckt på en soffa, som det synes trött vid dessa toma nöjen. Det är en af dessa menniskor, som kunde vara stora i det stora; deras själar äro icke starka nog till att vara det i det lilla. Naturen har gifvit honom rika själsgåfvor; men huru har han an-

vändt den värdefulla förläningen? Från den ena förlustelsen har han störtat sig i den andra, den lättsinnigaste bland de lättsinniga, den öfvermodigaste bland de öfvermodiga, han har med slösande hand spillt lifvets dyrbara dagar. Den drömmande skådar djupt i hans själ — huru ödsligt och tomt är der icke! Har det vilda glädjeruset icke qvarlemnat en enda gyllne perla? Ack nej, det fins blott fattigdom och tomhet qvar i själen! Då tränger hans stallbröders samtal till hans dröm; de nämna med hån en främmandes namn. "Kan du tro," säger en, "han är fattig, och dock gifver han bort; han kan icke lefva synnerligen länge till, och likväl arbetar han som en träl; nu har han gjort alla menniskor till sina ovänner, blott för att hjelpa ett barn; — man skulle tro att den narren hoppades lefva i evig tid och skörda frukten af sina mödor." — Den drömmande vet att de tala om honom; men orden tränga djupt in i den hvilandes själ, och ögonblickligen sätta de hans förslöade tankar i rörelse. Han tänker på den man, som hans kamrater icke förstå, som förmår att gifva

utan att hafva öfverflöd; som trotsar verldens dom och som tror sig skola lefva evigt — i sina gerningar. "För honom är alltså lifvet icke tomt," tänker han och reser sig upp grubblande; "och jag, med min stora förmögenhet, hvad har jag gjort för att lefva?" — Och för första gången kastar han en lång blick öfver lifvet; han ser dagarne aflösa hvarandra, tills den sista kommer, som frågar de andra: "Hvilka goda gerningar hafven J mottagit af denne man att förvara?" och hvad skola de då svara? Han störtar upp, och utan att bemärkas af någon lemnar han salen, för att aldrig mer vända tillbaka. Han går ut i verlden för att söka verksamhet, och den tryter icke, men icke heller mödor och besvärligheter; men lifvet är icke längre tomt för honom, och när han skådar tillbaka på lättsinnighetens och sorglöshetens tid, då ryser han, och han välsignar de ord, som väckte honom till strid och arbete.

Och genom drömmens täckelse ser han sin bok ligga uppslagen, men hvem läser den, dessa tankar, som sprungit upp ur hans själs innersta

känsla? Se, ingen bekymrar sig derom, bladen skingras som agnar för vinden och trampas under fötterna. Och den drömmandes bröst pressas tillsammans, och han suckar: "Ack, jag menade likväl så väl!" — Men en ny scen framställer sig för hans blickar. Han ser en blek och nedtryckt qvinna, som sitter der fördjupad i tankar. Arbetet har fallit ur den trötta handen, och själen vandrar omkring på tankarnes vägar, irrande i mörkret. Och frestaren har kommit till henne och vill icke lemna henne. Ett dyrbart smycke ligger framför henne och drager ovilkorligt till sig hennes blickar. På ena sidan armod, elände, mera måhända än hjertat kan bära, på den andra välstånd, kärlek, lycka! Hvarföre tvekar hon då? — Ack, hon tvekar ej längre; bitterheten i hennes hjerta, den värsta frestaren af alla, hviskar till henne, hvem skulle bekymra sig om hon förspillde sin välfärd eller ej, och hon utsträcker handen efter smycket. Då faller hennes blick på papperet, hvari det varit insvept, det är ett blad af en bok, hon vecklar ut det och läser:

"O du som frestas, och dukar under för synden, mitt hjerta blöder för dig — huru kan du tro att någon lycka finnes, som kan ersätta dig Himlens herlighet! Om du i syndens stund blott betänker dig ett ögonblick, så vet att det är Guds röst du hör, han kallar på sitt barn, han kallar det till sitt bröst!"

Se, qvinnan kastar sig på knä och trycker det sönderrifna bladet till sina läppar, hon har hört Guds röst, som kallar henne till sig.

Men hvilken förunderlig, själ och sinne betagande känsla fattar nu den drömmande; det förflutna träder tillbaka i sin skugga, och framtiden öppnar sig för honom. Han står i sin egen boning; men hvilken ny syn uppenbarar sig här för hans blick? Är det sig sjelf han ser ligga der på dödsbädden, med bleka kinder och halfsläckta ögon, redan beandad af evighetens luft? Vid hans sida sitter en man, med mörk uppsyn, och betraktar den döende. Och åter upplåta sig själens afgrunder för den drömmande, och han skådar in i mörker och fasa. Vanvett har gripit den odödliga

själen, och den förnekar sig sjelf. ”När lifvet är slut,” säger han tröstlös till sig sjelf, ”så återstår grafven och ingenting annat. Se huru kroppen faller tillsamman, och själen med den; om några få timmar är ingenting qvar af den jag kallade min vän, mer än en hög af stoft.” Och natten kommer, vännen är ensam med den döende och döden. Plötsligt öppnar den döende sina ögon och läppar, och han talar med sig sjelf, men i klara, fattliga ord. Han börjar med att prisa Gud, som gifvit honom själen och lifvet, att han kunnat prisa den himmelska saligheten att vara ett lefvande väsen, liksom lifvets stora upphof, att han kunnat njuta och tänka och känna och längta och sakna, allt genom den odödliga själens krafter. Och nu upprullar han för sig sjelf lifvets stora räkenskap öfver godt och ondt, dagarne flyga förbi honom och blifva till år, lifvets ström rinner än brusande, än stilla; men med andakt prisar han Gud, både då dagen medförde storm och då den stod i stiltie. Färre och färre blifva de onda gerningarne, flera och flera de goda; der är också

oförskylld sorg, bittert misskännande och tung saknad; men öfver alltsammans utgjuter sig hoppet om en lycklig framtid, som en gyllne ström. I mån som den döendes minnen närma sig lifvets slut blifver hans stämma mera vemodig; der är mången tung skilsmessa från den han alstrat; lifvet blir alltmera ensamt, till slut står han allena; men ju flera kära och älskade föremål han öfverlemnat åt grafvens natt, desto klarare blir det för honom, och nu prisar han Gud i jublande toner; ty han vet att han åter skall skåda de saknade ansigte mot ansigte, och han hör redan på afstånd deras välkomnande stämmor. Men glädjen uppgår i den varma bön, som till slut blott stammande går öfver de kallnande läpparne; men hvarje bruten ton är sjelf en bön, full af tro och salighet, tills ordet förstummas och den ensamme ej längre är ensam, den öfvergifne ej längre öfvergifven, — den döde ej längre död.

Men då den sista tonen bortdör, lyfter han, som sjunkit ned på sina knän vid vännens döds-

bädd, sina händer och prisar Gud; ty han har skådat lifvet genom döden.

Drömmens förlåt brister; den drömmande vaknar, den gyllne morgonsolen badar hans hufvud med sin glans och kallar honom tillbaka till verkligheten. Han öppnar fönstret för att låta den kalla, friska morgonluften strömma in och för att vara den mörkblå himlen med de hvita snömolnen närmre. Och hans knän böja sig, och han upplyfter sina händer.

"O du visdomens Gud!" så beder han, "Du har lärt mig att fatta i denna natt, att ingen tanke i våra hjertan, ingen välsignelse på våra läppar, ingen gerning i vårt lif går förlorad eller försvinner utan spår, derföre att våra heligaste sträfvanden, våra bästa gerningar, vår största fullkomlighet dock blott äro en återglans af Din herlighets glans!"

FREJA,

VITTER KALENDER

FÖR

1855.

REDIGERAD OCH UTGIFVEN

AF

B. CRONHOLM.

LUND,
TRYCKT UTI BERLINGSKA BOKTRYCKERIET,
1854.

Innehåll:

Onkel Adam.

J. M. L.

S.

Ydr.

L.

Ewald.

Ldr.

T—n.

N.

O.

B. C.

Reträtten.

(Ryssland 1812).

Se titel-vignetten.

"Moskwas brand, en verld i lågor,
hvilken moscowitisk drägt!
Hvarför ej vid Newas vågor
fira samma knalleffekt?

Hvarför ej kolossen bräcka,
skakande Europas hörn?
Kan ej "gamla gardet" stäcka
vingarna på Newas örn?

Gamla gardet, ack, det fäller
icke örnen ned så lätt,
mellan snöfält här det gäller
ej till segrar, men reträtt."

II

Så för fyrti år sen klaga
Fransmän uppå Rysslands fält.
Horder ville de förjaga,
jagades dock sjelf af svält.

Trötta af den långa färden
öfver steppens is och snö,
digna de ibland på svärden
för att mellan drifvor dö.

Men i år ett annat garde
tågar emot Ryssland ut
att förkunna gladt sitt *varde:*
varde despotismen slut!

Tror du att han ej kan trängas,
ryssen, mellan klippig grund?
Se hur torn i luften sprängas,
hur det gått vid Bomarsund.

Ångan, snillet, vetenskapen,
allt till anfall sammanlagdt

är för österns herre vapen
med oändlig segermakt.

Ej det gäller nu reträtten,
ej att fly, der segras skall;
falla måste engång jätten
för att krossas i sitt fall.

V

Drömmen.

(Med planch).

Hvilka gudabarn dig gästa
under sommarens siesta,
hvilken glans kring dig, Almida,
de ifrån sin himmel sprida!

De med sig din själ ju taga
och på lätta vingar draga
hän till fridens land, de ljusa,
hän till nejder som förtjusa.

Hän till dina barndomsstunder,
vårens blomsterrika lunder,
med de lätta andeväsen,
dansande emellan gräsen.

Här till hoppets gröna dalar,
jublande af näktergalar
och af stämmor, som besjunga
lifvets lust, den evigt unga.

Hän till kärlekens idyller,
till ett längtans land, som fyller
hjertat, som af törst försmäktar,
med odödlighetens nektar.

Hän till sångens gyllne riken
fjerran bak den blåa viken,
dit på diktens hvita vingar
skalden sig från stoftet svingar.

Många ljufva minnen fara
för din syn så underbara,
vinkande som barndomsvänner,
en och hvar af dem du känner.

Sömnen snart sin stund skall lykta
och de glada syner flykta,

liksom stjernorna försvinna,
fast de i sin nedgång brinna.

Då är drömmen slut, och tiden
är en timme blott förliden,
dagens stunder äro dyra,
de ha jemt att ombestyra.

Men de tröttna dock omsider
och då komma nattens tider;
bullret du på nytt får glömma,
somna vid din bön och drömma.

Flickan och hunden.

(Med planch).

Se hur Ladys ögon blicka
ömt på hennes bästa flicka,
som med lika ömt begär
ungen i sitt förklä' bär.

Gerna vill hon ungen smeka
och som barn med honom leka,
mata honom ur sin skål
af sitt eget middagsmål.

Men den trogna Lady äger
ock en plats uti sitt läger,
som blir tom, när hennes små
få till lilla flickan gå.

Barnets lek går snart till sides,
högre ljus kring flickan sprides,
kärlek vaknar, rik och varm,
i den ljufva jungfruns barm.

Det blir hennes tid att vaka
för sitt hus som mor och maka
och för egna små hon har
än en högre ömhet qvar.

Ungen, som i dag hon smeker,
vaktar hennes gård och leker
kanske med en flicka då
utaf hennes egna små.

Proletären.

Mången oförvitlig man
Trycks af mödan och besvären,
fast han sträfvar framåt hvad han kan,
men den late, den är proletären.

Lättjan han sin hyllning ger,
lefver knappt en gång för dagen
och blott liknöjd öfver verlden ser,
sjelfklok jemt, men af sig sjelf bedragen.

Drifver endast tiden bort
uppå gatorna och torgen
bland kamraters trasiga kohort,
lika slö för glädjen som för sorgen.

Pockar dock på hjelp och stöd;
latdjur få de rika heta,
då de icke slösa öfverflöd
på hvar latting, som ej vill arbeta.

Hvarje bättre känsla flytt
ur hans själ för längesedan,
hjertats ömhet sig till sten förbytt,
tankens vårsol den har slocknat redan.

Retad lätt till våld och gräl,
till det goda obenägen;
religionens fridsbud till hans själ
har på länge än ej funnit vägen.

Men för ett han kärlek bär,
en passion han jemt är trogen,
dryckenskapen är hans själs begär
och hans högsta lefnadslust är krogen.

Dit han gerna kosan styr,
obekymrad om de sina,

hemmets välfärd honom föga bryr,
fast af hunger barnen der förtvina.

Om de under bön och gråt
söka än hans sinne smälta,
ej det hjelper, snart de skiljas åt,
han till ruset, barnen för att svälta.

Fostrade bland brist och skam,
hvad af dem till sist begära.
Hvilken nationel och ädel stam,
hvilken glans af fosterlandets ära!

Se hans hustru, hur betryckt,
hur betungad under nöden
Fast sitt hopp på henne barnen byggt,
längtar hon dock kanske helst till döden.

På de matta anletsdrag
hvilket lidande vi finna.
Tänk dig mannens grymhet mot en svag,
en föraktad och olycklig qvinna!

O hur ofta dock man ser
denna lek med qvinnans hjerta,
hennes blommor trampas hånfullt ner
och hon viges till förakt och smärta.

Menskliget dock ej förskjut
den som så sitt mål förfelar,
men förbättra hvad du kan och gjut
i hvart sår en helsokraft som helar.

Qvinnans värde lär förstå,
aktning bär för dygd och heder!
Saknar modren bröd till sina små,
lycklig du, om du dem hjelp bereder!

KÄLLAN.

SKIZZ

AF

ONKEL ADAM.

Arfvingen.

Bref från Baron Axel Örnehjelm till Emma Fridenhoff.

den 12 Julii 1790.

Älskade Emma!

Det var med en alldeles egen känsla jag för första gången i min lefnad beträdde min egendom. Föreställ dig, älskade Emma, en fjerdingsväg lång pinsam allé med gamla, halfvissnade träd på sidorna. Gud vet huru ofta de genom toppning blifvit gjorda lummiga; men säkert är, att de nu se ömkliga, rigtigt beklagansvärda ut. Detta var begynnelsen detta — det blef allt bättre och bättre. I sanning, tant Egeria, som i sitt testamente skänkte mig allt fast

och löst — har alldrig gjort annat än dragit revenyen af Elgstorps stora gods. Hon bodde oupphörligen i Stockholm och lefde af sina inkomster på Elgstorp utan att någonsin vara här; — nog af — följ mig genom den ändlösa allén, betragta dessa eländiga träd — ack! Emma — det är blott inledningen — företalet till min egendom.

När man äntligen, utan att bryta hals och ben af sig (Brotrummorna voro nemligen för min skull lagade) kommer fram, får man se en gammal ruskig trädbyggnad — ett så kalladt Corps de logie af två våningar och täckt med tegel.

Solen sken på rutorna, som perlade i alla regnbågens färger — förbrända och gamla. Huset brädslaget och fordom rödmåladt, fönsterna högst få och små — sjelfva taket svart af ålder — ack! min Gud ett ordentligt ugglenäste. Och hit skulle jag föra dig —? nej alldrig — det går ej an, att ens visa den man älskar som jag dig.

Inspektoren bodde ändå en smula bättre i flygeln, som var nyreparerad och någorlunda snygg; der funnos åtminstone klara rutor och blommor

der innanför. Inspektoren förde mig genast upp i stora byggningen. Hu! jag ryser. En förstuga som gick midt genom hela huset med dörrar på ömse sidor, en trappa till öfra våningen.

Kanske H:r Baron behagar stiga opp i sina rum?

Mjuka tjenare! der äro således rum för mig — jag skall bo i det dér rysliga träskåpet. Stora salar — ack hvad våra förfäder ändå behöfde svängrum — och i salarna målningar; porträtter utan namn, jagtstycken och dylikt kram fyllde väggarne. Det var rigtigt spöklikt, fastän solen gjorde sitt till att muntra opp rummet; men rutorna, de små fönstergluggarne, rummens färgton, de gamla porträtterna, allt var så tillställdt, att den stackars solen ej förmådde mera än att på det mörka ekgolfvet måla ett par ljusa fläckar, som sågo högst ledsamma ut.

Men i Herrans namn — här kan ju ingen bo utan att ledsna ihjäl eller hvad säger Inspektorn.

Godset är något förfallet.

Ja det skall Gud veta.

Men salig Fröken Egeria ville alldrig bestå

mera än det allra nödtorftigaste för att afhålla takdropp — och ändå (pekande i taket) har gipstaket tagit skada.

Ja så var det verkligen — ta en karta öfver det heliga Romerska riket i dess lifsdagar och der ses huru taken se ut på Elgstorps gods. Men nog af med huset — trädgården är stor, man skall njuta af dess prakt. Sagdt och gjordt och vi troppade af sedan jag tagit i ögonsigte *mina* rum, der Inspektoren upphjelpt möblemanget så godt det kunnat ske. Här äro eljest ländstolar, som det behöfs ett helt kompani af vår tids förvekligade slägte att röra från stället — höga ben och höga ryggstöd, man känner sig liksom korsfäst när man sitter på dem.

Men trädgården.

Det första som mötte min syn der, var sjelfva trappan ut. Den är rigtigt nog af kalksten, alldeles märkvärdig snäckkalk, som gått sönder i bitar och bildar en sorts, af konsten tuktad, grushög, på hvilken man beger sig nu i paradisets lustgård. Der vexte då i Guds namn potatis och på

en rabatt, som fordom troligen utgjort den hesperiska anläggningens glanspunkt, stodo ännu trottsande tid och förändradt tycke, — brandgula liljor; hvad tyckes, sådana der, som lukta illa och göra näsan gul dessutom. Kan man väl skåda en hop brandgula liljor utan att tänka på död och förstörelse och det, som är värre, en evinnerlig tråkighet.

Jag promenerade i min trädgård — de barklösa frukttråden buro, som Inspektoren sade, ingen frukt, utom några päronträd som erbjödo — torkpäron. Att äta dem friska lär ej stå till; men de låta koka sig — ja det göra de.

Jag spatserade så länge i mitt hesperien, att jag föll i förtviflan öfver min rikedom.

Hela platsen är vattensjuk, så att trädrötterna ej trifvas, sade Inspektoren och vattnet siger upp i källrarne. Se bara der — huset ligger på ett haf — — mitt i ett kärr — det der är väl uttänkt. När nu Gud i sin vishet gifvit oss en hel hop torr jord, så vore det väl skäl att vi, hans afbilder, icke gjorde oss sjelfve till grodor. Också,

sade Inspektoren, är sällan någon vår som icke hälften af personalen har frossa — och bröstsjukdomar äro vanliga, liksom snufva — ack! det är herrligt; det var minsann icke underligt att Tant Egeria alldrig tittade hit på trettio år; om någon var rädd för sjukdomar, fukt och drag så var det Tant, som allt hvad jag mins, täflade med hvilken Apothekare som helst i konsten att ega helsan på flaskor.

Således, sade Inspektoren, är det väl troligt att H:r Baron förr eller sednare flyttar Corps de logiet — kanske dit opp.

På leråkren?

Ja.

Nej jag tackar, jag vill bo vackert.

Men det är ganska vackert att bo deroppe — man har bördiga åkerfält omkring sig.

Men ingen träpinne ens.

Man kan plantera.

Alltför vackert — då skall jag sitta och stekas i solen under det att planteringen vexer —

nej tackar. Finnas här ingenstädes trän, här på godset.

Löfträd?

Ja löfträd.

Löfskogen är ganska illa medtagen, ty man toppar den till löftäkt.

Jaså — således ingen löfskog.

Jo, ett ställe är temligen vackert, fastän det är illa beläget, men der finnes ganska mycket trän, ekar, aspar, björkar och lindar . .

Nåh det låter höra sig.

Men åbyggnaden är alldeles förstörd.

Gör ingenting. Vi resa dit.

Detta skedde — nåh älskade Emma. Föreställ dig, att vi komma i en förtjusande dal, beskuggad af väldiga ekar — alla lösta af kronan och således, sade Inspektoren, passande att fälla. — I dalen slingrar sig en bäck fram mot en insjö — och nära bäcken i en inböjning, som en af dalens många vinklar bildar, ligger en källa med det herrligaste vatten man kan tänka sig, vid foten af ett ofantligt stenblock, som med en flat sida skjuter

ut ur den branta trädbeväxta jorvallen. Man kan se, sade Inspektoren, att en kurjös karl bott här — (han pekade på stenen) och jag läste i otydliga halft utplånade bokstäfver följande:

I sin dal hon ligger gömd,
Obemärkt och glömd,
Derför grumlas hon så sällan,
lilla källan.

Det var en lugnet älskande person — visst icke ärelysten, som skrifvit dessa ord med oljfärg på sten. Hvem har satt dit det der?

Jo, gamle Magister Fröberg — en för detta informator i salig Frökens slägt — jag vet ej huru — men han hade detta torp, som sin ålderdoms hvilostad; här lefde han tyst och glömd och dog i lika tystnad och glömska. Stackars Gubbe?

Men han var alltid nöjd, umgicks med ingen mera än sin pipa och sin pudel, satt och läste i sin park, skref också, fastän ingen fick se hvad han skref — föreföll liksom folkskygg; men var ändå en ganska vanlig menniska då han kom

ut — full af historier, som han berättade på ett eget torroligt sätt.

Vet du Emma, en dylik natur måste vara någonting eget att ha; jag är tjugufem år gammal och kan ändå ej begripa en dylik eremit; af hvad njuter han? — pipan? Hvad söker han? — åtminstone icke ryktbarhet och ära — men hvarför lefver han då? Det är alldeles obegripligt,

Obemärkt och glömd,
Derför grumlas hon så sällan,
lilla källan.

Kan du begripa hvad det ligger för lycka i att vara obemärkt och glömd; så väl kunde man vara ofödd — det vore det allra enklaste.

Jag har sedan tagit vidare notis om den gömda Magistern och han lär varit en mycket lärd, snillrik och instruerad man, med ett stort bibliothek och mycken kunskap — men så blygsam att ingen visste mera om honom än att han i kyrkoboken icke ännu var antecknad som död — och när han dog, blef en dylik anteckning också allt hvad historien vet om mannen.

Ja verkligen Emma lilla! Historien vet ingenting mera om honom, än att han varit informator för några Grefvar Lichton — Tant Egerias slägtingar på långt håll — att det gått olyckligt för hans disciplar, som tidigt beträdde ärans bana och att Magistern nöjd med sig sjelf och sin pipa gjorde sin inskrift på stenen — "obemärkt och glömd."

Emedlertid på höjden bredvid den sköna dalen skall den nya åbyggnaden sättas. Jag vill ha ett stort och smakfullt hus — passande för dig som drottning. Ack! Emma, då jag tänker dig här så löper det som ett elektriskt slag genom själen. Jag skall sända dig teckningar och planer. Du skall bedömma.

Du skrifver att Drottningen i år ämnar fara till Porla, du följer med som hoffröken, ja ja — jag kommer väl jag också — i hofvet finnes min athmospher, der jag andas lättare än på mitt arfvegods, det otrefliga, fastän granna Elgstorp. Skrif snart. Det börja mörkna i mitt gemak, fastän klockan ej är mera än 7 och solen enligt

almanachan ej går ner före nio, men ser du, det är i mitt statrum på Elgstorp, i närvaro af Tant Egerias kära slägtingar; (en gubbe med allongeperuk som flyter ut med sina bucklor öfver ett harnesk — troligen en fältmarskalk — sitter midt emot mig och glor illa. Rätt väl att den goda mannen är död). Jag sitter i half skymning och måste sluta. — Gud välsigne dig älskade flicka. Gud glädje ditt hjerta — glöm ej din Axel.

Den skönaste.

När Fröken Emma Fridenhoff första gången uppträdde i Gustaf den tredjes hof väckte hon allmän uppmärksamhet som ett det skönaste barn, man kunde se. Hon var ännu ett barn, oerfaret oskuldsfullt, mildt och utan eget medvetande om huru skön hon var; — hon var dock sjutton år. Fridenhoffska slägten var långt ifrån rik eller ansedd, men den var god, den hade inom sig

räknat många hederliga män och många ädla qvinnor — och på det hela taget äro sådana anor bättre än alla storverk som fädern gjort. Hjertats adel ärfves ofta — snillets deremot sällan; det varma, religiösa sinnet nästan alltid — kunskapen deremot alldrig.

Vi se här en antydning af den gräns som finnes mellan det eviga och det försvinnande. Ett varmt hjerta, ett öppet och rent behöfs i alla tider; det måste finnas och derföre har Gud låtit det omedvetet finnas hos hvarje barn som födes — godt, rent och varmt. — Snillet, kunskaperna, allt det som verkar inom det andliga, egas icke af barnet, öfvergå icke till barnet — det är en prydnad som endast tillhör individet som kulturvext. Emma Fridenhoff hade hittills varit på landet — hon trädde blyg men ändå modig — ty oskulden är alltid full af mod, in i hofvets salar och visste ej af, huru ovanlig hon der föreföll med sin fint purprade kind och sitt oskuldsfulla småleende.

Det dröjde ej länge förr än hon var kring-

svärmad af alla den tidens snillrikaste och mest upphöjda män — men hon hade med sig en god engel — den religiösa slägttraditionen — och denna gjorde att den unga flickan väckte lika mycken aktning som beundran.

Bland hennes ifrigaste och sannaste beundrare var Kammarherren hos Gusaf den III:s Drottning, Baron Axel Örnehjelm, en ung man, lika utmärkt för sin sköna kraftiga, manliga gestalt, som för sitt glada, stolta lynne. Det dröjde ej länge förr än de ungas förlofning eklaterades vid hofvet. Det var just då Axel genom testamente af en gammal Fröken Egeria Örnehjelm fick Elgstorps stora gods, hvars utseende han i föregående bref beskrifvit.

Ack! Emma, sade Axel många gånger — du är så blyg, så fåordig — och dock du skulle med ditt snille och dina kunskaper öfverglänsa dem alla. Nej Axel, smålog den hulda flickan mins du icke — ”obemärkt och glömd” — ”derför grumlas sällan” — ”lilla källan” — den der Magistern är min urbild.

Obemärkt! Emma — Gud har gjort dig ett

spratt då han gifvit dig dessa sköna strålande ögon, dessa sköna läppar, dessa kinder som glöda som en knoppad ros; i sanning — Han har velat göra dig bemärkt, nej Emma, det är skönt att vara blygsam, men hvarför skall väl du, *med vilja* hålla dig på afstånd och låta en hop menniskor, underlägsna dig i snille, lysa som svärmare och beundras af hopen, under det att du döljer det klara ljus som strålar ur din själ, det är orätt Emma — mycket orätt och otacksamt mot Honom, som gifvit dig gåfvan.

Man kan svårligen föreställa sig huru mycket den som man älskar eger välde. Emma hade alldrig tänkt på att utmärka sig; men ville det nu. Dock — nej — ej som fröken — hon behöfde ej lysa för någon, och hon var lika tillbakadragen som förr.

Efter ett års förlofning firades bröllopper på Hofvet och Emma var numera Friherrinnan Emma Örnehjelm.

Jag rigtigt gläder mig, yttrade Axel en afton sedan de unga tu voro på egen hand. Du är

alldeles förändrad — hvilken qvickhet, hvilken fin satir, hvilken skalkagtighet är det ej, som nu från dig utstrålar, som ljuset från en stjerna.

Jaså Axel! du är då nöjd — ja min Axel, går det an, så är det för din skull, att du blef nöjd åt din lilla hustru.

Ack! förtjuserska, du öfverglänste dem alla, min Emma är hofvets skönaste — det motsäger ingen — och snillrikaste qvinna. Det måste man komma att erkänna. Kung Gustaf lyssnade på hvarje ord du sade, blandade sig i samtalet, skrattade och vände sig på klacken. Ack du — hela hofvet var förtjust — du debuterade alldeles mästerligt och din seger är fullständig.

Men Axel, gläder det der dig — mig gläder det icke; vet du — när vi få byggt på Elgstorp, så flytta vi dit, vi skulle ha så trefligt hemma ser du — jag skulle vara skön ock snillrik (ty jag är nu en gång för alla allt det der i din inbillning) endast för dig — vet du — vi skulle bli lyckliga och hvarje morgon sätta oss vid

den lilla källan, dricka af dess vatten och väl läsa om den lilla versen.

Den der versen Emma, skrattade Axel, har du lärt dig som ett fader vår — men i Guds namn, en gammal Magister som rökar tobak och har en pudel, en gammal bokmal, måste ha andra tankar och känslor än en ung herrlig qvinna skapad endast för triumfer. Nej Emma, vi bo ej på Elgstorp — men vi titta dit ibland för att äta grädda och bär och för att kunna säga: Också jag var i Arkadien född, men att bo der — Gud bevars!

Hvarför icke? äro vi två ej nog för hvarandra?

Jo visst, men det var egoism att vi lefde blott för hvarandra; jag har ett fosterland, en konung, en ära att försvara; du har Guds sköna skapelse att förvara och höja öfver medelmåttan.

Du är fåfäng Axel.

Jag? Nej Emma — fast jo, jag är fåfäng öfver att ega dig, — ljufva qvinna.

Samtal på en Källare.

Omkring ett marmoreradt bord i ett af de inre rummen på Castenhoff satt en afton 1793 några personer tillsammans, drickande sitt glas renskt — något som den tiden anständigt och godt folk gerna drack.

Den ene af de drickande herrarne tycktes vara sällskapets improvisatör och talade nästan ensam, endast då och då pauserad af en tjock herre, som med högst vigtig min rörde om det osmälta sockret i sitt glas.

Ja vare detta nog sagdt om henne, yttrade den lille, som af de öfrige kallades Kollektör.

Vet inte H:r Kollektören mera om den saken? frågade den tjocke — jag såg henne när hon nyss kom till hofvet — det var f–n så vacker menniska, späd och fin som en lilja — och oskuldsfull sedan, som en dufva.

Jo vackert; min syster, som den tid var Kammarfru hos Hertiginnan omtalade den dufvan — vacker dufva!! — Ser herrarne när ett

ungt fruntimmer kommer in i ett lättsinnigt hof, hm — ja, det kan ej nekas att det var bra lättsinnigt, när den erkeförrädaren Armfelt var hofvets manliga och fru Schröderheim, andra att förtiga, hofvets qvinliga glanspunkt. När en qvinna så förnekar sitt qvinliga värde att hon täflar i qvickhet och snillrikhet med hofherrarne och låter, midt för näsan på sin man, kurtisera sig af creti och pleti. Apropos, man säger att detta skedde med mannens vetskap — han ville upp han — han var en lycksökare han.

Och det gick som det plär gå —

Ja, kunde ej annat ske. Hans Excellens Reuterholm kom underfund med att han låg i maskopi med Armfelt, hvars namn nu sitter på pålen på packartorget "Gustaf Maurits sitt fäderneslands förrädare" — det är just grant.

Hade inte Kollektören varit i beröring med honom — men jag tycks liksom det var han, som skaffade Herr Kollektörn sysslan vid Nummerlotteriet.

Den lilla mannen tycktes liksom en smula för-

lägen. Hm — jo bevars — åh ja — hvem kunde väl tro att han, en hygglig karl skulle bli förrädare mot sitt fosterland och mot Hertigen Regenten — men mina herrar, jag har sett många höga män på nära håll, men ingen — ingen har kunnat mäta sig med Reuterholm. Hans Excellence — åh det är något det — snillrik, förekommande, redlig, öppen, ädel på allt sätt — med ett ord en förträfflig embetsman, förträfflig menniska, en i det högre vetandet invigd Christen, han är den lagliga ordningens stöd. Ja ja — en förträfflig man — vi klinga med glasen.

Kling, klang — vi kunna tacka Gud för ett lyckligt, ett mäktigt Sverige.

Men vidare om Baron Örnehjelm.

Jo se, mina herrar, begge makarne voro alldeles förskräckligt ärelystna — han ville bli excellence och utmärkte sig också i Finska kriget, det kan ingen neka, så att han fick både orden och medaljer, — han hade säkert gjort en lysande carriere om icke Kung Gustaf fallit — men då var

det slut på en gång. Hertigen Regenten kände honom väl och hvad han ej kände, visste Excellencen Reuterholm — och så blef banan sluten. Må tro de ville omgifva vår unge Konung — men akta honom för hala lättsinniga tungor. Dessutom hade hennes uppförande väckt allmän skandal. Man hviskade ett och annat om Franska ministern — nej attachéen eller kanske det var den Engelska — men säkert var det öfverdrifvet.

Ja, han ville vara så förbanndt qvick — grymtade den tjocke — det går alltid rasande för qvickt folk.

Ja nationen är ej lycklig genom qvickhufvuden och infallsmakare, ett jemnt förstånd är då bättre.

Ja — ett jemnt förstånd, som inte skenar öfver skaklarna är det bästa — anmärkte den tjocke, som tycktes just ega ett dylikt jemnt förstånd.

Emedlertid, återtog Kollektören, så när det goda herrskapet inställde sig på Konungens första lever, så låtsade Hertigen icke se dem och Konun-

gen, som oagtadt sina unga år, röjer oändligen mycken och fin takt — gick dem förbi, med en stel nickning med Apollohufvudet. Med ett ord, några dagar derefter fingo de vink — ja, jag vet det af min syster Kammarfrun — att aflägsna sig. Baronen blef utom sig af desperation och hade säkert skjutit sig en kula genom hufvudet om inte Friherrinnan varit; men då var hon lika rask som han förut varit öfvermodig — och slutet blef att hans högfärd och hennes qvickhet nu sitta stilla på Elgstorp, der han byggt alldeles kungligt.

Elgstorp.

Det var ett hårdt slag för ärelystnaden, för fåfängan att så der plötsligen blifva afbruten på en så lofvande bana, som den Baron Axel börjat.

Det är vid ett dylikt fall icke allenast den omständigheten att man fallit, att man sättes utan verksamhet, att alla de lysande planerna på en gång ramla — som pressar samman hjertat. De fleste

skulle trösta sig öfver allt detta; men det bittraste är den erfarenhet man får om det svekfulla, tomma, fattiga af hvad vi kalla vänskap, aktning, tillgifvenhet och tacksamhet. För en dylik fallen storhet försvinner i ett nu äfven denna barndomsdröm och om en enda står qvar, om en och annan icke drar sig tillbaka när onåden eller olyckan kommer — så är det? Hvem? — Den gamla Amman hvilken den olycklige har att tacka för så mycken kärlek — utan att i sin lyckas dagar mera än flygtigt hafva påmint sig, att hon fanns; — eller ock någon annan trotjenare, som instinktlikt fästat vid sig menniskan, förvandlat sig till en parasitvext, som ej kan lefva utan i just det individets närhet. Men alla dessa vänner äro lika vanmäktiga som de äro trogna.

Baron Axel hade i samma ögonblick Gustaf d. III:s lif slocknade märkt liksom kylan af en isblick — en kall vind som smygande drog sig genom kretsen af hans talrika vänner — han anade knappt hvar den fasta isen, som kylde atmosphern, låg förr än den kom seglande som ett ofantligt is-

berg af onåd — med blott en tiondedel af sin massa synlig; men med de öfrige nio tiondelarne gömda i djupet.

Att segla på lyckans haf är ungefär som att segla på ett polarhaf — tusenskiftande hägringar förnöja ögat ända till dess den kalla verkligheten kommer och krossar förhoppningarne mellan sina massor.

Axel märkte onåden, den plågade honom fastän han ännu höll sig uppe, men hans vänner funno sig ej mera intresserade af hans förut så gerna afhörda samtal; hans infall hade förlorat sin udd, hans glädje kunde ej mera värma och hans vänskap — ingen frågade efter den förut så dyrbara varan.

Det ser ut, gode Axel, sade Emma, strykande de oordnade lockarne ur sin mans fårade panna, det ser ut som det skulle bli vacker sommar — och då är det godt att bo på Elgstorp.

Elgstorp? skola vi dit? frågade Baronen tankspridd.

Emma smålog. Ja det ser verkligen ut som vi skulle finna oss der allrabäst; vet du

gode Axel — i går på Grefvinnan M:s soireé gjorde jag mig så intressant som möjligt — du skulle sett mig, min paryr ytterst lyckad, det var verkligen en beau jour och tro mig, jag bemödade mig att vara glad och älskvärd.

Som du alltid är, goda Emma.

Ja du, jag riktigt bemödade mig — och lyckades.

Ja naturligtvis.

Lyckades, goda Axel, att väcka ett och annat medlidsamt löje på herrsidan — Ack! jag såg på dem att de tänkte: hade detta varit för en månad sedan skulle vi varit förtjusta; men nu — det går inte an.

Så-å.

Det förundrar dig väl icke, gode Axel. Vet du, min far hade en gammal pendyl, som precist klockan tolf hvar dag spelade Fredrik den andres Grenadier-Marsch.

Men i Guds namn — bör du nu skämta Emma lilla — (suckande) bör du skämta öfver vår olycka.

Ja just nu, hvartill behöfs skämt då man är glad förut, det är att sockra på sockerkaka, men att skämta då man är ledsen det behöfves — således Axel fortfor hon smekande hans allvarsamma ansigte — således — om pendylen. Jag vet ej hvad för fel det var med den; men på en gång teg den klockan tolf med marchen — klockan fyra deremot, just då min far njöt sin siesta drog den till med Fredrik den andres Grenadier-Marsch — och min far blef förargad på sin gamla klocka — hon gjorde sig nemligen intressant precist fyra timmar för sent.

Ja-så.

Ja — så är det nu med dig och mig. Som sagdt är, herrarne smålogo matt, mycket klent; deras beundran var alldeles förskräckligen tarflig — man beundrade icke ens min musik, fastän jag spelade alldeles som förr och på spektakel ändå en smula bättre. Fordom kunde musiken röra stockar och stenar. Arion kunde förtjusa sjelfva hafvets Marsvin —; men att tjusa hofvets var för mig omöjligt. Onåden sitter genom dem som

nålar genom en fjäril i en insektsamling — de sitta der de sitta.

Men du tar allt det der så lätt.

Derföre, goda Axel, att jag alltid gjort så, för *din* skull blef jag intressant och nu åter för din skull upphör jag. — Du skall få se huru snäll och söt din Emma skall bli der nere på Elgstorp.

Ack! den som kunde ha ditt lugn.

Käre Axel, vi kunna alltid vara lugna om vi hålla oss inom en liten krets, men alldrig då vi röra oss inom en stor. Desto större väfven är, desto längre trådarne gå, desto oftare oroas spindelen.

Ja du, nu är onåden afgjord.

Jaså — gratulerar.

Reuterholm hatar mig.

Jaså —

Kära Emma, du kan inte fatta.

Nej Axel, sade hon med ett uttryck af ädel stolthet, fattande sin mans hand — jag kan ej fatta, hvad allt der rör Baron Axel Örnehjelm och

hans Emma — låt du denna man en tid vara mäktig — korten blandas och han faller en gång som du, han står nu på samma luftbläddra som du stod, han vill vinna höjden, äran, ryktet, makten — Gud vet hvad — nåh väl, skall du missunna honom, att stå så der i luften när du får sitta orubblig och lugn på ditt Elgstorp. Det förefaller mig, käre älskade Axel, tillade hon småleende, liksom en vandrare som hvilar sig i gräset skulle afundas en fakir som med uppsträckta händer står på en pelare.

Baronen kunde ej annat än småle.

Nåh, när resa vi?

I nästa vecka. — Och de reste.

Man talade i fjorton dagar om Baron Axel Örnehjelm och hans Friherrinna; man fann dem platta, löjliga, förargliga — med ett ord de behandlades såsom ett par förolyckade vanligen behandlas.

Sommarn stod i sin prakt — allt blommade på det undersköna nya Elgstorp som Axel uppbyggt efter sin smak.

Emma hade en hemtreflighet, som innan kort försonade den stackars mannen med sitt öde. Det enda som störde deras lycka var posten med dess tidningar, som förkunnade att hans motståndare upphöjdes den ena efter den andra. Det var en hel gräshoppsvärm af nya lyckobarn, som slogo ner på de högre embetenas feta ängar och tyckts intaga hela verlden.

Ett år hade gått och de egde nu ett barn, en liten flicka. — När hon blef så gammal att hon började blifva sjelfsvåldig — det vill säga, började att vara menniska, så blef hon fadrens glädje och tröst. Den fordna hofmannen, som förut solat sig endast i nådens solsken, hemtade nu mera ljus och glädje ur ett par oskuldsfulla leende barnaögon, än ur hela dussinet af deras Excellencers.

Det var en skön eftermiddag ett par år efter nedflyttandet. Axel och Emma och lilla Axellina voro nere i parken, de gingo åt det håll der källan var belägen, den lilla flickan tultade före, liksom hon velat visa sina föräldrar vägen. Slutligen stannade de vid källan och begge ka-

stade blicken på inskriften. Den var nästan utplånad.

Det der måste målas om, sade Axel — den gamla Magistern hade ej så orätt.

Emma upplyfte barnet och slöt så man och barn i sina armar. Ser du, hviskade hon, du har vunnit lugn och jemvigt inom dig sjelf. Du har lärt dig mera på två år än på tio förut. Ack! Axel — du har börjat hemta rikedom ur din egen själ — och der måste den finnas, der måste vi söka den om vi vilja ega den — derför

Obemärkt och glömd,
Derför grumlas sällan
lilla källan.

Vi skola låta hugga det i stenen. —

Åh nej måla är nog, sade Baronen skrattande, blott vi minnas englen.

1797.

På Baron Axel Örnehjelms bord låg en mängd bref från gamla vänner i Stockholm. På en gång,

liksom genom ett trollslag hade den fordna vänskapen uppvaknat till nytt lif. En dylik vänskap tillhör vår själs ofullkomligaste känsloslag, de äro en sorts mossor, som vexa på ett förtorkadt hjerta och dö ut, så snart de ej dagligen vattnas, men vakna åter, hur hopkrympta de än synas vid första daggfall. Det ligger någonting oförstörbart i i den konventionella vänskapen — den dör och vaknar och dör åter, utan att ändå rigtigt lefva eller rigtigt dö. Den verkliga vänskapen är åter en ganska ömtålig blomma, dör den en gång så vaknar den alldrig mera; men dess rötter stå också alltför djupt för att genast torka bort.

Nu låg en mängd bref — nyårsbref på Baronens bord. Man hade saknat honom, hette det, man hade undrat huru länge han skulle draga sig ur en cirkel, hvars ära och prydnad han var, man kunde ej nog bedja honom snart åter uppträda — fosterlandet, vänner, den allmänna rösten — alla kallade honom tillbaka.

Baronen visade brefven för sin maka. Hon smålog — ja, ser du Axel, der har du nu vänska-

pen igen — man spelar krona och klafva med menniskokänslor, ty var säker då kronan ligger upp ligger ändå alltid klafvan på andra sidan — aktningen, vördnaden här, på andra sidan glömska och missaktning — nu är der någon som svinglat och fått upp kronan i stället för Reuterholm, som fick upp klafvan af din lyckas skatt.

Du kan ha rätt — vår unge Kung har sjelf mottagit regeringen och Reuterholms makt är förbi —

Så var det också. Gustaf d. IV Adolf hade sjelf mottagit regeringen och åsigterna ändrade sig betydligt.

För en hvar hade den unge Konungen, styf och stel, som han alltid var, men minnesgod och tacksam mot dem, som omgifvit hans far, sagt — jag saknar Baron Örnehjelm, han var min fars trogne tjenare — han är trogen sin Konung.

Dessa ord sprungo som en elektrisk gnista i hela kretsen och i ett nu blef Örnehjelm en alldeles omistlig personlighet. Litet hvar tog fram sin aflagda, en tid urmodiga vänskap och putsade upp den så godt ske kunde — de flesta passade på

att göra sig påminda på nya året, som kunde vara en god uppslagsända.

Det dröjde ej länge förr än Baronen fick befallning att i egenskap af Hofmarskalk åter inträda i hofvet.

Baronen sjelf ljusnade — det var ej fåfänga, det var begäret att visa sina fordna vedersakare — de trogna vännerna, att hans bana endast tillfälligt varit slutad. Friherrinnan påminde honom om källan — nej han hörde ej på det örat — han måste fylla sitt ödes kallelse. Gud ville, hette det, krossa hans fiender.

Örnehjelm inträder således åter i tjenst. Han fick ett högre befäl inom Arméen och fann vördnad och tillgifvenhet. Den Officercorps der han förut tjenat som Kapten — sammansköt nu, sedan han blifvit General-Major, ganska betydliga summor till en Silfvervas, som skulle bevisa deras vördnad och tillgifvenhet för den förra kamraten.

General Örnehjelms våning strålade af ljus, som ett feslott — och i denna våning befann sig

åter "förtrollerskan från den tredje Gustafs dagar" den ännu sköna friherrinnan, omgifven af tre gracer, tre englasköna barn, ett exempel af mor och maka.

Hon var det också — i stället för det fina skämtet och det glada vettet som förut utmärkt henne — var hon nu en ädel mor, en vänlig värdinna, som bättre än någon förstod att skaffa sig aktning.

Hela den gamla cirkeln, som 1794 ej hade ett leende, ej ett bifall åt henne — beundrade henne nu och trodde sig verkligen göra det.

En vacker morgon stod bland de uppvaktande i Generalens förmak en liten herre, starkt pudrad blank och putsad som en docka.

Han bad Kammartjenaren anmäla sig, med en min så inställsam som om kammartjenaren sjelf varit den, som utdelade nådesmulorna.

Den lille mannen fick vänta länge; men äntligen fick också han inträda.

Jag vet ej om Herr Baronen och Generalen igenkände mig började han, djupt bugande.

Jo — jag tror! Det är ju ni Herr Latter, Kollectör — tack för sist.

Det är jag, som i djupaste känsla af de eviga tacksamhetsförbindelser, i hvilka jag står till Herr Baronen, kommer för att visa att min tacksamhet ännu är lika varm som förr.

Tack min bäste.

Den lille mannen, som var densamme, som på Castenhoff några år förut bedömt sin gynnare — hade ett ärende.

Det är en olycka för de förnäme i samhället att de nästan oupphörligen *måste* få reda på någon egennyttig bevekelsegrund för hvarje framställning.

Detta gör i början, jag vill tro det, ett pinsamt intryck, och man dömer falskt om man tror att en menniska derför att hon kommer på samhällets höjder förlorar aktningen för duglighet och sjelfmedveten kraft — långt derifrån, men massorna af krypfän dels bortjaga, dels bortskymma de få, som ville visa sig af ädlare drift än egen fördel.

De intagas, man kan ej undra derpå, af en sorts menniskoförakt som urartar till den tro eller känsla, att menniskan icke har någon sjelfständig karaktär, och att om hon röjer en sådan detta endast är tillgjordt — en annan sida af det gamla, eviga lycksökeriet.

Baron Örnehjelm hade också denna öfvertygelse och då en person trädde bugande inom hans dörr tänkte han ovilkorligen: Hvad vill den der ha? och under samtalet satt han alltid väntande på detta vanliga postscriptum, dessa sagta framhalkande små planer att vinna eller stiga — och om ej detta blef fallet, om mannen uttalade sin mening i ett eller annat — drog han sig tillbaka tänkande: "den der ber ej — han vill imponera".

Lilla Kollectörn var ej van att imponera han, utan gick den vanliga vägen och sålunda kröp det slutligen fram att han redan under "Högtsalig Konung Gustaf den III:s tid" fått ett halft löfte eller något ditåt att hugnas med Ekonomie-Direktörs titel.

Baronen lofvade, som vanligt att göra hvad

han kunde för att befordra denna lika högvigtiga som grannlaga sak — och förtjust som ett barn hvilket fått löfte om en julklapp — drog Ekonomie-Direktörn in petto sig tillbaka.

Nu! nu! Emilia, sade Baronen ofta glad till sin maka — nu få de se, att Örnehjelm icke behöfver gömma sig på landet.

Bästa Axel! du behöfver ej en gång en dryck ur din källa, smålog Emma vänligt hotande med fingret.

---

1 Juni 1809.

Inspectoren på Elgstorp hade haft ett alldeles fasligt bestyr att göra rummen i ordning. — Trädgårdsmästaren, som i många år gjort ungefär hvad han velat, arbetade hela våren på att få trädgårds och blomsterrabatterna så sköna som möjligt. Han arbetade i sitt anletes svett.

En skön Junidag kom Baronens förbud och några timmar derefter Baronen sjelf med sin familj.

Inspektoren ödmjuk och mycket mån om sin herres gunst hade samlat allt folket högtidsklädt, — qvinnor på ena sidan, män på den andra, uppför vägen och på sjelfva gårdsplanen en skön ring af flickor och gossar, som kastade blommor.

Baronen som temligen lätt tog sitt nya, oundvikliga fall, mulnade då han såg de stora tillredelserna. Lycksökeri här också — hycklad tillgifvenhet — mumlade han. Hans Emma smålog. — Kära du! sade hon, det der är ett intet — de äro *befallda* hit, de rå ej för lycksökeriet — sjelfva låset, som sammanknäpper hela denna förtjusta skara står svartklädd på trappan, vår beskedlige Carlsson.

Herrskapet helsade på de församlade, som hurrade af hjertans grund, men då Baronen helsade på Inspektoren och denne skulle framföra sin vördnad, afbröt han det vackra talet och sade: Käre Carlsson, för i dag får det gå an; men skapa ej till kärleksfulla känslor med befallning en annan gång. Folket får afskrifvas två dagsverken för det besväret och tracteras dessutom.

Se så, nu äro vi då Gudi lof hemma igen,

sade Friherrinnan och blickade omkring sig i de solupplysta praktfulla rummen.

Ja Gud ske lof, tillade Baronen — men Emma — du kan väl ändå ej annat än i ditt sinne skratta åt mig.

Nej gode Axel, jag skrattar ej åt om en Gymnasist arbetar till dess han tagit graden, nu är du graduerad i konsten att värdera mensklig sällhet — är du ej fullärd nu — vill du slå upp läroboken en gång till om det erbjöde sig.

Nej aldrig, aldrig — nu begriper jag som först den gamle Magisterns vishet.

Dagen derpå hörde man en stenhuggare arbeta i parken. Hvad är det? frågade Friherrinnan som tillika med Baronen promenerade; der hugges i sten.

Ja det skall bli sista gången jag hugger i sten skrattade Baronen. Den gamla inskriften var nästan utplånad, nu skall han stå der till evig tid.

Några år derefter när åter vindarne började vända sig, påminde man sig Generalen Baron Örnehjelm, som icke endast varit lycksökare utan

dessutom en duglig militär, man påminde sig honom och han inbjöds att inträda i verksamhet. Svaret derpå var en underdånig afskedsansökan. Han var för gammal att åter uppträda — sanningen var att han var alltför lycklig för att vilja utbyta sitt stilla familjelif och dess kärlek mot rang och makt och ett rum i historien.

Historien får gerna skrifva upp hvilka namn hon vill — mitt får hon glömma — de märkvärdiga känner hon — de lycklige icke.

Baron Örnehjelm och hans älskvärda maka bodde i många år på Elgstorp. Döden skiljde dem knappt åt — de dogo på samma år. Egendomen öfvergick på Sonen, som ännu lefver, som en i hela trakten aktad och älskad jordbrukare, utan rang, utan annat inflytande är det hans redliga vilja och hans duglighet ger honom. Han har lärt att sällheten ej består i att vara omtalad och afundad, utan att vara glömd och älskad; men om någon resande besöker Elgstorps sköna park och läser inskriptionen, så bör han svalka sig ur den

spegelklara källan och läsa den djupt i jättestenen inhuggna inskriften:

I sin dal hon ligger gömd,
Obemärkt och glömd,
Derför grumlas hon så sällan
lilla källan.

DEN BLEKA FLICKAN.

BERÄTTELSE

AF

J. M. L.

Tvenne suckar gå vexelvis genom lifvet: den ena uppstigande utur barnens hjerta och den andra ur de ålderstignas. "Ack om jag vore stor!" ljuder det hundrade och åter hundrade gånger från de förre. "Ack, om jag vore stor, så att jag finge råda mig sjelf, slippa detta, eller få detta m. m." Hvem har icke hört sådant; ja hvem har icke sjelf så suckat, vid det gränserna, inom hvilka man fått röra sig, tyckts alltför trånga, och de förbjudna frukterna på kunskapens träd varit alltför frestande. Det är dock en förunderlig sak med det goda man ser på afstånd. Ju närmare man kommer det, desto mera sammankrympa de jättestora formerna på de höjder man emotsåg, ända till dess de un-

derstundom blifva små som dvergar; under det obehagen, hvilka man på afstånd knappt varsnade, tillvexa tills de blifva stora som jättar. Har du aldrig, min gode läsare, varit bekant med en ung flicka? Måhända har denna flicka blifvit lyckligt och väl förlofvad; men fästmannen, naturligtvis den älskvärdaste af alla dödliga, som någonsin burit sidenhalsduk och stärkta manchetter, kan icke ännu på några år gifta sig, emedan han väntar på en gammal utlefvad gubbes lyckliga afgång, hvarigenom först befordran kan vinnas. Plötsligt dör den gamle hedersmannen genom ett oförmodadt anfall af en, genom den utmärkt tröstefulla läkaren längesedan fullkomligt botad, åkomma. Med hvilka hänryckande ord omtalar ej den oförlikneliga fästmannen detta dödsfall för sin snart blifvande brud, och huru klappar ej hennes hjerta med dubbelt fortare och starkare steg, när hon läser och kysser det kära brefvet. Men, — men, — det börjar blifva alltmera betänkligt, detta steg fram till altaret. Lysningsgratulationerna, bröllopstillredelserna med allt dylikt bråk behöfvas rätt

väl för att förjaga den oro, som emot den unga, rosiga flickans vilja och förmodan fått insteg uti hennes lyckliga bröst. Och ju närmare den länge efterlängtade, eftersuckade, efterdrömda sälla dagen kommer, desto mera beklämd blir hon. Jätten blir dverg, — och dvergen växer till en jätte.

Men icke blott barnahjertats suckar efter ett kommande gå genom verlden. Äfven från ålderstignas bröst höras längtande suckar, ehuru dessa vända sig tillbaka efter ett förflutet. ”O, hvad ändå barndomen var en lycklig tid! Huru ringa dess bekymmer, huru rika dess fröjder, huru lätt förglömda dess små motgångar, huru litet som då kunde genomglöda med förtjusning. Ingen afund stack sin getinggadd i vår lycka, ingen omsorg för morgondagen lade sin blyvigt vid våra steg, inga förebråelser för ohjelpeliga misstag qvalde våra hjertan. Lyckliga barndom!” — — Ja, de sucka så de gamle. Är det rättvist, är det otacksamt? Icke vill berättaren döma. Nog kunde man säga dem ett ord, som innebär läkedom. Men det är icke nog att ordet säges; det måste också förstås

och emottagas, eljest har det ingen kraft med sig. Och frågar du hvad det är för ett underligt ord, så svarar han: under loppet af denna lilla berättelse skall jag försöka uttala det. Men som nyss sades, det kommer an på om det förstås och emottages. Tag icke till misstycke att ordet säges under formen af en berättelse, att den, såsom de flesta andra, som blifvit kluddade med samma penna, är fullkomligt sann.

Studentlifvet har en frihet, större än hvarje annat lefnadsförhållande. Huru oberoende man än må blifva såsom embetsman, huru sjelfständig man kan göra sig såsom godsegare eller i någon annan af ingen afhängig ställning i lifvet; så komma dock studentåren troligen att intaga de mest lysande bladen i vår lefnads frihets historia.

Men likväl blir dock sällan studentkammaren för trång. Ynglingasinnet nedtryckes af den qvalmiga atmosferen i städerna. Fönsterjalusiernas poesi förvandlas snart i prosa. Utsigten från vindskammaren öfver välädle Herr Färgeri-fabrikörens torkställning, konstförfarne Herr Snickare-mästarens

brädstaplar, vidtbeprisade Herr Sko- och Stöfvelmakarens med de smutsiga pappersremsorna, betecknande fotens respectiva längd, bredd och höjd hos Grefve P. och Jungfru V. och Notarien C. och Fröken T., hvaraf man dock, ifall man ville jemföra dem med hvarandra, icke skulle få särdeles pålitligt begrepp om de värda personernas gånginstrumenter, eftersom ju Grefve P. för en liten ömtålig liktorns skull nödvändigt måste hafva venstra stöfveln en smula större än den högra, då deremot Notarien C. nödvändigt måste hafva högra klacken ett halft tum högre än den venstra, och Fröken T. lika nödvändigt måste hafva sina skor omöjliga att få på, så vida hon ej en fjerdedels timma förut haft sina små fötter hvilande på en i iskallt vatten genomdränkt hög med handdukar, — behängda fönster med mera slikt, som kan bestås såsom utsigt från ett studentrum, blir snart allt för väl bekant för att hafva något lockande. Landet med sina blommande ängar, sina sorlande bäckar, sina sjungande lundar, locka med underlig makt dess hog.

Så satt jag en dag framför boken och läste och läste, om och åter om igen; (— så omtalade för berättaren häromdagen en mycket god vän —), men huru ofta jag läste och återläste hvad som förelåg mig, ville ingenting fastna i minnet. Ty ögat hvilade väl på de små trollfigurerna på bladen, men sinnet var långt fjerran ute på ströftåg i min hembygds välkända trakter. Och huru skarpt jag i tankarne örfilade upp mig sjelf för att få det förargeliga minnet att hålla sig inom de skrankor som lofliga voro, ville det icke lyckas att få bugt på detsamma. Hvad skulle jag göra? Det finns intet annat straff för odugliga studenter än att relegera dem. Nu kunde jag icke gerna gå till "Hans Magnificens" Rector Magnificus och begära att mitt olydiga minne måtte blifva relegeradt och således för evärdeliga tider skiljdt ifrån Academien, ty huru skulle det då gått med mina studier och mina examina? Jag måste låta det bero, och satt qvar vid min bok. Halft vaken och halft drömmande satt jag der till dess tornurets malmröst väckte mig. Nu är det en allmänt känd sak att

om också studenten icke behöfver lyda någon annan, utan är i ordets "egentliga" mening en Friherre, så måste han dock ovilkorligt lyda klockan. När denne obarmhertige och strängröstade tyrann slår 5 på morgonen, då måste gunstig herrn med ett hopp vara ur sängen för att, efter ett glas vatten och en påtänd pipa, begifva sig till boken; och när det behagar den nyssnämnde obeveklige tyrannen att slå 10 eller 11 eller 12 m. m. så måste besagde Friherre vara så artig och taga hatt och käpp för att begifva sig på "professor Lärdmans" och "adjuncten Grubbelhufvuds" lectioner. Det torde derföre ej behöfva vidare förklaringar, att klockan väckte mig ur dvalan. Nu var det emellertid ferier, så att hvarken lectionerna kl. 10, 11 eller 12 kunde försummas. Jag tog derföre flöjten under armen och Göthes "Leiden des jungen Werthers" i fickan och ilade ut ur stadsqvalmet. Att mössan var något dammig, och rocken på ett par ställen uppsprucken i sömmarne, det såg jag icke; — oss emellan sagdt, är det få studenter som se sådana små fel hos sig sjelfva

eller andra, utom de egentliga gentlemännen i corpsen, hvilka mindre studera Homerus och Livius än modjournalen.

Utkommen på landet förekom mig allting så nytt, och dock så välkändt; så stilla, och dock så lefnadsfriskt. Gräset syntes dubbelt grönt och träden dubbelt lummiga. Med fulla andedrag insöp jag de friska blomsterdofterna och hörde med förtjusning de glada foglarna predika sin frihet och sin kärlek. Och fastän jag den tiden, likt de flesta nittonåringar, icke särdeles tyckte om predikningar, icke ens synnerligen mycket om tempel; så var detta dock ett tempel och en predikan, hvarom man icke gerna kunde hafva delade tankar, äfven om man nyss börjat mena sig förstå Hegelska filosofien och följaktligen ansåg sig stå på en sådan höjd af vishet och skarpsinne, att ingenting kunde undgå att finnas behäftadt med brister. Jag tog fram flöjten för att försöka om det ej vore möjligt på densamma härma ett fågelqvitter, såsom jag nyss hört den utmärkte flöjtisten Bock härma näktergalen. Det ville dock icke rätt väl ha sig der-

vid. Förmodligen voro mina öron icke så skarphörda som några vissa damers, hvilka efter den concert, der ofvannämnde Bock härmade näktergalen, försäkrade att härmningen var alldeles förvillande lik, ehuru de några ögonblick efter denna försäkran, på en spefogels fråga om de hört näktergalen i Skåne eller Blekinge, helt naivt intygade att de aldrig hört honom. Till dessa damers heder bör man förmoda att de voro så förtjusta af Bocken, att de i sjelfva verket glömt att de hört näktergalen.

Länge hade jag icke fortsatt med min troligen oefterhärmliga efterhärmning, förr än de fria fantasierna stördes och det på ett mindre behagligt sätt. Ett genomträngande och ilsket tjut tätt vid sidan kom mig att tämmeligen hastigt springa upp från grästufvan, der jag "recubans sub tegmine fagi", lik Virgilii Tityrus, mediterade "silvestrem musam avena." En stor mörkbrun tjur med krullig lugg och ett par bastanta horn, medelst hvilka han, vid det han nedböjde sitt ofantliga hufvud till marken, uppristade jorden och kastade torfvor till

höger och venster, kom i sakta mak, men tydligen med mindre goda afsigter emot mig. Förmodligen ville han se hvem den ohyfsade person månde vara, som understod sig, att honom ohördan, göra intrång och störa friden i hans gröna rike. Det kan icke nekas, att det kylde till om hjertat vid det besten hvälfde sina bistra ögon och utstötte sitt djupa genomträngande mummel, som gick genom märg och ben. Men faran ger vingar och fogelsångsimitatören var med några duktiga språng ur vägen och uppe på en tämmeligen hög, ofvantill flat sten, hvilken låg uti ett stort stenrör, likasom en domkyrka ligger midt ibland de små borgerliga husen i en stiftsstad. Den besvärlige fredsförstöraren lunkade väl efter, men stannade vid kanten af stenröret, förmodligen för att närmare öfverväga hvad utsigt han kunde hafva att lyckas vid en stormning på denna fästning. Under det besten höll krigsråd, förskaffades ett halft dussin tämmeligen dugtiga kullerstenar, hvilka med all makt slungades i pannan på anfallaren. För hvarje bomb, som träffade sitt mål, ristade han sin tjocka skalle.

Vid tredje träffen vände han om, men tycktes efter några stegs reträtt hafva funnit det mindre hederliga uti ett dylikt återtåg, hvarföre han gjorde ett höger om och försökte än en gång och mera ilsket än någonsin, om ett anfall mot fästningens försvarare icke skulle kunna lyckas. Några ytterligare bomber måtte emellertid hafva gjort förändring i hans beslut; ty efter åtskilliga hufvudskakningar fann han sig befogad att på fullt allvar vända ryggen till, och begifva sig bort mot sina behornade kamrater, der han var säker att få vara herre.

Min promenad fortsattes nu, utan både vidare äfventyr och vidare försök att imitera fogelqvitter. Förmodligen var anfallet af det behornade krushufvudet ett passande straff för det jag velat ställa mig i flock med "imitatorum pecus." En vän, hvars bostad var belägen några timmars väg från universitetsstaden, emottog mig med vänskapens hjertlighet. Ett par sorgfria dagar försvunno hos honom under ett umgänge som i dubbelt hänseende kunde kallas upplyftande. Mannen var högtsträfvande, icke

just i den mening, hvari det ordet skulle passa, ifall man hade för sitt minne fru Lenngrens yttrande i "Pojkarna":

Med fyrti år på nacken
de streta med besvär
tungt i den branta backen
der lyckans tempel är;

utan i en långt vackrare mening. Han sträfvade att komma högt både inom tankens område och inom hoppets. I afseende på det förstnämda märkte man det af hans lifliga blick, hans högeligen intressanta samtal och hans icke obetydliga boksamling. I afseende på det sistnämda märkte man det deraf, att han hade lärt de begge svårlärda konsterna, att "tro" och att "bedja" och ville lära dem ännu bättre, emedan han dagligen öfvade sig deruti. Att mannen var tänkare och derjemte en trons och bönens man, må icke förundra. Det sista bevisar just att hans tänkande var något mera djupgående än deras, som vilja anses för det första utan det sista. Är du en dykare som alldrig kommit till hafsbottnen, så bevisar det att du icke

har gått mycket djupt. Den nittonårige Hegelianen fick här en man som med ett par ord förmådde kullslå alla hans konstiga byggnader; och vännen gjorde det ock utan all barmhertighet, alls icke af lust att få rifva ned, utan af lust att få bygga upp. Han visste nemligen både hvad som menas med "Zions grundsten" och hvad Aposteln afser, då han säger att vi på den grundstenen skola bygga med "guld, silfver och ädla stenar", men icke med "trä, hö och strå", efter det sista icke varder beståndande i eldsprofvet. Han förde mig också till någon af sina bekanta. Och att jag der tyckte luften vara renare och solskenet mera upplifvande än på de flesta andra ställen jag besökt, kom sig utan tvifvel deraf, att de orena dunsterna der blifvit bortdrifna af den nordanvind, som omtalas i Höga Visans 4 Cap., och att det solskenet kom ifrån den sol, som omtalas i Psalmen 84.

Bland dessa bekanta var en, som icke kunde annat än fästa min uppmärksamhet framför andra. Det var en flicka som för sina yngre syskon hade intagit faders och moders plats, emedan dessa voro

döda. Till arf af dessa sistnämnde hade hon erhållit de förra, en bror om 5 år och 2:ne systrar om 7 och 11 år, samt ett litet landställe beläget på sluttningen af en kulle, beväxt med löfträd och vattnad af en å, som vid kullens fot krökte sig mellan de fruktbara stränderna. Min vän följde mig dit, och det var med öfverraskning jag varseblef den trefnad, ordning och omsorgsfulla vård hvarje föremål ådagalade. Det lilla landtstället var i sjelfva verket en bondgård, hvars jordbruk var bortarrenderadt och hvars boningshus genom flickans försorg blifvit till den grad putsadt och angenämt, att man tvekade om man verkligen befann sig på ett bondhemman. Vi stiga in genom de rödmålade grindarna på gården, der en sandad gång omslöt en rund plan, på hvilken en mängd blommor frodades, hvilka spridde sitt behagliga doft åt den öppna förstugan. Vid stacketet hade flera unga trän fått sin plats, hvilka lofvade att efter några år gifva en behaglig skugga åt gården. Ännu stödde de sig mot sina pålar, ombundna med sammansnodd råghalm. Kronornas yppiga blad vittnade

att de trifdes väl och ämnade skjuta fart mot högre rymder, så fort som det för dem var möjligt. Vid vårt inträde i huset, der det hvita golfvet, de bländande gardinerna, de väl ordnade, ehuru simpla möblerna gåfvo tillkänna, att det var en qvinna, som här förde befälet, funno vi flickan sysselsatt med att utdela aftonvard åt de mindre syskonen. Hon steg upp då hon hörde våra steg, men syntes icke alls öfverraskad af besöket, så snart hon varseblef min väns ansigte. Men desto mera öfverraskades jag af hennes utseende och sätt att skicka sig.

Det var en bondflicka mot hvilken jag blickade upp, men en bondflicka, för hvilken jag ovillkorligt gjorde min bästa bugning. Den välväxta gestalten uppbar ett hufvud, ytterligt blekt det är sannt, men så intagande i afseende på hållning och ansigtsuttryck, att det skulle hafva varit värdigt huggas i marmor. Munnen var frisk och fyllig, pannan hög och ren, håret omsorgsfullt kammadt, och ögonen strålande af ett så själfullt, vänligt och oskuldsfullt behag, att man icke i första ögonblic-

ket vände sin blick derifrån. Öfver hela den bleka flickans väsende hvilade ett allvar, att icke säga sorgbundenhet, som ytterligare stegrade det intresse hon ingaf, och som gjorde att hvarje skämt, hvarje mindre grannlaga åtbörd, som äfven hos en spefogel skulle hafva varit till hands, dog i födslen. Hon helsade på oss med en anspråkslöshet och ledighet som jag ännu aldrig sett hos en bondflicka; bad oss sitta ned och sade sig vilja gå att hemta arrendatorns hustru, som var sysselsatt på ängen. Jag gaf min vän en blick, som han tydde så, att han ej skulle störa den goda arrendatorskan i sina göromål. Flickan stannade, och vi språkade en stund med henne öfver åtskilliga ämnen; dock icke *vi*, utan i sjelfva verket blott vännen, emedan min förvåning öfver vår unga värdinnas sätt att uttrycka sig och hennes yttrande öfver en del ämnen, hvarom våra bondflickor icke veta en bokstaf, icke tillåt mig annat än sitta stum och undra. Jemte den ovanliga kunskapsrikedomen hon uppenbarade, och det på ett så okonstladt, och naturligt sätt, såsom hade hon uppväxt i ett

hus, der Schiller, Fries, Tegnér, m. fl. voro hemmastadde, låg der ett skimmer af ett öfverjordiskt lif, som utgjöt sin salvelse öfver henne. Ett par gånger öfvergjöts det bleka ansigtet af en svag rodnad; det var då namnet på ett hus i grannskapet kom att nämnas. Samtalet tog en mera allvarsam vändning. Lifvets högsta frågor kommo under besinning. Flickan yttrade sig äfven här med en lugn visshet, som gaf tillkänna att det ljus, som förklara tid och evighet, hos henne uppgått. Och när det namn, för hvilket alla knän sig böja i himmelen och på jorden nämndes, var det i hennes anlete ett uttryck, som visserligen kunde kallas himmelskt. Det syntes att det namnet var henne kärt, och att samtal om honom, som det namnet bär, var henne mycket behagligt. Också fortsattes det länge, endast afbrutet af det thé, som den älskeliga värdinnan tillagade och bjöd, åtföljdt af det hvitaste bröd.

På hemvägen yttrade jag högt och oförstäldt min förvåning öfver hvad jag sett och hört, utbredde mig i ynglingaexstasens loford öfver så

mycken bildning, elegans, takt, behag och hvad allt jag mera kunde finna passande för mitt ordsvall i förtjusningen öfver den vackra bondflickan. "Hur har hon fått så mycket kunskaper; hur har hon kunnat bli så söt; hur har hon fått denna ädelhet i sitt väsende; är hon verkligen en bondflicka; hur har hon kommit till så djupa blickar i Dogmatiken, att jag icke ens visste mycket af hvad för henne låg klart som en dag?" Så öfverflödade mina frågor, hvilka jag slutade med den i mitt eget tycke ganska spetsiga anmärkningen: "min käraste vän, du är ju ännu ogift — — ! — —"

Den tilltalade måtte icke hafva funnit min anmärkning eller mina frågor särdeles roliga. Han blef med hvarje ord alltmera allvarsam och svarade slutligen: "det gör mig ondt att du icke kan se hvarifrån det goda hos denna flicka kommer. Hvad är det som i naturen utvecklar alla frön och kläder jorden i så skön skrud, när våren är inne? Är det icke solens ljus och solens värme? Finns det då ingen annan verld än den här nere, finns här då ingen annan sol än den, som vi se der

borta i vester nedgå öfver granskogen? Är andens verld icke också en verld; är hjertat icke också en jordmån? Det finns ett lif som heter "trons lif"; det lifvet födes af ett ord, som djupare är än allt hvad både Kant, Schelling, Hegel och hvad de allt heta, hafva haft att säga. Det ordet bjudes oss i en ofta förbisedd och förglömd bok. När det ordet för ett hjerta upplåter sin rikedom, eller på det du må bättre begripa mig: när ett hjerta upplåter sig för det ordets rikedom, så föregår snart en likartad förändring i det hjertat, som den vi se hvarje vår föregå i naturen. Det inre ögat får se en sol. Den solen lyser i mörkret och värmer i kölden. Och af det ljuset och af den värmen uppspira snart sköna vårblomster. Du kan kalla dem "bildning, elegans, takt, behag", eller hvad annat du nyss upprepade att du sett hos denna bleka flicka. Vi, hvardagsmenniskor, kalla dem en sann christendoms uppenbarelse. Och de bestå, dessa uppenbarelser, icke blott i hvad du nyss upprepade, utan i mycket annat, som ditt öga skulle hafva varseblifvit hos den bleka flickan,

ifall du kunnat se in i hennes hjerta, eller visste huru hon dagligen skickar sig emot sina syskon och öfriga medmenniskor. En ödmjukhet, som tänker ringa om sig sjelf; en trohet som gör allting under Guds ögon; en vänlighet som aldrig förtörnas och aldrig tänker något argt; en visshet vid bedömandet af hvad som är rätt och orätt i alla omständigheter; en oskuld som sitter i hjertat och icke blott i anletsdragen; en frid som borttager nödens och dödens udd; — se detta och än mer kalla vi enfaldige hvardagsmenniskor trons frukter. Och det var sådant du varseblef eller kunde hafva varseblifvit hos den älskeliga värdinnan, hvars enkla boning vi nyss lemnat. — Men i afseende på din vid slutet af dina extasierade utrop bifogade anmärkning, att jag ännu är ogift, så vill jag till svar för dig berätta något om hennes historia."

Vi hade just nu återkommit till min väns bostad. Några små husliga bestyr upptogo de få stunderna af den återstående aftonen, så att det först blef sedan vi i samma rum hade gått att hvila

som min vän började den utlofvade redogörelsen för den bleka flickans historia sålunda:

"Du har nog så pass godt hufvud, att du icke finner dig stött, om jag säger att ni, herrar studenter, ären ett tämmeligen oförsigtigt och derhos understundom tämmeligen tanklöst slägte. Jag menar visst icke, att det saknas er tankar i allmänhet. Tvertom; ni ägen deraf ofta ganska öfverflödigt. Men felet är, att de icke alltid befinna sig der de borde, hvadan vid öfverflödet åt ett håll, det kan råka att vara total brist på ett annat håll; och det, tyvärr, mer än en gång der minst borde så vara. Isynnerhet är detta händelsen vid hvad man kallar hjertats angelägenheter. Att leka med ett hjerta såsom man leker med en boll, hvilken ju hårdare slag han får, desto högre flyger i luften, är icke rådligt, om det ock skulle vara roligt. Ett hjerta är ett ömtåligt ting och bör behandlas med all den ädelhet och finhet, hvaraf man är mäktig.

Men det kan å andra sidan icke nekas, att i ett fläckfritt ynglingasinne en dylik ädelhet och

finhet ofta innebo, vida skönare än hos många gamla. Dessa sista se ofta alltför mycket på omständigheterna, under det att det förra ser på sjelfva saken. Du har förmodligen läst Grefve Rudensködls snillrika bok om "Stånds-Circulationen." Denna bok, öfver hvilken man hörer så föga loford högt uttalas, erkännes och hyllas så mycket mer i hjertats tysta djup af många tusende. Dess ideer stå framom sin tid; derföre vågar mången ej att öppet uttala sitt bifall eller handla i öfverensstämmelse dermed. Fördomar och vanor, som under århundraden blifvit innötta, äro ett fängsel, hvars länkar det fordras jättekrafter att slita. Små folk slita dem sannerligen icke.

För några år tillbaka, då Anna, — så heter den bleka älskliga värdinna vi nyss besökt, — var omkring 18 år, bodde icke långt härifrån en Öfverstlöjtnant von P. Han hade en enda son, en yngling om 23 år, som alltsedan Öfverstlöjtnantens hitflyttning vistats vid Universitetet för sina studier, och blott på några dagar, en och annan gång besökt hemmet. Han hade nu slutat sin Hofrätts-

examen och skulle efter ett fjerdedels år börja sin tjenstgöring, sedan han hvilat ut på landet denna tid, för att stärka sin icke särdeles kraftiga helsa. Under sina promenader omkring hemmet sammanträffade han en dag med Anna, som då strålade af liflighet och helsa, med glädjens rosor på kinderna och oskuldens lilja i hjertat. Han tyckte genast mycket om flickan; besökte hennes hem hvar dag och fann dervid att Annas själsförmögenheter voro lika ovanliga som hennes kroppsliga behag. Han proponerade henne att tillsammans med honom läsa några af fosterlandets skalder, och flickan, som redan för första sammanträffandet med unga von P. blifvit lika intagen i honom, som han i henne, gick in på propositionen, emot ett villkor, som visserligen syntes den unga lagkarlen eget, men hvilket han dock antog för att få nöjet af Annas sällskap. Villkoret var, att hon skulle få läsa för honom lika lång tid i Tholuks Andaktsstunder, som han läste för henne i Tegnér, Oxenstjerna, Kellgren o. s. v. — Von P. var en i hjertat oförderfvad yngling, med sinne för allt skönt och godt. Och

det föreföll honom alls icke obehagligt när den andeliga poesiens ord strömmade emot honom ur den utmärkte författarens arbete, helst då de framfördes af Annas vackra läppar och stundom beledsagades af en blick ur hennes klara öga.

"Frågar du, hur Anna kände till Tholuck, så svarar jag, att hon kände till vida mer än den författaren. Hennes mor var en varm Christen, som tidigt ledt sin älsta dotter in i den paradisets lustgård, der Scriver, Arndt, Nohrborg m. fl. icke äro främmande. Derjemte hade den prestman, för hvilken Anna genomgått sin konfirmationsundervisning, och hvilken var en rätt herde för den honom anförtrodda hjorden, gjort sitt bästa att utveckla hennes själsförmögenheter genom att låna eller anvisa henne att köpa goda böcker, emedan han såg att här var något att göra utaf. De af dessa trogna såningsmän utströdda frön hade ej förgäfves blifvit kastade i jorden. Inom den unga flickans hjerta uppblomstrade en vår, som lofvade de skönaste frukter för tid och evighet.

"Vid första samtalet hade hon märkt att von P.

var främmande för den himmelska poesien, huru bekant han ock var i den jordiska. Hennes hjerta slog af ungdomens vanliga begär att af sin egen fullhet få meddela åt andra. Det var derföre hon gjorde det nyss omnämda villkoret; — ett villkor, som ju längre det iakttogs, desto kärare blef det för begge.

"Anna har, såsom du nog bemärkt, någonting i hela sitt väsende, som aflägsnar hvarje skymt, hvarje tanka på det som är orent. Man känner sig i hennes närvaro, såsom blygdes man för hvarje oren tanke. Det är den sanna oskuldens kraft helst när den är förenad med det trons lif, som uppfyller hennes själ. Von P. kom regelmässigt hvarje dag till Annas hem. Han längtade redan från tidiga morgonen då han vaknat, efter den utsatta timman. Han kände sig bättre i den unga flickans sällskap, — icke så, som skulle han funnit sig vara henne öfverlägsen, utan så, att han förnam huru hennes sällskap hade ett renande, lugnande, förädlande, inflytande öfver honom. De läste tillsamman Tegnér, Runeberg och Vitalis samt

Oxenstjernas makalösa öfversättning af Miltons förlorade Paradis. Det var högtidsstunder i begge de unga personernas lif. Ofta höllo de upp under läsningen, för att samtala öfver det lästa. Det blef dem derunder icke sällan till mods så, som hade de velat knäböja bredvid hvarandra i bön. Tårar glänste i deras ögon; en ren, öfverjordisk fröjd klappade i deras hjertan. Det band, hvarmed de förenades, knöts så mycket mera fast, som det sammanband rena sinnen och aldrig fläckades af en enda oädel tanke.

"Saliga, oförgätliga stunder, då den första rena kärleken gör sitt besök i ett hjerta. Den är en försmak af det himmelska lifvet.

"Annas kloka och förträffliga mor, — det är nu tre år sedan hon dog kort efter det hon följt sin man till grafven, — vakade med noggranhet öfver de begge unga. Hon blef snart lugnad i afseende på deras sammanvaro när hon märkte hvilken anda rådde under lästimmarne. Stundom satt hon ock, sysselsatt med sin söm eller sin strumpsticka, bredvid dem och hörde på det som lästes.

"Så hade Juli och Augusti månader försvunnit. Med September månads slut skulle von P. afresa för att börja sin tjenstgöring. En dag i början af denna månad hade han sednare än vanligt återkommit hem, och hans mor, som icke kunnat undgå märka de täta besöken i Annas hem, tog honom i ett litet halft skämtande, halft allvarsamt förhör i afseende på dessa. Ju mera han rodnade och undvek att directe svara, desto mera anade Fru von P. oråd. Hon släppte ej tråden förrän hon icke blott utletat hans hjertas hemlighet, utan ock hört så mycket derutöfver, att hon knappt kunde återhålla sin harm. Det var på vippen att hennes lärde herr son hade blifvit, — ja hvem kan beskrifva hennes förakt, — en "läsare". Hon hastade upp till sin man, kastade sig anfådd i soffan och grät af harm, blygsel och vrede. Gamla Öfverstlöjtnanten von P. var en lugn, men i hög grad bestämd och okufvelig man. Hans jernvilja kunde aldrig böjas. Hvad han sagt var oåterkalleligt. Sedan han lugnat sin uppskakade maka och bedt henne berätta allt, från det minsta till det största,

uppbjöd den harmsna makan all sin förmåga för att omtala sonens äfventyr på ett sätt, som skulle göra det starkaste intryck på mannen. Till sin ytterliga häpnad fann hon dock sina ord icke alls göra någon verkan. Slutligen ropade hon: "hvad säger du? är det icke skandal, en riktig skandal, som måste exemplariskt straffas?"

"Min goda vän!" svarade Öfverstlöjtnanten, "lugna dig! Saken är mindre farlig än löjlig. Kan du icke förstå, att här varit en liten kurtis, och dermed punkt. Rör icke upp himmel och jord för det lapprit. Jag skall säga till min gunstige herr son, att han är något mindre oförsigtig en annan gång; och så vet du ju att han om ett par veckor reser, och då är alltsammans glömdt."

"Nej, min vän", försäkrade makan, "det är ej så väl att det är blott en helt enkel kurtis. Tror du, att jag för en sådan affär velat slösa bort mina dyrbara tårar. Nej, säger jag, saken är vida farligare. Den unge våpen är nog ren från alla ungdomssynder, det kan jag försäkra. Det är just det som är det farliga. Han är kär, förstår du, död-

ligt och på allvar kär i denna bondjenta, och hvad som är det aldravärsta, han är på väg att blifva lika galen som hon och hela det skenheliga, gudaktiga packet. Se det är derföre jag ej är mig sjelf mäktig. En sådan skandal, att vår son icke blott vill gifta sig med en bondpiga, utan dertill har blifvit en af de helige. Ah! det är mer än jag kan bära." Och den goda frun föll ånyo i ett konvulsiviskt gråt.

"Hade Öfverstlöjtnanten hittills varit lugn, så blef han nu så mycket mera uppretad. Visserligen märktes ingenting i hans sätt eller åtbörder. Men den hvitgula blekhet som hastigt betäckte hans anlete, och den djupa skugga som samlade sig öfver ögonen bådade en förfärlig åska.

"Så att du är viss derpå," sade han med dof röst," att det icke är en lättsinnig kurtis, utan en verklig, ren och riktig kärlek? Jag skulle hafva förlåtit det förra; men så sannt jag lefver, att han förnedrat sig till det sednare, det skall han få ångra."

"En timma sednare störtade unga von P. med

förstördt utseende ned för trapporna från sin fars rum. Hans läppar voro bleka och ur ögonen lyste förtviflan. Han ryckte till sig mössa och promenadkäpp, och ilade ut midt i Septembernattens regn. Med en hastighet, såsom hade det gällt lifvet, sprang han öfver ängarne bort emot Annas hem. Då han framkom, hade alla i huset redan gått till hvila. Han ville ej väcka någon, men han kunde icke återvända hem, utan att hafva sett Anna och för henne omtalat huru hans faders förbannelse brände honom; denna förbannelse som öfver honom ljungat när han bekännt allt, och inför Gud betygat huru hans förhållande till Anna var ända in i hjertegrunden rent. Det var just detta som bringat hans far i raseri. Hade det varit annorlunda, så skulle snart allt åter hafva varit godt. Det var första gången ynglingen fick klart se ett oomvändt menniskohjertas förfärliga mörker. Och den synen grep honom med en så stor fasa, att han tyckte sig jagad af furier.

"Natten förflöt under det unga von P. vandrade af och an i skogslunden framför Annas bo-

stad. Han märkte icke att hans kläder voro helt och hållet genomvåta, att hans tunna stöflar voro förstörda, att han sjelf skakades af frossbrytningar. Ändtligen dagades det, och Annas rosiga hufvud såg ut genom fönstret. Förskräckt drog hon det tillbaka vid åsynen af von P. i det beklagansvärda tillstånd hvari han befann sig. De ungas samtal var icke långt. Den arma flickan stod slagen såsom af åskan vid hennes älsklings ord. Den kärlek hon förut knappt anat, än mindre redigt tänkt, uppflammade nu i full låga och full klarhet för hennes medvetande, på samma gång som hon insåg omöjligheten att uppnå dess mål. Det blef en strid på lif och död i hennes hjerta. Så mycken sansning hade hon dock, — såsom qvinnor vanligen i svårare stunder hafva, — att hon bad von P. ögonblickligt gå hem, vårda sin helsa och öfverlemna allt i *Hans* händer, som leder menniskors hjertan såsom vattubäckar.

"Den unga flickans qval vill jag icke försöka beskrifva. Du har nog liflig inbillningskraft att kunna tänka dig hvad som inom henne måste föregå

under den följande veckans dagar, dervid hon icke fick se en skymt af sin fordne daglige gäst.

"Snart kom hon till öfvertygelse att han måste ha blifvit sjuk. Vistandet under öppen himmel hela den förfärliga natten, i kölden och regnet, kunde icke hafva annat åstadkomma. Hade hennes smärta hittills varit bitter, så blef den nu förfärlig. Hennes enda tröst var att frambära allt sitt bekymmer inför Honom, som vet hvad i menniskan är. Och hon talade icke med honom förgäfves.

Unga von P. hade verkligen häftigt insjuknat. Då han hemkommit på sitt rum den olyckliga morgonen, kastade han sig, våt som han var, utan att afkläda sig, på en soffa och insomnade. När han uppväcktes hade han en brännande feber. Läkaren efterskickades utan dröjsmål, och förklarade att en farlig förkylning hotade att för honom öppna en för tidig graf, helst den sjukes upprörda själstillstånd motverkade hvarje läkemedel. Allt hvad som i hänseende till detta tillstånd kunde göras för att lugna honom, var det första nödvändiga. Betänkligt var ock att den sjuke visade djup afsky

för både fader och moder, så att ingendera fick nalkas hans säng, knappast uppehålla sig i rummet. Vid läkarens frågor om möjliga orsaken härtill, måste en del af sanna förhållandet fram, huru påkostande det var att omtala. Läkaren rådde med allvar att skaffa den unga flickan till hans bädd och låta henne så mycket som möjligt vårda honom. Öfverstlöjtnanten vägrade dock detta yrkande. Första dagen, andra, tredje och fjerde dagarne gingo förbi, utan att flickan blifvit efterskickad. Den sjukes tillstånd förvärrades. Febren tilltog, nu åtföljd af yrsel. Den hemreste läkaren efterskickades ånyo. Han förklarade nu bestämdt att fara var för lifvet, och att ett af medlen till en möjlig räddning utgjorde Annas efterskickande. Fadren vägrade ännu. Men midt under det de härom talade öppnades dörren och den arma flickan inkom, badande i tårar, och bad för Guds barmhertighets skull, att hon måtte få blifva den sjukes sköterska. Öfverstlöjtnantskan, bevekt af flickans oskuldsfulla och lidande utseende, kanske ock af hoppet att hennes närvaro skulle stilla den sjukes

feberraseri, gaf sitt löfte. Fadren vände blott bort ansigtet och teg. På läkarens befallning gick Anna in i sjukrummet. Hon störtade ned på knä vid bädden. Så snart den sjuke hört hennes röst, reste han sig upp, och med ett saligt leende fattade han den knäböjandes händer, och allt blef några ögonblick stilla. Stora tårar började rulla nedåt hans kinder. Slutligen öppnade han de feberröda läpparne och sade lugnt och stilla: "Anna, älskade Anna, det är förbi. Här nere få vi icke länge vara tillsamman; men blif hos mig och bed för mig, att jag må tillhöra honom, som du tjenar; på det vi i ett annat land må evigt få vara tillsamman!"

"Man lemnade nu de unga ostörda. Och Anna vakade vid den älskades sjukbädd troget och outtröttligt natt och dag. Hon läste med honom, hon bad med honom, hon talade med honom om sin kärlek, som hon förr aldrig vågat nämna. Af åskvädrets heta qvalm hade den brådmognat. Kärleken och döden kämpade; men döden vann. — Febren tog öfverhand, och den sista timman nal-

kades. Gråtande stod Öfverstlöjtnanskan vid sonens dödsbädd. Hennes hjerta hade veknat. Sorgen öfver det enda barnet; den aktning hvarmed hon blifvit uppfylld för Anna, i hvilken hon lärt att känna en lika ren själ, som godt och älskvärdt hjerta; de brinnande och hjertgripande böner, hvartill hon blifvit vittne; de ädla och sköna samtal hon afhört mellan den sjuke och hans vårdarinna; det ena med det andra verkade på hennes sinne, så att hon stod nästan förkrossad vid sin sons bädd. Det hade af deras ord fallit en stråle ned i hennes eget hjertas mörker. Hon började ana, att det hon förr afskytt såsom det värsta af allt ondt, i sjelfva verket var det högsta och bästa goda. Snyftande sade hon till sonen: ”Mitt kära, dyra barn, om du blott kunde blifva frisk; gerna skulle du få äga denna goda flicka. Jag ber dig, förlåt mig; det är jag som handlat oförståndigt; det är mitt fel, att det nu står så illa till. Ack, mitt barn, mitt barn, hvad skall jag göra?”

”Vid dessa ord öppnade den sjuke sina matta ögon, tog Annas hand och räckte den åt sin mor.

Men hon sträckte sina armar emot flickan och höll henne länge omsluten i en innerlig omfamning. Den gode anden hade hos modren besegrat den onde. När de bägge qvinnorna sågo ned till sjukbädden, hade den lidandes öga brustit. Men på hans anlete hvilade ännu ett skimmer af den saliga förnöjelse han i dödsögonblicket fått erfara, att se sin brud i modrens armar.

"En lång tid derefter var flickan icke mer sig lik. Hennes rosiga kinder bleknade, hennes ögon förlorade sin glans. Hon skydde allt sällskap, utom med sin egen och von P:s moder. Så ofta hon kunde, slöt hon sig inne i ensamheten; och när hon visade sig kunde man af de svullna ögonlocken se att hon gråtit. Hennes mor och Öfverstlöjtnantens fru blefvo alltmera verkliga vänner. Och den ande, som besjälade den förra, syntes ock verka på den sednare. — Efter hand har tiden läkt det smärtsamma såret. När Anna blef på samma år både fader och moderlös, öfvertog hon sina syskons uppfostran. Och hon fortfar dermed på ett sätt

som icke kan annat än bära goda frukter, deri biträdd af unga von P:s moder."

Så berättade min vän om den bleka flickan; och tillade, sedan han en stund hållit uppe: "Tror du väl att härvidlag är någonting att anmärka emot mig, att jag, såsom du behagade säga, ännu är ogift?"

Jag teg, ty jag kände inom mig till min blygd, att jag här talat så obetänksamt som — en yngling.

Penséen.

Då Carl den tolfte sina bussar klädde
i blått och gult, han tänkte på det blå,
det höga hvalf, der gyllne månan trädde
att såsom chef för stjernehären stå;
men ingen lycka stadig blir på jorden,
högt öfver fästet bragden tecknad står
och stjernan föll, som lyste öfver jorden
och solen fällde ned en saknads tår.

Och der som Gudadroppen föll, en värma
af himmelsk eld sig snart utvecklade,
jag föddes, och att hjeltens färgor härma
naturen blå och gul mig skapade,
men saknad och dess tvillingbroder sorgen
små svarta streck i kalken tecknade
de ännu qvarstå som en minnets borgen
och än i dag man kallar mig pensée.

S.

Vinterqvällen.

Hvimlen små skyar! o! hvimlen
raskt i den glädtiga dans
stjernorna blänka på himlen,
månen kringkastar sin glans.

Och ifrån drifvan brillanter
sprida mångfärgade sken,
takisen som diamanter
hänger gedigen och ren.

Granar och tallar stå gröna,
snösparfven gungar på dem,
steglits och bofinkar sköna
qvittrande söka sitt hem.

Lustigt småbjellrorna klinga
trafvare! öka din fart!
öka den! skynda att bringa
mig till den älskade snart.

Der finnes glädje och sommar
der frodas myrten så grön,
rosen så purpurröd blommar,
liljan der doftar så skön.

Ren ser jag julljusen glimma,
skogen jag lemnade nyss, —
skön är en vinterqvällstimma,
skönare vårblommans kyss.

S.

Den gamle Tiggaren.

Jag såg i går en präktig sal,
der var så ljust, jag tror en bal
det nöjet de förnäma kalla,
jag hörde glädje och musik
och tänkte Gud! du som är rik
Du som är rikare än alla,
Du som ger alla dagligt bröd
hvarföre skall jag lida nöd?

Jag har ju aldrig illa gjort
om mig man intet ondt har sport
jag aldrig stulit eller mördat;
men likväl tyst! — nu minnes jag
jag alltid slösat bort min dag,
jag aldrig flitens bud har vördat;
om jag arbetat, kanske jag
på balen vore med i dag.

Jag gammal är, nu kan ej jag
med kraft använda mer min dag
jag intet lärt, kan mer ej lära;
af mig du unge! varning tag,
förslösa ej en nyttig dag,
din flit skall en gång ge dig ära;
om jag arbetat såsom ung
jag tjent båd mig och Gud och kung.

S.

E. G. Geijer.

Läs fosterlandets häfder — mästarhanden
Dem tecknat. Genom seklers natt han svingar
Sin fackla djerft, den store forskaranden
Och i dess kaos ljus och ordning bringar.

Hans verk skall lefva uti nordanlanden,
Så länge sången lyfter fria vingar;
Så länge baltisk våg mot fria stranden,
Höglagda vikingarnas drapa, klingar.

Han stämde sagosträngarna — han hörde
Ur kumlen månget forntidsminne hviska —
Förnam hvad hjelten på sin lager drömde.

Och när hans hand de gyllne strängar rörde,
Då stod för oss, i bilder klara, friska,
Hvad stort, som sagan eller häfden gömde.

YDR.

Barndomshemmet.

Hvad kära minnen ifrån dagar flydda,
Hvad ljufva känslor vakna i min själ!
Jag möter än i denna lugna hydda
De vänner, jag från fordom känt så väl,
Hur hvarje föremål till hjertat talar
Om allt, hvad jag så gerna minnes än!
Och samma blommor, samma berg och dalar:
Hur väl ännu jag känner er igen!

Här var mitt fadershem — och här jag bodde
I syskonkretsen så förnöjd och glad,
Då på det goda blott och Gud jag trodde,
Och för det goda blott till Gud jag bad.

Då barnslig än och obekant med verlden,
Jag såg den strålande i morgonglans;
Och klar stod himlen öfver framtidsfärden,
Der hoppet band så djerft sin friska krans,

Jag helsar Er, J välbekanta ställen,
J gröna lundar, der så mången gång
Jag hänryckt lyssnade i sommarqvällen
Till muntra sångarskarans jubelsång.
Här drömde jag min barndoms skönsta drömmar,
Här andades jag lifvets sällhetsrus,
Så frisk som här den blåa källan strömmar
Bland blommor, vaggade af vindens sus.

Hur sällt, hur sällt, o Fader! till ditt möte
Det glada barnet ilade ibland —
Hur sällt att slutas till en Moders sköte
Och vänligt ledas af dess ljufva hand!
J lärden mig så ömt de höga dygder,
Dem lifvets bästa lycka bygges på;
J, hulde! voren, J de kära byggder,
Det käraste mitt hjerta fann ändå.

Ack barndomsdagarna, hur kort de dröja!
Och månget moln förskymmer nu min syn;
Men för min längtan mången gång de röja
Sin återglans ännu vid vestrens bryn.
Till evigheten rullar tidens bölja
Och lifvets farkost gungar med dess strand.
O! det är ljuft att få i farten följa,
Och finna der ett evigt barndomsland.

Ydr.

Sjuklingen.

Än är ju dagen — än jag borde verka:
Blef till overksamhetens lott jag dömd?
Skall lifvets flygt jag endast deraf märka,
Hur djupt dess bittra pröfvokalk är tömd?
Jag mins en dag — hur snart var den förfluten! —
Då mödans kamp jag kämpade så nöjd.
Min verkningskrets är stängd, min kraft är bruten,
Och bruten är, med den, min lefnads fröjd.

Hvi flyn J så, J fordom ljufva drömmar,
J glada bilder från en bättre tid?
I samma hjerta ännu lifvet strömmar,
Der fordom glädjen hviskade sin frid;

Och samma känslor svärma ännu under
Det bröst, som döden härjande förtär.
O! jag vill drömma ännu några stunder:
En dröm ändå all lifvets glädje är.

Hvad lider tiden? är det middagstimman,
Som med sitt qvalm förtynger vandrarns fjät?
Hon kommer dock, den kulna aftondimman,
Som svalkar hjertat, fast ej läker det.
När nattens ro sig öfver jorden sänker,
Jag vakar än i tysta skuggors tid.
Blott grafvens natt engång den ro mig skänker,
Som mer ej störs af lifvets hårda strid.

Ydr.

Zoologisk upptäckt.

Monsieur Linné helt säkert sig bedrog,
(Ty han, som alla andra, kunde fela,)
Då han uti sin Fauna företog
Att djurens slägten ordna och fördela.

Han menniskorna sammanföste då,
Så onaturligt, i en slägt, ej flera.
Som Zoolog, han likväl bordt förstå,
Att lämpligare dem klassificera.

Han kände djurens konung på dess gång,
Dess stolta hållning och dess blick, med mera.
Moderne Lejon! air, façon, jargon
Han visste ej hos er att estimera.

Och björnar han beskref af flera slag,
Men alla gingo de likväl på fyra:
O ve! nu komma de på två — hvar dag
Man Nalles möte måste äfventyra.

Se vargen, hur han glupskt med tändren skär
Och vilda ögonkast mot rofvet skickar:
I röfvarns håg bor samma mordbegär
Ur ögat ljunga samma lömska blickar.

Och järfven hungrar jemt, blir aldrig mätt —
Det arma djuret vi med skäl beklage:
Herr Filfrass! känner annars jag dig rätt —
Nog har du fått bekymmer för din mage.

Du skrattar — säg har du då väl reson
Att le åt härmningslusten hos en apa,
Då mången narr har samma art, som hon,
Att andra blott Guds långa dag begapa.

Och sjelfva svinet — med förlof! — kan se
Sin afbild uti menskohamn, mer trogen,

Än någon konstnärs pensel tecknade;
Om blott det hade fri entrée på — krogen.

Hur mången oxe ledes under ok
Af sina vördade tvåbenta bröder;
Och mången åsna, helsad här för klok,
Brås märkligt på kusinerna i söder.

Det skygga lammet tryggt på bete går,
Ty herden håller vård, båd' dar och nätter:
J folkets herdar! vården edra får,
Att ej er vallgång blifver bara getter!

Mullvaden gräfver flitigt i sitt bo,
Och råttan gnager allt, båd' likt och olikt.
I stoftet söker mammons träl sin ro —
Och blott då han kan gnaga, har han roligt.

Herr mickel, trots sin listiga natur,
På gässen lurar fåfängt denna gången:
Dess lynne röjes nog hos hvar filur,
Och mången gås hörs kackla i salongen.

Man papegojor utaf alla slag
Hör muntert språka uti jerntrådsbojan —
Och mången muntergök uti vårt lag
Har samma tankegång som papegojan.

Ett höns ej heller dväljs i tankens verld;
Men för sin rang det har likväl en borgen:
Man skattar ju den äran mycket värd
Att vara "högsta hönset uti korgen."

Påfoglen — se hur stolt han breder ut
Sitt fjäderprål för sol och vind och väder!
Hur mången sprätt — fast kassan tagit slut —
Yfs ej ändå af sina granna kläder.

Hur näktergalen tjusar Arnos dal! —
Och lilla dufvans kutter hör man gerna:
"Ofjädrad" sjunger mången näktergal,
Med turturdufvan suckar mången tärna.

Det sägs kameleonten skiftar om
Sin färg, men grunden dock jag icke känner:

Ja ja, nog skiftas färg af mången, som
i ansigtet berömmer sina vänner.

Hvad arbetsmyran släpar i sin stack —
Hur väl den trötte nattens ro behöfver!
Dock, mången trälar nog för mindre tack,
Som för sitt dagsverke har intet öfver.

Patienten ryser för blodiglens bett —
De äkta känner man igen på färgen:
En större sort af iglar har jag sett,
Som kunna suga både blod och märgen.

Hvem undrar nu, om menskor se hvarann,
Som hund och katt, med blickar föga ljufva?
Fastmer det helt naturligt är, minsann,
Om de på allvar leka "hök och dufva."

Linnés system — det finner man ju klart —
Som ofullständigt måste nu förfalla.
Hvart djur bör föras till sin rätta art,
Så kommer man från denna villervalla.

Men allt detder är misstag blott, min vän,
Jag nu ett helt menageri hör ropa.
Nå väl! då tar jag mina ord igen,
Och dricker brorskål med dem "allihopa."

Ydr.

Daggen.

Skön låg skapelsen och drömde
efter sjette skapardagen
uti tidens första vår.
Rundt kring hela verldens rymder
friden bredde sina vingar
dagen om, då solen lyste
emot jordens unga rosor
ljufligt som en brudgums blickar
emot brudens rosenkinder;
och om natten stjernehären
ofördunklad alltid lyste
strålande som vintergatan,
ty ej ännu några dimmor

lagt sig tungt emellan jorden
och de ljusa himlars riken.
Och i solbeglänsta lunder
vandrade den sälla menskan,
ännu oskuldsfull som blomman,
som i oförvissnad vårprakt
öfverallt mot henne myste.
Och hon sade: "o hur likt med
himmelen är allt här nere!"

Men då nalkades förförarn,
grym och djefvulsond och listig
snart han menniskan förledde.
I en olycksalig timma
bröt hon Herrans helga lagar.
Synd och död och ånger kommo,
(hittils obekanta gäster)
ned till jorden och beredde
sig en bostad der för alltid.

Sörjande kring jordens slätter
andra dagen efter fallet

Adam gick vid Evas sida
utanför det sälla Eden,
som sin port för alltid slutit.
Till en blomsteräng de kommo.
"Här," sad' Eva, "vill jag plocka
några blommor till ett minne
af de rosor vi förlorat
då ifrån vårt hem vi drefvos.
ack, se här de äro sköna
nästan såsom de derinne."
Och hon bröt dem och dem förde
suckande till sina läppar.
"Hvad är detta? — klara perlor
Uti blomsterkalken simma!
Sådant såg jag ej derinne
ibland paradisets rosor.
Hvad betyder det, o Adam?"

"Du som fordom," så han svarar,
"var den skönaste af likar
då du vandrade bland rosor,
o min Eva, ser du icke

sjelfva blommorna begråta
sällheten som vi förlorat.
Droppen, som du ser i kalken,
är en tår ur blommans öga.
Nu hvar morgon ses hon gråta
när hon vaknar ur sin slummer.
Hon har drömt, hur ljuft det fordom
var kring jordens alla länder
innan än vi hade syndat.
Inga dimmor höljde solens
klara anlete om dagen,
intet mörker höljde nattens
evigt sjerneklara himmel."

Så med vemod talte Adam.
Då bröt Eva några rosor
tryckte dem emot sitt hjerta,
och ur hennes klara öga
föll en tår i blomsterkalken
och förenades med blommans
rena morgondagg derinne.

L.

Fem, Femton och Tretiofem.

Hvad älskar flickan aldramest
då fem års fröjd i hjertat brinner?
Jo vid de åren längst och bäst
sitt nöje hon i *dockan* finner.

Men barnet snart är femton år
och lek och dockor bort hon skickar.
Till *spegeln* aldrahelst hon går
och längtansfull deri hon blickar.

Ack, allt för snabbt de flyga bort
de glada, tjusningsfulla åren.
Ett fel har ungdomen: — för kort
den varar; — den är slägt med våren.

Vid trettifem; ack, o och ve!
Ej nu som förr af fröjd hon spritter.
Den fordom yra flickan, se,
hon vemodsfull med *minnet* sitter.

L.

Lycksalighetens ö.

Jag funnit dig! O ja, jag har dig funnit,
du underbara, länge sökta strand,
dit alla längta, men dit få blott hunnit
fastän de sökt med hjertat uti brand.
Lycksalighetens underbara ö!
Nu kan jag hoppfull lefva, fridfull dö,
ty jag har funnit hvar den är belägen,
och ingen stänger mig till henne vägen.

Jag hört dess gröna lunder vänligt susa,
jag lyssnat till dess näktergalars sång;
hur vestanvindar ungdomskällan krusa
jag sett med tjusadt öga mången gång.
Lycksalighetens underbara ö!
du lugna strand i tidens vreda sjö;
mig ingenting som du nu kan behaga;
jag aldrig vill från dina lunder draga.

Hvar dag uppå dess blomsterprydda stränder
förnyad fröjd, förnyad lust mig ger,
och hvartsomhelst min bana än sig vänder
i vårskrud smyckadt lifvet mot mig ler.
Lycksalighetens underbara ö!
Jag trodde ej att under vintrens snö
du skulle blomstra äfven uti norden,
och dock är också här du danad vorden.

Och frågar någon: "hvar står den att finna,
och hvilken stjerna visar seglarn fram?
Hur hafvets vreda vågor öfvervinna?
När får i hamnen hvila jullens stam?"
Lycksalighetens underbara ö!
Nu räds jag ej att lefva, ej att dö;
ty jag kan svara glad och utan smärta:
den söks och finns — *uti ett skuldfritt hjerta.*

L.

Den oskattbara skruden.

Jag vet en skrud mer skön än purpurmanteln
med hermeliner brämad, perlbesmyckad,
som fursten bär och kostar millioner.
Så enkel som i vårens första dagar
hvitsippan uppå nyss snötäckta tufvan
den skruden är, och dock så rik, så härlig,
att Ophirs guld och Söderhafvets perlor
ej räcka till om man den skulle köpa.
Men den som bär den sjelf dock icke känner,
likt liljan som till oss sin vällukt sprider,
sin egen skönhet och sitt eget värde.
Men lycklig dock alltjemt hon är och blifver
så länge skruden obefläckad finnes,
ty *oskuld* är det namn som skruden äger.

L.

Till min hustru.

O, säg mig ej att qvinnans verld är trång,
att hennes lif så obemärkt försvinner?
Ack, hennes lif är som en välstämd sång,
som ljufva gensvar i vårt hjerta finner.

Mot hvem ler jorden väl så full af frid,
som emot henne hvart hon stegen vänder;
hon är ju målet, dit från storm och strid
sin suck, sin längtan mannens hjerta sänder.

Hvems är den hand, som plockar törnet bort,
och blomsterströr vår tunga väg på jorden?
Hvem gör väl mödans dag så ljuf, så kort,
och ger till lifvets gåtor lösningsorden?

Ur djupet af mitt bröst det svar jag får:
"vill du på jorden någon sällhet finna,
hos henne endast du det sökta når,
ty jordens Engel bär ju namnet — *qvinna!*"

L.

Mjeltsjukan.

På ensam stig i jordens dunkla dalar
hvart går din väg? O svara, svara, själ.
En gång ock du i ljusets helga salar
har fri och lycklig bott; jag ser det väl.
En vilsam fremling, rastlös, utan hvila
hvad söker du? När slutar du att ila?

Lik tröttadt eko, sent och svagt tillbaka,
med suckars ton så själen svarar mig:
mitt öde blef på jorden att försaka,
och dunkel, trång och ensam är mig stig.
Ett *hem* jag söker, *ljus* jag längtar finna
men fåfängt, fåfängt har jag sökt dem vinna.

Jag irrat kring om jordens dunkla stränder,
i forskningens mystér jag sänkt mig ner,
tömt glädjens vin, med guld fyllt mina händer,
men hemlös dock jag kännt mig mer och mer.
Ren natten sina mörka vinga sträcker
omkring mig, — ack, men ingen morgon bräcker.

"Se natten lider!" så jag glad vill svara,
"du villsne, ljusets himlaburne, son.
Se natten lider! dig din klagan spara.
Från jorden går ej ljus, — men ofvanfrån!
Se upp mot himlen der Orion brinner,
ty *hem* och *ljus* allena der du finner."

L.

Giganterna bestorma Olympen.

Magnum illa terrorem intulerat Jovi
fidens juventus horrida brachiis,
fratresque tendentes opaco
Pelion imposuisse Olympo.
(HORATIUS.)

Kaffet ryker. Gudaskaran
frukosterar med bestyr;
mokka är det, fast den varan
är i handeln något dyr.

Neptun, kommen nyss från badet,
fryser i den kulna höst,
slänger från sig Aftonbladet
och tar tag i Folkets Röst.

Mars och Jupiter vid sängen
nära fenstret spela schack.
Ceres gnolar på "refrängen,"
Mars slår takten med sin klack.

Juno med den barska stämman
känner man par renommée;
makligt hon i gula emman
sitter i sin negligé.

Gumman knarrig är och snäser
alla i sitt hufvudbry,
men dock dessemellan läser
en roman af Eugene Sue.

Venus sitter jemt vid bågen
och broderar på en duk,
Syns dock sorgsen uti hågen
och ser ut som hon var sjuk.

Pallas i sin morgonhufva
stickar strumpa, comme il faut

har en så förfärlig snufva,
hostar litet då och då.

Bacchus och Vulcanus språka
om den Franska Republik.
Begge vilja gerna bråka
med Europas politik.

Nu är frukost snart serverad —
ångbröd, halmstadlax och gris,
nyligen hit levererad
gumman Juno till syrpris.

Hermes går med svett i pannan,
sysslande med stök och dån;
bjuder åt så en som annan
pepparbröd och kafferån.

Villervalla — alla skynda
fram till bordet med aptit.
Bacchus trampar Junos hynda
utaf öfverdrifvet nit.

Knif och thesked Neptun felas, —
Pallas intet socker fått —
allting styckas nu och delas;
Amor har man förbigått.

Just nu blir från alla kanter
ett, tu, tre, revolution.
Och en skara af Giganter
storma Jofurs gamla thron.

Slag och stoj i flera timmar
Anfall, infall, utfall görs.
"Hoffmans droppar! Venus svimmar,"
Pans bestörta stämma hörs.

"Åh, låt bli!" hörs Juno snäsa,
"intet fjesk med en kokett —
håll en svamp för hennes näsa;
man på dåningar är mätt."

Zeus med ljungelden beväpnad
rycker omotståndligt fram.

Stackars Hermes i sin häpnad
darrar i ett moln af dam.

Nu Minerva tar Ægiden;
Jofur skriker: "det var bra."
Mars sig blandar ock i striden
gnolar på en aria.

Raskt Vulcanus får eldgafflen
fatt och sticker, sparkar, slår;
bordet rubbas — hela tafflen
med ett brak i golfvet går.

Lilla Amor fattar kannan
med det ädla mokka't i,
slungar den burdus i pannan
på Giganten med ett skri.

Zeus dock segrade på slutet,
se'n Apollo kommit hem;
mycket ädelt blod var gjutet,
skadad mången ädel lem.

De Olympiske på maten
ha nu haft en god motion,
och vidkännas fick ju staten
endast en revolution.

Neptun sin peruk förgäfves
söker, flåsande och varm.
Venus nyser. Ceres qväfves.
Pallas vrickat har sin arm.

Genast — efter denna nesa
Zeus sig sätter i sin rack;
till Egypten skyndsamt resa
alla med sitt pick och pack.

J som egen jordens throner,
Kungar, märken detta väl!
När J fån revolutioner,
tänken då med mycket skäl:
sjelfva Jofur i Olympens slott
hade äfven slika på sin lott.

Ewald.

Till

Mina trenne Vänner.

Gammal och grånad i hemmet jag sitter,
Eger just intet som fröjdar min själ,
Ungdomens nöjen och fåfängans glitter,
Liknöjd jag bjuder ett evigt farväl,
Dock trenne vänner mig öfriga blifvit
Åt hvilka jag egnar mitt lof och min sång;
Mitt vänliga sällskap de äro i lifvet
När hösten blir kylig och dagen är lång!

Hur sprang jag ej fordom på berg och i dalar!
Nu binda mig åren vid stuga och tjäll;
Jag dansade gladt uti högvälfda salar,
Och klättrade uppöfver skyhöga fjäll;

Nu skuldrorna värka och foten mig sviker
Min ljufliga *länstol* hur fröjdar du mig,
Du med mina krämpor mig huldrikt förliker,
Och tacksam och trött, jag nedsjunker i dig!

När snöflingor hvirfla och stormarna rasa
Och hösten på rutan figurer har fäst;
Hvad skulle jag vara förutan *min brasa*,
Som uti kaminen nu brinner som bäst,
Och flammande eld som uppfriskar mitt sinne,
Och värmer min frusna lekamen, så huld,
Det sken som du sprider så ljufligt här inne
Långt skönare är än det fagraste guld.

Och se'n uppå elden min panna jag sätter
Och kokar förnöjd min *arabiska tår*
Jag gerna förtärer de enklaste rätter
Blott njuta mitt mokka i frihet jag får;
Ja, *herrliga kaffe*, för hvardagsbekymmer
Du eger en underbar, döfvande kraft;
Idéer du gifver och mjältsjukan rymmer,
Ej bättre mixtur uti lifvet jag haft.

Min länstol, min brasa, mitt kaffe de blifva
"De vännerna tre" som behålla jag må!
Men kanske vill nöden dem en gång fördrifva,
Långt bort från den åldrigas ensliga vrå.
Ej fäller jag modet, — jag vet att det finnes,
Dock *något* som äfven är ämnadt åt mig;
Den hydda som förr eller senare hinnes
Som Allmodren jorden upplåter hos sig!

PILGRIMEN.

En fosforists Sonetter.

(Ur en outgifven roman.)

I.

Suckarne.

Midt i naturens tunga vinterdvala,
En suck förnam jag ur dess hjerta slippa.
Jag hörde haf och skog och luft och klippa
Om sin förklaring uti ande tala.

Den sucken, närd af brist — liksom i kala
Bergskrefvan massor efter lifvet kippa —
Är likväl vårens löftesprydda sippa,
Den sköna verklighetens första svala.

Och hoppfullt *mina* suckar ock sig lyfta;
Ty hvad de hviskat, nu jag klart förnimmer,
Och tydligt är det mål, dithän de syfta.

De fordra att som strålar få upptagas
I Amors brännglas, i det helga skimmer,
Hvari ett högre lif för menskan dagas.

II.

Upptäckten.

Då natt och gryning åt hvarandra räckte
Ett rosigt handslag, dref mig gammal vana
Att forntidssaker uti nejden spana.
Jag sökte — och en *flicka* jag upptäckte.

Men i den stund sig solen åter släckte —
Då mörkret dristar sig att former dana
Och lösta själar andars närhet ana,
Kom hennes bild; och drömmarn så han väckte:

"Dig vill jag nu besöka öfverallt:
Vid stjerneljus, i dagens klara låga,
I hvarje tanke, hvarje drömgestalt.

Du har mig upptäckt; och från denna dag
Du efter fordna minnen ej skall fråga.
Din lefnads högsta upptäckt — det är *jag*."

III.

Elektricitet.

Nu först förstår jag hvad de lärde mena,
När om naturens krafter de predika:
Att lika alltid stöter bort det lika,
Men söker med sin motpart sig förena.

Se tvenne hjertan lika englarena!
De måste från hvarann elektriskt vika.
Och dessa känslor glödande och rika!
Dem måste köld och trolöshet förstena.

Min kärlek sänk i liknöjdhetens grift.
Man älskat *mig* — men *jag* deraf ej rördes:
Som jag försköts, jag ock förskjuta fick.

Men *våra* själar af gemensam drift
Emot hvarandra ömsesidigt fördes —
Och famnades i samma ögonblick.

IV.

Religiöst.

Jag var ett barn om tretton fyllda vårar,
Då hvarje natt mig såg med knäppta händer:
Jag bad till Honom, som allt ondt afvänder,
Om hjelp uti en verld, som ler och — dårar.

Till yngling vuxen, straxt mig lifvet sårar:
Ett afgrundsbål villfarelsen mig tänder.
Med känslor, lika halfutsläckta bränder,
Jag står förutan Gud och bön och — tårar.

Då såg jag *dig*. Och hvarje gång jag såg
Ditt själs anlet inunder slöjan skymta,
En öppnad himmel för mitt öga låg.

Jag såg och trodde, sökte nåd och fann:
Igenom *dig* — det hoppet kan ej skrymta —
Fotfäste jag i evigheten vann.

V.

Blickarne.

I hvarje blomma bor en liten elfva,
Som nyckfullt än sig in i kalken kastar,
Och än derur på lätta fötter hastar,
När månens strålar uti natten skälfva.

Så i de himlaklot, dem flickor hvälfva,
En vingad här af kärleksenglar rastar.
Dock, fast overksamhet dem tungt belastar,
De falla ej till jorden af sig sjelfva.

Att draga dem från deras azurgrund,
En suck, en bön, en tår du offre opp —
Ack, på en gång så mycket och så föga!

Blott fånga dig en obevakad stund,
Då, liksom elfvan utur blommans knopp,
En engel småler utur flickans öga!

VI.

Patriotiskt.

Verldsborgarns själ kringsväfvar i ett rike,
Ginungagaplikt utsträckt i eoner.
Hvad synas honom stater eller throner?
Blott mullvadshögar vid ett landsvägsdike.

Han säger: ”Att vår barnafördom vike,
Lik drömmen för den väckta dagens toner!
En drottning herrskar uti alla zoner;
Och efter henne, Lyckan, blott du fike!”

Men *jag* förblir i hvardagslifvets huk,
Der vanans ärfda spira aldrig svigtar,
Och ej medborgardygden kännes tung.

Ty af din mun, den röda altarduk,
Jag njöt det helga bröd, som mig förpligtar
Åt härd och teg och fosterfolk och kung.

VII.

Fjerran.

Fastän vi långa vintern skillda blifva,
Till famntag våra själar dock sig bana
Och en vulkanisk, hemlig tunnel dana
Inunder böljegång och is och drifva.

Min lefnads sol! Ej på din blanka skifva
Än sina fläckar konsten fått frammana.
Min ros! Allt hvad du lärde, är att ana.
Du stråla kan och dofta — men ej skrifva.

Bland land och rutor, midt i all den prakt,
Som snöret mönstrar eller saxen slickar,
Din konstförgätna vildstam upp du dref.

Till älskaren, som dväljs i fjerran trakt,
Du längtans dufvoposter endast skickar;
Du kände inga andra kärleksbref.

VIII.

Qvinnans emancipation.

Om lifvet, såsom tänkarena vilja,
Är likt hvad vi på skådeplatsen blicka —
Den dolda hviskning är då du, min flicka,
Till hjelten, som står fram på scenens tilja.

Från dig jag mina tankar ej kan skilja,
Ehvart jag än dem vill på vandring skicka.
Den lifvets luft, som mina känslor dricka,
Är din närvaros doft, min rena lilja! —

Och dock man högre plats åt qvinnan vill.
Att hon skall göras mera fri de bedja,
Fast intet friare än hon är till.

Ej lågt hon ställdes af försynens bud,
Då uti händelsernas inre kedja
Alltlifvande hon lefver, liksom Gud.

LDR.

Till ett nyfödt barn.

Med gråt går du in här i lifvet,
Änskönt du, från vaggan, kan se
Ett vänligt välkommen stå skrifvet
Omkring dig i ögon, som le.
Välan: lef de jordiska åren
Så rent att, när vaggan blir båren,
Du då ligger leende åt
En vänkrets, med ögon i gråt.

T—N.

Den döende Skalden.

Varm som den brännande sol'n är sången jag
sjunger Dig, qvinna,
vek som ynglingens suck invid den älskades stoft,
lägg, o Sophia, din hand, din barm till mitt klap-
pande hjerta
lyssna, ack lyssna och känn, känn huru våldsamt
det slår,
låt mig få skrifva dess ord, dess ord om min trå-
nande kärlek
uppå din rosiga mun, in uti läpparnes bok,
gäcka ej sångarens bön, den sista han ber Dig
Sophia!
låt honom döende få hviska ditt namn i en kyss,

Du var den första, som lärde honom att trånande
älska,
Du var den första, som gjöt kärlek in i hans bröst,
Ve! Du gäckar hans hopp, Du flyr den irrande
skalden,
liksom den soliga dag flyr för den stormiga natt,
o så farväl, farväl mitt hopp, det första och sista,
dö, o darrande ton, dö, den sista jag sjöng,
Häng kring min urna, Sophie, en krans af den
vissnade tårpiln
säg att mitt lif var som den, säg att jag trånade
bort,
säg att dufvan ej ville bo i hans öppnande armar,
ej förljufva hans lif, sjunga för honom sin sång,
säg att han derför vissnade bort, förgäten af henne,
Säg att Du gäckade mig, skalden, tårpilens bild.

N.

Midsommarsafton i Gibraltar.

(Ett fragment ur otryckta Reseminnen)*).

Tjugo gånger hade solen gått upp och ned, sedan jag lemnades på Gibraltars klippa före Midsommarn. En lång tidrymd och dock tillbringad utan ledsnad. Staden innebar mig intet nytt, dess omgifning ganska litet; hettan, som var mig odräglig, hindrade från promenader, andra förhållanden ifrån längre utfärder. Men jag flydde åter till min första ungdoms njutningar. Natur! hvar menniskohand lemnar ett rum qvar för dig, der kan man

*) För rätta uppfattningen af en del häntydningar bör man nämna, att dessa Reseminnen skrefvos år 1841.

ännu njuta. Ack Snille! hvad är det du ger verlden? Jo! Natur; naturens rena tanke, försinligad för den som icke kan eller icke får sjelf fatta den. Sådan är du, hvar du än framträder, i marmorn eller på duken, från lyran eller i dikten. I Lalla Rooks oefterhärmliga naturmålningar drömde jag bort min dag, på Alamedan mina aftnar. Den sydländska naturen, ehuru vek den synes mig, anslog mig dock i blommornas färgprakt, som i flickornas svartögda blick. Huru mycket starkare skulle den känslan varit ibland Nordens fjellar. Men äfven här klingar den melodiskt, fast svagt, och tonerna vexa till gestalter i skiftande former. —

Jag satt en afton utanför Kiosken och såg ned öfver trakten. Det var en af de sköna få som här kallas kyliga. Luften var mild och klar; vattnet stilla som en spegel. Sällan har jag känt naturen så varm. — En tanke började utveckla sig inom mig; den vexte under min väg genom de slingrande gångarna; den tog en alltmer poëtisk stämning och till slut äfven form. Fullföljd och afslutad innehålles den i följande stancer, hvilka till

sitt innehåll en Fantasie, snarast må benämnas efter den tid de afse, då de också nådde sin fulländning.

Ren sjunker solen ned mot vesterns rand,
till Alamedan nå dess sista strålar;
der Rosenlagerns blommor stå i brand
och fältet utaf himlens färger prålar;
der pelargonier skiftande i pragt
med Aloë och Cactus mattor väfva,
från hvilka bland Cypressens mörka vakt
Agave och Poppel emot höjden sträfva.

Från slätten hörs musikens sista ljud —
de genom nattens skuggor gå så stilla —
bland träden skymta Mohrer i sin skrud,
som brokiga tulpaner kring én Villa.
Det är af deras land en skymt jag ser
i gråblå dimmor öfver lugna viken,
och vestra bergen der nyss sol'n gick ner
det är ju Spaniens mångbesungna riken.

"Ja! der är glädjen bofast!" hör jag nu
en röst; "I Södern blott man ler och njuter".
O! nej min Vän! förgängelsen, vet du!
Ock der i glädjens nektar galla gjuter.
Ett månhvarf, — blott ett halft, och parken står
förbränd, förvissnad; tystnaden der råder;
och djuret tynadt söker nattligt snår,
och blodet kokar uti menskans åder.

Och sedan Spaniens underbara jord,
hvars vällukt möter seglarn re'n från stranden,
der talas blott om strider, tvedrägt, mord,
och den har makten, som har största banden.
Guerilla-hopar suga landets märg;
Man fruktar hämd i sjelfva kyrkans salar;
om våld man ropar från Biscajas berg
Och friden trifs ej i Alhambras dalar.

Och låt oss kasta blott en flyktig blick
ikring de vida Medelhafvets stränder.
Tror du att någon glädjen ostörd fick,
sök den då der i Musselmanska länder!

men hvar? I Soffans prakt, på Harems bädd.
Kanske i snöret som Sultanen skickar?
Sök den uti Italien, men var rädd
för Tofas gift, för Lazaronens blickar.

Jag gick i Greklands pelarhvalf en gång
O! det var skönt, jag glömmer ej den stunden.
Ehvart jag gick jag hörde Minnets sång,
och hågkomster mig vinkade från lunden.
Nu hör jag jemrens rop från samma trakt,
ser slafvar resta mot tyranner strida,
ser frihet undertryckt, ser våldets makt
och, förr'n det krossas, tusende som lida.

Hvarthän då detta? jag blott visa vill:
Förgängelsen är "bofast" uppå jorden;
hvartenda land, hvar fläck hör henne till,
det vare sig i Södren eller Norden.
Men ock åt hvarje land har Herren gett
sin lott af fördelar, sin lott af mödor;
om än det ena sparsam skörd blott sett,
det andra strider, sjukdomar och grödor.

Så ock man finner sällhet allestäds,
i hufvudstadens hvimmel, — bland ruiner;
men märk! af dolda kojans skygd den gläds
och sällan tål att dagen på den skiner.
Så kan den småle uti Ismirs stad*),
så kan den flytta kring uppå dess höjder,
ibland Olympions minnen**) svärma glad
och hvila i den gula Arnos nejder.

Jag ofta tänker på den hemlandsbygd,
som sällhet framför mången annan gömmer;
der än i Fädrens land bor Fädrens dygd
och Fridens Genius än bland fjellen drömmer.
Der skyddadt folk kring skyddad konung står —
Af jorden Nordbon tar hvad han behöfver,
af bergen malm, af skogen furor får
och strömmens skatt och tufvans skänk deröfver.

Visst Norden fattig är; ej guldets makt,
ej sjelfsådd skörd der veklig lätting föder;

*) Smyrna.
**) Jupiter Olympii tempelruin, den skönaste i Athen.

i rummen bor ej Orientens pragt
och Södrens drufva ej på bordet glöder.
Men fliten svälter ej; och helsans mod
vi andas in i sjelfva nordanvinden,
och munterheten leker i vårt blod,
och solen rodnar blott, ej bränner kinden.

Men kanske tror Du Södern ensam skön?
O! aldrig ännu fann jag på dess höjder
mer blå en himmel, ej en dal mer grön,
mer tjusande, än dem i fädrens nejder, —
der forssen bryter genom klippan fram
och granarne de gamla hufvu'n skaka,
och hagtorn blommar ikring bokens stam
och Näktergalen sjunger med sin maka.

Och dälder finnas der, bland kullar ock
med röda kojor, hvita hus bland träden;
i gräset hoppar lammens glada flock
och på de spridda tegar böljar säden.
Sjelf vintren der med rosig strålglans klär,
och tallen grönskar uti Norrskensqvällen;

vid sådan vinter Södrens grönska är
som Cactusbladet bredvid Eternellen.

Och våra blommor sen i landtlig bygd,
ej Tuberos, ej Dalia norden ammar;
men blommande viol i buskens skygd,
Convolveln lindad ikring trädens stammar,
Linnæan doftande bland högröd ljung,
och små Kärminnen som från stranden blicka;
och ängens fägring ständigt frisk och ung,
der tusen sinom tusen mot dig blicka.

Och mången blomma lefvande du ser
som trifves bland de andra små så gerna,
mild som Italiens dotter, då hon ler
och tjusande som Spaniens svarta tärna,
och skön som någonsin Du skåda får
uppå de fält der än Calirrhar qväller,
der frihetsmössan pryder ungmöns hår
och frihet under barmens slöja sväller.

Vill utaf dessa en parterr du se —
hvar Midsommar en sådan står i blomma;
der sitta de i gräset sjungande
och utur dansens ringar flere komma;
så eldiga, som rosens mogna knopp,
då första bladet brister ut i solen,
de titta blygt som lilla sippan opp
och sprida trefnad såsom nattviolen.

Men vill du en Linnæa skåda, gå.
till någon skuggig dal här mellan fjellen,
der björkar lummiga kring hyddan stå
och tallar hänga stupande från hällen.
Vid hyddans fot en insjö breder ut
sin spegel: små bevuxna öar flyta
och uddar skjuta fram; längst bort till slut
hvitmenad kyrka speglas i dess yta.

Som Neckens lilja bland de gröna blad
hon skymtar der emellan trädens stammar;
som tanken lekande, som lifvet glad
och blommande som barnet helsan ammar;

Kring mun och kind de skälmska löjen bo;
men öfver pannan mörka lockar sprida
lugnt alvar — återbild af själens ro,
der ännu inga elementer strida. —

Och södrens svarta ögon, vesterns blå
som natt och dag till skymning smälta samman,
och jord och himmel blicka båda två
som hopp och önskan i den lugna flamman.
Se himmel ensam kan i stoft ej bo —
"håll upp med dikt," du säger "ej på jorden
fins någon sådan!" — Jo! det vill jag tro;
Men uti söder ej — dess hem är norden.

O! Sverige! Midsommar i år hos dig
får jag ej fira, — ej i fädrens hydda,
(Frid kring den hyddan!) ej på landtlig stig
der glädjen tog mot mig i tider flydda.
J lagerkrönte vänner! till er fest
får jag ej komma. Här på södra jorden
jag irrar oförstådd — en vilsen gäst —
och blickar längtande mot höga norden.

Men snart jag kommer! helsar hyddan glad
de kära gamla, syskon, vänner alla —
de vänner, hvilka som Hederans blad
i köld stå qvar, i värma icke falla.
Då språka vi och ordet flyger kring
"som svärdshugg skarpt, och djupt som sagans mening",
och jollra sedan i väninnors ring
med skämt och alvar uti lätt förening.

O! Sverige! vake Herren öfver dig!
hans ljus sig spride kring palats och hydda.
Må våld och nöd hos dig ej hörda bli
och kraft och endrägt dina gränsor skydda.
Om du ock fallit från din äras magt,
likgodt! blott tro och ära finn's i landen.
Må du förbli en onämd, okänd trakt,
blott frihet bor på bergen, frid kring stranden.

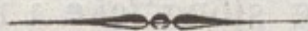
Så sjöng jag! man säger att svanen sjunger blott en gång. Jag sjöng icke i min ungdoms början. Skall denna första sången båda dess slut.

Så sjöng jag mången gång och blickade utåt vägen. Många färger lyste der, men blågul flagga syntes icke. Och trettio gånger har solen åter gått ned, och trettio gånger har jag åter hört de Spanska bergens mullrande svar på de Engelska nattskotten; och ännu är jag här!

Med Childe Harold har jag gjort en "pilgrimage" tillbaka till de ställen jag nyss besökt; med Walter Scott har jag svärmat i Scottlands bergpass. Men nu — är sången tystnad. Den finner ingen genklang inom mig, ingen utom. Alamedan är ödslig, trädet fallnadt, blommorna vissnade, vännerna fjerran och — ingen

"Ingen älskar mig som främling
ingen trycker här min hand;
ingen ler mig här till mötes,
såsom i mitt eget land."

Oo.

Miniatyrer,

hopsamlade af B. C.

I.

En Julafton.

En läkares berättelse.
(Efter Danskan).

Det var en julafton. Ljusen på julträden voro nästan nedbrända; mina barn voro trötta af att se på sina julklappar och gladde sig åt, att plundra trädet och all dess konfekt, då jag hörde det ringa på klockan. Jag anade straxt, att det var ett bud efter mig, och halft missmodig öfver att störas i min julfröjd, lyssnade jag vid dörren till entréen, för att erfara hvad besked pigan mottog. Jag hörde blott orden: "så fort som möjligt." Det var bud från en portvaktarfamilj, som bodde i en närliggande gata. Mannen hade allaredan i längre tid

legat sjuk, och då han hade alla tecken till en härjande bröst-sjukdom, så hade jag som läkare intet hopp om hans lif. Flera gånger hade man fruktat, att det nästa ögonblicket skulle vara det sista, men hittills hade naturen dock segrat; nu hade åter sjukdomen förvärrat sig och man bad mig komma, ju förr dess hellre. Naturligtvis skyndade jag mig bort till honom och på vägen dithän kunde jag icke undgå, att tänka på menniskornas olika öden, hvilka, just på en qväll som julafton, måste framträda desto skarpare. Många tusenden gladde sig nu, men hur mången var det icke, som också nu satt i sin stilla vrå och hade sorgen till sällskap.

Den nämnda portvaktarfamiljen hade i den rike h:r B—s hus kommit i en ställning, som nu gjorde dess framtid någorlunda sorglös. Mannen var rask och arbetsam och hustrun huslig och sparsam. Nu hade likväl flera månaders sjukdom satt honom tillbaka och, med tre barn mellan 6 och 10 år, kämpade föräldrarne, för att blott kunna lefva på det torftigaste. Denna sista sjukdom hade alldeles nedtryckt familjen. På vägen köpte jag derföre

några småsaker till barnen; jag visste väl, att deras julafton under dylika vilkor icke kunde vara särdeles olika hvarje annan afton.

Då jag trädde ner i källarn, träffade jag i första rummet barnen ensamma. Glädjen strålade i deras ansigten, der de sutto rundtom det lilla bordet. I tre högar sand stodo tre små granqvistar, med små bitar af en vaxstapel i toppen, och några remsor guldpapper på grenarna. Hvarje af barnen åt på en sockerkringla, medan de med lifliga blickar begärligt sågo på vaxstaplarna, som nu sjöngo på sista versen. Det rikaste julbord och det mest lysande julträd kunde icke gifva några barn en större glädje, än denna enkla anspråkslösa högtid. De sprungo jublande mig i möte, hvar med sin kringla i handen, och drogo mig bort till bordet, på det jag skulle se på denna herrlighet och då jag gaf dem de småsaker jag hade med mig, kände deras glädje inga gränser.

Larmande sprungo de ut, för att berätta det för modren. I detsamma trädde hon in; hon såg barnens fröjd, men hennes förgråtna ögon och

sorgsna blick sade mig, att, der hon kom ifrån, der väntade mig en allvarligare scen.

Från barnens oskyldiga och muntra lek gick jag in i dödens tysta bostad. Hustrun ville följa mig, men portklockan ringde i detsamma och hon måste upp i porten, för att öppna för en täckvagn, emedan det var just i qväll stor bjudning en trappa upp. — Mannen fann jag nästan döende; hans sista krafter voro uttömda. Det var intet hopp längre och hvart ögonblick hotade döden med att gripa sitt byte. Hustrun kom nu till, knäföll vid sin mans säng, och i det hon grep hans kalla hand, fuktade hon den med sina tårar. Bekymrad förberedde jag henne på, att hon snart ensam skulle sörja för sina barn.

"Vill du se dina barn?" sade hon till honom, med nästan qväfd röst.

"Nej," svarade han hviskande; "det är ju julafton; jag kan höra deras glädje och det är mig kärare än att se deras gråt. Låt dem vara glada."

Åter måste hon lemna hans bädd, för att öppna för de främmande herrskaper, som kommo till ka-

laset. De tänkte icke på, att en stackars hustru för deras skull, med tungt hjerta lemnade sin mans dödsbädd. Så ofta hon gick och kom tillbaka, kastade hon en ängsligt frågande blick till mig och till sin man, som fruktade hon för, att han skulle hafva slutat sitt lif, innan hon var tillbaka.

Den sjukes krafter syntes tilltaga något, men det var endast ett svagt glimt af den slocknande lifslågan. Under denna tid talade han lugnt med sin hustru om hennes framtid, som dessvärr tycktes blifva i armod och nöd.

"Tack, min hustru," sade han, "för all din kärlek, för all din ömhet om mig, för hvar gång du tröstat mig i mina bekymmer, för all den försakelse du pålagt dig. Du skall bli en god moder för våra stackars små. Vår Herre vill hålla sin hand öfver Er alla." — "Mina kära små," tillade han, "de skola blifva faderlösa just på en julafton."

Då här icke fanns någon, som kunde hämta den medicin, som behöfdes, så gick jag sjelf, för att hämta densamma. Jag visste väl, att ingen medicin här kunde göra någon nytta, men jag ville

dock göra hans sista stunder så plågfria som möjligt. Då jag gick genom yttre rummet, voro de små julljusen nedbrända och barnen voro krupna tillhopa och tycktes vara trötta af leken. Men halft i sömne nickade de dock till mig.

Då jag kom igen, slapp jag nätt och jemnt förbi vagnarna, som nu höllo i en rad och förde en skara välklädda herrar och damer till husets ägare. Innanför hade nu de små slumrat in; jag lade ett täcke öfver dem, då det blifvit kallt i stugan och med klappande hjerta gick jag in till den sjuke. I samma ögonblick ljöd ofvanför spel och sång, afbrutet af stojande munterhet, och detta utgjorde en skärande motsats till den dödsstillhet, som herrskade i det lilla rummet, der hustrun med stilla ångest lyssnade till sin mans knappt hörbara andedrag. Men han låg i slummer, döden hade allaredan tryckt sin stämpel på hans lidande ansigte. Blott ett ögonblick vaknade han ännu, för att kasta en stilla, deltagande blick omkring sig.

Jag visste, att här var intet att göra för läkarn och då min familj var samlad denna afton

hos mig, begaf jag mig bort, efter att hafva lofvat, att om några timmar komma igen. Med bedröfvadt sinne lemnade jag detta sorgens och olyckans hem, under det att musikens glädtiga toner från öfra våningen endast gjorde mina tankar mera allvarliga. Hade de deruppe anat, att under deras fötter låg en döende, de skulle säkert hållit upp med dansen.

Hela aftonen stod den mörka taflan för mig, så att det glada lifvet jag fann i mitt hem nästan var mig obehagligt. Jag var nästan glad, då mitt sällskap skiljdes åt och jag skyndade åter till den sjuke. Sådant är läkarns kall; hans väg korsas af otaliga skiftande intryck, lifvet framställer sig i mångfaldiga skickelser, som ständigt vexla, så att hvarken glädje eller sorg få tid att slå rot och dock lycklig han, om hans erfarenhet bragt honom såvidt, att hvarje intryck blifver flygtigt och att han kan utplåna det, som blott förbittrar hans själ; sker det emellertid på hjertats bekostnad, så går mången sann glädje förlorad för honom.

Barnen voro nu förda till sängs och de lågo

alla med röda kinder och gladt leende i sömnen. Deras leksaker lågo på sängtäcket och de drömde väl om den glada qvällen. Vid sidan om dem var också ro, men det var dödens ro. Den olyckliga hustrun satt förkrossad af sorg vid sängen, hennes blickar hvilade på honom, som hade delat lifvets medgång och motgång med henne, men som nu låg död och kall. Tyst tryckte jag hennes hand och först vid mitt deltagande utbröto hennes tårar; jag hörde i detsamma åter musikens toner och tänkte på hur olika lifvet gestaltar sig. — Jag gick nu hem och gick långsamt och i dyster stämning från det upplysta huset.

Ett qvart sednare stod jag åter hemma i mitt rum och betraktade de små, som nu sofvo. Tyst tackade jag Gud, att jag ännu var lycklig i mitt hem och bad Frälsarbarnet, som för åratal sedan föddes i denna natt, att vaka öfver de oskyldigas sömn.

II.

Hvar sin väg.

Det var en vacker sommardag. Föregående natt hade det regnat och luften, som varit qvalmig efter längre tids torka, var frisk och upplifvande. Som befriade från en börda, hvilken länge hade nedtryckt dem, hastade menniskor i stora hopar ut från staden i det gröna. Äfven jag och två unga kamrater hade aftalt en liten spatsertur. Alla tre voro vi jemnåriga, alla tre ännu ej femton år; alla hade vi ingen annan fordran på lifvet, än att få glädja oss deråt. På utsatt tid träffades vi och nu bar det utåt skogen, för att låta våra sånger ljuda i kapp med de sorglösa foglarnas. I våra renslar hade vi hvad som behöfdes att styrka oss med, och i handen hade vi hvar sin käpp, så vederhäftig och stor, att forntidens kämpar skulle icke behöft dem bättre.

Under muntert glam gick den ena fjerdingsvägen efter den andra och det var mot middag, då vi slogo oss ned under ett lummigt träd vid vägen och hvilade oss lite och togo fram vår proviant. Sedan denna var slut, rådslogo vi om, hvilken väg som var rättast att taga och på hvad håll vi snarast skulle nå den del af skogen, dit vi egentligen ville hafva målet för vår vandring. Den ene menade ett, den andre ett annat; den ene ville gå lite östligare, den andre mera vestligt och som det aldrig är fullt så lätt, att få en oenighet jemnad som att få den framkallad, så blef slutet på denna meningsstrid den, att hvar och en skulle gå sin väg och att vi alla tre skulle mötas på utsatt ställe. Det skulle då visa sig, hvem som kommit först och hvilkens väg således varit den rätta.

Planen till denna skiljsmessa syntes, så länge vi voro tillhopa, att lätta våra sinnen; först då vi alla brutit upp och bundit ihop våra renslar för att skiljas åt, då föreföll det oss, att omgifningarna icke syntes på långt när så lockande som ett ögon-

blick förut. Dock, det passade sig icke att vackla, det bar derföre åstad, hvar på sitt håll.

Jag var måhända den, som var värst ute, ty, mera obekant med trakten, än jag velat tillstå, hade jag valt den längsta och backigaste vägen. Men, hvad tynger väl sinnet, när man är femton år, är herre öfver sin tid och har för sig en klar horisont. Glad som om alla himlens foglar ville flyga förut och visa mig vägen, sprang jag åstad öfver mark och gärden. Jag hade så der gått en timma eller mera, då lynnet likväl började att taga af och fötterna blefvo trögare. De glada infall som jag, då vi voro tillhopa, hade kastat ut, måste jag nu gömma hos mig sjelf och min sång, hvartill kamraterna leende och bullrande sjöngo omqvädet, syntes mig nu hafva förlorat sin rätta klang. Missmodig stadnade jag och stödde mig mot ett träd. Jag missunnade himlens fåglar deras flygt med hvarandra, jag afundades bladen deras hviskning inbördes, jag afundades myggorna det sällskapliga surrande, hvarmed de svärmade. Länge stod jag der ur humör, då kommo ur skogen två gamla

personer, en gubbe och en gumma, hvar med sin packa af bränsle på ryggen. Det hvita håret, som lågo öfver deras panna och de djupa, fårade dragen visade, att de, i mängden af år, voro nära vid lifvets slut. Då de kommo tätt till det träd, der jag stod, stannade de och lade sina risknippen på jorden, för att begagna till sittplatsar.

"De komma visst från skogen," tänkte jag, "och af dem kan du få veta, hur långt jag ännu har igen och hvilken väg som är närmast," och då jag gick fram om trädet, frågade jag dem derom. — "Åh, sade gumman det är ännu långt; men om han skyndar sig bra, så kan han nog komma fram till qväll." Vid detta svar studsade jag och blef något illa till mods. Mannen kunde väl se detta på mig, och då han satt sig till hvila, frågade han mig, hvarifrån jag var och hvems son jag var. Jag berättade då min lilla resehistoria i korthet och gjorde honom bekant med den skiljsmessa, som hade egt rum mellan mina kamrater och mig. "Hör på," sade hustrun, då jag slutat, "Ni har icke burit Er rätt åt." Nu hafva min man och jag gått

en och samma väg i fyrtio år och dag för dag, hur vädret än varit, hafva vi hämtat qvistar med hvarandra, men ännu aldrig har någon af oss gått sin väg allena. När vi voro trötta, så satte vi oss ner och fördrefvo tiden med samspråk tills vi hämtat krafter igen; när vi voro hungriga, så åto vi begge och enighet och förtrolighet kryddade vår magra kost; var en af oss ledsen, så sjöng den andra sina glada visor, tills den sorgsne åter blef glad igen; hade vi bekymmer, så blefvo de lättare, då vi gemensamt tänkte och talade om hur de skulle besegras. Så gjorde vi i unga dagar och så göra vi ännu. Ryggen har blifvit krökt på oss båda, men vägen är oss lika rak; våra hufvuden ha längesen hvitnat, men marken är oss lika grön och frisk att se på. Att skiljas åt, när man begynte en väg tillsammans, det är aldrig rätt."

Tyst hörde jag på hustrun och den lärdom hon gaf fann en god jordmån i min stämning; i mitt stilla sinne bejakade jag hvarje ord som hon sade. Men jag kunde nu icke blifva enig med mig sjelf, om jag skulle fortsätta min väg inåt skogen

eller vända hem till staden, utan att träffa kamraterna. Då hörde jag i detsamma ett starkt rop från tvenne kanter och jag igenkände mina kamraters röster. Jag dröjde icke länge att besvara desamma och snart voro vi åter tillhopa. Vår glädje var stor att åter hafva råkat hvarandra, men hur förvånade blefvo vi icke, då vi af de gamle erforo, att vi icke kommit särdeles långt från det ställe, der vi skiljdes och att vi alla tre hade nästan endast gått i cirkel deromkring.

En stund gick bort och hvar af oss fick berätta, hur litet angenäm den ensamma vandringen varit. Vi beslöto nu att gå till staden tillbaka. Vi togo farväl af de gamle, som gifvit oss en lexa att tänka på. Det skönaste stället i skogen fingo vi icke se den dagen, men vi tröstade oss med att göra om färden en annan dag. Vi skämtade som förut, men af och till kom der en liten paus i glädjen och det föll oss då in, att turen skulle varit mycket behagligare, om vi hade straxt öfvervunnit vår onödiga lust att ha rätt och icke fattat det beslut att "gå hvar sin väg".

III.

Något om ett halmstrå.

Den som ser ett vissnadt halmstrå ligga på gatan tänker väl sällan på, att det är ett halft förstördt underverk af den skapande naturen som han här har för sina ögon. Sedan kornet legat vintern om i ladan, lägges det i jordens sköte. Till utseendet utan lif hvilar det i fåran, kalla regnströmmar och snöyra lägga sig öfver dess jord-täcke och tränga ned till kornets trånga bädd. Då börjar så småningom något ini detsamma att yttra tecken till lif, att röra sig; en förvandling försiggår i de otaliga cellkamrar, som det bruna hylstret innesluter. Det tränger sig uppåt, sväller ut, och spränger hylstrets bojor. En liten punkt höjer sig och närer sig af det mjölämne, som innehålles i vaggan för den späda växten. Denna modermjölk är väl-

görande; den lilla trifves, utvecklar sig märkbart och borrar sin fina spir genom det hårda jordtäcket, för att komma till det uppvärmande och utvecklande solljuset. Hu! hvad det är kallt på ytan af åkern! hur långa och ohyggliga äro nätterna med de kalla vindarne och häftiga regnskurarne. Många besvärligheter har den lilla plantan att uthålla, många faror att bestå, men den håller ut med allt och lefver med desto mera aptit på det förråd, som den goda modern naturen straxt gaf den med sig i vaggan. Efterhanden färgas den lilla plantan, skjuter småblad, men märker också till sin förskräckelse, att det är på hällningen med förrådet af det mjölrika näringsämnet, och att den nu måste sörja sjelf för sig, i fall den icke vill svälta ihjel.

Men hvad skall nu den lilla, svaga plantan göra? Hur skall den förtjena sitt bröd? Dock — den förlorar icke modet. Till alla sidor utsänder den nu sina fina rottrådar, med dess sidotrådar, förser hvarje med sina sugrör, för att kunna rätt mätta sig vid jordens bröst. Mjölk bestås icke,

men lifvets herre sänder först regn och sedan solsken, så att de fina kisel-delarna som finnas i jorden vid sidan af det lilla strået, kunna upplösas och den lilla roten få litet kiselvatten att dricka, i stället för sockervatten. Med smak insuga rötterna detta stenvatten, njuta också för ombyte litet saltvatten, som regnet tillreder af vissa förruttnade ämnen, taga så helt litet af fosforsyrad kalk till sig och af dessa ämnen bygger sedan strået ett beundransvärdt hus, deri plantlifvet har sin boning.

Menniskan förstår att bygga herrliga hus, att uppföra höga torn, men i proportion så högt som strået bygger, och dertill så smidigt, fint och dock kraftfullt, det förmår menniskan aldrig att bygga. Och hvaraf består nu det ihåliga strået. Tag ett mikroskop och beundra denna byggnad — du har för dina ögon den finaste väfnad, så som af det vackraste virkarbete, med maskor, så täta och fina att mikroskopet knapt kan visa dig öppningarna. Maska till maska knyter strået, cell till cell bygger det; mellan de lodrätta hufvudtrådarne äro

med regelmessiga mellanrum anlagda tvärtrådar och här och der är en fin öppning, för att skaffa luften in- och utgång. Dock — hvad talar jag väl om trådar; denna mask-väfnad är en samling af de finaste små kanaler, genom hvilka näringssaften stiger upp och ned, liksom ådrorna i menniskokroppen. Millioner af sådana åder-maskor har strået byggt och sedan uppfyllt de toma platsarna i detta bjelkverk i sitt jättetorn; derjemte har det icke glömt, att beteckna etagerna med knutor och pryda dem med långa smala blad, liksom timmermännen vid uppförandet af byggnader utsticka fanor.

Nu är strået färdigt med sin manshöga tornbyggnad, ännu fattas knappen på tornet. "Den skall bli präktig," tänker strået, "beskyddadt mot storm och regn, och deruppe vill jag för hvarje af mina barn bygga en liten kammare, så att jag riktigt skall vagga dem och de må kunna rätt länge se den sköna solen i ögat. Ty när foglen rufvar sina ungar, menniskan lägger sina barn i varma småsängar, så må jag anförtro mina till solens värmande vård." Och så bygger det nu

sitt ax med dess små knoppar och hylsor, och från hvarje af dessa utspringer en fin blomma, som utströr det osynliga blomdoftet; och se, innan kort blifver häraf ett svällande fruktkorn, af det ena stråkornet födes 50 nya frökorn. Hvarifrån erhöll strået denna otroliga alstringskraft? Hur gick det till, att af kornet blef ett långt strå, af strået en blomma, af blomman åter ett korn? Ja — hvem förklarar dessa förvandlingar med lifvet, som af sin död alltid frambragte ett nytt lif? Ännu har ingen menniska begripit dessa lifvets under. Ännu har ingen kunnat draga slöjan från den skapande lifskraften, om man också aldrig så tydligt sett fenomenet af lifvets kretslopp.

Strået har nu omsider sin byggnad färdig. I sanning, en jättebyggnad, som ingen mensklig byggmästare nånsin kan efterlikna. Hur höga skulle väl våra torn vara, i fall de till sin bredd hade samma höjd i proportion, som strået har till sin bredd. Hvilken byggmästare förstår att sätta en så tung knapp på sitt torn, som strået på sitt. Storm och regn göra idkeliga angrepp på stråets

torn; det vacklar, det böjer sig, så att spetsen når till jorden, men det brytes icke, dess maskor äro sega nog, att trotsa stormarnes våldsamhet.

Ända upp till de små kamrarne i axet drifver strået den närande saften. Hvilken drifkraft må det icke äga. Hvilken ångmachin skulle väl vara i stånd, att med byggnader, uppförda af menniskohänder, drifva vattnet upp till en höjd, som stod i samma proportion, som stråets till dess bredd. Strået har inga ångmachiner, inga pumpar, inga skrufvar, inga drifhjul, och de rör, hvari den fuktiga näringen upp- och nedstiger, äro så oändligt små, att icke tusende kunna betäcka ytan af en qvadratlinie. Om alla byggmästare i verlden ville lägga sina hufvuden tillhopa, skulle de icke kunna skapa en byggnad sådan som halmstrået, eller ett vattenverk, som det, hvilket finnes i det minsta gräs. Med all den vördnad, man måste hysa för menniskoandens höghet och Gudomliga pregel, bör man dock icke glömma att den är ringa emot Guds egen skapade kraft.

Beundransvärdt står halmstrået på marken,

och detta strå föder både menniskan och djuret. Utrota sädesstrået och menniskorna skola gå tillbaka i tillstånd af vildhet, de skola blifva blodtörstiga djur, ty deras bildning, deras familjeförbindelser, deras lagar, kortligen hela deras samhällslif är föranledt af sädesstrået och odlingen deraf.

De af forntidens folk, som med tillhjelp af stråfrukten, just hade trädt ut ur det djuriska vildhetstillståndet, bevarade den också i tacksam erinring och visade den gudomlig dyrkan, såsom skapare af menniskokultur och fredliga idrotter. De gamla Germanerna ärade jättebesegraren Thor under föreställning af en landtman, som frånryckte den af is stelnade och med stormen tjutande vintern den fruktbara kornåkern, för att med dess gröda bringa samhällsordning i mennniskolifvet. Hos Grekerna ärades Ceres som den gudinna, som hade infört sedighet, åkerbruk, lagar och äktenskap. — Åkerbruket, grundadt på stråets tillvaro, åtföljes af tempel, städer, civilisation. Amerikas ur-invånare mister sin vildhet, och blifver civiliserad, när han lägger bort klubban och tager spaden i handen;

och husdjuren sjelfva förlora i vildhet, när de födas med stråets frukt.

Om den konsten, att erhålla, odla, fortplanta brödstrået, derom vänder sig de civiliserade folkens lif. Med oro iakttaga de, hur strået börjar växa och hur grödan tecknar sig att blifva; ty om det förstöres af kölden eller värman, af regnet eller haglet, hur många tusenden få då icke lida nöd. Hvad sorg, hvilka hjertslitande scener, när de små förgäfves bedja fadren om frukten af det så oansenliga strået och den olycklige har intet att gifva dem. Våldsamma uppror utbryta som vulcaner; stölder och mord hota att spränga sönder samhällsordningens band, när strået icke har burit någon frukt. Enhvars krafter gå ut på, att få sin del i stråets höst. Den ene fördjupar sig i gamla böcker, den andre studerar lag och förordningar, en tredje griper pensel eller grafstickel, somliga taga fast på hyfvel och såg, andra plöja det stormande hafvet och detta för att skaffa sig i första rummet markens oansenliga, men för menniskan oumbärliga frukt. Perlfiskarn dyker ned i hafvets

djup; bergsmannen uthamrar guldet i det underjordiska schaktet; lindansarn och taskspelarn utföra sina konststycken; lastdragarn uppbjuder sin kroppskraft, alla för att få sin andel i stråhösten.

Ett mäktigt inflytande har odlingen af detta halmstrå utöfvat på menniskornas verksamhet. För att odla det, tämjde menniskorna hästen, tjuren och fåret, uppfann plog och harf, trösk- och såningsmaskiner, vagnar och fartyg. För att kunna odla det, lemnade menniskan det ostadiga vandringslifvet, byggde sig hyddor och hus, lade grund till sin husliga härd, aktade på stjernornas lopp, på väder och vind, räknade dagar och år. För att kunna sända omkring höstens rika välsignelser högg menniskan väg genom urskogen, gräfde kanaler, uppförde packhus, uppfann ångmachiner, ordnade statshushållningen. Halmstrået sätter, som en trollstaf, hela menniskoslägtet i rörelse, det gör menniskan uppfinningsrik, dygdigt och fromt, det närer kropp och själ; handel, handtverk, konst och vetenskap, hela statslifvet är hvad sädesstrået bildar och uppehåller.

Sädesstråets välsignelser äro således stora, men i hvad vi sagt är ämnet långt ifrån uttömdt. Äfven det aftröskade strået är icke för menniskan för ringa, till att derpå öfva sin eftertänksamhets krafter. Den hatt, som tjenar att sommartiden försköna våra vackra läsarinnors hufvuden, är flätad af strå, som till detta ändamål är torkadt, fläckt och bearbetadt. Tusende händer i Toskanas Arnodal, vid Venedig, i Schweitz, Frankrike, Belgien, England och Tyskland, sysselsätta sig uteslutande med att fläta stråhattar. På högtidsdagen lägger landtmannen i Tyskland sitt brokiga stråfat under kaffekannan och det prydliga halmlocket öfver sitt ölglas. Sjömannen, som färdas i den heta zonen, skulle ej kunna uthålla den tropiska solen, om han icke skyddades af en bredskyggad stråhatt. Vår svenska allmoge lägger halmen till tak på sina byggnader, och lägger den till bädd i sin säng och till fyllnad i sin träsko. Vi skulle kunna lägga ännu mera härtill, men jag fruktar att trötta mina läsare och anser mig redan hafva yttrat mer än "Något om ett halmstrå."

IV.

Guinéen.

För några år sedan lefde i Long-Açre i London en gammal Jude med många egenheter. Hans namn var Jacob Benjamin. Han höll fröhandel, och derjemte sålde han mjöl. Med omtänksamhet och sparsamhet hade han arbetat sig upp från yttersta fattigdom, så att han slutligen blef en förmögen köpman. Man kunde kalla honom verkligt rik; ty då han hvarken hade hustru eller barn, på hvilka han behöfde använda sina penningar, och icke heller slägtingar eller vänner, hvilka kunde hafva lust att låna af honom, så blef följden att han hade betydligt öfver, som han icke visste, huru han skulle använda. Då Benjamin hade få behof, så slösade han icke mycket på sin person. Han var snygg i sin klädsel; men han hade ingen smak för det

prydliga; och bordets nöjen hade icke heller något inbjudande för honom. Benjamin var ingen gnidare; men likväl hopades penningar hos honom; och han kunde icke utgrunda, huru han skulle använda dem. Man tycker visserligen, att Benjamin icke hade behöft grubbla så länge derpå, då der funnos många menniskor, hvilka saknade det, hvarpå han hade öfverflöd. Men herr Benjamin, den goda mannen, hade sina egenheter, såväl som andra menniskor. För det första hyste han mindre deltagande för fattigdomen, än man skulle hafva väntat, när man tager uti betraktande, huru fattig han sjelf en gång hade varit. Benjamin hyllade en sats, som i allmänhet tagen, är riktig; men som likväl medgifver undantag; att nemligen de behöfvande hafva sig sjelfva att skylla för, att de äro i behof. Då Benjamin gick ut från sin egen erfarenhet, så blef han af den tankan, att här fanns bröd för enhvar, som ville göra sig det besväret att förtjena det. Då han sjelf utan svårighet hade motstått frestelser, och icke var nog filosof för att erkänna de menskliga anlagens skiljaktighet, så

hade han föga medlidande med dem, som förvärrade sin ställning, derigenom att de icke beherrska sina begär. Benjamin hade vid mera än ett tillfälle funnit, att understöd icke alltid var tjenligt för den person, som betedde sig såsom han borde. Den egna ansträngningen slappades; och tjenstbevisningar, en gång mottagne, anlitades ånyo. Det missgynnande resultatet af dessa betraktelser må till en del förklaras deraf, att Benjamin icke såg särdeles djupt uti dylika frågor.

För välgörande ändamål tecknade sig Benjamin med gifmild hand. Ofta hejdades han likväl af tvifvelsmål, beträffande det förnuftiga användandet af de bidrag, som skulle insamlas. Detta tvifvelsmål stegrades ytterligare, då Benjamin en dag såg några herrar med blossande ansigten störta ut från värdshuset "Kronan," der de hade deltagit uti en middag för det menniskovänliga ändamålet att hyfsa de vilda på Söderhafsöarne, hvilka påstodos vara menniskoätare. Detta barbari var uti Benjamins ögon så afskyvärdt, att han hade tecknat sig, jemte många andra, för penningbidrag,

till understöd åt dem, som arbetade för vildarnes omvändelse. Men Benjamin var ur stånd att fatta, hvad sammanhang der var mellan den subscriberade middagen och vildarnes hyfsning. Derföre kom också Benjamins namn icke ofta på tryckta subscriptionslistor. Han var äfven mera oviss, än tillförne i fråga om, till hvem han skulle testamentera sin förmögenhet.

Benjamin fortfor att lefva i sin gamla bod, der han stod bakom disken, och betjente sina kunder. Han hade till biträde i handeln ett fruntimmer, Lea Leet. För denna butikjungfru hyste Benjamin mera interesse, än för någon annan person, så att han stundom till och med tänkte på att göra henne till sin arfvinge. Han gaf henne likväl aldrig någon anledning att vänta en dylik ynnestbevisning. Benjamin insåg icke, att penningar kunde förskaffa flickan en bildning, utan hvilken hon icke kunde njuta af en lyckligare yttre ställning. Om han också hade insett detta, så skulle han icke hafva velat undvara en person, vid hvars tjenster han hade vant sig.

En dag fick Benjamin ett nytt infall. Han hade då sutit och hört sin namnes, Benjamins historia uti Gamla Testamentet. Det föll honom då in, att utröna, huru många hans kunder af den fattigare samhällsklassen — och alla som besökte Benjamins bod, tillhörde denna samhällsklass — skulle lemna tillbaka sin penning, om de händelsevis funno någon bland det mjöl, som de köpte. Det roade Benjamin att göra detta försök, och han frågade icke efter, om han skulle på detta experiment förlora några penningar. Han begynte med shillings. Kanske folk icke ansåg det löna mödan, att återställa så små summor. Han gick sedan till halfva kronor, och någon gång vågade han till och med en Guinée. Men ju längre Benjamin fortsatte dessa försök, desto mera började han betvifla, att redlighet fanns till i verlden; och i samma mon blef han mera benägen att testamentera sin förmögenhet till Lea Leet, som så länge hade varit i hans hus, och som, efter hvad han trodde, icke hade bedragit honom på en penny.

"Hvad är det du har lagt i hafresoppan Marie?" sade en blek man med sjukligt utseende, under det han tog någonting ur munnen, och höll det fram vid det svaga sken, som spridde sig från ett litet ljus på kaminkanten. "Hvad är det, min far? Är soppan icke god?" frågade en ung flicka, medan hon på samma gång närmade sig fadren. — "Soppan är nog god," svarade mannen; men der är något uti soppan; jag tror att det är en shilling." "Jag håller vad att det är en Guinée," ropade den unga flickan, som vid ljusskenet närmare undersökte myntet. "En Guinée," upprepade fadren. Det är den första lilla medgång, som jag har haft på de sista sju åren, eller på ännu längre tid. Man må väl säga, att, när nöden är störst, är hjelpen närmast. Kom hit med Guinéen, Marie!" — "Men den är icke vår," sade Marie. Den sista shillingen, som vi egde, betalte jag ut för mjöl." — "Gud har sändt oss denna penning, mitt barn; Gud såg till vårt elände, och af sin nåd skänkte han oss detta mynt," sade fadren, samma gång han med sina magra fingrar grep om guldstycket. —

"Guinéen måste visst tillhöra Benjamin," svarade flickan. Han har förmodligen släppt guldstycket ned uti mjölfjerdingen, som står nära intill boddisken." — "Huru kan du veta det, frågade fadren uti en otålig ton, och med en halfvresig min. "Vet du, huru guinéen kom uti soppan? Kanske låg den på bottnen af fatet?" "Nej min far! det var längesen vi hade en guinée," svarade Marie. "En guinée, som vi visste af; men jag har egt något i min tid, och huru vet du, att det icke är en guinée, som vi hafva förbisett?" "Vi hafva förmycket varit i behof af en guinée, för att vi skulle hafva kunnat förbise någon," svarade dottren. "Men lika mycket min far; spisa din soppa, och tänk icke derpå. Under det du talar så ifrigt, blifva ju dina kinder röda; och du får icke sömn i dina ögon när du går till sängs." "Det väntar jag icke heller att få" svarade fadren knarrigt. Jag får aldrig sofva." "Jo efter den goda soppan får nog min far sofva." — "En guinée, för att sätta smak på soppan," svarade fadren med ett svagt småleende, och med ett uttryck af munterhet, som vittnade om en

inre natur, skiljaktig från den yttre skarpa, med hvilken sorg och fattigdom hade omgifvit detta lynne. — Dottern föreslog, att fadren skulle gå till sängs. Hon biträdde honom med afklädningen. Sedan ordnade hon de småsaker, hvilka hörde till hushållningen, och försvann bakom ett trasigt täcke, som hängde öfver hennes madrass, der hon lade sig, för att hvila.

Rummet, uti hvilket den här omtalade scen emellan far och dotter hade egt rum, var beläget i andra våningen uti ett obetydligt hus, på en af de smala gränderna emellan "the Strand" och "Drury Lane." Rummets möbler vittnade om största fattigdom. Söndriga fönsterrutor voro förmörkade af damm. Endast litet eld var der i kakelugnen, ehuru den kalla aftonen gjorde behofvet af en brasa kännbart. Allt bevittnade armod. Detta rum var en bedröflig tillflyktsort för kommande år, och ett glädjelöst hem för ungdomens röda kinder. Det aldravärsta var, att hvarken fadren, eller dottern voro födde till ett sådant lefnadssätt; ty den stackars John Glegg, hade, som han sade, i sin tid, haft pen-

ningar. Åtminstone skulle det hafva blifvit ett kapital deraf, i fall man hade förståndigt hushållat dermed. Men John hade, för att beskrifva förhållandet efter hans egen åsigt deraf, alltid haft lyckan emot sig. Det gjorde intet till saken, hvad han företog sig. Alla hans företag utan åtskillnad misslyckades.

John var född uti Skottland, och hade der tillbragt en stor del af sitt lif; men till sin olycka hade han icke Skottskt blod i sina ådror; annars skulle han hafva egt en smula af den försigtighet, som säges utmärka en Skotte. Johns fader hade varit tunnbindare; och John var helt ung, då han ärfde en välförsedd verkstad uti Aberdeen. Han anskaffade till minuthandlarne de tunnor, i hvilka den torkade fisken inpackades; men dels af godlynthet, dels af vårdslöshet gaf han dem så lång tid till liqviden, att de rent af förbisågo skulden, och de gjorde fallit, när John blef enträgen med sina fordringar. Hans efterlåtenhet blef till sina följder lika förderflig för fordringsägaren som gäldenärerne. John hade förlorat 500 pund, med

hvilka han understödde en sanguinisk vän, hvars plan att grundlägga en lokaltidning misslyckades. Tidningen dog innan den kom till verlden. John led äfven en betydlig förlust genom eldsvåda, enär han hade underlåtit att assurera sin egendom. Han hoppades sedermera att upphjelpa sina affärer genom en betydligare omsättning af sitt tunnbindarearbete på ön Man, än förhållandet var uti Aberdeen. John anskaffade sig en bostad i staden Ramsay på nordöstra kusten af Man, och ämnade flytta dit med familj och med sina handtverksartiklar. För öfverfarten fraktade han ett litet fartyg, och han påräknade att blifva satt uti land i grannskapet af sitt nya hemvist. Men skepparen föregaf, att, om han gick in i hamnen, kunde han af stiltje blifva qvarhållen der flera veckor, och öfvertalade John att med sin familj gå i land med en liten båt. Skepparen låfvade att stanna qvar, till dess John hunnit afhämta sitt gods; men så snart båten vändt tillbaka, styrde fartyget ut i sjön, och lemnade John och hans anhörige på kusten, beröfvade all deras egendom. För dem återstodo

endast kläderna, som de hade på kroppen. — Med mycken svårighet funno de tak öfver hufvudet för natten. Nästa morgon begåfvo de sig på väg till Ramsay. Här mötte dem nya trakasserier. Någon bristande formalitet hindrade John från att komma i besittning af det hus, som han hade hyrt; och han med sina anhörige måste taga in på värdshus. Sedan måste John vara betänkt på att taga reda på sin förlorade egendom. Några veckor förflöto, förrän nödiga upplysningar kunde erhållas. Omsider blef det bekant, att den bedräglige skepparen uppehöll sig uti Liverpool. När John anlände dit hade skepparen rest vidare med större delen af Johns egendom. Med återstoden deraf vände John åter till Man och började der drifva sitt handtverk. Snart nog erfor han, att den beräkning han hade gjort på afsättning af sina varor var en misskalkyl. Han hade nemligen icke gjort sig underrättad, huruvida de gynsamma förhållanderna berodde på fortfarande conjuncturer, eller på en tillfällighet. Det sednare var verkligen fallet. Några för Johns yrke ofördelaktiga omständig-

heter bragte familjen uti stor förlägenhet, och slutligen uti fullkomligt armod.

John Glegg öfverlät åt sina fordringsegare sin verkstad och sin egendom; och han sökte en tillflyktsort uti London. Han hade hört, att hufvudstaden var en ort, der man kunde dölja sin fattigdom, och i fred lida och hungra, utan att störas af näsvis nyfikenhet, eller fjeskande välgörenhet. John ansåg det minst troligt, att han uti London skulle träffa tillsammans med någon af sina förra bekanta.

Här väntade honom en ny olycka. Uti det starkt befolkade området af hufvudstaden, der John hade slagit sig ned, utbröt en feber, som skördade två af Johns barn. Han sjelf och hans hustru, hvilka i följd af lynnets förstämning och i saknad af oundgängliga lefnadsförnödenheter, voro lätt tillgängliga för en smitta, angrepos af farsoten. John tillfrisknade, men med brutna krafter. Hustrun dog. Nu återstod för John endast ett barn, Marie, med hvilken läsaren har gjort en flyktig bekantskap.

Vi återupptaga berättelsens tråd, der vi sist lemnade den, för att inleda bekantskap med de nu skildrade personernas föregående öden. Morgonen efter den lilla tilldragelse, med hvilken vår framställning tog sin början, sken ett matt dagsljus in genom det skumma fenstret. Tyst steg Marie upp från sin torftiga bädd. Utan att göra något buller, skyndade hon till den stol vid fadrens säng, på hvilken han hade lagt sina kläder. Marie stack handen uti vestfickan, och tog derifrån den guinée, som föregående afton upptäcktes i soppan, och lade den i en af sina egna fickor. Sedan hon klädt sig, och gjort sig förvissad om, att fadren ännu sof, aflägsnade hon sig uti tysthet. Det var så tidigt på morgonen, och gatorna voro ännu så folktomma, att Marie nästan darrade, då hon såg sig vara så ensam. Men hon var mycket ifrig uti uppfyllandet af hvad hon ansåg för sin pligt. John Glegg var af naturen en redlig och välmenande man; men den slapphet, som hade varit hans olycka, förvirrade hans uppfattning af hvad som var rätt. Han och dottren hade stort behof af en guinée; och

då det icke var alldeles afgjordt, att man kunde uppdaga guinèens egare, ansåg John det icke för någon stor synd, att tillegna sig guinéen. Marie använde vid denna frågas bedömmande ingen spetsfundighet. Hon visste, att de icke voro berättigade att behålla penningar, som icke tillhörde dem. Och hon handlade i enlighet med denna öfvertygelse. — Hon hade köpt mjölet hos Benjamin, emedan hennes fader beklagade sig öfver, att det var dåligt mjöl, som de fingo uti de mindre butikerna. Så tidigt som Marie nu gick ut, var Benjamins butik redan öppen; men Benjamin sjelf var icke i butiken, då hon ställde sin vandring dit, för att gifva guldstycket tillbaka. Lea Leet var sysslosatt med att feja bort dammet från disken. För henne berättade Marie förhållandet, och räckte henne guinéen. Lea tog emot guldmyntet, och lät det glida ned i disklådan, utan att hvarken tacka, eller göra någon anmärkning öfver detta förhållande. Marie hade icke gifvit penningen tillbaka, för att skörda beröm, eller någon belöning. Hon fann sig likväl stött öfver att på ett nästan

frånstötande sätt blifva bemött, och tyckte att en smula höflighet icke hade varit ur vägen vid detta tillfälle.

Då Marie på hemvägen var sysslosatt med dessa tankar, såg hon Benjamin gå på andra sidan af gatan. Han tillbragte icke nätterna uti det hus, i hvilket butiken var belägen, utan uti en af förstäderna. Nu ämnade Benjamin sig till butiken. Han stanade på trottoiren, då Marie hälsade på honom, och gick sedan vidare, under det han sade för sig sjelf: "det är den flickan, som i går fick guinéen tillika med mjölet. Jag skulle vilja veta, om hon var i butiken, för att lemna guinéen tillbaka." Benjamin träffade Lea bakom disken. Hon hälsade "god morgon." Och då Benjamin frågade, om någon ännu hade varit i butiken, svarade hon: "nej! ingen har varit här."

Benjamin styrktes härigenom uti sina åsigter. Han lugnade sig likväl vid den föreställningen, att den främmande flickan otvifvelaktigt var mycket fattig, och att guinéen kunde vara henne till gagn.

Emedlertid kokade Marie soppan, som skulle vara fadrens frukost. Annan mat kunde hon icke skaffa, förrän hon bekommit några shillings, som hon hade att fordra för syarbete. "Nå! min far! huru finner ni er i dag?" "Jag vet det knappt sjelf. Jag har drömt; och drömmen liknade så mycket verkligheten, att jag knappt kan anse det för en dröm." Då John sade detta, såg han sig omkring uti rummet. "Hvad är det, min far? Önskar du frukost? Inom fem minuter är den färdig." — "Jag drömde om stekt fogel, och ett glas skottskt öl," sade John. "Jag tyckte, att du kom in med foglen och med en flaska och sade: se, min far! detta har jag köpt för guinéen, som fanns uti mjölet." — "Det kunde jag icke göra, min far! Det vet du nog. Det hade icke varit rätt gjordt, att köpa något för andra menniskors penningar." — "Prat!" svarade John. "Hvem tillhöra dessa penningar? Hvad som icke har någon egare, det kunna vi taga, så väl som någon annan." — "Men guinéen måste ju tillhöra någon; och då jag visste att den icke var vår, har jag lemnat den

tillbaka till Benjamin." — "Har du det gjort?" sade John Glegg, och reste sig upp i sängen. "Ja! min far! blif icke ond! jag är öfvertygad, att du icke misstycker det, när du betänkt dig." — Men John hade blifvit mycket förargad. Han var gäckad i sin förhoppning om de läckerheter, efter hvilka han längtade, och som, i hans tanke, skulle mera, än alla Londons läkares qvacksalverier bidraga till hans hälsas återställande. Och i den punkten hade han rätt. Han förebrådde dottren, att hon icke hade något deltagande för honom; och hela dagen var han knarrig och bister. Mot aftonen fick hans bättre natur öfverhand, och han gaf Marie rätt. Hon åter tänkte på, huru hon till nästa söndags middag skulle kunna förskaffa fadern stekt fogel och öl, hvarefter han så mycket längtade. Men huru skulle detta ske? — På den söndagen hade Benjamin bjudit tre eller fyra af sina vänner på thé. Han gjorde stundom sådana bjudningar, som icke kostade mycket. Lea Leet bar en ny klädning, och var, som vanligt, värdinnna vid thébordet. Benjamin ville hålla henne skild från annat

umgänge, för att så myckes lättare få behålla henne i sin tjenst. Han var van vid henne; och hon var så redlig. Det gifves flera slag af redlighet. Marie Gleggs redlighet var af den rätta arten. Lea var redlig, emedan hon hade inhämtat att redlighet är den bästa beräkningen. Och då hon skulle tjena för sin utkomst, var det nödvändigt, att låta sig bestämma af denna grundsats, så framt hon icke ville råka uti fattigdom, och blifva i saknad af dagligt bröd; hvilket hade händt andra, som förlorade en god plats emedan de hade begått någon förseelse uti detta hänseende. — Här gifves likväl blott en enda verklig grundval för redlighet. De personer, som icke ledas af någon högre bevekelsegrund, skulle naturligtvis icke hafva något emot en smula bedrägeri, när de ansågo det för omöjligt, att blifva upptäckte. Af denna beskaffenhet var redligheten hos Lea. Hon var obekant med den besynnerliga method, som Benjamin använde, för att söka hvad Diogenes sökte för två tusen år sedan, då han vandrade omkring med lyktan. Lea betraktade den guinéen, hvilken

Marie hade återlemnat, såsom något, till hvilket ingen egare fanns, och som man kunde tillegna sig, utan fara för att blifva kallad till räkenskap. En eller annan vårdslös kund, tänkte hon, har tappat guinéen uti mjölfjerdingen. Och om guinéen också tillhörde Benjamin, så lärer han icke veta, att guinéen kommit dit der den blef funnen. Den främmande flickan hade ju icke varit i butiken, mera än en enda gång. Kanske hon icke kom dit oftare; och äfven om hon kom, var det icke troligt, att hon om den saken skulle nämna något till Benjamin. Lea kunde således icke förstå, att hon hade något att befara; och guinéen kom gerna väl till pass, för att köpa en ny klädning, som behöfdes på det nya året.

Mången erinrar sig alla de bestyr, som i England föranleddes af ett nyväckt interresse för helsovårds anstalterna. Före den tiden talade ingen om de fattigas usla boningar; och man gjorde sig ingen föreställning om de förderfliga följderna af mörka, trånga, öfverfyllda boningsrum och af deras förskämda luft. Det föll någon in

att gifva ut en flygskrift angående detta ämne; allmänheten läste icke flygskriften. Men då författaren skickade brochyren till tidningsskrifvarne, så begagnade de denna vink, och fyllde sina spalter med en framställning af dessa förhållanden. Och snart mottog allmänna tänkesättet i London intryck af dessa bearbetningar i en vigtig sak. En af källorna till Benjamins inkomster var den hushyra, som han inkasserade från en mängd hus, som han hade tillhandlat sig af medellösa personer. Många af dessa hus voro belägne uti smutsiga gränder, och beboddes af mycket fattigt folk. Då Benjamin aldrig såg dessa menniskor, så tänkte han icke synnerligt på de hus, i hvilka de bodde; och hyran inflöt mer och mindre regelbundet genom en agents biträde. Betalningen var sällan fullständig; ty stundom voro hyresgästerna så sjuka att de icke kunde genom arbete förskaffa sig hvad de behöfde. Och stundom dogo de, utan att lemna efter sig det ringaste, som kunde tagas i betalning för skulden. Benjamin hade betraktat det onda såsom oläkligt; men då han hörde omtalas hälso-

vårds-muvementet, då föll det honom in, att, om han företog förbättringar på sina hus, för att göra dem mera beqväma och hälsosamma, så kunde han öfverlåta rummen till en mera välmående klass af hyresfolk, och när han försäkrades om hyrans ordentligare betalning, och hyran derjemte förhöjdes, så var detta en ersättning för de utgifter, hvilka erfordrades för husens iståndsättande. Detta förslag var tillfredsställande både för Benjamins begär efter vinning och för hans välvilliga och humana sinnelag. Han vidtalade också en byggmästare, och föreslog honom att bese dessa bostäder, för att bestämma, hvilka förbättringar, som erfordrades, och beräkna de dertill oundgängliga utgifterna. I följd af denna omständighet gjorde Benjamin besök uti det hus, der John Glegg och hans dotter bodde. Då Benjamin gick upp för trappan, frågade han Byggmästaren H:r Harker, hvem det var, som bodde i öfra våningen uti det huset. Harker svarade: "der bo en enka, hennes dotter och svärson med tre barn i rummen åt ena sidan. Fruntimren hafva något att syssla i staden, och mannen är broläg-

gare. Åt andra sidan bor en person, som heter Glegg, och hans dotter. Det är folk som torde haft bättre dagar tillförene. Han har varit handtverkare, tunnbindare, efter hvad man berättar. Sedan han flyttat hit, dog hustrun af feber; och från den tiden har han sjelf varit så svag, att han ingenting har kunnat förtjena. Dottern lefver af syarbete.

Marie var utgången, för att taga emot något arbete; och hon hoppades att på förhand bekomma betalning derför. Några shillings kunde förskaffa henne och fadren kol och mat; och de voro i stort behof af båda delarne. John satt vid den sparsamt underhållna elden. Han hade kastat dotterns shawl öfver skuldrorna, och utseendet var blekt, sjukt och nedslaget.

"Herr Glegg! det är värden, herr Benjamin," sade Harker. John visste, att något litet af hyran resterade, och han fruktade, att värden hade kommit, för att kräfva detta. Han sade: "jag beklagar, att min dotter är utgången. Får jag be Er sitta ned?"

"Herr Benjamin går och beser sina hus," sade Harker. "Han tänker att göra några förbättringar på dem. Han vill låta måla och hvitmena väggarna, för att göra rummen ljusare och hyggligare." "Det är mycket nyttigt, mycket nyttigt, Herr Harker," svarade Glegg; "jag tror, att det är de qvafva rummen, som göra oss landboar sjuka, när vi komma till London. Jag har icke haft en dags hälsa, den tiden jag har bott här." "Herr Glegg! ni har haft mycken motgång," sade Harker. "Men vet ni icke, att, när vi kosta på husen, så måste vi också kunna påräkna ersättning. Vi måste således förhöja hushyran." "Det kan jag lätt föreställa mig," svarade John orolig; "men huru vi skola kunna betala, vet jag icke. Om jag blott kunde blifva frisk, skulle jag icke fråga derefter; ty jag vill heldre spränga sten på landsvägen, eller sopa gatan, än se min stackars flicka från morgon till afton släpa ut sig för en ringa shilling." — "Kunde vi slå väggen in här, och anbringa ett fenster der, sade Harker till Benjamin, så skulle det blifva ett

hyggligt rum. Då blef der uti fördjupningen plats för en säng."

Benjamin var sysslosatt med att betrakta ett illa måladt porträtt af en ung flicka. Porträttet var med en spik fästadt öfver kaminen. Porträttet hade ingen ram; man hade tagit bort den nätta, förgylda ramen, som en gång hade omslutit porträttet; och för den hade man köpt bröd.

Porträttet var ett groft arbete; men likheten var likväl träffande. Benjamin igenkände straxt Marie. "Är detta icke er dotter?" sade han. "Jo! Herr Benjamin! hon kommer ofta uti er butik, för att köpa mjöl. Skulle jag icke våga be er förhjelpa henne till någon befattning, som vore fördelaktigare, än att sitta och sy? Det är påkostande för en ung menniska, uppfostrad i den fria landluften. Icke derföre att Marie vill undandraga sig arbete. Men det värsta är, att man med synålen förtjenar så litet, och man skall alltjemt sitta inomhus."

Under det Glegg yttrade detta, erinrade sig

Benjamin guinéen. Han misstrodde flickans redlighet; eller han misstrodde både fadrens och dottrens redlighet. Då Benjamin likväl icke var någon hård menniska, blef han i följd af deras synbara olycka och fadrens sjukdom, benägen för att hafva öfverseende med dem. De kunde icke veta, att penningen tillhörde mig, tänkte han, och yttrade högt: "har ni inga vänner i London?" "Nej, Herr Benjamin! Der jag tillförne bodde, hade jag icke någon framgång med mitt arbete. Jag kom hit, för att söka lyckan. Vi hemsöktes af sjukdom, och vi hafva icke varit i stånd att uträtta någonting. Men min dotter är redlig och har fått uppfostran." "Är hon redlig?" frågade Benjamin, och fixerade Glegg. "Jag ansvarar för henne, Herr Benjamin," svarade John, som föreställde sig, att den gamle herren ville hjelpa henne till någon plats. "Ni ursäktar, att jag omnämner det, Herr Benjamin! Icke enhvar, som lefde i det armod, som vi, skulle hafva burit tillbaka den penning, som man hade funnit uti mjölet; men min dotter yrkade detta, till och med då jag sade, att penningen möjligen

icke tillhörde er, och att ingen visste, hvem som var egare deraf. Visserligen var detta mycket oriktigt gjordt af mig; men en menniska försvagas af sjukdom och brist, och jag tänkte endast derpå, att man för penningen kunde köpa mat. Marie ville icke höra talas derom. Jag är säker derpå, att ni, herr Benjamin kunde anförtro henne penningar, som ni icke hade räknat. Det skulle vara en verklig välgerning, att förhjelpa henne till någon plats, i fall ni vet någon vara ledig."

Då Lea samma morgon tillställde Marie mjöl för hennes surt förtjenta shilling, kunde hon icke föreställa sig, att hon, innan det blef afton, skulle afstå sin plats bakom disken till denna ringa kund. Benjamin kunde icke öfverse med Leas oredlighet, och trodde att detta bedrägeri icke var det första som hon hade begått. — Då Marie förstod att föra bok, blef hon snart bekant med de förättningar, som tillhörde hennes nya plats. Då hon äfven önskade att kunna vårda fadren, och hafva honom i sitt grannskap, så upplät Benjamin åt dem ett rum bakom boden; och Glegg, som kom åter

till krafter, började att arbeta litet uti sin handtering.

Då Benjamin i följd af ålderdomen blef mera svag, öfverlät han åt fadren och dottren sin rörelse; och han fick hvarenda shilling, som inflöt i handeln. Åt Glegg och dennes dotter anslog Benjamin ett tarfligt underhåll. Då den gamle mannen dog, och hans testamente öppnades, fann man att han hade öfverlåtit hela sin egendom åt Marie Glegg, med undantag af en guinée, som han, utan att derföre anföra någon grund, testamenterade till Lea Leet.

V.

Menniskohjelp.

Den gamle knarrige stadsläkaren i L. gick i vresigt humör nu som alltid i sitt rum med händerna på ryggen. Om han såg en fluga på väggen, så slog han ihjel den med näsduken och kurerade henne i hast från alla hennes bekymmer; gick han så bort till fenstret mot gården så var han förargad på hvarenda sparf, som hoppade på gården och plockade sig ett korn och gick han och såg på gatan, så kunde ingen menniska gå honom till lags. Allt var honom en källa till förargelse.

Då han en dag så stod och såg ut, fick han ögonen på en man som tryckt af bekymmer styrde sin väg mot Doktorns hus.

Att se honom, att öppna fenstret och sticka ut hufvudet i vredesmod, var allt ett ögonblicks verk.

"Är Ni nu der igen?" ropade Doktorn. "Skall Ni då prompt springa ner dörrarna för mig. Nyttja hvad jag sagt — alldeles det samma, en sats till och gå så pocker i våld!"

Efter dessa ord drog han hufvudet tillbaka, smällde fenstret i, rasade värre än förr emot flugor och sparfvar och mumlade för sig sjelf:

"Sådant pack — tiggarbyke; ju mindre de betala, dess mer springa de öfver en. Hela året igenom aldrig en skilling och ändå är man aldrig fri för dem!"

Den stackars gamle mannen utanför tycktes hafva fått nog af detta utbrott af läkarns vrede; han blef stående, och höll sig fast till jerngallret vid brunnen, samt derpå stilla och undergifven sänkte ned sitt något upplyftade hufvud.

"Han vill icke hjelpa oss mera," sade han för sig sjelf, "jag kan ju icke betala mera."

En krampaktig rörelse, som ofta föregår en bitter tåreflod, drog öfver mannens mun och ansigte, men der kom ingen tår i hans ögon. Han hade väl inga flera.

Han samlade då sina krafter och vandrade bort till apotheket.

Vid hörnet blef han stående och sökte fram det gamla receptet, som ofta hade hjulpit. Han fann det också i sin mycket stora, men alldeles toma, plånbok.

Men då han genom glasdörrarna såg folk i apoteket, blef han stående utanför, tills alla hade efterhanden gått sin väg.

Då han ändtligen gick in, för att visa sitt recept, fann han ingen, som ville expediera honom. Med hatten i handen och receptet öfver hattskygget blef han stillastående, tills någon ville komma och fråga hvad han önskade. Men det varade länge, mycket länge, och det var icke att undra på, ty man hade länge sett honom, men ständigt sökt undgå honom.

Omsider frågade apothekaren honom tvärt: "Nå, Ljunge, Ni har väl i dag liqvid med Er?"

Han sammanpressade munnen, som om han ville nedsvälja ett våldsamt utbrott af den häftigaste smärta och sade blott:

"Nej, men jag har ett recept, min hustru är så eländigt usel."

"Ja så — ja, hör nu på, det der bry vi oss inte om;" och så vände man honom ryggen och ingen ville se honom mera.

Med hatten i handen och receptet öfver hattskygget blef den stackars mannen stående, allena, väntande, som i en olycklig dröm, om det var möjligt, att han skulle kunna vända hem igen, utan att få någon hjelp för sin hustru och sitt barn.

Sedan han länge stått der och många på nytt blifvit expedierade, tog en af provisorerna i förbigående receptet af hans hand, kastade det bort på disken, satte en flaska deröfver och sade:

"Se så, der kan det blifva liggande — skaffa nu penningar åtminstone för portionen i dag, annars får Ni inte något och det är inte värdt, att stå der och vänta." Och dermed gick han sin väg och mannen stod ensam. Omsider aflägsnade han sig.

Michael Klein satt vid sitt stora bord i sin stuga och såg efter de poster, som vid månadens

slut voro förfallna till betalning. Han såg upp och stirrade rätt för sig, medan han tyst räknande rörde läpparna, och för öfrigt antog hans ansigte olika uttryck, allt efter de större eller mindre förhoppningar han hyste om kundernas soliditet.

Han såg i detsamma ut på gatan och det var som om han med ens blifvit träffad af en knif, ty han sprang upp och ropade hastigt till sin hustru: "Säg för all del, att jag icke är hemma" och derpå begaf han sig i ett annat rum och smällde dörren igen efter sig.

Kleins hustru visste icke hvad hennes man hade sett på gatan, men hon hade lärt sig att lyda sin mans vilja. Hon gick också mycket trankilt ut i förstugan, för att taga emot den ankommande, hvem den också kunde vara. Hon såg nu Ljunge närma sig.

Som en, hvars bekymmer allaredan har inneslutit all diktan och traktan i en liten krets af högst bedröfliga föreställningar, så att själens lif kan spåras i smärtan öfver en bitter erfarenhet och fruk-

tan för nya sorger, sålunda närmade Ljunge sig nu Kleins hus.

Först då han kom till dörren såg han upp och märkte Kleins hustru; han blef stående, skjöt sin bredskyggade hatt öfver ögonen och ville efter något dröjsmål ha sagt "är inte h:r Klein hemma?" då hustrun förekom honom och sade: "Ni vill visst tala med min man, men det är ledsamt, att han icke är hemma; Ni får komma igen en annan gång."

Ljunge sade intet, utan hufvudet sjönk åter ned mot bröstet, han stödde sig med båda händerna på sin käpp och gick vidare.

På gatan sutto några barn, som åto på stora hvetekakor. Ljunge stannade och frågade dem hvar grosshandlaren Rappold bodde. — Barnen sågo förvånade på honom och pekade nedåt gatan. De undrade öfver att der kunde finnas någon menniska, som icke visste hvar Rappold bodde, han som var den rikaste man i hela staden.

Ljunge hade också gjort denna fråga, för att

några ögonblick betrakta barnens stora hvetebröd. Han gick derpå nedåt gatan.

Utanför huset stod ett magnifikt ekipage, hvari h:r Rappolds hustru och en annan dam nyss hade stigit upp och Rappold stod ännu på sin trappa. Ljunge närmade sig honom och framställde i korthet sin nöd, men med det hån, som anstår den, hvilken mäter mennikovärdet efter kläderna, svarade han Ljunge högst föraktligt och nedslående, och steg upp i ekipaget samt under rått skämt for han åstad med sina nobla tänkesätt.

Nu hade den stackars Ljunge icke flera menniskor att vända sig till. Hans lilla hus, hans trädgård, hans ko — allt var pantsatt; i 8 månader hade hans hustru och barn legat sjuka — sjelf var han oförmögen till arbete och sorg och bekymmer hade medtagit de sista af hans krafter. — Han tänkte på, om någon menniska skulle finnas, som möjligen skulle vilja hjelpa honom. Om någon hade gifvit akt på honom, skulle det varit en hjertskakande åsyn att se den ångest och förtviflan, som voro preglade i hans ansigte, då han

nu tänkte på, att det led till aftonen och hans hustru och barn väntade honom med hopp om lindring i deras nöd. Han gick nu till Kamrer Holger; men han hade kalas och bad helsa Ljunge att han fick komma igen en annan dag; han gick till Kassör Sandner; denne sköt rökmössan upp och ned och smilade förundrad öfver att Ljunge ville besöka honom, då de aldrig haft några affärer ihop och då Sandner visste, att Ljunge aldrig kunde göra honom en tjenst igen; så gick det öfverallt hvart han ville vända sig.

Ljunge hade nu ingen annan utväg, än att begifva sig mot sitt hem, hungrig, trött, utan att ega det ringaste med sig til de sina. Sorgen brast nu ut i tårar och han gret så innerligt, så bittert, som nånsin någon dödlig ännu gjutit tårar i pröfningens stunder.

Innan han gick till sitt hem, som låg en fjerdededels timmas väg utom staden, ville han försöka att klappa på något menskligt hjerta hos dem, som bodde utanför staden och han tog vägen åt en närliggande by. Men krafterna öfvergåfvo honom;

han kunde icke hålla ut, han satte sig i en grop under ett träd och snart föll han i en sömn, som åtminstone för några ögonblick kom honom att glömma de tärande sorgerna.

Och i det fattiga hemmet — der låg hustrun och räknade timmarna och minuterna och väntade på sin man, som hon hoppades skulle hafva med sig något läkemedel, som kunde lindra hennes sjukdom; der låg dottren, en tolfårig, vacker, fin, flicka, som behöfde en styrkande soppa, för att få krafter igen. Båda lågo de tysta, ingen märkte hvad de tänkte — blott himlens Gud hörde hvad de i sina hjertan bådo om, endast han hörde, hur innerligt de hvar för sig bådo om förlossning.

En timma sednare var hela staden på benen. Elden hade brutit lös straxt utom staden, just i det hus der Ljunges familj bodde. Hur olyckan inträffat, visste ingen. Men inom kort var allt en askhög och de båda sjuka syntes icke mera till på jorden. Deras aska var blandad med det nedbrända husets.

Ljunge fann man sofvande under trädet. Man

väckte honom och berättade hvad som händt; han begaf sig till sitt fattiga hem och kände sig nu fattigare och uslare än nånsin.

Men med ens förändrade sig menniskohjelpen. Alla de som i dag visat honom ifrån sig, då de kunnat gagna, de fjeskade nu åstad, för att, inför allas ögon, visa prof på sitt deltagande. Den rike Rappold hade i sitt eleganta ekipage åkt ut till brandstället, och han tillbjöd sin vagn, för att föra Ljunge till staden. Den vresige doktorn var likaledes ibland åskådarne och de frivillige hjelparne; han satte sig oombedd upp i vagnen, vid sidan af Ljunge, som blef nu förd till Rappolds hus, der han fick hvila på en bädd så fin och mjuk, att han aldrig tänkte sig dess möjlighet; stadens rikaste folk besökte honom och erbjödo sina kassor; det blef på modet att se till honom i hans bekymmer; Rappold sjelf tecknade sig straxt på en subskriptionslista till understöd för Ljunge; Doktorn var der hvarenda dag; Apothekaren bragte sjelf medicinen; Klein kom och erbjöd honom credit på hvad han önskade; Kamrern gladde sig åt att han

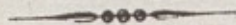
gjort hans bekantskap och erbjöd sin borgen om så behöfdes. Alla öfriga, som han förut besökt, och hos hvilka han rönt ett hårdt och ovänligt bemötande, voro nu inställsamma och visade sig deltagande. Kortligen, från alla håll uppenbarades nu en sådan ifver och så många bevis på menniskokärlek, att det hela skulle varit i hög grad upplyftande, om icke allt kommit försent. Derföre var också verkningen af all denna sent inträffade menniskohjelp af ringa eller ingen verkan på Ljunges själ. Stum med omtöcknad blick skådande in i denna besynnerliga verld, nu så kärleksfull, nyss så kärlekslös, var han stilla, rörde sig icke, tackade icke och gladde sig icke.

Så som menniskorna förut hade stått marmorkalla och orörliga, då han med ögats varmaste bön och med uttröttade fjät vandrade från den ena till den andra, så blef han nu, då bladet vändt sig, likgiltig och känslolös, han kunde hvarken le eller gråta, hvarken glädja sig eller tacka.

Det gifves qvalfulla stunder i fattigfolks lif, hvilka synligt aftrycka sina spår i ansigtet eller i

det yttre i allmänhet, men hvilka den lyckliga verlden ilar förbi som något likgiltigt och ändå äro de lika förtjenta af hjelp och deltagande som många af de olyckshändelser, hvilka när de uppstå, senteras och behjertas af alla.

Derföre, käre läsare, när du ser en dyster, stilla bedjande blick, när bleka läppar förstummas vid din närvaro, när det ljudlösa bekymrets infallna kinder komma för din åsyn och den sjuka ålderdomens vacklande fot skrider förbi dig, var då icke döf eller blind för hvad du hör eller ser. Tvärtom stadna och betrakta dessa spår något närmare. Måhända ser du för dig en själ, som håller på att brista af en smärta, som icke kan uttalas och tänk då, att en deltagande hjelp i det ögonblicket kan gifva dig tillfälle till att bereda en fläkt af himmelsk lycka både i din medmenniskas lif och i ditt eget hjerta. Men dröj icke, ty måhända en stund derefter är det försent och du blir då aldrig mer i tillfälle att skapa en himmel på jorden.

FREJA.

1853-1855.